

Sebastian Lăzăroiu

Balena Albastră

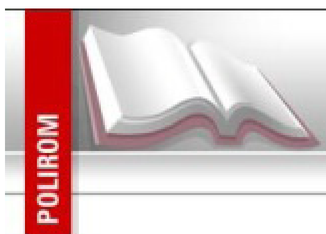
EGO proză

Sebastian Lăzăroiu

Balena Albastră

roman

POLIROM
2017



www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6960-8
ISBN PDF: 978-973-46-6961-5
ISBN print: 978-973-46-6822-9

Coperta: Radu Răileanu
Pe copertă: © WorldFoto/Alamy Stock Photo; © Reifka John Key True/Alamy Stock Photo
Foto autor: Augustin Lăzăroiu

SEBASTIAN LĂZĂROIU, născut la 20 martie 1970, în Comăneşti, Bacău. Este de profesie sociolog, autor de studii naţionale şi internaţionale de sociologie şi antropologie, publicate în reviste şi cărţi de specialitate în română, engleză, italiană, franceză; publicist pe teme de analiză politică în diverse periodice din România.

Fiului meu, Andrei. *Älä huoli!*

Capitolul 1

De câte ori aterizez, acelaşi drăcuşor îmi dă târcoale. Că-i vechi sau nou avionul, că se zgâlţâie frisonant, că-i pârâie eleroanele sau doar pluteşte lin şi sigur pe el, dar ameninţător spre culoarul cu licurici, un scaraoţchi fatalist îmi susură-n ureche.

Trebuie să fie ceva mai mult decât o aterizare, e un presentiment, o prevestire rea, un gol scobit în aşteptările noastre atât de încercate de imprevizibila realitate.

Se prăbuşeşte, da... vezi, omuleţul ăla pierde controlul... o defecţiune sau poate o noapte de pomină, o amantă năbădăioasă sau, cine ştie, nevasta cusurgioaică – şi dac-ai fi privit în ochii comandantului la urcare, tot n-ai fi descifrat necruţătorul fatum. O singură dată şi-i de-ajuns ca să se întâmple... şi gata!... Iar tu, tu, biet Aleksei Feodorovici, te-ai nimerit în vâltoarea acestei improbabile table de numere, dincolo de orice explicaţie, căci destinul n-are a da socoteală în faţa nimănui.

O survolare nereuşită, un colaps al maşinăriilor infailibile, ce mai tura-vura, un zdroncănit nonlinear al anticipaţiilor modernităţii, să fie învăţătură de minte pentru toţi piloţii întru confortabila amnezie a viitorilor pasageri şi spre slava idolului riguroşilor actuari.

Ăsta era el, Aleksei Feodorovici Sokolov, chircit în scaunul acela îngust, cu genunchii ridicaţi – căci nu era mult spaţiu pentru picioarele sale lungi, de bărzoi –, şi-aşa gândea acum, ca şi odinioară, când aeronava se avânta vertiginos, uşor hâţânat, spre spinarea bucăţii de planetă cufundate în noapte, asemenea unui dragon gata să înfulece brâul negru cu eczeme fosforescente.

Şi răsuflă uşurat, de-a dreptul uşurat, hlizindu-se în sinea lui de prăpăstiile care-i vin adesea sub chipul unor sumbre viziuni la decolare şi la aterizare, dar asta abia când dihania, acum îmblânzită de gravitaţie, începu a rula tăcut şi singuratic pe pista aeroportului din Irkutsk.

Nu, nu era frică, era mintea care se juca uneori cu el, iar lui îi plăcea jocul ăsta şi de-aceea o şi lăsa să se zbenguie, ca să-şi poată bate apoi de joc de ea: „Na, că te-am prins iar, hoţoaico!“.

Sokolov era un obişnuit al călătoriilor lungi, al locurilor exotice – deh, datoria, n-ai ce-i face –, dar de data asta, mai mult decât înainte, desprinderea de căminul liniştit, de la periferia Moscovei, cuibul lui, locul spre care toată fiinţa îl trăgea din fiecare misiune ca un magnet uriaş, era mai dureroasă, iar nerăbdarea de a reveni acolo mai muşcătoare şi nărăvaşă.

Căci, pe lângă iubitoarea Katia, pe lângă trandafirii japonezi chicotind vesel din peticul de verdeaţă al curţii şi năzdrăvanul labrador Gagarin, acum era şi micuţa Alisa, boţul acela de carne de doar trei luni, c-un smoc de iţe blonde în creştet şi ochii înguşti, azurii, abia mijiţi către o fascinantă aventură extrauterină.

O, Doamne! Cât îşi doriseră asta şi cât aşteptaseră ziua-care-nu-mai-vine, când poza mişcătoare din ecograful ginecologului prinde contur de piele, carne, oase, păr şi capătă dimensiuni sonore, altele decât bătăile unei inimi luptătoare, orăcăiturile acelea de „bine v-am găsit!“, o întâmpinare zgomotoasă a vieţii şi a grijilor pe-acest pământ…

Cum să nu-i pară proaspătului tătic, prin fabricaţiile minţii sale, această a nu ştiu câta aterizare chiar mai înspăimântătoare decât toate celelalte dinainte? Cum să mai aibă o minimă relaxare în muşchii corpului când viaţa îi stă iar în balanţa aripilor avionului şi-o altă viaţă, chiar mai preţioasă, îl aşteaptă acolo, în pătuţul ei mic, să-i atingă cu degetele miniaturale mâna mare şi păroasă, mâna aceea sigură şi hotărâtă, spre a fura inconfundabila amprentă paternă pentru tot restul existenţei?

— O să fii un tată neliniştit… îi zicea Katia atunci, în maternitate, privindu-l cu dragoste şi uşor amuzament cum îşi ţine stângaci fragila odraslă în braţele lui puternice, temător să n-o strângă prea tare, dar nici s-o lase prea lejer, să-i alunece, din nebăgare de seamă, pe podea.

Şi iată c-avusese dreptate. Iată-l aterizat în Irkutsk, în plină iarnă, cu gândul la Alisa, în prima lui plecare de când se născuse, devastat deja de dor.

Cum şi-a deschis telefonul, primul lucru a fost să întrebe de ea. E bine… i-a trecut febra… mai gângureşte… a apucat să-i facă baia de seară, toate acele mesaje se învălmăşeau disperat pe ecranul celularului, cât să-l mai ţină conectat acolo, încă în mijlocul celor mai importante fapte din viaţa lui.

I-o şi reproşase lui Vadia, bunul lui prieten, când stătea aşa, picior peste picior, în birou, anunţându-l oficial:

— Aleksei Feodorovici Sokolov, pentru toate nemerniciile tale şi insolenţa nemărginită faţă de Ţar, vei fi trimis în surghiun. *Katorga*[1] te mănâncă, pui de lele!

Erau şotiile lui, felul său năstruşnic de a te înştiinţa asupra următoarei misiuni, declamând vreun vers din Puşkin, aruncând o aluzie istorică sau literară, şi asta cu aerul cel mai serios din lume, că orice observator ignorant ar fi tresărit îngrozit sau plăcut surprins de cele auzite.

Când l-au trimis în Mongolia, era bucuros să-l anunţe că va primi cea mai înaltă distincţie, „Ginghis-Han“, iar când acul busolei indicase Kaliningrad, i-a şoptit mustrător c-ar fi cazul să-l mai aprofundeze pe Kant.

Acum, Aleksei n-a mai gustat gluma şi i-a bătut obrazul, căci abia îşi pusese haina nouă de tătic şi încălzea biberoane, împăturea scutece, avea ochii cârpiţi de somn (Alisa lui, draga tatii, îi semăna întru totul când începea să zbiere din rărunchi în mijlocul nopţii), pe scurt, îşi luase un al doilea serviciu, mai important şi chiar mai palpitant în unele privinţe decât primul.

Vadim Ivanovici Orlov nu-i era chiar un „superior“ în adevăratul sens, era un vechi prieten, iar ei se ştiau din liceu, doar că ajunsese înaintea lui în clădirea asta rece şi întunecoasă, în virtutea rudeniei sale cu generalul Orlov, pe când Sokolov, absolvent de Geologie, fusese recrutat mai târziu şi demonstrase aptitudini de departe mai spectaculoase decât ascetismul inginerului şi pasiunea lui pentru roci.

— Ascultă, Alieşka, tu crezi că nu m-am gândit la asta? Că am vreo plăcere să-ţi stric ţie prima experienţă de tătic? Ce-i în capul ăla al tău, prietene? Ce viaţă avem noi…

— Ei, nu începe cu tânguiala, Vadim Ivanovici, dracu' să ne ia, că singuri ne-am ales viaţa asta. Zic doar c-ai fi putut să mă menajezi măcar acum…

— Dar, pentru ce-avem noi nevoie acum, nu-i altul mai nimerit ca tine. Să prinzi aşa „balenă" nu-i treabă uşoară. De-ar fi fost altul mai bun, te lăsam în plata Domnului, să ştergi rahaţi şi s-asculţi vrăjit simfonia miorlăielilor, că ştiu cât te dai în vânt după ele…

Da, Aleksei avea reputaţia asta între ai lui: cel mai capabil să găsească acul în carul cu fân. Iar pentru aşa ceva ai nevoie de răbdare şi credinţă; o răbdare din aceea dezinteresată şi totuşi concentrată: să nu disperi, să nu-ţi ieşi din fire când nimic nu se-arată, dar nici să nu te laşi pe tânjală, s-aştepţi să-ţi pice din cer; să nu scotoceşti panicat, întorcând totul cu susul în jos, dar nici să nu te amăgeşti că, stând aşa pe malul râului, într-un târziu hoitul inamicului îţi va trece plutind pe dinainte.

Îţi trebuie şi credinţă, negreşit: să rămâi încrezător când toate împrejurările-ţi par împotrivă, când toate semnele-ţi arată că nu vei ajunge niciodată la ţintă, să ştii tot timpul în sufletul tău că, dacă azi totul pare zadarnic, ăsta-i doar înşelătorul preludiu al marii victorii de mâine.

— Nu-ţi risipi energia, Vadia, îi spunea el prietenului său pe când pescuiau în râul Tuostah de lângă Verhoiansk, atunci când îl vedea agitat în barcă, foindu-se când pe stânga, când pe dreapta, aruncând undiţa mai sus sau mai jos. Lenoku-i acolo şi dincolo, el e cel lacom şi rupt de foame, nu tu… Tu poţi să-ţi păcăleşti maţele şi c-un codru de pâine. El n-are nicio idee cum o să sfârşească azi, dar tu, dragul meu prieten, tu ştii c-

aşa va fi, că-n undiţa ta îşi va împlini sorocul şi ăsta-i singurul tău ascendent asupra lui, nu momeala aia ridicolă din cârlig.

Şi-apoi iarăşi îl mustra:

— Vadia, Vadia, moleşitule, n-am văzut păstrăv aşa de prost să-ţi sară-n barcă şi nici n-o să sară carevasăzică, decât dac-o fi vreo sirenă îndrăgostită de tine, dar tu eşti prea urât ca să se întâmple aşa o minune.

De bună seamă nu era altul mai potrivit să pună mâna pe Znaiuşki, aşa credeau şi şefii lui Vadim Ivanovici. Căci omul ăla – dar ce om, demon! – era teribil de mişcător, ca o zvârlugă, azi aici, mâine dincolo. Când credeai că l-ai înhăţat, hop!, el îţi făcea cu mâna de peste gard şi parcă nici nu mai era el, cel pe care-l văzuseşi înainte, parcă era altul, versatil, ca o sălbăticiune sperioasă, dar şiret, pregătit să ia forma şi textura frunzei, a cojii de copac şi chiar culoarea aerului, dacă era nevoie.

Nu, nu el era administratorul jocului hipnotic care prinsese-n plasă atâţia nefericiţi adolescenţi sinucigaşi. Znaiuşki era însuşi ideologul jocului, inspiratorul, omul vorbelor în doi peri, dar vorbe grele, încărcate de înţelesuri, Diavolul smerit, Diavolul în genunchi, Diavolul nepăsător.

Într-un fel, poate că-i semăna lui Aleksei; era ca el, răbdător, lipsit de orice intenţii, în aparenţă, dar atât de încrâncenat să-şi arunce umbra ca un năvod asupra nenorociţilor, să dovedească celorlalţi uluitoarea putere de a-i face să-l urmeze până pe buza prăpastiei, iar el să rămână acolo, înţepenit, şi doar să contemple căderea lor nătângă în gol.

Era un Aleksei malefic, înzestrat cu tăria de a nu se pripi, de a nu precipita un deznodământ (care-i totuşi un

deznodământ), posesor al unei cunoaşteri rare, şi-anume că tot ce-i în afara ta e mai uşor de stăpânit dacă poţi să-l aduci înlăuntrul tău, de unde, altfel, aparţine în mod originar.

Nu aşa făcea şi Sokolov oare atunci când, de pildă, avea un succes nebun la lenokii din Verhoiansk?

Nu i se-agăţau ei mereu în cârlig lui, şi nu neastâmpăratului Vadia, şi asta pentru că toată mintea-i era lejeră, potolită, iar apa aceea curgea prin el – o făcea să treacă prin el – ca printr-un canal, fiindcă se transforma pe sine într-o câmpie aluvială, o întindere de aleurite, cărând pe ele fitoclaste, paleosoluri şi resturi de rădăcini, într-un aluat maleabil, permeabil, atât cât să-l străpungă tot curentul acela repede, cu tot cu peştii ce-i purta; şi peştii ajungeau să fie ai lui, sfârşeau ai lui; undiţa, cârligul, struna, toate astea nu mai contau, erau nişte jucării în care buzaţii se prinseseră cu mult înainte.

Dar nu aşa fusese şi cu Katia, iubita lui, Katenka, vânată deopotrivă şi de Vadia?

Întâmplarea făcuse să o cunoască împreună pe fată. Şi ce fată! Înzestrată, zveltă, prinsă-n cosiţe aurii, figură drăgălaşă – *le charme russe*, sânii mici, dar obraznici; ei, dar nu numai trăsăturile apetisante îi confereau medalia „Vino-ncoa“, că, de-ar fi fost doar asta, se găseau cu sutele, cu miile pe bulevardele ticsite ale Moscovei şi nu s-ar fi ciondănit el cu prietenul său Vadia pentru atâta.

Ea era un suflet nobil, o fire înaltă, peste toţi ceilalţi, nu arogantă, nu dispreţuitoare, ci doar aşezată acolo, departe, într-un fel înţelept, veghind la nimcnicia acestor biete fiinţe ce-i înconjurau nevrednic piedestalul.

Nu aşa i-a câştigat el inima oare?

Înghiţind-o pe ea şi tot ce-n jur îi slujea splendoarea, ca pe-o vietate marină de o frumuseţe încântătoare, cu toate acele sclipiri, cuante de lumină, energii primare suprasensibile. În vreme ce Vadia, o, sărmanul Vadia, cel repezit şi prea curtenitor, nu făcea decât s-o sufoce cu avansurile lui stereotipe, lăsând-o rece acolo, în afară, un fel de proiecţie a propriei sale vanităţi.

Aşa şi-l imagina el şi pe Znaiuşki – sau poate doar aşa îi plăcea să creadă, pentru a spori provocarea –, un alter ego al lui, întors pe dos, care dobândise conştiinţa ingurgitării lumii, a exteriorului, spre a le preface într-o argilă uşor modelabilă după voinţa şi capriciile sale.

Şi poate mai mult decât Alieşka, diavolul ăsta căptuşit avea şi priceperea de a se autodevora, de a se înghiţi pe sine şi a se scuipa un altul şi un altul, de fiecare dată altul, ca să nu poată fi dibuit, să nu-l poată apuca nimeni niciodată.

— Noi ştim că se-ascunde în Iakutia. Nu-i o bănuială. Tot ce-am strâns până acum despre el converge în direcţia asta. Ştim şi locul, Aleksei Feodorovici. E undeva în Oimiakon, aşezarea aia cu câteva sute de suflete, asediată de turişti nerăbdători să vadă cum se preface-n stele apa opărită, la minus cincizeci de grade.

Dar omul ăsta n-avea chip, n-avea trecut, n-avea nimic, în afară de porecla pe care el însuşi, îmbătat de sfânta-i glorie, şi-a ales-o: Znaiuşki.

Poate era tânăr, poate era bătrân, poate era rus, poate inguş, poate nu era nici măcar bărbat, aşa cum şi-l reprezentau ei, poate femeie sau nici bărbat, nici femeie. Avusese el grijă să nu rămână pe nicăieri urma unor

asemenea coduri biologice şi nimic altceva decât renumele său de „ştiutor“.

— Trebuie să ne mişcăm cu grijă, Alieşka, îi zicea Vadim. Cu mare grijă, că el îşi schimbă bârlogul ca lupul de stepă. De-aia te-am ales pe tine… pâş-pâş, cum mergi tu, ca şi când n-ai fi acolo…

— Şi de unde ştim că-i acolo? întreba Sokolov.

— Pentru că-şi lasă duhoarea aia digitală, urmele greu de falsificat, balega de elefant. Îl vedem de unde se conectează, cu aproximaţie. Ştim că-i el, că-i ştim reţeaua, legăturile. Dar nimeni altcineva decât el, el însuşi, nu ştie unde s-ar afla.

— Într-un sat ca ăla, uitat de lume, cufundat în ger de crapă pietrele… Hm… De ce crezi că s-ar fi pitit acolo? Acolo-i uşor de găsit. Sunt câteva sute de oameni…

— Şi mulţi vizitatori…

— Bine, şi mulţi vizitatori, dar asta nu prea schimbă lucrurile. Unde stă el? În pădure, prin vreo mănăstire? S-o fi aciuat în gazdă pe la vreo familie…

— Să nu-l subestimezi, Alieşka. Să nu-l crezi vreun prost. Am mai socotit noi de câteva ori că-l avem în mână şi – ţuşti! – uite-aşa ne-a scăpat… Are nasul fin, iar dacă te simte pe urmele lui, poţi să-ţi iei adio. Rusia-i mare, prieten drag…

Aleksei ştia că toată plecarea asta, toate căutările vor fi de durată, că poate o va revedea pe minunea lui mică, pe Alisa, abia când va fi împlinit un an.

Se temea chiar că durerea despărţirii premature îi va întuneca minţile, că o nerăbdare pe care acum şi-o recunoştea şi care nu-l mai încercase înainte îi poate sugruma flerul proverbial.

Să stai la pândă, să vânezi aşa cum ştia el s-o facă cer o limpezime a sufletului şi-o linişte a minţii, dar acum ele erau tulburate de ruptura asta neaşteptată.

Oare nu se gândiseră şi ei? Oare socoteala lor nu-l arăta pe el cel mai nepotrivit unei asemenea misiuni? Oare gândurile pribegind numai pe-acasă nu-i vor toci cu totul simţurile ascuţite?

Nu, dimpotrivă – dar el nu ştia asta –, şefii lui mizau pe febrilitatea lui de a se întoarce grabnic să-şi vadă bebeluşul. Pariaseră chiar că el va fi mai eficient, că radarul lui infailibil va lucra chiar mai intens.

— Generalisimul vrea să punem mâna pe el cât mai repede, îi spunea lui Vadim şeful diviziei. Deja povestea asta ne face rău tuturor. Părem nişte incapabili, zău aşa…

— O să-l trimitem pe Aleksei, copoiul nostru de nădejde, Igor Sergheevici.

— Ei, da, asta ar fi o idee bună. Dar, ascultă, omului parcă abia i-a născut nevasta, aşa-i?

— Aşa-i, şi moare după aia mică…

— Ei, vezi, are să fie prea buimac în perioada asta. Ce-o să ne facem cu el?

— N-aveţi grijă, tocmai asta-i va ciuli urechile mai tare ca oricând. Nu suntem aşa siguri pe loc, dar mizăm mult pe instinctele lui şi emoţia de a-şi revedea mai repede plodul i le va ascuţi.

Vara, Irkutskul e un giuvaier căzut din ciocul unui curcubeu, cu vechile lui clădiri imperiale, renovate, cu cepele turlelor vopsite jucăuş sau garnisite-n pudre, drepte-n soare ca nişte spărgători de nuci în uniforme fistichii. Iarna-i însă

acoperit de mohoreala îngheţată şi pastelurile zidurilor dispar şters în ceţurile friguroase.

„Mai întâi o să treci prin Irkutsk, ca decembriştii, ş-apoi calea întunecoasă a Siberiei…“, îl tachina Vadim pe Aleksei înainte să plece.

De la aeroport, Igor Arhipovici, vechea lui cunoştinţă, l-a dus spre hotel, de fapt, o casă de oaspeţi mai mică, nu departe de centrul oraşului.

Se urcă zgribulit în UAZ-ul antic, zguduit de pistoanele nervoase chiar şi atunci când stătea pe loc, lângă şofer, iar acesta îl privi lung şi drăgăstos, de parcă nu-l mai văzuse de un deceniu.

De fapt, nu trecuseră decât vreo doi ani de când lucraseră împreună într-o operaţiune pe urma unor traficanţi de materiale radioactive. Ce mai distracţie a fost! Au stat zile-n şir în taiga la pândă, pe un ger înnebunitor, ei cu urşii şi cu lupii, s-au spălat dimineţile în apele repezi ale Angarei şi au şofat cu inima cât un purice pe crusta de sticlă a lacului Baikal.

Chiar i se făcuse dor de matahala asta cu *uşanka* lui scumpă de bizam, cu sprâncene roşcovane zbârlite, învelite-n promoroacă şi faţa bonomă de groştel gigantic.

Pe drumul până la casa de oaspeţi vorbiră doar moşi pe groşi, despre vreme, despre seceta din vara trecută, şi-apoi, când se apropiară de destinaţie, Igor îl întrebă brusc:

— Dar la tine, Alieşka, la tine ce-i nou?

— Păi, ce să fie, pe lângă Katia, acum o am şi pe Alisa, de trei luni, îi dădu el vestea cea mare.

— Ei, fir-aş să fiu!… Şi-acum spui, omule? se extazie Igor frânând abrupt tărăboanţa. Ia trage-te-ncoace să te pupe nenea!

Îi prinse capul în braţe şi-l ţinu aşa strâns preţ de câteva secunde, smârcâindu-şi nasul. (Igor îşi dorise copii, dar asemenea daruri de la Dumnezeu nu l-au bucurat.)

— Păi, ăsta-i bun prilej să mă cinsteşti! zise el, după ce-şi mai domoli emoţia.

Se coborâră cu tot cu bagaje şi se-adăpostiră în vestibulul micului hotel. Igor se proptise deja în buza barului şi striga acum gazda cu voce tunătoare.

— Aliuşa, fă-te-ncoace să vezi un om fericit!

Aliuşa îşi târşâi ezitant papucii spre ei şi-i salută fără prea mare entuziasm. Pesemne că venise deja vremea să se bage în pat, iar mulţi muşterii la ora asta nu mai aştepta.

— Adu-ne două sute, aşa, pentru început… îi comandă el, dar apoi se răzgândi. Ba mai bine adu-ne sticla-ntreagă, că noaptea-i lungă şi-avem ce sărbători. Şi dă mai încet televizorul ăla, că mă ia capul, îşi îndemnă el gazda.

— Ba nu, lasă-l aşa, interveni Sokolov, devenind brusc atent la micul ecran suspendat deasupra tejghelei.

— Mda, mare căcat ăsta, mi se rupe sufletul când îi văd… bombăni Igor cu ochii-n televizor.

— Asta a fost la voi ieri? îl descusu Aleksei, dar malacul nu-i răspunse imediat, ocupat să deşurubeze sticla de vodcă şi să umple paharele.

— *Na zdorovie!* închină el. Şi pentru Alisa ta, fericitule!

Dădu paharul peste cap, apoi continuă complice, clătinând arătătorul spre tovarăşul său:

— Acum înţeleeeg, daaaa, înţeleg, tu eşti „vânătorul de balene“, de asta eşti cu treabă pe-aici. Ziceau – du-te la aeroport să-l iei pe „vânătorul de balene“… zic – cine?… iar ei – las’ c-o să vezi şi-o să te bucuri… Şi chiar mă bucur…

Îl strânse iar în braţe afectuos pe Aleksei, ca pe un fiu, şi-l ţocăi apăsat pe ambele fălci.

— Aşa deci… *Sinii Kit*[2]… despre asta-i vorba…

Aleksei încuviinţă şi-şi răsturnă şi el vodca în cerul gurii, iar tovarăşul lui se întoarse la întrebare.

— Da, ştirea-i despre un băiat de la noi. Îi ştiu familia. Mare tragedie! I-au găsit pe urmă tot felul de mesaje d-alea în computer. Ce-o fi, domne, în capul ăstora, că eu la vârsta lui nu mai prididieam s-o babardesc pe Nadiuşa. Ţi-am zis de Nadiuşa…

Vizibil afectat, Igor îşi mai turnă un pahar.

— *Za liubov!* Lumea nu mai e cum o ştiam eu, Aleksei Feodorovici!

— Pentru iubire, Goşa, pentru toată iubirea!

Apoi Igor începu a se văicări:

— Noi nici nu mai ştim cum să luăm treburile astea, să putem preveni… Băiatul ăsta şi alţi trei cu el au fost prinşi acum vreo două luni căţărându-se pe macheta de la fabrica de avioane. Nici nu ştiu cum s-au strecurat până acolo. Le-am ars o mamă de bătaie, îţi dai seama, ce naiba să interoghezi, Alieşka… nişte copii? Dar acum ne-am prins că asta era una din provocările alea blestemate ale lor. Dac-am fi ştiut… dacă ne-ar fi trecut prin tărtăcuţă…

— Aşadar, dacă vezi unul de-ăsta aşa… că face vreo nefăcută, ar trebui să intri la idei. Păi, copiii, Goşa? Copiii? Câte nefăcute nu fac ei?… Câte am făcut şi noi! Au să fie toţi suspecţi de-acu încolo? Că au să se-arunce de pe blocuri?

Gazda, care până atunci picotise mofluză lângă bar, se băgă şi ea în vorbă.

— De la Dumnezeu e viaţa, *gospodin*, şi dac-o iei pe-a ta sau pe-a altuia, tot aia: mare păcat! Dar copiii ăştia nevinovaţi, ce ştiu copiii ăştia despre Dumnezeu?

— Aşa, că bine zici, Aliuşa, ia trage-te c-un pahar încoa, îl invită Igor şi-i turnă şi lui din sticla pe jumătate goală.

— Dar pe ăia care fac jocurile astea şi-i ademenesc pe sărmanii fără minte, pe ăia de ce nu-i află nimeni? prinse curaj Aliuşa.

— Păi, pe cine să afli, cetăţene? Că ei se-ascund după drăcoveniile alea ale lor, Internetul ăsta… ia-l de unde nu-i… *Bliad!*

— Drăcovenie, drept ai grăit, Igor Arhipovici, că de la dracu-s toate astea…

— Pentru viaţă! ridică paharul Sokolov, iar tovarăşii săi cătrăniţi îl imitară îndată.

1. Muncă forţată în politica penală a Imperiului Rus şi fosta URSS.
2. Balena Albastră (rus.).

Capitolul 2

— Nu, nu mi-o luaţi pe Lisa! Călăilor, ticăloşilor!

Aleksei Feodorovici încerca cu disperare să-şi smulgă fiica din mâinile poliţiştilor, numai că ea însăşi se împotrivea să fie chiar şi doar atinsă de bărbatul cu chip de monstru ce-a pretins ani de-a rândul c-ar fi tatăl ei, însă nu s-a dovedit a fi decât un ucigaş, ucigaşul sfintei sale mame, Ekaterina, buna Ekaterina, cea care acum zăcea golită de ultima picătură de sânge pe pardoseala băii.

Îi veniră-n minte fragmente disparate din această teribilă zguduitură nocturnă, pe când şedea pe un taburet scund în bucătăria Olgăi Nikolaevna şi-aceasta aduse vorba, în excursul ei avântat despre patos şi patimi, de muncile lui Hercule.

Trăsnea a ulei încins în tot aerul acela îmbâcsit de fumul spiralat din jurul lor ca o aţă vaporoasă pe un invizibil mosor, iar Igor, deşelând un alt taburet, îşi ştergea cu mâneca la fiecare două minute fruntea lată şi roşie.

— Fă bine şi mai deschide niţeluş geamul ăla, Igor Arhipovici, îl rugă Olga mieroasă, trăgându-şi nasul şi îndepărtând şiroaiele de lacrimi, în timp ce se lupta să toace mărunt gogoloiul zdravăn şi înfoiat cu cuţitul cel mare.

— *Părăseşte-mă, părăseşte-mă... Plec mâine... Fac şi mai mult. Cine-s eu? O femeie desfrânată. O piatră legată de gâtul*

tău. Nu vreau să te chinuiesc, nu vreau. Am să-ţi redau libertatea. Nu mă iubeşti, iubeşti pe alta! zise ea, răsucindu-se către Aleksei, cu albul ochilor împăienjenit de firicele roşii şi cu pumnul strâns pe mâner, rămas pentru câteva secunde suspendat în aer, înainte de a se-ntoarce hotărât către lemnul tocătorului.

— Anna Karenina către Vronski... zâmbi Sokolov şi-o aplaudă ironic cu vârful degetelor.

— Ei, vezi, ăsta-i patosul, la asta mă refeream... Căci *pathos* la vechii greci nu însemna doar emoţie şi sentimente, ci şi suferinţă, îndurerare... O, Doamne! Mă omoară ceapa asta! continuă Olga, ştergându-şi mâinile de şorţ şi zvârlind conţinutul de pe tocător în tigaia sfârâindă.

— Patimile lui Hristos! adăugă Igor, ca din senin, trecându-şi degetul mare şi gros pe la nas.

— Bravo, căpcăunule! râse Olga de el. Ia mai toarnă nişte coniac! Că eu o să-ţi zic vreo două din Lermontov:

Ce-s patimile? Boala lor minunată trece,
Căci mintea nu le dă prea mult răgaz,
Şi, când te uiţi ce-i viaţa, cercetător şi rece,
Vezi că-i o glumă fără niciun haz.

Igor n-aşteptă să i se spună a doua oară şi-şi repezi mâinile la sticla de pe bufet, o desfăcu grijuliu şi umplu cele trei păhăruţe chinuite de goliciune.

— Suntem norodul bădiei Lermontov... al lui *Te-apasă greu urâtul... şi n-ai cui să-ntinzi mâna*. Acum înţelegi unde vreau s-ajung cu Hercule? se întoarse ea iarăşi către Aleksei, continuând cu aceeaşi vervă. Hera l-a făcut să-şi piardă minţile, că aşa şi-a ucis nevasta şi fiicele, iar Apolo l-a călăuzit să-şi ispăşească faptele, slugărind regelui Euristeu, cel care i-a

dat cele doişpe încercări. Hercule e simbolul patosului, experienţa îndurerată a înfruntării destinului pentru a dobândi nemurirea.

Aleksei dădu din cap ceva mai lămurit acum.

— E vorba de ispăşire… de mântuire…

— Aşa… bravo, ca să înţelegi cum văd eu poruncile de la Balena Albastră. Întâi te fac să te simţi vinovat şi pe urmă îţi oferă nemurirea. Noi aşa suntem învăţaţi să funcţionăm, în tiparul ăsta al patosului. E pe gustul nostru…

— Când zici „noi“, la cine te gândeşti? se băgă iar Igor.

— La tine, prostule! zise Olga şi-i mângâie drăgăstos faţa congestionată.

— Hai, noroc! închină Igor bulversat şi-apoi îşi goli paharul.

Olga se apropia de cincizeci de ani, dar cine ar fi zis fără să i se uite-n acte? Că era aşa zveltă şi subţirică şi-i plăcea să fie în ton cu moda, dar nu cu moda femeilor de vârsta ei, ci cu fanteziile vestimentare ale copiliţelor de-o seamă cu fiică-sa. Şi-o prindeau al naibii de bine şi tunsoarea aia tinerească, şi blugii ăia mulaţi pe picioare, şi mâinile ei delicate, bine îngrijite, cu unghii în culori şi picăţele.

— Dar tu ce cauţi, puiule, că nu mi-ai zis… Cauţi tu pe cineva, ştiu eu… îl luă ea în primire pe Aleksei.

— Caut, caut, dar nu pe la voi caut. Pe la voi sunt doar în trecere. Trebuia să zbor azi spre Iakutsk, numai că s-a anulat zborul.

— Şi nebunul de Goşa ce ţi-a zis? Hai să-i facem o vizită babei scrântite de Olga Nikolaevna. Aşa-i?

— Oliuşka, Oliuşka… o mustră Igor. N-aş zice eu vreodată că eşti babă. Dar ce, tu nu te uiţi la tine? Uită-te la ea, Aleksei

Feodorovici! Nu c-ai lua-o azi de nevastă? râse, îndrăznind să mai spere la încă un pahar de coniac.

Olga îl plesni cu prosopul de bucătărie peste ţeastă.

— Ia nu-l mai tenta, golan bătrân, că băiatul are familie şi-are şi un bebeluş de trei luni. Ooo, ce tare m-a bucurat s-aud vestea asta, Alieşka! spuse ea cu afecţiune în glas şi-l strânse mămos la piept.

— Nu… ştii cum mi-a zis? Mi-a zis – hai să vorbim şi cu Olga Nikolaevna, că-i mai înţeleaptă ca noi şi-a studiat mai mult despre asta cu Balena Albastră. Iar după-amiază… am trecut şi pe la părinţii ăia nefericiţi…

— O, Hristoase, ce tragedie! zise Olga ducându-şi mâinile la gură, iar Igor îşi şterse pe furiş colţul ochiului.

Cu câteva ore mai devreme, Igor şi Aleksei plănuiseră o vizită la familia Vasiliev. Urcară patru etaje, stăpâniţi de emoţie, Igor gâfâind ca un tractor, abia trăgându-şi sufletul, Aleksei cu paşi mari, atletici, totuşi uşor ezitant când s-a văzut în faţa uşii apartamentului.

Era unul din blocurile alea frumos renovate pe dinafară, ascunzând însă meschine cuburi din ziduri compartimentate în care se înghesuiau familii triste de uvrieri şi sărmani.

O femeie cu broboadă neagră le deschise şi-i privi gol, fără nicio tresărire. Avea ochi umflaţi şi roşii, iar pometţii îi căzuseră scofâlciţi şi-adânc brăzdaţi de săpăturile durerii. Stătea totuşi dreaptă, cu o atitudine demnă, deşi umerii şi toată fibra trupului ei îi erau apăsate de o nevăzută povară.

Igor îşi scoase legitimaţia cu două degete şi-o arătă timid, mai mult într-un gest de umilă deferenţă decât ca un act ferm de autoritate, aşa cum se obişnuia, înmuiat de priveliştea acelei nenorocite, mândră să-şi poarte torturile suferinţei.

Se prezentă şi-l prezentă şi pe Aleksei, „de la Moscova venit“, dar femeia nu schiţă nici cea mai mică intenţie de a-i invita în casă. Avea aceeaşi privire suptă de orice sclipire vie, deşi, atunci când Igor pronunţă „Moscova“, o uşoară umbră de interes îi traversă fugar pupilele moarte.

— Aveţi copii? îl întrebă ea pe Sokolov cu voce stinsă.

— Am… Am o fetiţă de trei luni… îngăimă el aproape cu vinovăţie.

Şi-apoi, pe neaşteptate, toată durerea ei strânsă în coşul pieptului, în braţe, în gât, în toţi muşchii trupului aceluia fragil la şocurile neiertătorului destin se revărsă într-o explozie de simplă nebunie.

Îşi înfipse mâinile mici, dar puternice, cu unghiile tari, ascuţite, în grumazul lui Aleksei, luat şi el total pe nepregătite, incapabil să se apere în vreun fel, şi-ncepu să urle pe un ton strident, înţepător, umplând cu ecou scara blocului:

— Şi-atunci de ce nu faceţi nimic pentru ei?! De ce nu faceţi nimic pentru copiii noştri?! Ticăloşilor! Oameni fără inimă ce sunteţi! De ce? De ce? De ce?

Din spatele ei apăru o umbră de bărbat, cu umerii lăsaţi în faţă, cu barba nerasă de câteva zile şi părul iţit în şuviţe sculate în toate direcţiile, îmbrăcat într-o cămaşă simplă, bleumarin, cu pete abia vizibile de grăsime în jurul buzunarului, cu nişte pantaloni largi de sac, ridicaţi mai sus de brâu şi legaţi împrejur cu un cordon decolorat.

Ochii lui azurii erau la fel de pierduţi ca ai soţiei, dar găsise pesemne în el ultimele puteri să se repeadă la ea şi s-o strângă tare în braţe, s-o smulgă brutal din încleştarea aceea dementă şi s-o tragă în casă.

Nu închiseseră uşa, iar matahala aceea de Igor, înmărmurit şi fără reacţie, dar şi Aleksei, răvăşit, pipăindu-şi urmele colierului de răni, abia retras din atacul smintit (parcă nu al unei femei deznădăjduite, ci al purului delir), rămaseră descumpăniţi, neştiind dacă să-şi ia tălpăşiţa discret, ca şi cum nici n-ar fi trecut pe acolo, sau să aştepte să-i mai poftească cineva înăuntru.

Un cap cu bucle blonde, rebele şi nişte ochi rotunzi, albaştri, fixându-i întrebător, se iţi în intrândul apartamentului şi-apoi văzură tot corpul unei fetiţe de trei sau patru ani atârnând de clanţă. Igor izbuti să-şi şteargă expresia de stupoare şi schiţă un zâmbet trist pe faţa lui de copil mare.

— Cum te cheamă pe tine, *devuşka*?

— Zi-na! gânguri copilul, molfăind o bucată de pâine între gingii.

Apoi apăru şi bărbatul acela veştejit de supărare şi-i chemă în casă, poftindu-i în bucătăria mică, în care abia ar fi încăput trei oameni în jurul unei mese, iar el se scuză şi trecu în camera alăturată. De acolo se auzeau plânsetul neconsolat al femeii şi vocea lui şoptită încercând s-o potolească.

— Taci, Anuşka, şşşt… Linişteşte-te, Anuşka mea, că înapoi nu-l mai aduci.

— Ticăloooşiii! Ticăloşiii mi-au luat băiatul! O, *papocika*, ce-o să mă fac fără Iura al meu?

Igor şi Aleksei auzeau foarte bine prin zidurile subţiri vaierele de neoprit ale femeii şi mângâierile neconvingătoare ale bărbatului şi era ca şi cum scena aceea apăsătoare se petrecea chiar acolo, în faţa lor, şi-i forţa să se conecteze unul la umanitatea celuilalt, chiar dacă-şi evitau privirile.

— Noi nu suntem răi, Goşa, aşa-i? Nu suntem răi... rupse stânjenit tăcerea Aleksei.

Igor îşi duse degetele mari la ochi şi şi-i frecă, ca şi cum l-ar fi usturat.

— Acum ce-ţi veni, Alieşka? Noi facem ce putem, prietene. Nu facem noi ce putem? zise el cu glas şoptit, înecat de emoţie.

Bărbatul sosi încet, şchiopătând, în bucătărie, deşi plânsetul acela nu contenise, dar era acum mai liniştit, mai cursiv, ca o burniţă măruntă de toamnă, fără început şi fără sfârşit.

Igor se ridică în picioare, mototolind între mâini căciula lui mare, şi-l întâmpină cu umilinţă.

— Dorofei Alekseevici, mulţumim că ne-aţi primit şi ne scuzaţi c-am venit într-un moment aşa nepotrivit...

Dar Vasiliev părea că nu-l aude sau că-l aude, dar nu-i înţelege cuvintele, de parcă Igor ar fi vorbit păsăreasca norilor. Îi făcu din mâna lui moale, să şadă adică, un semn care la fel de bine putea să pară lehamite, lipsa oricărei pofte de a mai trăi, căci ce mai înseamnă viaţa pentru un părinte care-şi pierde copilul, un părinte al cărui copil se aruncă în gol de pe un bloc şi-şi frânge nu şira spinării, nu oasele, ci toate speranţele de până atunci şi mai ales ale celor care l-au iubit ca pe ochii din cap...

— Noi suntem vinovaţi, zise el cu voce împleticită. Da, om bun, noi greşim, greşim, greşim, greşim faţă de ei. Înţelegi? Noi, cei încercaţi de vremi, noi, cei care ştim ce-s foamea, durerea, lipsa. Înţelegi ce spun, om bun?

Nu, Igor nu pricepea o vorbă, dar simţea, simţea cum un cleşte neîndurător îi rupe franjuri din suflet şi-l vedea şi pe tânărul Aleksei la fel de afectat şi ştia că o suferinţă ca asta,

chiar dacă i se întâmplă unuia singur, unuia ca Dorofei Alekseevici Vasiliev, bietul de el, are forţa aceea să cutremure nu doar o întreagă comunitate, ci toată omenirea.

Oamenii-s legaţi între ei, că le place sau nu, prin asemenea încercări şi nu-i nicio ruşine să plângi, să hohoteşti, să-i arăţi aceluia că şi tu eşti făcut din acelaşi plâns şi din aceleaşi lacrimi ca el.

Şi-atunci Igor Arhipovici îşi lăsă slobozi ochii umezi, dar nu ştia nici el pentru ce mai plânge, pentru durerea părinţilor, pentru copilul acela nevinovat împins de jocul nebuniei de pe buza hăului sau pentru copilul lui, cel care nu s-a născut niciodată şi nici nu se va naşte.

N-au mai vorbit deci nimic, au plecat în linişte şi Aleksei, când îşi strângeau mâinile, i-a strecurat nefericitului câteva mii de ruble şi l-a lăsat aşa, încremenit, în cadrul uşii, privind nicăieri, privindu-i pe ei, nişte străini, cum se îndepărtează, reci şi nechemaţi, de nefericirea lui.

— Şi-a plâns ticălosul ăsta? A plâns ursul ăsta? Goşa, Goşa… zise Olga neîncrezătoare, îmbrăţişându-l pe Igor, după ce Sokolov isprăvi istorisirea.

Apoi se mai înveseli şi-i ceru moscovitului să le-arate poze cu aia mică, iar el găsi că-i un moment bun să-şi mai destindă frunţile. Îşi scoase telefonul şi le arătă mândru vreo sută de fotografii cu fie-sa în toate ipostazele, de când s-a născut şi până-n urmă cu două zile, ba în căditşa de baie, ba dormind în pătuţul ei, ba trăgând-o de nas pe maică-sa.

— Pentru ei trebuie să facem ceva, Aleksei Feodorovici, pentru ei şi numai pentru ei. Că eu nu mai înţeleg nimic din lumea asta nouă şi recunosc, da, recunosc, sunt depăşit, sunt

un comunist şi-un fricos şi-un bătut în cap… dar parcă pe vremea mea măcar ştiam un lucru…

— Şi care era ăla, Igor Arhipovici? îl repezi Olga. Care era lucrul ăla pe care-l ştiai tu pe vremea ta, că eu nu-l ştiam…

— Ehei, Oliuşka, îl ştiai şi tu, nu te mai fandosi. Că nu trebuie să te laşi dus de nas de ceilalţi. Că ceilalţi nu trebuie să-ţi hotărască ţie…

Femeia îşi încreţi sarcastic buzele, trase aer în piept şi din aerul acela puţin se revărsă taifunul unei filipice.

— Ce prostii vorbeşti, şontorogule! Păi, ăştia de vârsta ta exact asta au făcut. Cum vorbeşti tu aşa? Nu v-aţi lăsat voi duşi de nas de ăia care vă promiteau că n-o să mai puteţi de bine dacă-i ascultaţi pe ei? Şi tocmai ei v-au băgat în gard…

Igor se pleoşti intrigat. Dădu să mai zică ceva, dar rămase aşa, cu gura deschisă, ca un nătărău.

— Na! Ia de-aici, fraiere! îi îndesă ea un biscuit între buze.

— Asta cu patosul e o pistă de urmat, sunt de acord cu tine, îi spuse Aleksei Olgăi, mai mult ca să schimbe vorba.

— Şi nu mai pot eu că eşti tu de acord cu mine. Ascultă-mă, băieţică, c-am citit şi-am studiat mai multe decât voi. N-are nicio treabă cu lumea nouă şi cu Internetul şi cu ce prostii mai zic ăştia prin presă.

Se ridică tresărind şi se duse spre aragaz, unde-i fierbea oala cu tocană. Mai amestecă de câteva ori cu lingura mare de lemn, apoi continuă.

— Pe vremuri erau aşa-numitele rituri de trecere la adolescenţi. Ştiţi cum era, nu? Şi ce nu îi puneau ăştia mari să facă! Aşa, pasămite, le căleau mintea şi sufletul. Îi trimiteau în pădure singuri cu bestiile şi-i lăsau acolo luni de zile, îi biciuiau pe spate, îi obligau să-şi cresteze pielea, le tăiau

muştiucul la jurubiţă, îi ţineau închişi într-o cuşcă, iar tinerii războinici spartani, la doisprezece ani, erau obligaţi să omoare oameni.

— Las', că şi eu am avut armată grea, de doi ani, Olga Nikolaevna, îngăimă Igor. Pe vremea mea…

— Ai avut pe dracu', Doamne, iartă-mă! Pe vremea ta, pe vremea ta… Mai lasă-mă cu vremea ta. Da' înţelegeţi ce zic, tinerii au nevoie de asta, au nevoie de provocări. Şi, dacă pe vremuri adulţii le-ar fi zis fă asta şi asta şi asta şi pe urmă ia-ţi gâtul, ei chiar ar fi făcut-o… Pentru că tinerii, ca să devină maturi, au nevoie să sufere, să pătimească. Ce nu te omoară te întăreşte, ei vor să se-ntărească, nu să se-omoare.

— Mda, nu ştiu ce vor ei, dar uite că se omoară, mormăi Aleksei.

— Şi ştii de ce, Aleksei Feodorovici? îl fixă ea didactic, dar el ridică din umeri. Ştii de ce? repetă Olga, ca şi cum n-ar fi ştiut nici ea, dar îi mai trebuie un răgaz să afle răspunsul.

Iar pentru că Aleksei nu se grăbea să zică ceva, zise Igor.

— Pentru că-i înnebuneşte de cap Internetul, Oliuşca! Copiii nu mai fac deosebirea între ce-i acolo şi ce-i afară, aici, în realitate, unde sunt ăştia ca noi.

— Bravo, uite că şi ursul era să zică ceva deştept, dacă nu adăuga „ăştia ca noi“. Nu ţi-e ruşine, ursule? Păi, ce ai tu în buzunar? N-ai o drăcie de-aia căreia-i freci ecranul cum ţi-ai freca drâmba?

Aleksei îşi ridică jenat ochii din mobil, că el tocmai asta făcea, vorbea în acelaşi timp şi cu Katia despre Alisa, care-i mai trimisese nişte poze cu ea.

— Adică vrei să zici că, dacă acolo-n virtual nu se moare cu adevărat, în jocurile alea ale lor, cu poc-poc şi mai ştiu eu ce,

ei ajung să creadă că asta se întâmplă şi-aici, pe pământ? întrebă Aleksei ca să le-arate c-a fost atent la discuţie.

— Nu, asta insinua tăntălăul ăsta. Eu zic altceva. Că vor să ne-atragă atenţia că există şi ei! De ce s-a omorât Karenina? Să-i demonstreze lui Vronski că n-o s-o uite niciodată.

— Prostii, pară Aleksei, dar pe urmă se gândi că poate are dreptate şi-şi aminti de interogatoriul de dimineaţă, la care fusese martor şi el.

De fapt, Igor îl luase de la hotel, îl anunţase că „azi nu se zboară“ şi c-o să aibă toată ziua la dispoziţie, aşa că-i făcu tot programul.

Merseseră întâi la sediul lor, acolo unde erau aduşi ceilalţi trei tineri, cei care împreună cu bietul Vasiliev se urcaseră pe macheta din faţa IAZ-ului, iar despre Vasiliev se ştia deja de ce-o făcuse, pentru c-aşa suna una dintre porunci. Nu era clar dacă şi ceilalţi veniseră tot pe urmele stârnite de joc sau Vasiliev i-a convins pe ei, fără să le spună altceva.

Puştii şedeau deja pe scaune în camera cu oglindă dublă. Aleksei rămăsese afară, ca să privească împreună cu o tânără psiholoagă, Aliona.

Erau trei muşte-n într-un borcan ş-apoi intră libelula uriaşă, pe nume Igor, dând din aripi, precipitat, autoritar. Le ceru să-şi zică numele. Se ridicară pe rând în picioare, ca nişte păpuşi mecanice: Grigori, Anton şi Boris.

— Bine, zise Igor şi-atunci pe Boris îl pufni tam-nisam râsul.

Prilej cu care se-ndreptă către el şi, cu labele lui mari, îl prinse de gât şi-l ridică de parcă era un vânat, la patru-cinci centimetri de podea.

— Ce-i, muceo? Vrei să-ţi culegi dinţii de pe jos? hurui matahala, iar băiatul izbucni în lacrimi.

Aliona afişă un zâmbet stânjenit.

— Uneori, el crede c-aşa se face treabă… se justifică ea încurcată.

Apoi Goşa îi ţinu întruna numai în acuze şi ţipete, trântindu-şi palma butucănoasă în tăblia mesei de câte ori răspunsurile nu-i erau pe plac.

Voi l-aţi împins de pe bloc, voi l-aţi înnebunit de cap, dar poate mâine o să vă puneţi voi capăt zilelor, dar, dacă vreţi, vă scutesc eu de deranj şi vă atârn acum de tavan cu cureaua, ce-aţi căutat la IAZ, ce dracu' a fost toată mascarada aia, aşa i-a mitraliat timp de o oră… Şi, dacă dădeau să zică ceva, nici măcar nu-i asculta – stropşea cu pumnul şopârlele imaginare de pe masă şi repeta întrebarea sau le urla în faţă: „Minciună! Minciună! Minciună!".

Aleksei nu înţelegea ce voia să obţină cu tot circul ăla, dar cert e că băieţii dansau pe loc cu Baba Iaga, pe lângă faptul evident că se simţeau ca nişte păduchi pe care nu merită să dai niciun scuipat.

Se gândi întâi c-o fi vreun experiment al lor, c-o şi vedea pe tânăra Aliona tot notând câte ceva, cu obrajii aprinşi, cufundată-n tableta ei, dar pe urmă realiză că poate era atât de jenată de toată situaţia, încât doar îşi făcea de lucru, să nu fie nevoită să dea ochi în ochi cu el, să trebuiască să-i explice ce nici ea nu pricepea.

Într-un sfârşit, cumva de aşteptat, dac-ai fi urmărit de la început dinamica valsului belicos al lui Igor şi acumularea enormă de tensiune, lucrurile o luară razna cu totul.

Boris, tot Boris, cel bruscat de la bun început de interogator, începu să se lovească cu capul de masă, o dată şi-ncă o dată şi-ncă o dată şi-i văzu pe Igor, la început stupefiat de bălăngănitul violent al băiatului, pierzând controlul asupra încăperii, apoi pe ceilalţi doi pici izbucnind în plâns, ca la comandă, pe urmă iarăşi pe Igor năpustindu-se asupra lui, luându-l în braţele de uriaş şi storcindu-l cu putere, ca să nu mai poată face nicio mişcare.

Dar Boris continua să se zvârcolească, chiar şi aşa, ca un delfin alunecos, şi ţipa ca din gură de şarpe:

— Lasă-mă! Bestie! Lasă-mă!

Şi toate astea ar fi continuat poate la nesfârşit, dacă Aliona şi Aleksei, fără a-şi vorbi, fără a se coordona, nu s-ar fi ridicat amândoi odată din scaune şi n-ar fi ţâşnit afară, ca să intre pe urmă în borcan şi să tragă libelula afară.

— Era să-mi pierd cumpătul, zise Igor zăpăcit faţă-n faţă cu Aleksei.

— „Era“…? Glumeşti! Ce naiba a fost aia?

— Bun, voiam să aflu… se bâlbâi el.

— Goşa, ăia-s nişte copii, ce naiba voiai să afli?

Acum Goşa stătea absent, ca un ţânc vinovat, în vreme ce Olga, după ce-aflase toată tărăşenia de la Aleksei, se miră în gura mare.

— Auzi, dar proasta aia, psiholoagă sau cum îşi zice, chiar stătea aşa, fără să facă nimic?

— Eu n-am înţeles ce-a vrut Goşa. Să mă ierţi că-ţi zic, Igor Arhipovici, n-am înţeles la ce-a folosit bâlciul ăla.

Igor continua să tacă, privindu-şi unghiile mari de la mâini.

— Ei, ei, n-o să înţelegi, că nici el nu înţelege… ugui maliţios Olga.

— Voi nu înţelegeţi, poate că unul din ăia trei l-a împins, l-a încurajat să facă asta… se hotărî el să iasă din împresurare.

— Şi ce credeai, c-o să-ţi zică ţie dacă-l strângi niţel de coaie… îl ironiză Olga.

— Da, n-are niciun sens, Goşa, întări şi Sokolov, dar femeia tot către el se întoarse, lăsând huiduma să-şi rumege neputinţa.

— Şi, dincolo de asta, de ce crezi tu, Aleksei, c-a vrut băiatul ăla să-şi crape bostanul de masă, acolo, de faţă cu toată lumea? Că n-a mai suportat toată presiunea aia e clar, dar, pentru ei, pentru toţi trei, era o încercare nobilă, nu-i aşa? Să fii la interogatoriu, ca-n filme, păi, nu? Eşti bărbat, ce naiba!, nu mai eşti copil. Dar de ce doi din trei s-au întors mâncând pământul de unde au venit, adică la copilăria lor, că doar de-aia s-au pus pe bocit, şi-al treilea a ales să fie bărbat, să zică c-a trecut clasa, aşa credea el cel puţin, aşa-l înfrunta el pe Goşa sau, cine ştie, poate aşa înfrunta el viaţa. De ce?

Capitolul 3

În zborul spre Iakutsk, Sokolov şi-a propus să uite toate astea, să-şi şteargă din memorie ororile acelea, plânsetele, durerea, violenţa gratuită, confuzia, pentru că pricepuse că nu aici e uşiţa spre tărâmul magic zămislit de Znaiuşki, nu… cheia era tocmai el, tocmai şarlatanul ăsta fără trăsături, fără vreo însuşire palpabilă care să-i permită să-l apuce.

Tot restul era format din consecinţe fără valoare, reziduuri năvălite din procesarea emoţiilor neputinţei, menite tocmai să te rătăcească în labirintice căutări de dragul căutărilor.

Şi demonul pe asta se şi bizuia, aşa câştiga timp, intuise exact comportamentul haotic al semenilor copleşiţi de sentimente, dornici să se prindă în ochiurile strâmte şi dese ale panicii şi deznădejdii, să ţeasă cu acul lor mic vaietul şi-apoi ecoul vaietului, ca pe o pânză înfoiată şi grea, care, la urma urmelor, să fie chiar mantaua aceea salvatoare a iluzionistului, acoperirea paşilor ieşiţi tiptil de pe scenă, focul de artificii învăluitor al retragerii ticăloase.

Şi, ca să-l înhaţi, mai ales când era aşa, doar o stare, o presimţire, nimic mai mult, Sokolov ştia că trebuie să-l reinventezi, să-l reconstruieşti din cele câteva insignifiante dovezi ale existenţei sale, chit că asta nu însemna decât un

firicel ici, o adiere dincolo, o vorbă spusă într-o doară, cum, uite, era, de pildă, acest *znaiuşki*, „ştiutorul“.

Ce ştia el? Sau ce pretindea că ştie, astfel încât toţi ceilalţi îl urmau hipnotic prin capiile înguste ale nevrozelor până la gestul suprem, nesocotit de a se abandona în poalele morţii?

Ce zici că ştii tu, afurisitule, şi noi trebuie să credem orbeşte şi să ne încredinţăm în mâinile tale mizerabilele existenţe? Ştii ce-i moartea şi ce-i după moarte? Ne ştii păcatele şi ne-amuşini vinovăţiile? Şi cu apa cărui râu, cu ploaia curată a cărei veri ne speli tu de praful ăsta al ignoranţei şi al viciilor? Haide, mie poţi să-mi spui, ştiutorule, poţi să mi te confesezi, împieliţatule, că eu nu mi-am pus în gând să mor şi nici n-am să te urmez ca iedul blând la tăiere, ci doar o să te-ascult în tăcere, o să clatin din cap aşa, părinteşte, fără să te privesc, fără să te judec, doar să-mi spui, să mă luminezi cu toate ce le ştii.

— Îţi aminteşti de Kladbişce?

— Klad-cum?

— Kladbişce, Grişa Nebunul, poetul ţintirimurilor, drogatul ăla, cu creieri zdrăngăniţi, care trăia din pomana trecătorilor şi pe socoteala cârciumarilor, îi amintise Vadia înainte să plece din Moscova.

— A, da, Kladbişce, niciodată publicat, cu maculatură de-asta samizdat, pe fiţuici care circulau prin cluburi şi pe la concerte, îi pică fisa lui Sokolov.

— Aşa, aşa, de ăla-i vorba. Avea el o poezie, uite aici, citeşte, delectează-te, zise Vadim Ivanovici şi-i întinse o bucată de hârtie…

Omul care te-nvaţă să mori stă pe-o cutie
Împopoţonată cu visele tale ş-altă fantasie.

Aşa, celovek, *cântă c-o notă mai sus*
Dataram Tatam*, numele raiului opus.*
Că m-oi lupta cu diavolul, din coşciug,
Doar zi-mi cum să fac, cum să fug.
Învaţă-mă cum s-ademenesc îngeri,
Cum să ţipi, să te doară, dar să nu sângeri,
Îţi las ţie hoitul, ia-l, nu-mi mai e trebuinţă,
Poţi să-l sugi, să-i gonflezi umblarea desculţă.
Zi-mi de suflet, Znaiuşki, ce să-i mai dreg,
Cum să-l îmbunez, bată-l să-l bată de năvleg.
Cum să mai iubesc aprig şi ca ieri să mă usture,
Să cresc, să mă scutur, mov ca floarea de brusture.
Îţi las scrisoarea asta pentru cine ştii tu...
Să nu m-aştepte... să nu m-aştepţi, agápi mou...

— O-mul ca-re te-n-va-ţă să mori... silabisi Aleksei, după ce-o citise în gând de două ori.

— Ăla, da, Znaiuşki...

— Şi ce treabă are deci Kladbişce cu asta?

— Păi, propriu-zis, el nu mai are, că s-a prăpădit, nenorocitul. L-au găsit rece, împachetat la metrou acum vreo două ierni.

— Şi zici că ce? Că de-aici şi-a luat porecla omul nostru?

— Nu zic eu, zice toată lumea care-a mers pe fir. Cică, într-un fel sau altul, poezia asta i-a inspirat gogomanului toată sceneta care-a urmat cu Balena Albastră. Titulatura şi întruchiparea adică – ştiutorul, omul care te-nvaţă să mori.

Aşadar, tu, Znaiuşki, se gândi Sokolov plutind deasupra Siberiei îngheţate, tu ne înveţi pe noi cum să murim, cum să dăm colţul fără să ne doară, fără regrete, fără nimic... da’ de unde ştii tu, blestematule? De la bunică-tu care-a dat ortu’ popii pe frontul de la Odessa, cu nasul în zloată, de la mă-ta mare pe care au aruncat-o nemţii-n closetul din fundul curţii că n-a vrut să-şi dea curcanii la rechiziţie?

Ia învaţă-ne, Znaiuşki, popă al gloriilor duse şi apuse, învaţă-ne cum să-nchidem întrerupătorul şi să ne continuăm în eternitate sclipirea fericită aprinsă-n noi de Creatorul!

Sau oi fi tu Creatorul sau anti-Creatorul, oi fi tu mâna scheletică a Proniei Cenuşii care dă brânci sufletelor zdrenţuite-n patimile lor de pe muchia dezolării?

Dataram Tatam, *numele raiului opus*, adică raiul de-a-ndărătelea, cum te-a dădăcit pe tine dascălul tău, dascălul cu coarne, ducă-se pe pustii.

Şi Balena, Balena, asta de unde ţi s-a mai năzărit, făptură de ceară, de unde ţi-a venit ţie ideea asta cu balena?

Balena sinucigaşă? Doar atât ai putut?

Sau mintea şi paşii te-au dus mai departe, tocmai în Ciukotka, pe câmpurile roşcovane din Lavrentia, înţesate cu albul fălcilor, vertebrelor şi ţestelor de chit, rămase-n urma sărmanilor vânători cu pantaloni de cauciuc şi pufoaice de la capătul lumii.

Ori poate de la Iona, profetul, neascultătorul, iniţiatul, ţi s-a năzărit, cel născut iarăşi de Domnul din burta peştelui mare – *din pântecele locuinţei morţilor către El am strigat, şi El a luat aminte la glasul meu* – înainte să intre-n cetatea Ninive şi să dea vestea: *Patruzeci de zile mai sunt şi Ninive va fi distrusă!*

Sau vrei să faci din fiecare dintre noi un Ahab care să străpungă zidul aparenţelor, să se elibereze?

Nuu, eu n-o să fiu ăla, aşchiuţă, n-o să fiu ce vrei tu să fiu, o să te aştept şi-o să te aştept, o să stau cu palmele împreunate sub cap şi-am să mă rog, la cine am să mă rog?… Chiar şi de-ar fi să mă rog patronului tău, am să mă rog să mi te-aducă în preajmă, să te dezgroape din maldărul ăla de gunoi şi stele de gheaţă sub care te-ai gheboşat sperios şi-am să mă rog nu doar

să te arăţi de după masca de carton presat, ci să şi vii aşa, singurel, cu braţele ridicate, înviat, şi să-mi spui: „Iată-mă, Aleksei Feodorovici Sokolov! Iată-mă-s eu, viu, ia-mă-n puterea ta şi facă-se voia ta cu mine, netrebnicul Znaiuşki!“.

Daaa, tu, care le ştiai pe toate, tu, care ne povăţuiai pe toţi despre sensurile vieţii şi-ale morţii, tu, ăla, dragul meu bandit, o să-mi cazi cu capul pe piept şi-o să mă implori ca un copil: „Ia-mă, tătucă, ia-mă şi nu mă cruţa, nici cu gândul, nici cu fapta!“.

— Vezi tu, Aleksei Feodorovici, nu doar marile curente binefăcătoare ale omenirii au avut un text fondator, o poveste exemplară, plină de înţelesuri, îi spusese Agafia Petrovna, antropologa adusă de Vadia pe când era încă în Moscova. Şi marile blestemăţii s-au întemeiat pe o poveste, spusă de un profet...

— Znaiuşki e profetul propriului dezastru, o să vezi... se băgă şi Vadim în vorbă.

— Şi-adică tot textul ăsta ştim că-i scris de el? îi chestionă Aleksei. Cu ăsta a început să-i ademenească pe nătărăi?

— Da, şi el a circulat o vreme binişor. Pe urmă a dispărut. Eu cred că el a vrut să dispară. Eu cred... noi credem, se corectă apoi Vadim, că era ceva acolo care-l dădea de gol, încă nu ştim ce, de-aia am zis să-l citeşti şi tu, poate ţi se-aprinde vreun bec.

A citit Aleksei de o sută de ori textul şi şi-a notat pe lângă el, pe margini, cu scrisul lui puchinos, cu săgeţi subţirele şi curbe punctate, cu trimiteri numerice, ba chiar a început să-l citească şi de-a-ndoaselea, şi sărind câte o literă sau o silabă, doar-doar se va prinde un capăt de fir, un puf rebel suflat, din lipsă de precauţie, de autor între rânduri.

Dar, fie că se adunau mult prea multe piste şi speculaţii, de nu te mai puteai descurca în aşa hăţiş, fie că avea sentimentul că indiciul pe care-l căuta disperat era mai degrabă la nivelurile cele mai adânci, oricum ar fi fost, scotocirea asta-i părea zadarnică.

Chiar şi aşa, perseverent, în avionul care-l ducea spre Iakutsk, Sokolov îşi scoase din bagaj manuscrisul mâzgălit pe toate spaţiile albe rămase între rânduri şi începu să-l recitească, până când îl luă somnul şi ochelarii îi căzură strâmb de pe vârful nasului pe buza de jos.

Tolănit pe prispă, somnolent, dar cu simţurile încă alerte, Rofinus îngâna un cântecel ascultat la radio, în autobuz, pe când îi ţinea de urât lui Yosef, şoferul posomorât. Din când în când, duşca după duşcă de arrack[1] *stâlcea versurile, de care nu era oricum prea sigur – „Şi tatăl miresei dădu buzna în casă/ Sculaţi, oaspeţi, nunta-i gata... nunta-i pe sfârşite... nunta s-a oprit...". Ca dintr-un alt vis, auzi larmă pe ţărm şi-apoi cuvintele magice „Baleo! Baleo!", precum ţipătul unui pescăruş smuls din ascuţişul stâncilor de foşnetul alunecos al bancurilor de peşti argintii. Se ridică în capul oaselor şi desluşi tot mai clar strigătul camarazilor – „Baleo! La bărci!". Sări în picioare, îşi îndesă fesul găurit peste urechi şi-şi potrivi sforile sandalelor, apoi o luă la goană spre plajă, ţupăind cu paşi mari printre vârfurile stâncoase pavate pe ţărm. Îl zări pe Mateus trăgându-şi tricoul cu dungi argintii şi-i făcu semn cu mâna. „Mai iute, Mateo, că nu stăm după tine!" „Aleargă, bătrâne, că azi n-o să capeţi nimic dacă dai greş", îi răspunse Mateus batjocoritor, ajungându-l din urmă dintr-un singur salt. Zece sau cincisprezece bărbaţi se adunaseră deja la şopronul bărcilor şi-*

şi împărţeau sarcinile. Rofinus prinse straşnic de o margine de peledang[2]*, botezat* Dolu Tene*, şi, împreună cu alţi cinci, îl târâră pe nisip spre malul apei. „Căpitane Rofinus, azi eşti* lamafa[3]*, Aloysius stă «pe spate»“, strigă Stefanus de pe ţărm. Alte trei bărci fură şi ele trase în mare şi începură a înţepa cu avânt, spre larg, valurile mici. Rofinus călărea ţeapăn platforma de bambus din faţa bărcii, cu ochii aţintiţi pe crestele de apă azurii, în aşteptarea colţului negru, ascuţit, ce urma să se iţească la suprafaţă. Prinse harponul de pe rastel şi făcu agitat semne timonierului, indicându-i partea dreaptă, de unde ţâşnise o coloană înspumată câţiva metri în aer. „Mână spre dreapta! Spre dreapta!“ Celelalte trei bărci schimbară şi ele direcţia şi, curând, aflară în apropiere spatele întunecat şi lucios, plutind leneş la suprafaţă. Rofinus îşi adună toate puterile, strânse harponul bine în pumn şi, aţâţat de îndemnurile înflăcărate ale mateloţilor, se lansă atletic cu vârful metalic spre aripa caşalotului. Dar piciorul îi alunecă în ultima clipă, se învârti în aer şi, când ateriză în apă, braţul îi fu prins ca într-un cleşte de frânghie. Monstrul se zvârcoli de două ori, cu harponul înfipt sub aripă, apoi clătină furios barca, ameninţând să ciuntească braţul pe care era încolăcit odgonul. Inspirat, Aloysius se ridică din spatele peledangului şi, cu un elan acrobatic, reteză coarda dintr-o lovitură, eliberând harponul şi braţul lui* lamafa*. Tăcută, unda adâncului sorbi protector caşalotul, lăsând să se împrăştie cu repeziciune o pată brun-roşiatică în jurul bărcii. Rofinus fu ajutat să se caţere din nou în peledang, sub privirile dezamăgite ale tovarăşilor săi, gâtuiţi de furie şi reproşuri. Celelalte trei bărci se apropiară şi ele agale de* Dolu Tene*, iar mateloţii îşi murmurară nemulţumirea şi îngrijorarea. „A îmbătrânit Rofinus, nu se mai poate stăpâni. Nu mai e* lamafa

de altădată“, bodogăni unul dintre ei. „S-a încontrat ieri cu Stefanus. Nu pleci la vânătoare cu sufletul greu“, zise altul cu voce joasă. Mica flotă se întoarse învinsă la ţărm, sub privirea dojenitoare a proprietarului. „V-aţi întors cu mâna goală. Tot satul vă aştepta cu prada“, îi mustră Stefanus, când încă nici n-apucaseră să tragă bărcile sub şopron. Câţiva îi povestiră isprava lui Rofinus, dar el dădu din mână a lehamite. „Un lamafa *e un* lamafa *până moare. Hei, Rofinus, ce o să pună azi pe masă familiile noastre?“, îi aruncă el zeflemitor, dar căpitanul păru că nu îl vede şi se îndepărtă singur, răpus, ţinându-se de braţul drept, în care îşi făcuse culcuş o durere chinuitoare. Se aşeză la marginea plajei, acolo unde încă trona, pe jumătate îngropat în nisip, un schelet uriaş de balenă – coaste descărnate, încă purtând firimituri putrede de carne vineţie, devorate de muşte şi alte insecte, şira spinării sfărâmată şi oasele capului prăbuşite între stânci. Mai mulţi zgâmboi se apropiară zgomotoşi de el. „Hei,* lamafa*, cum de n-ai prins nimic azi?“ „N-a fost o zi bună“, le zise abătut Rofinus.* „Koteklema[4] *era tristă azi şi şi-a făcut rău singură, iar mie mi-a zdrobit braţul.“ Deşi se apropia de şaizeci de ani, Rofinus era încă în putere. Soţia sa, Maria, murise cu câţiva ani în urmă, dar îi lăsase doi băieţi zdraveni. Rofinus era din clanul Lela Ona şi vâna balene încă de la vârsta de treisprezece ani, ca toţi strămoşii lui. Dus a fost pe mare tatăl său, lovit năprasnic în vertebre de coada unui caşalot, înainte ca el să se nască. Rofinus avea reputaţia celui mai iscusit harponier din Lamalera, deşi în ultima vreme se întâmplase de câteva ori să o dea în bară. Astăzi însă era cât pe-aci să-şi piardă braţul drept. Neîndemânarea-i a pus în pericol vieţile fragile ale mateloţilor, ceea ce îl va ţine o vreme departe de valuri. Din fericire, alte trei*

*bărci, mai norocoase, se întoarseră la mal cu cinci diavoli-de-mare (*belelang*), ce urmau a fi drămuiţi la câteva zeci de familii. Îi văzu târâţi de frânghii pe nisip, ca nişte lilieci negri, uriaşi, cu aripi grase de carne, scăldaţi în lumina inertă, orbitoare a plajei. Cuţitele îi tranşară în grabă, iar fâşiile cărnoase zburară în găleţile spălate de apa mării. Rofinus umplu şi el o căldare cu hălci uscate de balenă, atârnate pe aracii de bambus, plus un vas cu osânză, şi luă calea târgului din Fulandoni, alături de femeile din sat. În autobuz se ruşină să dea ochii cu nevestele camarazilor. Negreşit, aflaseră cui datorau o zi proastă de vânătoare. Se trase pe un scaun mai în spate, dar nu scăpă de privirile iscoditoare ale harnicelor gospodine. Lângă el stătea Ana Befa, fiica cea mică, de cincisprezece ani, a văduvei Maria Kedofil Krova, care îl privea cu ochi blânzi şi cu mai multă îngăduinţă decât restul pasagerelor. La picioare avea o găleată mustind de sânge proaspăt. „Diavoli...?“, o întrebă el arătând cu degetul carnea roşiatică, iar tânăra înclină zâmbind din cap fără să-i răspundă. „S-a scurs o zi rea“, continuă Rofinus, fără să fie clar dacă i se adresează Anei sau bolboroseşte ceva pentru sine. „Spiritul* koteklema *s-a răzvrătit împotriva noastră şi ne-a rănit pe toţi.“ „Da, am auzit despre asta“, prinse curaj fetiţa şi apoi îi depănă pe nerăsuflate ultimele veşti. „Azi,* tana alep[5] *Yopi s-a urcat într-un tamarin să tundă nişte frunze pentru capre, dar i-a alunecat piciorul când a ajuns în vârf şi s-a rostogolit la pământ. N-a mai fost nimic de făcut, a murit.“ Rofinus rămase cu gura căscată. Vestea îl luă cu totul prin surprindere. „O, Doamne Iisuse, fiul lui Dumnezeu, apără-ne pe noi“, murmură el, mototolind fesul între mâini, „o,* Lera Fulâ*, o,* Tana Ekâ[6]*, iartă-ne, căci am hulit sufletul strămoşului nostru venit să ne răstoarne bărcile pe apă când l-am numit Satan“.*

Ana încuviinţa din cap neştiutoare. Mama Lisa, care trăsese cu urechea la vorbele lor, se întoarse peste spătarul scaunului. „Rofinus, cei din clanul Lango Fujo au hotărât să ţină mei nafa[7] *chiar în noaptea asta. Au găsit doi oficianţi în Semuki, dar ei s-au răzgândit, de teamă ca vreo greşeală să nu le aducă moartea. Tocmai când s-au pornit la drum, un copil care îi însoţea a căzut şi şi-a luxat piciorul.“ „Pe toţi sfinţii, asta trebuie făcut numaidecât“, şopti Rofinus, intrigat de toate cele auzite. Apoi coborâră în Fulandoni şi se târguiră cu marfa lor – hălci de diavol proaspete, bucăţi uscate de balenă, ulei, spermanţet, mici obiecte şlefuite din os de balenă şi pânze* ikat *viu colorate. Rofinus se-ntoarse cu un mănunchi de banane, o pungă de făină de orez, zece ouă şi şase tomate uriaşe. Ajuns acasă, se rugă în lacrimi la micul altar plin de statuete, amenajat în camera de zi. Abia putu închide ochii în noaptea aceea, măcinat de fricile cele mai teribile. Presimţea ceva şi mai rău. Vulcanul Labalekang nu mai avea nici el linişte. Îi adulmecase huruiturile în somn. Visul acela îi apăru iarăşi. Râuri de foc prăvălindu-se de pe coasta dealului până pe plajă. Albia se umplu ca o ceaşcă de lavă roşie, în care înotau dezolant vietăţile marine… A doua zi dimineaţă alergă direct pe mal, unde vânătorii aşteptau doar un semn să plece în larg. Stefanus îl întâmpină cu acelaşi surâs subţire, maliţios: „Azi nu mai vrem să-ţi scape harponul din mână, Rofinus. Să facem pace. Te urci în barcă, dar stai «pe spate», îl laşi pe Alo* lamafa*“. Aloysius dădu din cap mulţumit şi-i întinse mâna prieteneşte lui Rofinus. „Fără supărare“, zise el. Un alt tovarăş pufni cârtitor: „Rofinus aduce ghinion. Eu nu mă mai urc în barcă cu el. Rofinus, nu-mi purta pică, dar trebuie să rămâi pe mal“. „Bine, Stanis, mergeţi voi, nu vă încurc. Să fie armonie şi pace, da?“, îngăimă mâhnit bătrânul* lamafa. *Apoi se*

auzi iarăşi „Baleo! Baleo!“ şi mateloţii se repeziră să scoată bărcile de sub şopron. Nu înainte de a urina cu toţii pe scheletul uriaş înghiţit de nisip. Şase ore au aşteptat la ţărm până când ambarcaţiunile se năzăriră cu linii jucăuşe pe linia orizontului. După chiotele de veselie, trăgeau după ei cel puţin un caşalot de cincisprezece metri. Într-adevăr, pescarii urniră cu greu pe plajă un monstru gri-cauciucat cu piele lucioasă ca sticla şi-l ancorară în mai multe odgoane prinse de ţăruşi. Femei, bărbaţi şi copii se îmbulziră gălăgios în jurul lui. În partea dreapta a capului puseră trei frunze mari de palmier umplute cu orez nefiert şi ou crud. Un pic de betel şi o bucată de nucă areca îi strecurară în nara dorsală, apoi din creasta unui cocoş picurară sânge în ea. „Să se simtă hrănită!“, strigă unul din pescari, după care dădu semnalul tranşării şi mâinile dibace începură a descărna mamiferul. Copii şi femei cărau pe creştet bucăţi grele de carne şi grăsime. Lamafa *Aloysius primi inima, iar cei care îi dăduseră lovitura fatală, aventurându-se în apă cu tăişurile lungi, căpătară coada imensă. Fiecare familie dobândea câte o felie groasă, pe care o îmbucăţea şi o punea la uscat. Rofinus îşi luă partea lui şi se îndreptă gârbovit spre casă. În acea noapte urma să se ţină* mei nafa *la templul celor din clanul Lango Fujo. Oamenii duseseră de cu seară ouă, găini, orez, carne de balenă şi le depozitaseră în lăcaşul sfânt. Apoi, când timpul ceremoniei sosi, se aşezară în semicerc pe pământ, iar în faţa lor trei oficianţi, cărora nu le puteai zări feţele, şezură şi ei pe nişte frunze mari de palmier. Unul începu cu voce tunătoare: „Sunt un biet călător prin noapte şi cer găzduire aici, în sat!“. Celălalt îi răspunse îndată: „Puteţi rămâne, drumeţilor, doar că aici e puţină mizerie. Dacă aţi face puţină curăţenie, atunci sunteţi bine-veniţi“. „Am adus o mătură de fier şi un cuţit de fier, nu vă*

fie teamă, vom strânge toată mizeria. Deschideţi locul acesta ca să putem intra. Eu sunt Au Bala şi vă cer să spuneţi tot ce vă apasă, mărturisiţi-vă! Nu ascundeţi nimic sub copac, nimic sub gaura de sub piatră! Că e greşeală, că e sânge nevinovat vărsat, nimic să nu tăinuiţi. Căci eu le voi mătura pe toate." Apoi oamenii începură să se confeseze. „Bunica mea a avut o ceartă cu bunicul şi i-a pus un maţ de porc sub pernă." „Foarte bine!", tună iarăşi Au Bala. „Aşa şi-au făcut mai bine culcuş de hârjoană", şi mulţimea râse cu poftă. Veniră alţii şi alţii la rând să se spovedească. Povestiră crime ascunse, blesteme neîngăduite, prigoane politice, măritişuri oprite. Din timp în timp, bătrânii întrerupeau pălăvrăgeala cu cântece. Când îi veni rândul, Rofinus înfăţişă cum străbunicul său a fost martor la o crimă. Doi oameni l-au bătut pe al treilea până aproape i s-a tăiat răsuflarea. Văzând că nu moare, l-au înjunghiat cu cuţitele, dar, pentru că încă respira, l-au tăiat în două şi au aruncat bucăţile în mare. „Hm, şi asta e tot?" „Nu e tot", admise Rofinus. „Acum câţiva ani am blestemat o balenă care ne-a răsturnat bărcile. Balena lui Satan, aşa i-am zis." O altă voce ascuţită interveni acuzator: „Iscusite lamafa*, de ce ne-ascunzi ce-i însemnat? Răposata soţie din ce clan era? Cumva din Lama Kera? Voi nu aveaţi voie să fiţi împreună. Ştii asta?". Rofinus fu de acord că a fost o căsătorie împotriva regulilor. „Câţi copii s-au născut din căsătoria voastră interzisă?", întrebă Au Bala. „Doi băieţi", răspunse cu voce tremurândă bătrânul. „Doi băieţi făcuţi în necinste!", vui tunător oficiantul. „Ce ne-ascunzi, Rofinus? De ce nu ne spui tot? Să curăţăm mizeria, să scăpăm de gunoiul din sat! Spune!" Dar, cum* lamafa *nu mai avu altceva de adăugat, bătrânii se porniră iar să cânte şi alţii veniră la rând să mărturisească. Către miezul nopţii, Rofinus se simţi*

epuizat, ca şi cum toată moartea i se coborâse în genunchi şi-n glezne. Înainte chiar de sfârşitul ceremonialului, se strecură prin mulţime şi se îndreptă cu tălpi grele spre plajă. Sprintenă umbră îl urmă şi-l agăţă blând de braţ. Era părintele Jonas. „De ce nu le-ai spus nimic despre visul tău?“, îl întrebă el nemulţumit, cu voce conspirativă. „N-are niciun înţeles pentru mine, părinte“, se apără şoptit Rofinus. Câteva zile mai înainte, în adăpostul confesionalului, îi povestise preotului coşmarul care-l tortura de mai multe nopţi. Se făcea că în sat apăruse de nicăieri un idol de piatră gigantic, plin de găuri, din care curgeau uneori peşti morţi. Se umpluse locul de stârvuri descompuse peste care dăduseră năvală nişte păsări mari, neobişnuite. La început, oamenii îl venerau, căci credeau că e un dar din ceruri, dar, cu timpul, împuţiciunea din jurul lui îi făcu mânioşi şi se adunară ca să găsească o cale de a scăpa de el. Rofinus, temător în vis, nu voia să se asocieze acestui complot, însă nici nu făcu nimic să-l oprească. Într-o zi, sătenii se porniră cu scule, lopeţi şi dălţi asupra zeului împietrit, smulgând din el bucăţi, bucăţi, fără însă a-l dovedi. Apoi, idolul se înfurie şi din orificiile lui nu mai curseră mortăciuni, ci magmă încinsă, roşie, fără încetare, peste bărcile şi casele lor. Iniţial socotise că e un semn de la Dumnezeu către creştinii din sat. Un avertisment pentru pocăinţă. Aşa-i şi spusese părintelui Jonas, iar acesta nici nu-l aprobase, nici nu-l combătuse în vreun fel. Acum însă Rofinus era mai confuz ca niciodată. „Că oamenii l-au uitat pe Dumnezeu, aşa mi-ai zis…“, îi aminti Jonas încurajator. „Aşa am spus, dar visul ăsta nu e despre Lamalera, părinte, e despre mine, Rofinus. Despre mine e…“, mai zise căpitanul şi se îndepărtă rebegit cu umblet de singuratic. Ştia că faima sa de lamafa *îndemânatic se isprăvise. Nimeni nu-l va mai lăsa să*

ţină harponul în mână vreodată. De când a murit Maria, nimic nu-l mai putea consola. Oasele i-au slăbit, muşchii s-au scofâlcit, iuţeala de altădată nu mai era decât o fotografie mişcată. Fiii îi plecaseră din sat pentru nişte slujbe mai bune de funcţionari. N-avea cine să-l mai urmeze în sfânta sa îndeletnicire. Spiritul strămoşilor i s-a arătat din mare şi i-a dat semne să se retragă, să-şi vadă de bătrâneţile lui, să meargă să târguiască cu femeile în Fulandoni. De nu va face aşa, semn rău se va abate asupra întregii comunităţi. „De ce, Dumnezeu al bravilor pescari, îţi iei faţa de la noi?“, imploră Rofinus. „De ce nu ne laşi pradă mărilor şi vietăţilor apei, în loc să viermuim chinuit pe uscat?“ Orbecăind prin întuneric, în trena palidă a lunii, văzu pe plajă, spălat de valuri, un imens cadavru. Nu ştiu dacă-i o plăsmuire a neputinţei lui sau natura îi arăta, în felul ei, ieşirea din scenă, dar, când se apropie, pricepu repede că era chiar monstrul pe care îl rănise, fără succes, cu câteva zile în urmă. Marea-l scufundase, apoi îl ridicase şi-l împinsese la mal, bălăngănit de talazuri, ca pe orice alt lucru inutil al planetei. Sprijinit în hoit, scoase cuţitul de la brâu şi-l înfipse drept în pântecele umflat. O explozie asurzitoare de măruntaie îl suflă cât colo. Rofinus se umplu din cap până-n picioare de cheaguri, maţe putrede şi excremente pietrificate şi-un damf sulfuros îl luă în stăpânire. Se ridică umilit şi continuă să desfacă cu cuţitul în abdomen o spărtură cât mai largă. Îşi dezbrăcă hainele, după care îşi vârî capul, mâinile şi, în final, se trase cu tot corpul în burta urât mirositoare, lăsându-şi loc doar să tragă aer de afară. Refluxul de dimineaţă târî leşul uriaş în apă, astfel că nimeni nu mai apucă să-l vadă acolo. După alte trei zile, în zori, când se pregăteau să iasă cu bărcile în larg, Rofinus le apăru pescarilor,

gol puşcă, cu un zâmbet larg, solar, mânjit pe faţă, din marea liniştită ca o emoţie stinsă.

1. Băutură distilată din palmier sau din orez.
2. Barcă pescărească tradiţională, cu vâsle şi pânze, uneori dotată şi cu motor în Indonezia.
3. Cel care aruncă primul harponul şi conduce echipajul la vânătoarea de balene.
4. Balenă (indonez.).
5. Înalt funcţionar cu puteri ceremoniale în Lamalera, Indonezia.
6. Zei animişti în Lamalera. Lera Fulâ este „Soarele-Lună“, iar Tana Ekâ este „Pământul-Ogor“.
7. Ceremonie de căutare organizată a cauzei pentru un eveniment nefast sau un lanţ de evenimente nefaste. Ritualul a fost documentat de antropologul R.H. Barnes în articolul „Méi Nafa, a rite of expiation in Lamalera, Indonesia“ (1989). O parte din replicile care urmează şi numele oficiantului au fost inspirate de acest articol.

Capitolul 4

Înainte să iasă din aeroport, Aleksei Feodorovici îşi scoase febril o ţigară, pe care o atârnă neaprinsă în colţul buzelor.

Iakutsk.

Când ieşi pe uşă afară, un val de aburi îl îmbrăcă din cap până-n călcâie, de parcă un scamator şi-ar fi făcut spectaculoasa intrare în faţa publicului.

Sus, pe un vârf de beton, zări mici liniuţe luminoase pâlpâind bolnav un anunţ inutil: minus cincizeci şi unu de grade Celsius. Inutil pentru că palmele cu care se pregătea să scoată bricheta se chirciră aproape instantaneu, iar ariciul obrajilor se retrase înspăimântat din faţa roiului de viespi criogene. O moluscă desprinsă dintr-o banchiză îşi lipi tentaculele aspre de faţa lui.

Scuipă cât colo ţigara din gură şi-şi puse cu totul la adăpost peticele de epidermă încreţite de asalt.

În drum spre hotelul Randevu cuprinse cu ochii oraşul sculptat într-un aisberg, adăstând nesigur pe plăcile de merzlotă, un bizar cuptor aburind, fără niciun miros şi niciun strop de calorii.

Maşinile înaintau poticnit prin albureala de pâclă şi ger, tractate de propriile lumini şterse de negură, scrâşnindu-şi cauciucurile pe chida fumurie a asfaltului, ca un substitut de

claxon sau un ţipăt precaut către ceilalţi călători prinşi în trafic şi pe trotuare.

Totul, dar absolut totul părea angrenat în spectacolul dezîncremenirii greoaie a zorilor prin uriaşa glaciaţiune urbană sudată pe tavanul norilor.

Vedea doar bucăţi paralelipipedice de nacru parcă scobite în aburul îngheţat de un meşter grăbit să-şi tragă mănuşile şi căciula, schiţe palide ale unor clădiri misterioase linse de semiîntuneric şi vapori refrigeraţi.

Un vis polar se lăsa visat.

Câteva reclame luminoase murmurau şters printre vălătucii dinţoşi ai frigului, iar în depărtare picuri de foc verde şi marmanziu răzbăteau lucitor prin fumul tectitelor minuscule, ordonând cortegii pietrificate de şoferi şi pietoni.

Ici-colo, pâlcuri de suflete ieşite nehotărât din lunga hibernare străjuiau staţiile de autobuz. Din când în când, pe geamul taxiului, le putea zări genele încărcate de chiciură, moleşindu-le privirile binevoitoare.

Trecători răzleţi, încotoşmănaţi ca animalele pădurii, traversau mecanic şi indiferent.

Vedea dame cu blănuri până-n glezne şi căciuli ţepoase, mari, ascunzându-le frunţile aplecate, cu fulare răsucite strâns în jurul gurilor fierbinţi.

Liniştea gerului era tulburată de foşnetul hainelor groase, învelind siluete plăpânde ca nişte lumânări, şi de scârţâitul tălpilor grăbite către orice adăpost.

Coborî în Piaţa Lenin şi-o luă pe jos câteva sute de metri până la intrarea în hotel, târându-şi bagajul după el.

Acum vedea totul mai aproape şi simţea parcă şi mai bine fiinţele frigide trecute-n dimensiuni polare.

De-o parte şi de alta erau reni, urşi şi jderi transparenţi, tăiaţi rotund în blocuri mari de gheaţă, nu mai vii decât statuetele hibernale pe care le văzuse în staţiile de autobuz descoperite.

Frigul îi era ca un strănut imposibil blocat în sinusuri, iar nările cu greu puteau rămâne dezlipite în faţa şuvoiului de molecule criosferice.

— Ehei, bine-ai venit în Ţara Frigurilor, Aleksei Feodorovici! îl întâmpină Egor Ivanovici Kamenski în pragul uşii, cu o vagă bucurie în glas, dar şi cu o grimasă de durere pe chip, ţinându-se de şale şi morfolindu-şi cu o batistă mare nasul borcănat şi vineţiu.

— Bine am regăsit *Dalnii Vostok Rossii*[1], Egor Ivanovici! declamă Aleksei teatral şi totuşi vădit încurcat de starea deplorabilă a gazdei sale. Sper că nu-i niciun deranj…

— Vai, dar cum să fie? Să mă ierţi că nu te-am putut primi la birou, dar m-a luat de ieri cu frisoane şi toate alea, de-abia mai văd şi n-aş fi ieşit din casă.

Bătrânul sărise binişor de şaizeci de ani, avea o statură impozantă, în contrast cu faţa lui caraghioasă, ce amintea de un portret de pe vremuri, poate al generalului Mihail Gorceakov, cu chelia lui înaltă, favoriţi şi-o mustaţă înfăşurată fioros sub nări. Era decanul Facultăţii de Geologie din Iakutsk şi ţinuse neapărat să-l întâlnească, ca pentru o îndrumare părintească în călătoria lui.

— Dar te găsesc foarte tânăr… Dacă-mi permiţi să te întreb, ce vârstă ai?

— Treizeci şi cinci, îi răspunse prompt Aleksei.

— Ei, să fii sănătos atunci, arăţi chiar mai tânăr, îl linguşi „generalul“.

Îl invită în sufrageria mare a apartamentului, care, la fel, îi amintea de un salon din muzeele de istorie, cu nesfârşite rafturi înţesate de cotoare curbe şi colorate, cu câteva portrete de militari în rame grele, un samovar bine lustruit, gravat cu cercuri şi modele ezoterice, şi-o sabie ce trona glorios pe unul din pereţi.

— Asta a luptat în primul război, e a străbunului meu, se făloşi Kamenski, văzându-l că o studiază cu atenţie.

Apoi îl pofti să ia loc într-un fotoliu la fel de pătruns de ismele altor timpuri, aşa încât Aleksei se simţi în pielea unuia din eroii lui Tolstoi.

Doar bubuiturile stranii ale unei muzici de club, izbucnite din senin dintr-o cameră alăturată, l-ar fi îngrozit cu siguranţă pe *bădia Lev*, precum l-au încremenit în loc şi pe bătrân, acum vizibil încurcat. Îi făcu un semn discret cu mâna, ieşi câteva secunde din sufragerie şi se întoarse, aducând cu el liniştea dinainte.

— Aşa-i, Aleksei Feodorovici, ştiu cum te gândeşti, că noi aici am rămas spânzuraţi în altă epocă, dar ştii cum e, cu frigul ăsta, totul îngheaţă ca o fotografie şi-aşa rămâne pururi.

Între timp intră şi soţia profesorului şi-l gratulă şi ea cu tot felul de vorbe meşteşugite, abia putându-şi stăpâni emoţia văzând un om venit tocmai de la Moscova. Era mică la stat, mult mai tânără şi totuşi cu un aer de femeie modestă.

— Ş-apoi, pe la Moscova *noastră*, ce mai e nou?

— Nimic nou, Egor Ivanovici, toate merg înapoi, ca şi când ar merge înainte…

— Ei, dar măcar de-ar merge înapoi! râse bătrânul nostalgic şi-şi aprinse pipa de lemn de cireş, pe care o ţinea ascunsă tot timpul în căuşul palmei şi-l invită pe oaspete să-şi aprindă o ţigară.

Sokolov îşi luă un răgaz să tragă câteva fumuri şi-i povesti pe scurt despre scopul călătoriei sale în Iakutia, iar bătrânul dădea din cap admirativ, ştergându-şi din când în când faţa asudată şi invadată de umorile răcelii.

— Of, da, permafrost, permafrost… toată lumea-i obsedată azi de permafrost şi pe bună dreptate, Aleksei Feodorovici, că uite, fotografiei ăleia de care-ţi ziceam parcă au început să-i curgă culorile… Că-s destui şi cei care pun la îndoială încălzirea asta globală, dar noi o vedem aici tot mai bine.

Apoi, bătrânul se puse pe turuit şi-i explică cum unele clădiri de locuit au început a se lăsa într-o rână, cu pergelisolul ăsta tot mai dezgheţat de la an la an, şi-i povesti şi de măsurătorile lor pe emisiile de metan şi mofete ce-au răbufnit din adâncul înmuiat, de tasarea şi scufundarea straturilor de pământ, de „pădurile beţive“, de bacteriile ucigaşe care s-au decongelat în vechile cimitire de oameni şi de animale, răspândind dalacul, turbarea şi pojarul.

— Ai văzut cum arată pădurile beţive? îl iscodi profesorul pe Sokolov.

— Văzut, Egor Ivanovici! Au început pinii şi brazii să-şi mute vârfurile-n toate direcţiile.

— D-apoi, ca oamenii, tot ca oamenii, întări râzând şi Natalia Kondratova.

— Şi asta-i drept, că, mai mult decât încălzirea globală, vodca şi sinuciderile fac ravagii în Iakutia, zise mâhnit bătrânul.

— Am auzit şi asta…

— N-om fi noi nişte ţărani proşti, dar vezi matale că bătrânii noştri şi unii popi tot zic că se-apropie sfârşitul lumii.

— Se-apropie, se-apropie, negreşit… îl îngână şi soţia, turnând grijulie ceaiul în ceşti.

— Căci din vechime, tinere domn, se zicea că stăm cu fundul pe-o balenă şi, când s-o mişca balena…

Aici, Sokolov deveni brusc atent.

— Adică ce? Ce balenă, Egor Ivanovici?

Bătrânul se ridică şi scoase o carte din bibliotecă, o răsfoi câteva minute, timp în care Kamenskaia mai schimbă câteva amabilităţi cu oaspetele, şi-apoi se porni iarăşi:

— Uite, cartea asta, *Golubinaia Kniga*[2], străvechea *Golubinaia*, ia ascultaţi aici:

De ce-i balena mamă a peştilor din lume?
Căci trei balene ţin pământul ca-ntr-o şa
Şi, când pe-o parte ele se răsucesc prin hume,
Atunci şi mama-scoarţă prinde a tremura.
Şi-aşa-şi găsi-va lumea strălucitoare bezna
De-asta-i Mamă Mare balena ce-o ia razna.

Kamenski se opri şi-i privi peste ochelari.

— Ei? ceru el o confirmare şi tot el continuă. Balena-i permafrostul *dumitale*, Aleksei Feodorovici… Iată-l cum se dezgheaţă şi se mişcă…

Sokolov clipi de trei ori, ca şi când ar fi înţeles toate semnificaţiile, însă privirea-i fu îndată furată, printr-o uşă întredeschisă, de un contur de căprioară, pe jumătate dezgolită, cu sânii la vedere, trăgându-şi în grabă un tricou strâns pe trup.

Îşi alungă iute vedenia şi se întoarse spre soţii Kamenski, zâmbind afabil.

— De-aici, drumul meu duce către Oimiakon, îi anunţă musafirul. Am auzit că, atunci când la voi crapă pietrele de ger, ca azi, acolo frigul dizolvă aerul.

— Aşa-i, aşa-i… Acolo-i iad în ianuarie. Dar ştii ce-nseamnă Oimiakon? „Apă dezgheţată."

— Cum oare? întrebă Kamenskaia.

— Pentru că acolo sunt nişte izvoare termale care nu îngheaţă niciodată, îi explică Sokolov înainte ca bătrânul să se dea iar savant.

Între timp, pe uşă se strecură o siluetă crudă, cu buricul dezvelit şi-o fustă atât de scurtă, încât îi arăta din spate rotunjimile tari până la încheietura picioarelor.

Bătrânului îi apărură pete stacojii pe chelia largă şi-i aruncă fetei o căutătură fioroasă. Silueta însă îşi unduia nepăsător genele către oaspete.

— Anna, Anna, de ce vrei să-l superi pe taică-tău? o luă în primire soţia gazdei.

— Ea e Anna, fiica noastră, făcută mai la bătrâneţe, zise Kamenski, trăgându-şi nasul mucios. Copiii din ziua de azi, Aleksei Feodorovici… Prea le îngăduim multe, dar ce să le faci, au şi ei viaţa lor şi-i iubim ca pe ochii din cap. Annuşka, nu vrei tu să mai pui nişte haine pe tine?

Anna însă nici măcar nu se sinchisi şi se-apropie de Aleksei, întinzându-i mâna cu o sfioşenie de lolită şi-apoi îndoindu-şi genunchii cu falsă deferenţă.

— Dânsul e inginer geolog la Moscova şi studiază permafrostul la noi, în Iakutia, se grăbi Kamenskaia să facă prezentarea.

— Permafrost? Nu-ş' ce-i aia… zâmbi inocent fata (iar bătrânul se uită cu subînţeles spre Sokolov – „ţi-am zis eu!“). Mie să-mi vorbiţi de bemoli, diezi, Şostakovici, tinere domn…

— E la colegiul de muzică… zise repede maică-sa, ca s-acopere insolenţa copilei.

Avea o figură de-a dreptul remarcabilă, deşi necoaptă, probabil în jur de şaişpe-şaptişpe ani, un nas mic, obraznic şi ochii uşor alungiţi, chiar dacă nu aducea nici cu maică-sa, nici cu taică-său. O să fie o femeie pe cinste! se gândi Aleksei, dar verbaliză cu totul altceva.

— Pian? întrebă el, studiindu-i falangele lungi ca nişte fluiere.

— Oboi, făcu ea, însoţindu-şi zisele de un gest obscen cu mâna şi cu limba în interiorul obrazului.

— Aveţi copii, Aleksei Feodorovici? îl întrebă Kamenskaia.

— De trei luni… tot fată, Alisa.

— Oooo, să vă trăiască, să fie sănătoasă! ziseră în cor soţii Kamenski.

Şi-apoi îşi sorbiră ceaiul în tăcere, deşi bătrânul avea chef de vorbă şi se porni iar cu lecturile lui.

— Căpitanul John Dundas Cochrane are o relatare de la începutul secolului al XIX-lea, o călătorie în Siberia pe care o făcuse. Şi ştii ce zicea de iakuti? Bine, noi suntem ruşi şi ne permitem să-i bârfim acum, că nu-s de faţă. Zicea că au aşa, o supuşenie şi-o dorinţă de-a fi domesticiţi, că, dacă-i baţi, mai de drag vor trage pentru tine, spre deosebire de tunguzi, care numai să-i atingi şi se vor îndărătnici să nu mai mişte un deget. Ai cunoscut vreun iakut până acum, Aleksei Feodorovici?

— Cunoscut, da. Nişte oameni admirabili. Nu i-aş descrie aşa ca englezul ăla, dar sunt nişte oameni tare prietenoşi şi ospitalieri.

În tot timpul ăsta, Anna se îndeletnicea cu iPhone-ul ei scump şi nici că-i mai băgă în seamă. La un moment dat, plictisită, ieşi din cameră, pufnind, „cui naiba-i pasă de toate astea?“, iar bătrânul se uită după ea înţelegător şi către Aleksei justificativ: „Copii!“.

Vizita lui Sokolov se putea isprăvi în atmosfera asta blândă, sfătoasă din sufrageria soţilor Kamenski, dacă lucrurile nu s-ar fi precipitat odată ce le ceru voie amfitrionilor să meargă la baie. De-acolo ieşi răvăşit, agitat, deşi încerca să-şi mascheze abil toate astea când îşi luă rămas-bun de la ei.

Când ajunse la hotel, îşi deschise pozele de pe telefonul mobil, pe care le făcuse unei stranii succesiuni de mesaje surprinse pe iPhone-ul Annei, uitat, probabil din greşeală, în baie.

Stând aşa pe closet, observase micul dispozitiv pe chiuvetă şi indiscreţia aceea bolnăvicioasă a adultului îi dădu îndată ghes, răsfoind dialogul cu puţine litere şi multe pictograme de pe WhatsApp.

Annuşka, provocare!

Provocare să fie!

Să-i dai *Afiei!!!!*

Porcule!

Sau mori, du-te dracului...

Boring!

B/P[3] *Haide! Provocare!*
Nici dac-aş bea un k de Piat Ozer!

Bine, atunci se-adaugă: un k de Ozer!

Nici gând!
Atunci nu treci la nivelul următor…



Deci?…

Unde?…

Ştii tu unde. În locul umed.

Porcule! În ce loc s-o facem?

În Remix, astă-seară…

Du-te dracului c-o fac

Aleksei reuşise să-şi păstreze calmul în multe situaţii dificile – asta-i era şi faima până la urmă –, doar că, uneori, un simţ în plus, de care muritorii sunt lipsiţi cea mai mare parte a vieţii lor, cu mici excepţii, poate, nerelevante, căci nici măcar atunci n-ar şti pe seama a ce să pună semnalele ce le invadează mintea şi sufletul, uneori acel simţ în plus îl avertiza că e ceva de urmărit, de învăţat, ceva ce mai târziu, nu se ştie când, îi va folosi în cel mai neaşteptat mod.

Aşa simţea şi acum. Simţea că firul ăsta nu-l va duce spre ceea ce căuta, spre miezul ghemului, dar că e o deschidere spre un tip de experienţă de care se va folosi într-un moment-cheie al peregrinărilor sale.

Nu, în definitiv, nimic nu-l va duce spre Znaiuşki, era încredinţat de asta, şi cu atât mai puţin o asemenea stranie întâmplare, căci, de-ar fi fost aşa de simplu, cu toată colecţia aceea de sinucideri, deja altul în locul lui i-ar fi dat de urmă nemernicului. Şi asta ştiau şi-ai lui, şi Vadim, şi şefii lui Vadim, şi din cauza asta l-au ales pe el.

Znaiuşki va veni singur în braţele sale, fără ca el să facă nimic altceva decât s-aştepte şi să-l ademenească, doar prin acest înnebunitor joc al răbdării, numai că, pentru a putea juca măiestru partitura, trebuia să înţeleagă bine partitura celuilalt.

Aşa că, seara, îşi luă cartea lui Gogol la subraţ, se urcă în taxi şi-i comandă şoferului moleşit:

— Remix!

Acum stătea Aleksei Feodorovici pe marginea patului şi vedea trupul acela nubil, famelic, în curs de formare, cu nişte fuioare albe alungite-n loc de femururi, metatarsiene acoperite de pergamente străvezii, şoldurile înguste, gleznele subţiate, sternul bombat, lăsând un gol nefiresc în abdomen, sfârcuri mici şi rozalii, crude şi înmugurite, clavicule proeminente, ovoidale, la baza unui gât prelungit asemenea unui pilastru de templu în capitelul format de bărbia proeminentă. Ce frumuseţe!

Camera mirosea a acru, a vomă şi-a fiere de aguridă, a parfum dulce amestecat cu răvăşitoare excreţii şi feromoni adolescentini.

Pe covor, în neorânduială, zăceau o manta lungă de cacom, paiete roşii adunate-n model textil şi-o pereche de cizme lungi cu carâmbii răsfrânţi în creţuri de oaie, totul ca într-un entropic preludiu erotic.

Lângă pat o sticlă mare de apă şi pe noptieră o folie cu tablete concentrate de vitamina B şi-un tub cu suc de lămâie.

— Nătăroaică! mârâi el zâmbind. Nătăroaică mică!

Anna abia-şi mijea ochii lameliformi şi-un rictus se creiona boţit de lumina puternică, aşa că Aleksei se hotărî să lase doar

o veioză aprinsă.

— *Kamennaiaaa ledi... bol'noooo vsio-ravno...*[4] îngâna ea, din când în când, eroic, un cântecel de club.

Sokolov îşi aprinse o ţigară. Avea mânecile suflecate şi cămaşa deschisă la piept, de unde-i ieşea un smoc roşcăţel de fire moi.

— Fum! abia îngăimă fata, incapabilă să-şi rotească gâtul, dar cu nări încă fremătânde. Un fum, *dorogoi*![5]

Îi duse şi ei ţigara la gură şi-o lăsă pân-o prinse cu buzele, dar, lungită pe spate cum era, se înecă odată ce încercă să tragă şi-ncepu a tuşi teribil, aruncând stropi împrejur.

Apoi vomă iar pe cearşaf o pastă apoasă verzui-maronie, puţinul ce-i mai rămăsese, ca o patimă în suspensie, prin stomacul minuscul.

Dar era Aleksei acolo să-i sprijine fruntea palidă şi să-i tamponeze nasul prea îndrăzneţ cu un prosop umed.

— Fată rea! îi zise el râzând, iar ea, mai mult moartă decât vie, îl privi lung, de parcă abia acum îi remarcase prezenţa.

— O, Aleksei, la dracu'... bâigui şi-apoi încercă să-i zâmbească galeş, dar nu-i ieşi decât o strâmbătură sinistră.

Îi luă mâna mare, bărbătească şi-o trase spre pubisul ei ca un trianglu miniatural. El îşi smulse braţul şi-i dădu o palmă uşoară, în joacă, peste obraz, s-o dezmeticească.

— Nu! Asta n-are să se întâmple...

— Dieee cieee? Dieeee cieeee, *dorogoi*... O, iubitul meu... se prosti iar Anna, încercând să se ridice asupra lui şi să-l ia în braţe, dar el se feri şi trupul acela nud se frânse-n gol ca o bucată de cauciuc.

— Atunci du-mă acasă! se milogi ea îmbufnată.

— Asta am vrut de la început, *devuşka*, dar mi-ai căzut în genunchi să nu te vadă ai tăi în halul ăsta.

— Bineeee, bineeee…

— O să-ţi revii. Mai ia nişte apă.

Ochii ei înguşti cu cozi asiatice începură a se înviora. Parcă nu mai erau aşa tulburi. Îşi trase o pătură deasupra şi-şi aprinse o ţigară.

— Ce te uiţi aşa?!

— Da, n-ar trebui să mă uit. Urât spectacol. Nu-mi lipsea.

— Ce-i, dragă, n-ai mai văzut o *devuşka* ruptă de beată în club?

— O, ba da, dizgraţios, teribil de dizgraţios.

— Ce să-ţi spun, parc-ai fi bunicu'!

— Anna Egorova, poate ţi s-o părea palpitantă viaţa asta azi, dar mâine o să-ţi fie ruşine de ea. Nu mâine, peste câţiva ani…

— Drace, tu eşti ăla de stătea la bar în club şi citea din Gogol. Aşaaa cevaaaa…

— M-ai remarcat, nu?…

— Eu şi tot restul lumii.

— Dar eu voiam ca tu să mă remarci. Şi faptul că m-ai recunoscut nu te-a împiedicat să-ţi faci de cap.

— Adică vrei să zici că de-aia stăteai acolo cu cartea-n mână? Să te văd eu şi să mă ruşinez?…

— Nu contează. Dă-mi telefonul.

— Ce?

— Dă-mi telefonul!

— Ce să faci tu cu telefonul meu?

— Să le dau mesaj alor tăi, că nu cred că tu eşti capabilă să scrii acum două litere, ca să nu mai zic de vorbit…

Îi întinse telefonul şi Sokolov intră pe WhatsApp. O căuta pe maică-sa în contacte şi începu a scrie cu voce tare.

— „Nu m-aşteptaţi, vă rog. Dorm la Afia." E bine?

Îi arătă ecranul...

— Nu-n secolul ăsta, maladeţ, nu-n secolul ăsta. Scrie: „ajung dimineaţă. punct".

— O, ce tineri laconici...

Pe urmă, Sokolov văzu pozele trimise de ea mai devreme. Două trupuri goale de femei încârligate în ceea ce părea a fi cabina unei toalete. Mai multe posturi de acelaşi fel, toate stânjenitoare.

— Hei, dă-mi dracu' telefonul, ticălosule, ce crezi că faci?

El îşi trase mâna şi deschise una din poze. I-o arătă de la distanţă.

— Cui i-ai trimis asta?

— Da' nu-i treaba ta! Ia uită-te la el! Dă-mi drăcovenia-napoi!

— Cine-i Belîi-Zadniţa?

— Nimeni! Dă-mi telefonul ăla, nu fi scârţar, parcă eşti babacu' când mă freacă la melodie.

El îi zvârli telefonul în braţe.

— Pentru ăsta faci tu porcăriile astea? Cine-i? o întrebă iarăşi liniştit.

— Uooff, pudicul de tine! Aşa-i că n-ai mai văzut? cârâi Anna incitată şi se aruncă de data asta cu mai multă determinare asupra lui, căci mai prinsese puteri şi, înainte ca Aleksei să se dezmeticească, îi prinse buzele într-ale ei şi i le sfâşie cu dinţii din faţă ca pe o bucată de gumă.

Dintr-un reflex de apărare, o lovi peste obraz cu dosul palmei, iar ea se prăbuşi între perne şi dusă fu până

dimineaţă.

La şapte, în zori, trupul ca o bucată de marmură necizelată încă lenevea în patul lui. Avea capul greu.

— Îmbracă-te, Annuşka! Mai am două ore şi vine maşina să mă ia, îi porunci el.

Citi în privirea ei mahmură vinovăţie, silă, o ruşine fără sfârşit. Se uită cu coada ochiului cum se îmbracă.

Îşi trăgea poticnit chiloţii, ciorapii lungi scârţâindu-i alunecos pe pulpe, apoi bluza şi toate celelalte. El îi aruncă gentuţa cu farduri şi gândi amuzat: „Drege-te, acum eşti femeie-n toată regula, c-ai dormit tun în patul unui bărbat adevărat…“.

— Ascultă, Aleksei Feodorovici, am făcut ceva azi-noapte noi?

Se întoarse spre Sokolov doar cu jumătate de gură rujată.

— Da, ţi-am citit din Gogol, îi zise el batjocoritor.

— N-o să te apuci să mă torni alor mei…

— C-o singură condiţie.

— Spune-o…

— Vreau să ştiu cine-i Cur-Alb ăla şi ce te-a împins să te mozoleşti cu Afia şi să-i trimiţi lui poze.

Genele lungi, încă nerimelate, i se-aplecară ca o coroană sfioasă de salcie.

— E prietenul meu…

— Halal!

Genele se plecară iar umbroase.

— Îl iubeşti aşa mult?

— Îl iubesc pe dracu'… se bosumflă ea şi-şi ciufuli părul cu obidă.

— Atunci?

— Sunt o proastă, zise ea cu hotărâre şi izbucni în plâns.

— Nţ, nţ, nţ…

O strânse la piept şi-i dădu la o parte şuviţele dese după care-şi ascundea ochii.

— Lasă boceala, fată frumoasă. Păzeşte-te doar! Atât voiam să-ţi zic. Să ai grijă de tine!

1. Orientul Îndepărtat Rusesc – parte a Federaţiei Ruse cuprinsă între lacul Baikal şi Oceanul Pacific.
2. Carte veche bazată pe mituri slave creaţioniste, dar şi pe elemente creştine, considerată apocrifă şi interzisă în secolul al XVIII-lea în Imperiul Rus.
3. *Bes Pizdii* – „pe bune“ (arg. rus.).
4. „Prinţesa de piatră… şi ce dacă, încă mai doare…“ (*Slava-Singurătatea*)
5. Dragule (rus.).

Capitolul 5

Era ora zece când orizontul îşi arcuia leneş sprânceana înflorită de lumină.

Aleksei şi Vasili luaseră drumul spre răsărit, făcându-şi loc prin inima congelată a Siberiei, şerpuind pe firul de şosea alungit preţ de-o mie de verste până-n Oimiakon.

Vasili era un iakut scurt şi puternic, plin de tinereţe, tuns milităreşte, cu ochii abia mijiţi, precum nişte tăciuni încastraţi, pomeţii plaţi şi-un nas cu vârf răsfrânt, aproape turtit, terminat deasupra buzelor în nări ca nişte cârlige. Faţa-şi ascundea nuanţele arămii în pilozităţi răzleţe de dumbrăvi crude şi jumulite.

Purta o şubă dublu căptuşită, pantaloni groşi de schi şi-un căciuloi ce putea fi la fel de bine o perucă abundentă şi bătrânească, pe care nici la volan nu şi-l lepăda, iar asta-l făcea să semene, din afara parbrizului, c-un vizon nostim manevrând turtitul UAZ.

Traversau imensul cratogen al taigalei izvodit din retragerea giganticelor aisberguri, ce-au lăsat îndărăt câmpuri scunde, vulcani picotind, ochiuri de lac în marginea solurilor mocirloase, păduri boreale iţite din podzoluri fărâmicioase.

În puţinele ore de lumină a zilei putură să vadă monotone cortegii de brazi înzorzonaţi cu cofraje albe de gheaţă, costişe

mici cu molizi înfoiaţi în chiciură, filiforme de pin îmbrăcate-n pieliţa omătului şi zade cu lemn tare, chelite ruşinos în mijlocul peisajului hibernal.

Vedeau turle albe şi cruci scăldate-n portocaliul şters al răsăritului, biserici minione de zahăr, rotunjite parcă de un cofetar iscusit, câte o epavă ţeapănă de buldozer de sticlă, îngropat pe jumătate-n zăpadă.

Şoseaua se fofila sinuos şi ezitant sub praful de nea spulberat de roţi şi vânturi mici, adunând pe alocuri creste pigmee de poleiuri învechite, numai bune să zdroncăne caroseria de tablă.

Doar radioul şoptea gâjâit un tango melancolic de stepă, căci Sokolov îşi ţinea ochii mai mult închişi, prefăcându-se că aţipeşte. Avea chef să fie taciturn. Ştia că-i un drum de două zile şi-or să aibă destul timp de pălăvrăgeală.

Acum voia doar să se mai gândească la şturlubatica Anna, la trupul ei necopt parcă acoperit de var ars, marmorean ca tot acest tablou de iarnă rusă.

Inevitabil îi răsărea în aceste secvenţe şi micuţa Alisa, puiul lui de o sută de zile, abandonat în pătuţul strâmt, departe de volburile nebune ale acestei lumi. Dar şi-o imagina acum adolescentă, arătoasă şi înaltă ca maică-sa, îşi închipuia un mesaj din acela lapidar, mocnind în telefonul lui: „ajung dimineaţă. punct“, şi inima i-o lua razna de îngrijorare.

Între timp, înserarea timpurie se dilata încet în zare şi lacurile acoperite de cruste, abia întrezărite, se înroşiră ca podeaua unui abator siberian.

Aleksei Feodorovici era ca o prăjină, osos, lat în umeri, iar labele picioarelor, lunguieţe, lăsau amprente de făptură gigantică în zăpadă. Faţa spălăcită şi părul l-ar fi făcut

invizibil într-un lan de grâu ars de lumina lui august. Ochii îi erau sinilii, asemenea unor lame oţelite, ascunzându-i adesea, ca după o carapace arctică, grijile şi tristeţile.

Poate că faţa aceea l-ar fi arătat mai copil, dacă nu era privirea lui limpede, însă nu inocentă, nu, mai degrabă muşcătoare, gata să înţepenească împrejur. Desigur c-ar fi putut fi şi blajină, iubitoare, într-o lumină de primăvară, care să-i bată nuanţa-n verde, dar iernile cenuşii şi cleştele frigului nu-l puteau arăta altfel decât necruţător.

După ore de muţenie îşi aprinse o ţigară şi trase o duşcă de vodcă de anason din sticla pitită în buzunarul interior al hainei.

Pe Vasili îl văzuse de câteva ori cu coada ochiului. Era concentrat şi în acelaşi timp avea relaxarea omului care a bătut drumul acela lung, ascuns în spirale sturate, de zeci de ori. Uneori, în zonele în care mai apărea câte un semnal rătăcit, îşi butona telefonul în conversaţii pesemne romantice, trădat de o imperceptibilă bucurie pe buzele subţiri.

— Nu te deranjează fumul, băiete… zise Sokolov, deja trăgând din ţigareta puturoasă, parcă nu cerându-i permisiunea, ci impunându-şi voinţa.

Şoferul se întoarse şi-i zâmbi docil, ca şi când atunci i-ar fi remarcat prezenţa.

— Tu ce zici? Care rezistă mai bine la cancerul ăsta de-afară? O pălugă ca mine sau unul îndesat ca tine?

Vasili nu-i răspunse, dar surâse amuzat de întrebare, aşa că Aleksei continuă binevoitor.

— Aş zice că voi, ăştia micuţii, dar nu ca să-ţi fac vreo plăcere. Doar că voi aveţi mai puţină piele prin care să se

piardă căldura. Noi, ăştia mai împieliţaţi, suntem soi rău. Dăm toată căldura afară.

— Aşa-i… Şi căluţii noştri-s mai mici.

— Bravo! zise Aleksei.

Ş-apoi către sine: „Are minte bună copilul ăsta, deşi n-a auzit de regula lui Allen“. Mai trase o duşcă şi se scărpină după ureche.

Vasili îl privea pe furiş.

— Trage şi tu! îl îndemnă Sokolov, arătându-i sticla.

— Asta moleşeşte…

— Ba bine că nu.

Mai luă tot el un gât de vodcă şi se scărpină după ureche.

— Egor Ivanovici zice că studiaţi pământul în Oimiakon.

— Permafrost, aşa-i spune. Jumătate din Rusia stă pe permafrost.

— Permafrostu-i rău.

— Nu-i rău, că uite că ne ţine pe toţi, blestemaţii de noi.

— Nici morţii…

— Ce-i cu morţii?

— Nu-i primeşte…

— Ce tot zici acolo, fiţă, de morţi?

— Îi greu să sapi groapa. Înainte erau lăsaţi afară, să-i mânce sălbăticiunile, aninaţi printre brazi…

— I-auzi! Şi-acum?

— Acum, nu. Da-i tare greu.

Sokolov îşi imagina cum trupuri mici de iakuti, înfăşurate-n pânză, ca nişte fantome, stau părăsite în zăpadă până când urşii le-adulmecă ş-apoi smulg din ele bucăţi mari şi pe urmă vin corbii şi pe urmă vulturii cu amplitudinea lor regală, care pot agăţa şi-un lup cu ghearele-n nări.

Lumina soarelui pieri cu totul, fugară spre apus. Acum doar farurile slabe ale UAZ-ului măturau şoseaua în faţă, iar în rest numai umbre, umbre mari de păduri, umbre mai mici de fiinţe neştiute, pândind din margine de rambleu şi din parapeţi.

Aleksei mai gâlgâi o dată din sticlă, dădu mai tare radioul şi maşina fu inundată de un ritm îndrăcit de ethno-rock pe motive de cazacioc. Vasili făcu ochii mari către el.

— Îţi plac provocările, Vasili?

— Ce zici?

— Provocările… îţi plac?

— Care provocări?

— Uite astea!

Sokolov prinse c-o mână volanul şi trase uşor spre el. UAZ-ul se clătină periculos, dar Vasili izbuti să-l redreseze.

— Aleksei Feodorovici, ţi s-a urât…

Sokolov mai smuci o dată volanul, de data asta mai hotărât, şi maşina şerpui ca o beţivă pe betonul îngheţat, ameninţând să se oprească într-una din umbrele laterale.

Ca să pună UAZ-ul înapoi pe roţi, Vasili trase adânc furie pe nas. Apoi opri pe dreapta, coborî şi-şi trânti de pământ căciuloiul, ce-i părea până atunci lipit de păr.

— La dracu', Aleksei Feodorovici, mie să nu-mi faci de-astea!

Sokolov râdea.

— Ei, hai, că eşti viu! Ia şi bea!

Îi întinse sticla şi de data asta Vasili chiar bău.

— Mai ia o gură!

Vasili îşi şterse fruntea cu mâneca şi mai luă o duşcă.

— Asta nu-i vreme de hârjoană… mârâi el nemulţumit.

— Hai, copile, fă-te băiat mare! Să-ţi arăt…

Aleksei se urcă în locul lui la volan şi-l trimise în dreapta. Demară în forţă, iar maşina împrăştie nervoasă trombe de zăpadă. Apoi o ţinu drept o vreme, cu acceleraţia până la fund.

Ca o apucată, muzica urla.

Vasili îşi puse mâna rece pe mâna lui, iar aceea, neastâmpărată, prinse pârghia de la frână şi-o ridică scurt, imprimând UAZ-ului câteva piruete bezmetice pe gheaţă, până se opri de-a curmezişul drumului.

Vasili zâmbea şi-avea sclipiri de nebunie în priviri.

„Ei, cum e?“, păreau că-l întreabă ochii lui Sokolov.

Erau amândoi invadaţi de adrenalină.

Geologul conduse mai departe şi, din când în când, îşi mai făcea câte un număr, încercând la maximum tracţiunea şi caroseria tărăboanţei învechite.

— Maşini bune, băiete. Uazeu-i sfânt! ţipa Sokolov, dându-se în stambă şi-ameninţând să facă praf motorul.

Dar Vasili nu se mai temea, prinsese gustul. Îl rugă să oprească. Mai luă două guri din sticlă şi se urcă înapoi la volan. Sokolov îl ghida din dreapta şi uneori îi mai punea mâna pe volan să-i redreseze nebuna când o-ndrepta pieziş spre parapet.

— Ţine-o aşa!

Şi-o ţinu de câteva ori în rotogoale şi-n viraje scurte şi-n unduiri, iar Sokolov îl mai corecta, trăgând de volan sau zbierând: „Accelerează acum! Las-o mai jos! N-atinge frâna! Trage dreapta!“.

Acum era alt Vasili, parcă-şi pierduse minţile, parcă voia mai mult şi mai mult.

Vechitura abia mai răsufla şi până la urmă n-au mai reuşit s-o stăpânească cu totul şi-au izbit-o violent cu roata de parapetul din dreapta.

Iakutul îşi dădu cu palma peste frunte şi sări îndată pe asfalt. Scoase telefonul cu lanternă să verifice stricăciunea. Aleksei îl auzi bodogănind. Deschise şi el portiera.

— Am dat-o dracu'! îi zise şoferul.

Apoi lumina din telefon muri sorbită ca o macaroană de gerul năprasnic. Se întoarse în maşină şi-l privi îngrijorat pe Sokolov.

— Am dat-o dracu'!

— Stai calm, băiete, n-ai zis că-ţi plac provocările?

— Da, dar nici aşa. S-a rupt ceva acolo. Pe aici trece o maşină la câteva ore.

— Foarte bine, poate că s-au făcut deja câteva ore şi-o să treacă. Mai ia şi bea. De ce-ai oprit motorul?

— Nu mai avem decât o canistră de motorină.

— Şi ce? Vrei să murim de frig? N-ai s-o mai porneşti pe urmă. Treaba ta!

Vasili se mai învârti de câteva ori agitat în jurul maşinii. Îşi punea mâna streaşină la ochi şi mai cerceta din când în când în susul şi-n josul drumului după o pereche de faruri salvatoare. Nu se vedea nimic.

Viscolul se pornise şi se-ntretăia cu întunericul în opacitatea unei cortine malefice.

Sokolov stătea nestingherit pe banchetă şi sugea din sticlă.

După vreun sfert de oră se învrednici, luă lanterna cu gaz din spate, apoi coborî tacticos şi se aplecă spre roata ruptă.

— Hai că-i bine, zise el cu voce calmă. Nu mai plecăm de-aici.

— Nu-i semnal.

— Mai bine! Adu o toporişcă!

Vasili veni cu un cuţit mare din maşină, iar Sokolov sluţi câţiva brazi dimprejur. Apoi aduse un braţ de crengi scuturate de zăpadă şi aţâţă o pălălaie mare, turnând din belşug din canistra cu motorină.

Iakutul îi vedea acum faţa scăldată în lumina limbilor uriaşe care zvântau gheaţa din aer. Avea ochii aceia metalici, nepăsători.

— O să rămânem fără motorină, zise Vasili.

— Ei, şi? La ce ne mai foloseşte?

Stătea acum zgribulit şi-şi perpelea mâinile deasupra focului.

— Să te-ntreb dacă ai ceva de-ale gurii cu tine? zise sceptic Sokolov, arzându-şi maţele cu vodcă, să uite de foame.

— Nu plec niciodată fără.

— Păi, fă-le încoa.

Vasili scoase din maşină nişte pastramă de cal sărată.

— De unde eşti de loc?

— Din Tomtor…

— Ei, bravo, atunci presupun c-ai auzit de Ciuciuna.

— Ciu-ciu-cum?

— Creatura aia în blănuri, de peste doi metri, cu coadă…

Iakutului i se zbârli părul pe ceafă şi frigul parcă-l pătrunse de pe dinăuntrul hainelor groase.

Sokolov părea că vrea să-l bage în sperieţi, deşi citise şi el mai multe relatări despre apariţia monstrului în apropierea munţilor Verhoiansk sau pe lângă fluviul Indighirka. Dar nimic din toate astea nu fusese dovedit. Doar poveşti ale

ţăranilor din tundră, căutări zadarnice ale criptozoologilor şi-o poză irelevantă.

— Omul Zăpezilor, aşa-i zicea bunica, murmură Vasili, pârlind cu mâini şovăitoare halca deasupra focului. Când eram copil, ziceau c-au prins unul într-o capcană de lupi. Că mâncase un prunc, aşa ziceau.

— Ataca oameni?

— Şi oameni, şi vite, şi turme de reni…

— Ei, la dracu', te-ai speriat?…

Vasili zâmbi strâmb şi se uită în spate peste umăr.

— Eu cred că era un lup mai mare.

— Aşa crezi? îi zise amuzat Sokolov.

— Îhî…

— Nu eşti prea curajos, băiete…

Nu ştiu ce să-i răspundă.

— Când eram mici, jucam un joc. Mergeam noaptea-n marginea drumului şi o zbugheam prin pădure, fără lanterne, fără lumini, şi, care ajungea mai adânc, ăla câştiga.

— Îhî.

— Vrei să-ncercăm? îl zgândări Sokolov. Că tot n-avem ce face. Până-o trece vreo maşină… hă-hăt… vai de capul nostru! Să ne mai încălzim. Acum c-avem şi burţile pline… Ia şi bea…

Îi întinse sticla de vodcă şi iakutul îşi lipi gura de ea nesăţios.

— O luăm aşa, încolo, şi mergem, mergem, mergem, vedem care se întoarce primul. Mori de frică?

Vasili îşi scutură capul.

— Hai!

Sokolov o rupse la fugă printre brazi, cufundat până la genunchi în zăpadă, dar cu ochii şi urechile încerca să-l ţină

sub radar pe şofer.

Gerul rupea din faţă şi gura-i sufla aburi groşi. Crăcile rigidizate de neîndurarea frigului plesneau sub trupul înalt şi subţire ce-şi făcea loc în faţă.

Parcă le-a dat cineva cu smoală pe ochi. Focul aprins de ei se pierdu într-un punctişor confuz. Din vârfurile brazilor acoperite cu pilitura albă li se scuturau pe căciulă troiene spulberate. Gâfâiau.

Aleksei se ghemui liniştit şi-aşteptă să-i vină un semn de la celălalt. Părea mult în urmă, dar scârţâitul cizmelor sale încă se mai putea auzi desluşit, şi foşnetul fâşului de la pantaloni, şi trosnetul crengilor. Îi dibui răsuflarea aproape, la câţiva metri, şi-l lăsă s-o ia înainte.

„Coios băiatul dac-a ajuns până aici!“, se gândi Sokolov ş-apoi începu să urle ca lupul. Hauuuuu-Hauuuuuu-Hauuuuu… Atât de bine hăulea, că el însuşi se simţi preţ de câteva secunde un vârcolac ascuns în tundra Siberiei.

Vasili se oprise din mers, fâşul nu mai foşnea.

Apoi se-auzi ecoul: Hauuuuu-Hauuuu-Hauuuu…

„Al dracu’, băieţandru!“, zâmbi Sokolov. „Zici c-a trăit cu lupii în pădure.“ Ş-apoi hăuli el iar şi-ncercă să imite şi mai bine urletul jigăniilor pădurii. Şi ecoul iar îi veni îndărăt, mai fidel, mai adevărat.

Pe urmă îl văzu pe Vasili fugind înapoi, împiedicat – chiar se prăvăli la pământ de două ori –, îi vedea cu greu pata desenată-n întuneric, îi auzea pufăitul în ritmul hiperpulsului.

Se luă după el încetişor, dar din spate îl ajungeau conspirativ paşi stranii, vreascuri trosnind, zăpadă scâncind geruită.

— Lupii, Aleksei Feodooorovici, lupii! îl auzi pe băiat.

Se uită iar în urmă şi văzu nişte licurici în beznă. Ştia ce sunt, îi mai văzuse şi-alte dăţi. O pereche, două perechi, pe urmă mai multe şi mai multe. Scânteiau jucăuş la trei palme deasupra plăpumii de zăpadă, se mişcau ici şi colo, îşi schimbau locul între ei ca nişte meteoriţi încă neconsumaţi, nimeriţi în pădurice. Era ceva viclean în luminescenţa aceea verde.

„Maică Precistă, ăştia-s chiar lupi!“, îşi zise Aleksei, mai să bufnească într-un râs de să se cutremure pământul.

O luă tiptil, dar vioi spre marginea drumului şi se postă ghemuit lângă foc. Îl văzu pe Vasili scotocind înfrigurat prin maşină, iar el pândea în continuare întunecimea pădurii şi iarăşi îi apărură licuricii aceia obraznici, cel puţin o duzină.

Băiatul se ivi drept, cu un puşcoci mare de vânătoare în mâini. O încărcă cu degetele tremurânde şi-apoi ţinti ţevile spre tundra îmbrăcată-n noapte.

— Şşş! făcu Aleksei. Lasă puşca!

Dar Vasili nu părea că-l aude. Avea ochii îngroziţi şi stătea uşor aplecat, bălăngănind ţeava-n stânga şi-n dreapta, către nicăieri, ca un amator.

— O fi Ciuciuna… şopti Aleksei cu un rânjet complice, de parcă el însuşi îl adusese acolo pe Omul Zăpezilor să-l bage-n boale pe iakut.

— Ciuciuna? Zici că-i Ciuciuna?

— Poate fi. Lasă naibii puşca aia, c-ai să te răneşti cu ea.

Se-auziră un foşnet şi-un fornăit de nări şi, imediat după, o bubuitură straşnică. Îl văzu pe băiat căzut în genunchi şi ţeava puştii fumegând.

Dintr-un salt, se întruchipă cu umbra lui mare lângă el. Îi cârpi două palme peste ceafă şi-i smulse arma de vânătoare

din mâini.

— Eşti prost?! Ţi-am zis să laşi puşca!

„Ia să vedem cât duce băiatul“, îşi zise Sokolov şi-i propti ţeava încă fierbinte în ceafă.

— Ţi-am zis să laşi puşca, nărodule, nu să tragi. Puteai să răneşti pe cineva, puteai să mă împuşti pe mine…

Vasili rămase aşa îngenuncheat şi-ndură.

— Ce-ar fi să-ţi zbor creierii chiar aici, în pustietatea asta?

— D-apoi, poţi să mă şi omori, Aleksei Feodorovici, zise cu vocea înecată-n lacrimi.

Aruncă arma cât colo şi se aşeză ghemuit lângă el, în faţa focului. Îi puse mâna mare pe umăr şi-i dădu sticla de vodcă.

Vasili trase o duşcă, dar plânsul încă-i punea un nod şi vodca nu se lăsa dusă la vale pe gâtlej. O scuipă.

— Da’ ce-ai, de vrei să mori, băiete? Ai o slujbă, o *devuşka* a ta, ce-i, de ţi s-a urât cu binele?

Nu-i răspunse. Îşi frământa mâinile roşii ca jarul.

— Părinţi ai?

— Am.

— Sunt în Tomtor?

— Tomtor.

— Ce fac ei?

— Cresc cam o sută de capete de elani.

— Fraţi, surori?

— Am avut o soră mai mică.

— Ce-a păţit?

— S-a prăpădit.

Apoi Vasili se puse pe povestit.

Îi vedea pe ei doi, pe el şi pe soră-sa, copii, încălecaţi pe un elan şi elanu-i purta la trap prin taigaua înzăpezită şi-apoi

intrară într-o pădure, dar începu a se însera.

Şi elanul prinse a fornăi şi-şi scutura coarnele neliniştit şi se-ndărătnicea să nu meargă mai departe şi el, Vasili, îl lovea cu cizmele lui mici în burtă şi-l trăgea de barbă, dar elanul cu picioarele alea subţiri, strâmbe şi caraghioase nu mai voia să-nainteze niciun metru.

Şi-atunci auziră hăulit şi văzură o haită mare de lupi cenuşii rupţi de foame dându-le târcoale. Aşa că făcură cale-ntoarsă. Şi patrupedul era tot agitat, că vedea jigodiile sure cum se ţin după urmele lor şi-ncercau să-i împresoare, să-i înghesuie.

— Şi ce-au făcut?

— Şi elanul a luat-o la trap iar. Dar alerga aşa, bezmetic, nervos. Şi se scutura, că noi îi eram o povară. Eu şi soră-mea. Iar lupii, la fundul lui şi sub botul lui, tot încercau să-l agaţe. Şi sor-mea plângea de frică.

— Şi ce-a făcut?

— Şi până la urmă ea a alunecat de pe greabăn.

— Şi?

— Şi noi am alergat mai departe.

— Şi lupii?

— Lupii au hărtănit-o pe ea.

Sokolov îşi aprinse o ţigară. Ochii ca două cuţite se înfigeau drept în inima focului. Oftă. Clătină din cap.

— Minţi, băiete!

Vasili începu iar a lăcrima. Duse mâna după sticla de vodcă, dar nu reuşi să bea deloc, că guşa-i era plină de cocoloaşe.

— Minţi, zise iar Sokolov plin de calm. Lupii n-atacă oameni. Lupii n-ar fi mâncat un copil… Hai, că ne-a intrat

frigu-n oase. Porneşte maşina.

Vasili se ridică şi merse împovărat spre UAZ. Dădu de două-trei ori la cheie, dar motorul era rece şi neînsufleţit.

Se ridică şi Sokolov şi luă un rug lung. Îl aprinse cu flacără mare.

— Ţi-am zis să nu opreşti motorul, spuse el cu voce blândă.

Veni cu focul în mâini, ca un fachir, şi-ntărâtă o vâlvătaie sub rezervorul maşinii. Linse cu limbile mari ignee şi pe la osii, şi pe la roţi. Apoi se întoarse lângă cealaltă vatră şi-aşteptă liniştit.

Se zgribulise bine de tot, căci focul îşi pierduse încet din putere şi gerul clănţănea şi mai fioros pe lângă ei, primejduind prin noapte toate bietele vietăţi siberiene. Văzu trei sau patru ciori la pământ, fără viaţă, cu aripile întinse, ca nişte zboruri de gheaţă rupte din templul cerului.

— A căzut într-o copcă, zise Vasili, apropiindu-se cu paşi mici.

— Ai împins-o tu, replică absent Sokolov.

— N-a fost aşa.

— Dar cum a fost?

— I-am zis să intre acolo, să coboare acolo, dacă vrea să fie puternică, aşa cum sunt eu…

Capitolul 6

— Aveam un prieten, „Led“, care înfuleca gheaţă cum halim noi acum *stroganina*, zise Aleksei Feodorovici alegându-şi tacticos o fâşie subţire de muksun din platou. Când eram în cămin, jucam whist şi beam sticlă după sticlă de Kubanskaya, ne trezeam cu frapiera goală şi, până să ne dăm seama cum s-au topit cuburile alea, amicul apărea satisfăcut, frecându-şi pântecele cu amândouă mâinile.

Deja de trei zile în Oimiakon, Sokolov nu şi-l putea alunga din minte pe Led.

Dar cum de nu şi-a dat seama?

Oimiakon era chiar Led, blând, jovial, uşor anemic, da-da, negreşit, Led în carne şi oase, îmbuibându-se cu gheaţă, gheaţă de tot soiul, gheaţă de oriunde, gheaţă vie şi gheaţă moartă: chiciura garnisită pe brazi, sticla ce leagă piftia bălţilor mici, omătul scârţâind simfonia paşilor şovăitori, tubulaturile minuscule de orgi urmând şoaptelor la minus cincizeci şi şapte de grade, ţurţurii de pe buzele nevorbite, genele lungi policioase, promoara de pe botul căluţilor.

— Suferea de pagofagie… continuă moscovitul.

— Pagofagie? ridică din sprâncene gazda din capul mesei.

— Da, ca o boală. Pagofagii simt nevoia să mănânce gheaţă *ca şi cum* le-ar lipsi fierul sau zincul.

— Ca să vezi, Satan! De asta n-am mai auzit, zise Mazulin întinzând deştele groase după o felie de *haan*[1].

— Ca şi cum?!… se miră Ohlobkov turnându-şi pe furiş în pahar.

— Ca şi cum, da… confirmă Sokolov.

— Cum am bea noi vodcă *ca şi cum* ne-ar lipsi vitamina D, râse Mazulin baritonal.

— Dar nouă ne lipseşte… protestă Iliuşin, numai că Mazulin prinse îndată ocazia să-l ironizeze.

— Vodca, vodca, întotdeauna-i prea puţină…

— Ne lipseşte vitamina D, reveni Iliuşin cu seriozitate, mângâindu-şi pielea uscată de pe dosul palmelor.

— De aici şi melancolia, se văicări şi Ohlobkov.

— Şi sinuciderile, completă vocea nazală a lui Iliuşin.

— Mda, n-aveţi prea mult soare… le dădu dreptate Sokolov, cuprinzându-i cumva cu privirea pe toţi, la grămadă, cu multă compasiune, ca pe o sectă de suicidari.

Apoi se lăsă o linişte de mormânt în camera largă, de-ai fi zis c-a intrat însuşi Ciuciuna într-un nor de abur.

Gazda rămase c-o falcă umflată de îmbucătura pe care tocmai se pregătea s-o mestece, paharul lui Iliuşin, pornit năprasnic spre gură, părea că levitează între buze şi muchia mesei, furculiţa lui Ohlobkov, de care atârna o *alaalji*[2], se opri suspendată în aer.

Sokolov văzu o namilă de Moş Gerilă albastru, cu o manta largă şi lungă până-n podele, ornată cu modele şerpuite mov şi azurii, mâneci albe de blană, strânse la încheieturi tot cu textil de culoarea mantalei, un coif înalt, tricuspid, cu braţele laterale unite în vârf, deasupra celui mijlociu, bordat cu blană albă, atârnând de o parte şi de alta a urechilor, şi-o barbă

falsă, alburie, lipită peste barba lui neagră. Şi, pe lângă toate astea, un toiag alb cu o măciulie încrustată de sceptru.

— Ia un loc, Mikil Arsenovici, îi făcu un semn cu mâna Mazulin. Stai la masă cu noi…

Pe urmă, către Sokolov:

— Dânsului poţi să-i zici şi *Ded Moroz*[3], dar noi îl alintăm Narco, că-i mai scurt…

Iar ceilalţi izbucniră în hohote de râs complice.

Ca să nu-l lase de tot în ceaţă pe Sokolov, Iliuşin îşi lungi gâtul către urechea oaspetelui şi-i destăinui secretul insolitei prezenţe. Un fel de spirit al frigului, un şaman, echipat aşa cum îl vedea aievea, cât era ziua de lungă, pentru impresia turiştilor şi de dragul amintirilor foto de la Polul Frigului.

— Aşadar, un şaman de operetă, mormăi Sokolov în bărbie…

— Nuuu, un *oiuun*[4] adevărat, adevărat, adevărat, Aleksei Feodorovici!… Cum n-o să vezi la Moscova! se extazie dintr-odată Ohlobkov, cu ochii lui de viezure, ridicând repede paharul, să nu i-l ia cineva. Pentru şamani adevăraţi!

Dar nimeni nu închină cu el.

— Un *otohut*[5], un *iicheen*[6]… continuă, doar-doar se va găsi cineva să-i ţină companie la pahar.

— Un drogat! conchise Mazulin, indiferent la entuziasmul lui Ohlobkov, iar Ded Moroz nu avu nicio tresărire la acest cuvânt greu, ba chiar îi zâmbi cu bunăvoinţă gazdei, după care îşi cără în farfurie din toate platourile, îşi umplu singur paharul cu vodcă şi-şi smulse înşelăciunea aia aţoasă de la gură, ca să nu stea în calea bucatelor.

— *Amanita mus*… *Amanita*… Cum îi zice, Ded Moroz? îl deranjă gazda, chiar în momentul în care drobul se îndrepta

spre hăul de peste barba neagră.

— Îhî! îngăimă moşul atent la dumicat.

— „Îhî! Îhî!“… Cum îi zice? Mus… mus… zi-i să-ţi zic…

— Muscata… îi sări în ajutor Iliuşin.

— Buretele muştelor, întări Ohlobkov.

Dar Ded Moroz fusese un şaman adevărat sau era încă, s-ar zice, fără costumul ăsta caraghios, care n-avea nimic de-a face cu haina lungă, purtată odinioară, din piele roşcată, franjurată la poale, cu pandante şi clopoţei de fier, spălaţi în sânge de iapă, atârnaţi la piept şi la brâu, cu coroana aceea din fâşii de piele acoperindu-i faţa şi toba uriaşă, gravă, ţinută pe un braţ.

„Tovarăşii“ îl sfătuiră să-şi vadă de treabă, să lase lumea în pace cu scălâmbăielile lui, să nu mai împuie capul copiilor cu tâmpeniile alea, dar localnicii încă-l vizitau în secret şi el îi vindeca în continuare de buba dracului, dalac şi degerături, le alunga duhurile rele, le curăţa hornul sufletelor de zgură, aşa încât îl băgară în dubă şi-l aruncară după gratii, pentru consum de substanţe halucinogene.

Pe urmă l-au internat la balamuc în Verhoiansk, până s-a potolit. I-au zis: „Dacă tot nu poţi să te abţii, leapădă-ţi ţoalele astea de nebun şi pune-ţi o sutană decentă de preot!“. Şi a făcut-o şi pe asta. A purtat sutană ortodoxă, chiar dacă nu oficia în nicio biserică, iar oamenii îl cercetau aşa, strâmb, îndoiţi, că nu mai înţelegeau ce e el şi cui slujeşte. Astăzi, după atâţia ani, era mai limpede: ţinea turiştii atenţi şi ocupaţi.

— *Scusi, permesso*… se băgă Iliuşin împăciuitor, chiar e un şaman autentic. Oamenii îi ziceau Znaiuşki.

— I-auzi! tresări Sokolov. Şi zi aşa… Znaiuşki? Znaiuşki, ştii să bei? îl întrebă moscovitul.

Ca şi când l-ar fi auzit, Narco dădu peste cap un pahar de vodcă.

— Dar să scrii ştii? îl descusu mai departe Sokolov.

— Nu ştie, îi salvă Ohlobkov festinul, căci Ded Moroz chiar voia să se bucure de mâncare şi nu prea avea chef de vorbă.

— N-are şcoală, îl completă Iliuşin.

— Şi-atunci cum de-i ziceau Ştiutorul? întrebă retoric Mazulin şi-apoi răspunse tot el, rânjind caustic: Că ştie cu ciupercile… hă-hă-hă… aşa-i, Narco? Poftă bună să-ţi fie!

Mikil Arsenovici clătină din cap îndatoritor şi ridică paharul gol.

Lui Mazulin i se spunea Roşcovanul sau Stăpânul, dar lui nu-i prea plăcea Roşcovanul, deşi îşi putea trage şi de-aici ceva mândrie, căci, aşa cum zicea el, e „un rus sadea“, înalt, bine făcut, cu barbă tufoasă şi burtă de popă sau de gravidă („acuşi, acuşi“, naşte, îndrăznea uneori Iliuşin să-l tachineze), avea o voce de bas şi era al naibii de hotărât în tot ce făcea.

Acum îl înlocuia pe primar, plecat cu problemele lui de sănătate la Moscova, însă chiar şi înainte ai fi socotit de două ori dacă nu cumva adevăratul edil, Stăpânul, era Artiom Sergheevici Mazulin, căci în primul rând el ocârmuia o fermă cu peste o sută de capete de cai şi treizeci de vaci de lapte, avea angajaţi pescari şi vara sau iarna umplea sătucul de cromo, nelma şi muksun.

— Ştiutor sau nu, iată că noi l-am luat de pe drumuri şi i-am dat un rost, să-i bucure pe turişti, că, de n-ar fi turiştii, noi ce-am face? Ce ne-ar fi rămas pe lângă căluţii noştri, peştişorii noştri şi colţii de mamut?

Aşa tună, ca o binecuvântare, Roşcovanul, iar Ded Moroz îşi împreună mâinile sub bărbie, înclină capul şi mai cârnosi o

bucată de pastramă.

— Dar apar mulţi turişti pe-aici, Artiom Sergheevici? reveni Sokolov la ce-l durea pe el.

Şi se gândea ce bucurie să şadă la masă cu nişte oameni normali, care n-au tot timpul nasul în telefoanele mobile, fără a se privi în ochi, cu mintea rătăcită la cine ştie ce bazaconii din lumea virtuală sau conectaţi la tot felul de străini, fără carne şi fără chip – cum era Znaiuşki însuşi –, care să-i îndemne la tot felul de blestemăţii.

Asta pentru că era imposibil să menţii comunicaţii moderne de orice fel la temperaturi atât de joase, cum se înregistrau aici în timpul iernii, de pildă, minus şaptezeci şi unu de grade Celsius, recordul absolut pe planetă, faima Oimiakonului în toată lumea.

Şi-atunci scrisorile pe hârtie sau telefoanele fixe încă funcţionau în valea asta, pe care pesemne chiar Dumnezeu a pus ochii săi blânzi, să o salveze de la pieire într-o lume hipertehnologizată.

— Apar, îi zise Mazulin scărpinându-se în barbă, după ce a vărsat pe ea câţiva stropi de *kumis*[7]. Apar, domnu' inginer, dar nu stau mult, că-i frig de crapă aici, şi-apoi, n-au conexiune la internet şi-asta cred că-i alungă. Vin, fac o poză cu vrăjitorul ăsta, aruncă o oală de apă opărită-n aer să-i pozeze stelele de gheaţă şi pleacă.

— Şi-i greu şi să te caci la minus şaizeci de grade în buda din curte, râse satisfăcut Iliuşin. Dacă te taie noaptea… îţi ia zece minute să-ţi pui toate bulendrele, cinci minute să le dai jos şi, după ce-ai mai şi stat la congelat în căcăstoare, parcă-ţi sare de tot somnul.

— Drept e, zise Aleksei, dar nu se gândea câtuşi de puţin la asta, ci doar la faptul că n-ar fi o ascunzătoare mai bună pentru Znaiuşki decât un sat rupt de lume şi de toate reţelele de socializare, alea pe care el le luase în stăpânire cu poruncile lui manipulatoare şi ucigaşe.

„Daaa, chiar că ştiutor…“, decretă el.

— Asta cu apa opărită o fac toţi, fără excepţie. Şi, dacă n-o fac, le zicem noi cum s-o facă… Apa opărită îngheaţă mai repede decât apa rece. N-ai fi zis…

— Efectul Mpemba, mârâi Sokolov.

— Mpemba ce?

— Ei, vine de la un student tanzanian care-a descoperit asta, îi lămuri geologul.

— Apăi, taică-mio, ’Mnezo să-l ierte („Hait, bravo, creştine!“, îl gratulă mulţumită gazda), ştia…

Şi-atunci mesenii încremeniră iarăşi ca-ntr-un goblen cu Cina cea de Taină, fiecare cum fusese prins de vocea neaşteptată a lui Ded Moroz, deja sătul de cât înfulecase.

— Ştia ce? sări Ohlobkov, mai degrabă surprins că Moş Gerilă vorbise.

— Că apa fiartă-ngheaţă mai repede… Îmi zicea: „Să nu-ţi cadă vreo fată la inimă pe cald nemţesc[8], că-i moarte curată“…

Lăsând o pauză prea mare, Iliuşin îl îndemnă.

— Aşa…

— ’Cea: „Nu te-arăta prea fierbinte cu ele. Să fii ţanţoş ca gerul“…

— Mai ia nişte *peken*[9], Mikil Arsenovici, îl pofti Mazulin dezamăgit.

— Nu, mulţumesc frumos, Artiom Sergheevici, surâse şamanul şi Mazulin îşi zise că asta nu-i prea bine, c-o să-l

apuce cheful de trăncăneală şi-o să spună numai prostii.

— Pe mine, oameni buni, turiştii ştiţi ce mă întreabă? se porni Ded Moroz.

— Ce?

— Dar toţi, toţi, n-a fost unul să nu fi întrebat…

— Aşa…

— Ba nu, cred c-a fost unu’, japonez, care nu m-a întrebat…

— Da’ spune, omule, odată! îl grăbi Mazulin.

— Aşa… Mă-ntreabă: „Da’ de ce mai staţi pe-acişilea, *celovek*? De ce nu plecaţi? Rusia-i mare…“.

— Şi tu?

— Io?

— Zi, că te bat! ţâţâi Mazulin nemulţumit de tergiversările lui Mikil Arsenovici.

— Păi, io… le spun: să plece frigul!

Dar frigul n-ar fi plecat niciodată de pe valea Oimiakonului, cum nici n-a plecat vreodată; el se cuibărea ca o cloşcă de cristal printre case şi pâlcuri de pădurice, câteva luni pe an, şi, fiindcă niciun vânt nu bătea, nici de la miazăzi, nici de la miazănoapte – căci toţi curenţii stârniţi din viermuiala verzuie a oceanelor erau hăt, departe de inima Siberiei –, pâcla asta de stură ascuţită nu se lăsa alungată decât de soarele binefăcător al lui mai şi-atunci pentru o perioadă scurtă.

— Dar turişti ruşi nu vin? întrebă aparent dezinteresat Sokolov.

— Da’ cum să nu! interveni atunci Ohlobkov. Mai ales ruşi…

— Parcă nu-s aşa mulţi ruşi… zise Ded Moroz scărmănându-şi gânditor părul negru dezordonat, de-ai fi zis

că numără cu câţi ruşi şi cu câţi străini s-a tras în poză. Da' poate nu mai ştiu io rusa bine… A venit unul, un rusnac de ispravă, tânăr… începu şamanul, însă Mazulin i-o tăie îndată, prevăzând că iar va începe una din poveştile lui lălăite.

— Ia cântă-ne ceva din gură, Mikil Arsenovici! Sau nu, mai bine din *homus*[10]! Să-l bucurăm şi pe oaspetele nostru.

Şamanul scoase din buzunar harpa cea mică de oţel, o zbârnâi de câteva ori cu sclipiri fericite în ochi, cât s-o acordeze pentru urechile sale, şi-apoi se puse pe ciripit trilurile acelea metalice stranii – biooong! biooong! –, aparent dizarmonice, dacă le luai izolat, dar înlănţuite melodic ca o tristă şi nepământeană auroră boreală, veştejind verzui orizonturile.

Stăpânul îl asculta cu o nedisimulată încântare, deşi se zicea că doar iakutii pot fi pătrunşi cum se cuvine de gălăgia minionului instrument (de pildă, Ohlobkov, prea beat totuşi acum ca să se mai lipească vreo muzică de timpanele sale), iar Iliuşin căzuse deja cu capul pe masă, înfrânt de dezlănţuirea melomană a vraciului.

Iliuşin suferea de nanism sau, în tot cazul, oricât de înalt ar fi fost Sokolov, era cu neputinţă ca un om de înălţime moderată să-i fi ajuns până la brâu. Iar adultul Iliuşin chiar îi atingea cu creştetul şoldul, dacă-şi lepăda căciuloiul. Era profesor de italiană la şcoala din sat şi servitor devotat al lui Mazulin, care-i mai dădea o leafă, pe lângă cea de dascăl, dar nu se ştia foarte bine pentru ce.

După ce Ded Moroz isprăvi să mai zdrăngăne, ceea ce anunţa cu adevărat finalul unei melodii, altminteri greu de segmentat într-un început, un mijloc şi o încheiere, Sokolov se uită lung şi prietenos la comeseni şi zise fără nicio fereală:

— Nu-i de mirare că vă puneţi capăt zilelor pe-aici, prin Iakutia, fârtaţii mei. Cu aşa ştiorlâcăieli de amăreală, până şi-un cal de-ăsta de-al vostru, stoic cum e la poveri şi ger, ar tropăi dincolo de marginea prăpastiei.

— Ehei, zise Mazulin, care avea într-adevăr un ochi uşor umezit, lasă, Aleksei Feodorovici, că, stând mai mult pe-aici, o să ai prilejul să ne cunoşti mai bine. Şi-o să ai poate ocazia să te invităm la una din petrecerile noastre mai pline de voie bună.

Şi cu asta Stăpânul îi făcu cu ochiul lui Iliuşin, care, între timp, îşi ridicase capul ca de plumb de pe masă.

— La care eu n-am avut plăcerea niciodată să fiu invitat… găsi de cuviinţă Ohlobkov să-şi exprime nemulţumirea.

Dar Mazulin se făcu la început că nu-l aude şi continuă să i se adreseze lui Sokolov:

— Pe aici, Aleksei Feodorovici, iarna – şi iarna-i iarnă! –, nimic nu curge în afară de vodcă şi… ştii tu… sămânţa… clipi el şăgalnic. Uite, de pildă, Ohlobkov n-are altceva de făcut cât e iarna de lungă decât să întreţină focul. Şi dă-i, şi bagă cărbuni, şi bagă buşteni, şi bagă şi tot aşa, că, de n-ar fi el, dac-ar adormi sau mai ştiu eu ce cutră de prin sat l-ar ademeni pentru vreo două ore, Oimiakonul s-ar face sloi şi inima lui n-ar mai porni niciodată.

Ohlobkov era fochistul satului şi, cu adevărat, misiunea lui era capitală, pentru că ţinea focul veşnic la centralele termice. De şi-ar fi îngăduit doar un răgaz, ar fi fost vai şi amar.

— Vezi, Ohlobkov, de ce nu te chemăm la petrecerile noastre? Chiar şi acum, uite, a trecut deja o oră şi Dumnezeu ştie ce-ţi face focul ăla al tău.

— N-ai grijă, Artiom Sergheevici, că nu se stinge.

— Eu nu-mi fac griji. Tot ce sper e că eşti la fel de destoinic să întreţii flacăra şi-acasă la tine, căci, cum bine zicea poetul nostru, aici de faţă, Iliuşin, întrebat de un turist german cum trăim noi cu frigul ăsta: cu frigul ăsta doar sub plapumă nu trăim.

— Ciudat… medită Sokolov cu voce tare, contemplându-i pe Ohlobkov şi pe Ded Moroz deopotrivă, cum stăteau ei unul lângă altul. S-avem în aceeaşi cameră şi spiritul gerului, şi pe cel al focului…

— Aşa-i, zise cu bunăvoinţă Mazulin către oaspetele său. E în tradiţia acestui popor care a inventat *mas tardîhîî.* Ai auzit de sportul ăsta, domnule geolog?

— Nu, îmi scapă…

— Ei, ei, ei, acum tu, dacă vrei să fii de-al nostru, şi-nţeleg c-o să mai stai pe-aici o bucată de vreme, trebuie să ştii că oaspeţii de seamă, nu turiştii ăştia de-o zi, care-aleargă după o poză cu Monumentul Frigului, dar cei ca tine, care vor să facă nişte purici pe-aici, aceştia carevasăzică sunt supuşi la nişte încercări.

— Şi care-ar fi astea, Artiom Sergheevici? Şi mai ales… mai ales, ce are să se întâmple cu mine dacă nu trec probele voastre?… îl luă în râs Sokolov.

Mazulin se scărpină în creştet încurcat, de parcă avea un repertoriu atât de lung de cazne pentru nevolnicii nedemni de încercările Oimiakonului, încât i-ar fi luat cel puţin o zi să le parcurgă pe toate şi s-o aleagă pe cea mai potrivită pentru geologul venit tocmai de la Moscova să facă măsurători terestre. Dar mai întâi îi explică cum e cu *mas tardîhîî*, sportul acela etnic cu care uneori sătenii se îndeletniceau, să le mai

treacă vremea, în special iarna, când n-aveau ce face pe-afară, cu excepţia degeraturilor la nas.

Doi bărbaţi în toată firea se aşezau în fund, cu tălpile proptite într-un placaj despărţitor, la două palme de pământ, pentru a se vedea ochi în ochi combatanţii, şi trăgeau de capetele unui băţ, ca jujeul unui dulău de stână, până când unul reuşea să-l răstoarne pe celălalt peste placa din mijloc şi el să rămână totuşi cu ambele mâini pe băţ şi-acela era declarat victorios.

Mazulin amenajase o mică arenă chiar în incinta primăriei şi-i invită pe toţi s-o admire.

— Ei, ce zici, Aleksei Feodorovici, că te văd rus în putere, aşa ca mine, te încumeţi?

— De ce nu? se amuză Sokolov. Dar mai întâi vreau să văd pe doi dintre voi, să mă luminez şi să nu fac vreo greşeală.

Ded Moroz îşi lepădă hainele lălâi de pe el şi se aşeză în fund. Deşi mai înalt decât un iakut obişnuit, şamanul nu era la fel de bine făcut ca oponentul său, Mazulin, descheiat la cămaşă, cu braţe groase ca butucii şi spate de taur.

După ce aruncară o rublă în sus şi Stăpânul îşi alese poziţia mâinilor în exteriorul băţului, lăsându-l pe adversar cu pumnii în interior, cei doi prinseră jujeul şi-ncepură a trage cu atâta îndârjire de el, că lui Mazulin ameninţau să-i plece venele gâtului în jos pe podea, ca nişte şerpişori neastâmpăraţi.

Oricât s-a scremut bivolul Mazulin, şamanul, mai pipernicit, reuşi să-l răstoarne peste linia de mijloc, ceea ce nu-i pică bine la ficaţi Roşcovanului.

— *Bliad!* Credeam că doar la ciuperci te pricepi, Narco, dar văz că nici la trişat nu stai rău! ţipă el nervos şi-i arse o

pereche de palme lui Mikil Arsenovici. Da’ tot e bine că vede şi oaspetele nostru cum nu trebuie să facă atunci când o intra în joc şi, mai ales, că-n binecuvântata vale a frigului nu sălăşluiesc numai suflete cinstite.

Deşi îl bodogăni pe şaman şi-i tot explică lui Aleksei ce-a dres anapoda rivalul său ca să triumfe aşa uşor, Sokolov nu văzu nimic incorect în izbânda de mai înainte.

— Bine, bine, am priceput, acum hai să te văd cu mine, îl provocă oaspetele şi-şi propti bine picioarele în placaj.

Rubla rostogolită-n aer îi făcu cu ochiul lui Sokolov şi el alese mâinile în interior.

Îl fixa pe Mazulin cu pupilele lui reci ca două săbii, îi citea toată slăbiciunea în năduşeala aceea neputincioasă şi se gândea că toată forţa lui şi tot antrenamentul lui de ani de zile îi erau mai mult decât de ajuns pentru a-l da de-a berbeleacul pe-acest trufaş umflat peste poate cu grăsimi cabaline şi ifose de stăpân de sclavi.

Dar îl ţinea în echilibru, că el încă se mai gândea dacă să-i facă aşa pocinog amărâtului, care-i mai era şi amfitrion, de faţă cu supuşii lui, sau să se lase târât peste placă şi să-i dea satisfacţie, ba poate chiar, cu ocazia asta, să afle şi ce urma să i se mai întâmple fiindcă n-a trecut proba de foc a „băţului“.

— He-he, zicea Sokolov cu uşurinţă-n vorbire, căci tracţiunea taurului din faţa lui nu-i silea aproape deloc răsuflarea, acum înţeleg cum e cu gerul şi focul şi cum de-a supravieţuit Oimiakonul de-atâta amar de vreme. Păi, sigur, dac-au stat aşa în cumpănă, ca noi…

Cu voce răguşită, piticul Iliuşin declama tare din *Olonho*[11], deşi nimeni nu pricepea nici sensul, nici ocazia acestor versuri:

Pe partea potrivnică
Furtunilor din cerul sudului,
Pe fundul iadului celui furios,
Era vicleanul cer limpede
Sub care şedea un întins lac
Cu opt demoni de pază gheenei.
De-acolo se punea la cale trădarea
De-acolo se-nfoiau vârtejuri
Ce răvăşeau totul cu susu-n jos.

Apoi veni iar rândul lui Sokolov să-l tachineze.

— Să-ţi spun drept, dragă domnule, mi-e greu s-o mai ţin multă vreme… Aşa că, de-ai să-nvingi, ai să-nvingi şi gata! … bravo ţie! Cinste vouă, puternicilor Oimiakonului!

„Bine, fie, năpârcă, îţi las ţie victoria!“, se gândi Sokolov şi se aruncă peste celălalt, ca şi cum el, cu toată sforţarea lui nătângă, l-ar fi tras peste placa din mijloc.

Iliuşin se închină de bucurie, iar Ohlobkov scoase un oftat incert, fie de uşurare, fie de dezamăgire. Doar şamanul îl privi lung pe Sokolov, pentru că simţi trişeria şi nu-i plăcu deloc ce vede.

— Ei, şi-acum? întrebă Aleksei Feodorovici.

Mazulin, de-a dreptul secat de orice vlagă, abia îşi putu veni în fire după tot efortul ăla supraomenesc ce i-a adus biruinţa, cum prost ar fi socotit el.

Se uita pierdut la Sokolov şi, într-un fel, parcă nici el nu credea c-a reuşit să-l răpună.

Apoi tuşi gros şi-i întinse mâna de-acolo de jos, cerând să fie ridicat.

— Acum eşti în puterea mea!

1. Sânge de cal congelat, tăiat cubuleţe, considerat delicatesă de iakuti.
2. Clătită mică şi groasă în Iakutia.
3. Moş Gerilă (rus.).

4. Şaman la iakuti.
5. Vindecător la iakuti.
6. Înţelept la iakuti.
7. Lapte de iapă fermentat, un fel de băutură naţională în Iakutia.
8. Ironic pentru frig.
9. Preparat din ficat de cal cu grăsime.
10. Drâmbă (iakută).
11. Epopee eroică a poporului iakut şi cea mai veche formă epică a popoarelor turce.

Capitolul 7

Auzise de oameni pe care aşteptarea i-a omorât.

S-au prăpădit ţărani aşteptând vânturi binecuvântate să-i mântuie de uscăciune, călugări cu ochii pe bolta senină, încredinţaţi că le va veni răsplata înainte să-şi verse cea din urmă suflare, naufragiaţi ai destinului visând să întâmpine catargele izbăvitoare, au răposat borţoase tânjind la soroc, săraci năzuind către un noroc chior şi bogaţi târându-se după stropul de fericire.

Nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat dacă, în loc s-aştepte ceva, muribunzii – căci ei moartea şi-o aşteptau – şi-ar fi văzut de viaţa lor, aşa cum le-a fost dăruită, cu secete, travalii, deznădejdi, renunţări, prea puţin sau prea mult, dacă s-ar fi bucurat numai şi de-un răsărit sau un apus, de-o purpură sau un parfum de tei, dacă măcar şi-ar fi scornit orişice temei de bucurie din simţurile lor încă vii, fiindcă vii erau ele în tot răgazul ăsta îngăduit de moarte (adică chiar existenţa lor pe pământ), ca să trăiască, şi nu ca să se-atârne de vreo himeră sau nelinişte.

Aşa deci se gândi Sokolov să-şi orânduiască viaţa în Oimiakon, în aşteptarea întâlnirii cu Znaiuşki, fără ca asta să-l macine pe dinăuntru şi într-un târziu să-l secătuiască de

vlagă, fără să-şi tocmească simplul şi miraculosul fapt de a trăi cu iluzia c-a trăit.

Şi ce-ar fi fost mai intens decât să-şi înceapă dimineţile doar în chiloţi, afară, în geruiala diabolică (minus cincizeci şi cinci, chiar minus şaizeci de grade), să-şi frece omătul pietrificat de trupul tare şi golaş, cu câteva firicele de păr blond, răsărite ici şi colo, ca-ntr-un pământ neroditor?

E vreo fiinţă pământeană care, îndurând aşa ceva, zguduind străfundul miofibrilelor, ribozomilor, mitocondriilor şi neurofibrilelor, în îmbrăţişarea capricioasă a limitelor naturii, să nu simtă toată energia răbufnind din condesatele pliuri ale vieţii?

Pe urmă spărgea cu toporişca unul sau două cristale din stiva frumos rânduită cu batoane de gheaţă din faţa casei, le arunca în cazanul mare pus pe foc şi le transforma în apă menajeră, ca-ntr-o banală alchimie a dorului de primăvară.

Aşa-şi ostoia arsura frigului, cu apă călduţă şi săpun, după care lua micul dejun mustind de grăsimi şi proteine, pregătit de mătuşa Uruidaana, gazda lui simplă şi primitoare. Asta chiar dacă el tânjea şi după vreo fructă sau legumă, dar nimic vegetal n-ai fi găsit iarna pe masa iakutilor şi nici mai târziu, când venea căldura, căci permafrostul era asemenea trupului lui, îndărătnic şi pustiu.

Şi, cum şedea la masa de lângă fereastră, sorbindu-şi cafeaua din cana de metal, o căuta din ochi pe Narianaa Abramova, poştăriţa fără zâmbet, cu mersul ei de bărbat zorit, căreia îi ieşea degrabă în întâmpinare, aşa cum făceau toţi ceilalţi, dornici să mai afle ce scrie la gazetă.

Abia pe la ora zece se vedea şi răsăritul roşu, glacial, ca o pată indiferentă lăţindu-se pe zarişti şi-apoi împrăştiindu-se

pe tot locul, pictând neglijent, asemenea unei călimări răsturnate, creste de păduri încărunţite, clădiri mărunte şi colţuroase, ba chiar şi coloana dreaptă de fum trândav şi aiurit eructat de coşul fabricii de lapte.

Îşi lua pe urmă rucsacul cu sculele lui în spinare şi-nainte să-l încalece pe Arhip, patrupedul scurt, bine îmblănit, cu coama măturând zăpada, îl mângâia pe botul înţurţurat şi-i vorbea ca unui om şi-şi freca drăgăstos fruntea de fruntea lui, ca un amant jucăuş.

Şi Arhip tropăia pe loc de plăcere şi fornăia încântat, spulberând fuioare de gheaţă aburindă, şi parcă abia aştepta să-l încalece stăpânul, să-l simtă cu toată greutatea-n şa şi cu picioarele alea lungi strânse în jurul burţii.

Dacă se gândea la Alisa lui? Şi-ncă cum se gândea!

Nimic nu făcea fără să şi-o imagineze aşa, mică, în braţele lui, trăind cu el bucuriile acelea neprefăcute, sau chiar domnişoară adevărată, încălecând, de pildă, cu el deodată spinarea lui Arhip.

Şi când se freca cu sloiurile pe trup şi lăsa caninii frigului să-i rupă din carnea goală, chiar şi atunci îşi închipuia cum astfel, răbdând, cu propria căldură, cu fibra lui tare, o apără pe Alisa de toate intemperiile lumii.

Pe urmă o lua încet la trap prin sat şi mergea din casă în casă, vorbea cu localnicii, îi întreba de cele obişnuite, de pământul pe care-şi ridicaseră casele, le cerea voie să măsoare fundaţiile, să-şi bage sondele în curte, le mai cerea schiţele locuinţelor, să înţeleagă mai bine cum erau aşezate, ca un adevărat funcţionar de la Moscova, specializat în geologie.

Sigur că totul era doar o perdea de fum, un pretext s-adulmece răbdător, să caute fără chiar să caute urmele acelei

întruchipări neverosimile, mai neverosimilă şi decât Ciuciuna, Omul Zăpezilor – lighioană sau aberaţie a filogeniei, Dumnezeu ştie ce era –, cel care mai fusese totuşi zărit ici şi colo de localnici, ba chiar, se zice, prins între fălcile clapcei de lupi.

Doar că pe Znaiuşki nu l-a văzut nimeni şi nu era decât o zămislire virtuală, un şir de litere şi coduri, o amprentă digitală pe care, iată, oamenii au ajuns s-o pună la îndoială chiar mai puţin decât pe Ciuciuna.

E drept că săzdania aia, în afară de câteva hoituri de vite şi vreun căluţ lăsat în urmă fără sânge, nu şi-a mai lăţit umbra mare a morţii, aşa cum Znaiuşki o iradiase deja, ca un adevărat Hades lacom, smulgând după el, în lumea de dincolo, inocenţi cu minţi rătăcite.

„Se vede că realitatea lucrurilor şi fiinţelor din jurul nostru depinde şi de puterea lor de a lăsa urme adânci în viaţa noastră…“, se gândea uneori înţelept Sokolov.

Nu se-aştepta să-i iasă în cale, nici să dea de el, din greşeală, prin beciul vreunui localnic cumsecade.

Dar, cumva, dincolo de ceea ce se poate spune şi explica, îl vedea pe omul acela, ca într-o secvenţă de film, capturat în plin câmp, cu militari din trupele speciale înconjurându-l din toate părţile, iar el, Ştiutorul, tocmai el, rămânea pe loc cu ochii mari, mirându-se de aşa o întâmplare, stupefiat că până la urmă cineva i-a dat de urmă.

Avea imaginea asta atât de clară în minte şi-i revenea adesea şi-n vise, fără a fi vreo obsesie, încât ştia că nu-i nevoie de niciun plan să-l captureze, doar de răbdare, multă răbdare, fiindcă finalul era deja pecetluit.

În Oimiakon nu puteai să stai prea multă vreme sub cerul liber în ianuarie. De altfel, niciun sătean cu minţile întregi nu petrecea afară mai mult decât avea nevoie pentru cele casnice. Rar vedeai câte-o maşină hurducăindu-se pe drumul alunecos şi chiar mai rar o sanie trasă de reni sau de cai şi asta mai ales atunci când se nimerea vreun turist sau grup de turişti. Cât despre trecători, şansele să întâlneşti pe cineva umblând fleandura printre case erau la fel de mici ca şansele să-ţi iasă un lup înfometat în cale, asta dacă nu erau orele când copiii mergeau sau veneau de la şcoală.

Uneori mai trecea pe la sala de sport şi bătea mingea cu tinerii sau „trăgea de băţ“ cu adulţii iakuti viguroşi ca fiarele pădurii.

Aşa-şi menţinea condiţia fizică, fiindcă, neumblând prea mult pe-afară şi ţinându-şi pulsul jos, ca ursu-n hibernare, muşchii i s-ar fi fleşcăit şi sângele i s-ar fi îngroşat (căci era ca un carnasier) şi l-ar fi cuprins o letargie din acelea umbroase şi i s-ar fi tocit şi ascuţişul minţii şi poate l-ar fi apucat cine ştie ce gânduri, iuţeli sau nerăbdări, care să-l aducă exact în starea aia, cea mai periculoasă, de aşteptare febrilă, care omoară încet, dar fără greş fiinţa.

Pe la două după-amiază, ochiul mic de lumină se închidea în pleoapa rece şi nemiloasă a înserării.

La trei era deja beznă şi doar ouşoare de gheaţă depuse prin aer şi aiurea de nevăzute gângănii polare eclozau sclipiri de licurici sub razele lunii mari sau în bătaia becurilor din ferestrele tăinuind deprimarea şi sedentarismul.

Atunci se întindea pe patul lui îngust şi medita o oră sau două, îşi ţinea mintea strânsă în hăţuri, să n-alunece, să nu hălăduiască, să rămână limpede şi neclintită ca pojghiţa pe

apele Suntarului, chiar dacă, dedesubt, se zbenguiau volburi şi curenţi, taimeni uriaşi, somoni umflaţi, aşa cum pe sub liniştea înţeleptului curg în toate direcţiile îndoieli, astenii, năbădăi, sfieli, dar ele nu-i strămută niciun strop hotarul lucidităţii.

Pe urmă, seara, venea să-şi coacă pielea la *bania*[1] cea neagră, cu butuci afumaţi pe dinăuntru, cârpiţi cu bulgări de argilă, învăluindu-şi trupul în microscopice bule clocotite, plesnindu-şi spinarea, picioarele, pieptul, ceafa cu târnul din frunze de mesteacăn, să dea drumul robineţilor cu sânge şi vlagă, să-şi transpire jupuială nouă, mai rezistentă la frig.

Şi-abia apoi, până la miezul nopţii, citea şi recitea tonele de rapoarte, cazuistică, mărturii şi orice alte texte se adunaseră despre *Sinii Kit* şi victimele sale.

De pildă, cazul Larisei B. era cel mai interesant.

Elevă la un liceu cu profil tehnic, Larisa a sărit de la etajul patru şi, spre norocul ei, s-a ales doar cu picioarele rupte şi câteva vertebre fisurate. Căzuse pe nişte pubele atât de pline, încât gunoiul revărsat pare să-i fi salvat viaţa.

Larisa trăia doar cu taică-său şi fusese abuzată, după propria mărturie, de la cea mai fragedă vârstă. Viaţa cenuşie, plină de lipsuri, frici şi griji a transformat-o într-un homunculus lipsit de importanţă, strivit de anturaj, aruncat la periferia lumii spre care tânjea.

Nu era nici prea arătoasă, mintea-i era greoaie, emoţiile-i bălteau tern în jurul cutremurătoarelor instincte primare.

Aşa intră-n scenă vocea ademenitoare.

Unde să-şi fi găsit biata fată refugiul dacă nu pe forumuri online sau pe VKontakte?

Căci doar acolo mai au o şansă cei loviţi de soartă, acolo îşi pot confecţiona un profil de oameni fericiţi, o personalitate cât de cât digerabilă pentru cei altfel nepăsători la necazurile lor.

Larisa B. a fost şi unul din primii adolescenţi care au citit povestea vânătorului de balene, Rofinus, când încă circula.

Raportul unui psiholog remarcă felul migălos în care „vocea", aşa cum o numeşte, începe construcţia unui alter ego, clădind, desigur, pe o epavă roasă de vinovăţii şi spaime.

„Ce ţi-ai dorit să faci toată viaţa, Larisa, şi n-ai putut până azi?" „Nu ştiu", vine răspunsul fetei. „Ai vrut vreodată să zbori?" „Am vrut, dar de fiecare dată, în vis, mă prăbuşeam şi-mi era frică."

I se recomandă droguri la început, din acelea care te fac să pluteşti. Nu i se vorbeşte încă de încercări.

Larisa B. începe să-şi procure halucinogenele, fură bani din casă, dar apoi rămâne-n pană.

„Vocea" o întreabă ce s-a întâmplat, de ce nu mai experimentează „zborul sigur", fără prăbuşiri, şi ea îi spune că distracţia asta o costă scump.

„E în regulă, trebuie să fii destul de puternică să-ţi procuri singură toate astea." Îi sugerează un loc unde poţi să faci un „menuet" pentru ceva ruble. Nu, nu-i un dans, pentru asta îţi trebuie buze cărnoase[2].

Larisa refuză să se prostitueze, însă „vocea" nu asta îşi doreşte, să o dea pe mâna unor golani care s-o batjocorească. Nu, vrea să-i arate cât e de slabă şi, pentru că e slabă şi lipsită de determinare şi incapabilă să-şi hrănească visurile şi simţurile, din cauza asta toată viaţa ei este atât de mizerabilă.

Într-un final admite că-i neînzestrată şi debilă, iar diferenţa dintre taică-său, care o înghesuia cu forţa, şi „vocea"

bine intenţionată, care-i arăta doar o cale spre cercul în care ea să fie centrul, devine evidentă.

„Eşti slabă, slabă, slabă.“ „Da, sunt nimic, sunt nimic.“

De-aici începe iniţierea, căci asta-şi dorea de la început ghidul acela misterios, s-o facă mai puternică, să-i modeleze un ego nou, cu armură de protecţie invincibilă.

Urmează o serie de „încercări“, de la unele banale – să se tundă „zero“ sau să se spele cu vodcă la păsărică (dar asta apare şi-n unele relatări contemporane ale şamanilor siberieni care vindecau femeile occidentale de infertilitate) – până la cele mai riscante şi mai îndrăzneţe, cum ar fi să tragă semnalul de alarmă la metrou sau să-şi cresteze triunghiuri cu lama pe pubis.

„Menuetul“ e una din cele mai inofensive probe acum, iar Larisa o execută fără remuşcări doar pentru a-şi creşte puterile asupra propriului „ego“.

Fiecare încercare nu înseamnă nimic, luată separat, dar înlănţuirea lor într-un crescendo duce automat la acumularea de încredere în sine, iar „vocea“ devine principala responsabilă pentru înfiriparea noului „eu“.

Apoi psihologul remarcă în raportul său adevărata „scindare“.

Ego novus e doar o proiecţie a vechiului „eu“, cel suprimat, aparent, dar la fel de mizer ca înainte. De altfel, cu unele ocazii, el izbucneşte, crapă pe la încheieturile prost cusute ale noilor straie. Crize de anxietate periodice, când Larisa îşi propune să înfrunte poftele discreţionare ale tatălui, spre exemplu.

Şi-acum urmează povestea lui Rofinus din Lamalera. Cine era Rofinus?

Un pescar care şi-a câştigat un renume în comunitatea sa, dar riscă să şi-l piardă. Bătrâneţea, în cazul lui, traumele după moartea soţiei vin să-i şteargă legenda. Idolul care-i apare în vis, care se împute şi pe care sătenii îşi propun să-l dărâme e chiar el, Rofinus.

Şi, când îşi dă seama de asta, ce face?

Se ascunde în hoitul de balenă şi se lasă dus de valuri, după care se întoarce (precum Mântuitorul după ce-a dat la o parte piatra), zice apocrifa, *gol puşcă, cu un zâmbet larg, solar, mânjit pe faţă*. Aici burta balenei simbolizează Marele Uter şi, implicit, naşterea/renaşterea.

Dar care Rofinus intră în burta balenei? Acel Rofinus *epuizat, ca şi cum toată moartea i se coborâse în genunchi şi-n glezne*, cel care *se îndreptă cu tălpi grele spre plajă.*

„Vezi“, îi spune „vocea“ Larisei, „trebuie să scapi de vechea Larisa, cea temătoare, diluată, zdrobită“.

Şi-aici apare insidios suicidul, care nu e propriu-zis o sinucidere în tot acest eşafodaj mitologic. E uciderea simbolică a vechiului eu.

Teama de a redeveni cea dinainte, care se jena de un banal sex oral, dacă asta i-ar fi procurat o viitoare satisfacţie („zborul sigur“), frica de a fi marginalizată, aşa cum era odinioară, şi nu acum, când e curajoasă şi are colegi, prieteni care-i admiră impetuozitatea, şi, desigur, spaima ca însăşi „vocea“-„guru“ să fie dezamăgită, s-o abandoneze în vechile ruine, ei bine, toate împreună o împing pe Larisa B. peste balustrada de la etajul patru.

Da, un „ego“ scindat poate face asta, poate lua sinuciderea drept o crimă alegorică.

Un zigot ce pare că se rupe-n două – deşi e doar o aparenţă, căci tot timpul au fost două ouă – dă naştere unor gemeni dizigoţi, deşi, în realitate, ei sunt la fel, doar operaţiunea de jumelare, măiestrit pusă-n operă, a făcut s-arate totul ca un dublu distinct.

Se gândi Sokolov, citind toate astea, că Iliuşin, de exemplu, cel servil, ataşat de stăpânul lui, dac-ar fi scos afară, în curte, şi acoperit cu un morman de zăpadă, modelat după propria formă, doar că, să zicem, cu două-trei capete mai înalt şi cu nişte mărgele de piatră la gât, ar fi atât de încântat de noua sa apariţie scenică (trebuie doar să le spui sătenilor „uite-l pe noul Iliuşin, poetul, talentatul“), că n-ar accepta în ruptul capului să dai gheaţa jos de pe el nici dacă asta ar însemna să-l frigă gerul până la plămâni, ba, dimpotrivă, ar fi chiar mulţumit ca Iliuşin ăl vechi, boţul de carne, să putrezească acolo vineţiu, să nu mai ştie lumea de el.

Singurul care-i tulbura tot acest ritual de alungat aşteptarea, rutina de dimineaţă până-n crucea nopţii, era Ded Moroz, şamanul care, în fiecare zi, dar niciodată la aceeaşi oră, se posta în faţa casei lui, cu veşmintele alea burleşti, numai bune de luat ochii vizitatorilor, care se lăudau nu doar cu certificatul dat de primărie c-au fost la Polul Frigului, ci şi cu strângerea mâinii lui Moş Gerilă.

Stătea aşa fără să facă nimic, fără să zică nimic, pe gerul ăla ucigaş, zece minute, uneori şi un sfert de oră, iar Aleksei îl vedea prin fereastră în lumina zilei (dacă era întuneric, îi vedea doar umbra, cu „tridentul“ ăla comic pe cap) şi se întreba ce o fi în capul sărmanului *oiuun* şi ce i-a căşunat tocmai pe el.

Că printr-o stranie coincidenţă lui Mikil i se spunea pe vremuri şi Znaiuşki, asta era cu adevărat ceva care să-i atragă atenţia geologului, dar nu în sensul că ar fi putut măcar să-l bănuiască pe acest om sfânt – sau, cine ştie, doar un escroc – c-ar fi cel pe care îl căuta.

Că se înfigea aşa, ca un stâlp sau ca un indicator al destinului, fie şi pentru acel sfert de oră zilnic, în faţa casei lui, asta însă trebuie să fi avut o semnificaţie mai mare, se gândea Sokolov.

Cât despre suspecţi, ei, da, suspectă ar fi fost foarte bine frumuseţea aceea tristă pe nume Rufina Alekseeva Sudlenkova, cu alura ei delicată de zânişoară şi fundul bombat, o mutriţă de rusoaică şi nimic mai puţin, meteorolog la staţia din Oimiakon, de fapt, cam la douăzeci de kilometri distanţă de sat, spre Tomtor, singurul loc unde puteai avea acces la o conexiune de Internet.

Îi era dor de Katia lui, chiar îi era. De asta şi voia să treacă măcar o dată pe săptămână pe la staţia meteo, să vorbească cu ea pe Skype şi s-o vadă pe Alisa.

Dar asta doar dacă i-ar fi permis melancolica Rufina Alekseeva, cea care, atunci când l-a întâmpinat prima oară şi-a aflat că e geolog, nu s-a putut abţine să ofteze:

— Da, da, da, s-a întâlnit cerul cu pământul…

Adică ei doi.

1. Saună rusească.
2. În rusă *miniet* înseamnă „sex oral“.

Capitolul 8

O dată pe săptămână, la ora două dimineaţa, Sokolov o vizita pe Rufina Alekseeva la staţia meteo şi asta nu putea trece aşa, ca o ştire de duzină, pe care să n-o fi aflat tot Oimiakonul.

Ironic şi aluziv, cum îl ştie toată lumea, Mazulin le spunea tuturor: „Aleksei Feodorovici tare s-a mai împrietenit cu vremea!“, zâmbind poznaş, căci interlocutorii înţelegeau la început că se referă la incredibila capacitate de adaptare, în cel mai scurt timp, a trupului de lungan la cele minus şaizeci de grade, ca după aceea câte unul mai hâtru să clipească cunoscător şi să clatine din cap cu acel „ahaaa!“ revelator.

Ei, dar nu se ascundea vreo idilă nocturnă la ora aceea nepotrivită, când meteorologa se presupunea c-ar fi trebuit şi ea să se odihnească.

Era doar un hatâr pe care madam Sudlenkova i-l făcuse lui Sokolov, nu că l-ar fi îndrăgit (sau poate şi de asta), dar era sensibilă la drama acestui bărbat nevoit să stea departe de familie, la datorie, exact atunci când fiica lui abia păşise peste pragul primelor trei luni de la naştere.

Şi, cum cea mai convenabilă oră de conversaţie cu cei dragi de la Moscova era şapte seara (două dimineaţa în Oimiakon), înainte ca Alisa să fi trecut la băiţa de seară şi înainte deci să

se pună la somn, dar după ce Katia se întorcea de la slujbă, uite aşa ajunsese să bănuiască lumea că domnul geolog o curtează asiduu şi fără de odihnă pe văduva Sudlenkova.

Iar când Aleksei stătea de vorbă acolo, pe ecranul acela, cu fiica şi soţia lui, Rufina nu putea să închidă ochii aceia frumoşi şi verzi, alături, în cămăruţa de somn, că ei se pişolceau fără vaiete şi fără sughiţuri, doar aşa, ca ochii unei văduve de patruzeci de ani care avusese şi ea cândva o familie.

Şi-apoi, de câte ori Rufina ieşea din cameră, când Aleksei termina, el nu înceta să se minuneze îngrijorat.

— Vai, Rufina Alekseeva, dar credeam că dormiţi! Mi-e şi jenă de cât deranj vă pricinuiesc.

Şi ea îi răspundea stereotip de fiecare dată:

— Dar nu-i niciun deranj, Aleksei Feodorovici, c-am mai aţipit niţel.

Dar cum să-i spună ea bărbatului acestuia străin adevărul, că ea nu mai dormea de mult, de când soţul trecuse la cele veşnice, că prezenţa lui aici, ţinându-i de urât în nopţile polare lungi, chiar şi o dată pe săptămână, era o mare binecuvântare.

Deşi, chiar şi fără să-i spună, când o vedea aşa trasă la faţă, dar de o frumuseţe răpitoare, şi nu una veştedă, de mort viu, când îi vedea arcuirile acelea fine şi movulii sub ochii glănţuiţi în jad, Aleksei bănuia că-i roade ceva pe dinăuntru acestei minunate făpturi în floarea vârstei, de se topeşte aşa, pe picioare.

Totuşi, nu putea să-l lase să plece cu una, cu două, dacă tot îl prinsese aici, şi-l întreba, aparent din politeţe, dacă mai rămâne la un ceai, iar el accepta, la început numai din

politeţe, să nu pară că şi-a văzut treaba făcută şi-ndată îşi ia picioarele la spinare.

Şi, cât el se plimba cu mâinile la spate prin faţa aparatelor acelora sofisticate şi monitoarelor cu tot felul de grafice şi hărţi, a acelor jucăuşe din tot soiul de instrumente sinoptice (ea făcându-şi de lucru, chipurile, la ceainic şi la aragazul electric), îl studia cu coada ochiului pe bărbatul acesta înalt, blond, spân, bine făcut, singurul bărbat cu care-şi mai petrecuse nopţile după răposatul Sudlenkov.

— Cum a murit? o întrebă el subit, abia la a doua vizită, privind portretul acela mic pus la loc de cinste.

— Cum o să murim cu toţii… şopti ea cu voce stinsă.

— Vreau să zic… era bolnav, presupun… că bătrân nu cred că era, insistă Sokolov.

— Ba era şi bătrân, şopti ea ca pentru sine.

Şi, când Aleksei tocmai se hotărâse să n-o mai sâcâie cu aşa întrebări, ea începu a vorbi parcă singură, ca o fantomă.

— Că frigul şi singurătatea şi întunericul te îmbătrânesc, chiar fără să prinzi de veste, dacă nu pe afară, atunci cu siguranţă pe dinăuntru.

Apoi se uită la el, la Sokolov, nu la umbra aceea care nu-i dădea pace, şi-i zâmbi poate pentru prima oară, c-un surâs trist, ce-i drept, totuşi un surâs, o subtilă flexiune a colţurilor gurii ei mici şi fine, care-i însenină dintr-odată toată faţa.

— Dar dumneata eşti tânăr, Aleksei Feodorovici, prea tânăr chiar pentru…

Şi se opri.

— Prea tânăr pentru ce? zâmbi şi Aleksei curios, ştergându-şi repede grimasa aceea, să nu pară că flirtează aşa, tam-

nisam, la nici jumătate de oră după ce-a închis conexiunea cu familia lui.

— Prea tânăr pentru tinereţea dumitale, zise ea enigmatic şi de data asta chicoti de-a binelea, aşa cum nu doar Aleksei n-o mai auzise, dar niciun alt om de când rămăsese singură pe lume; un clinchet zglobiu care-i dilată nările şi-i rumeni pometţii.

Numai că asta îl derută şi mai mult pe Sokolov, căci de-ar fi stăruit să dezlege tâlcul acelor vorbe ar fi însemnat să intre într-un joc care nu ştia nici el unde duce.

A treia oară când s-au văzut, i se păru ca s-a aşezat şi mai aproape cu scaunul de el şi-n lumina aceea galbenă şi spălăcită a veiozei îi apărea acum un alt chip, mai destins, mai clar, cu trăsături dulci, bine conturate. Chiar şi ceaiul îl sorbea altfel, mai delicat, din ceaşca veche, demodată, răspândind în jur razele unui erotism selenar.

Sigur era vreun truc al femeilor, pe care bărbaţii arareori îl dezleagă. Sigur îşi făcuse ea ceva la cosiţe, la pleoape, sigur schimbase o linie pe undeva la sprâncene sau la codiţele ochilor.

Astea sunt ca nişte cheiţe pe care numai femeile ştiu să le învârtă, ca să-ntindă arcul acela al domnilor, tot mai mult şi mai mult, până când ei, timizi şi neîndemânatici, încep a funcţiona autonom, precum ceasurile sau ca nişte păpuşi, sincron cu dorinţele secrete ale perechii lor.

A patra oară a venit degeaba şi ea n-avea cum să-l anunţe, căci o avarie sau ceva făcuse inutilizabilă conexiunea virtuală. Dar, dacă tot venise, îl aştepta cu ceaiul, la două noaptea, şi el stătu, ca de obicei, până la şase sau şapte dimineaţa.

Îşi povesteau multe, dar nu vorbeau atât pe cât s-ar fi crezut. Despre vreme, poate, permafrost, desigur, teribile schimbări climatice, oameni şi împrejurări, Ciuciuna – himeră sau ermit, stranii obiceiuri culinare…

Uneori stăteau aşa, pe muteşte, el cu ochii pironiţi într-un punct fix, ea cercetându-l pe el sau pe spectrul acela care-o tot urmărea mustrător. Iar asta nu-i făcea să se simtă stingheri, nu, fiindcă fiecare înţelegea că-i obositor să tot stea conectat la prezenţa celuilalt.

— Noi aicea zicem că… mai ales pe gerul ăsta teribil, e bine să vorbeşti cât mai puţin, să-ţi drămuieşti răsuflarea.

— Dar tot la voi se zice că, de la minus cincizeci şi şapte în jos, vorbele oamenilor sunt însoţite de sunetul greu perceptibil al cristalizării gheţii chiar din răsuflarea vorbitorului.

— Da, simfonia cuvintelor, *şepot zvezd*[1], aşa-i spunem noi.

— Nu cred o iotă. Am tot încercat şi n-am auzit nimic.

— Da? Uite, acum sunt minus şaizeci. Hai cu mine afară să-ţi arăt…

La trei noaptea se încotoşmănară, de abia li se mai vedeau trupurile şi feţele, şi ieşiră în mijlocul iadului îngheţat.

Surpriza a fost însă mai mare când au văzut orizontul sub perdeaua aceea vibrând tonuri verzui, precum reflexia unei oglinzi ce înghite irealul de dincolo de curbura planetei, ca apa morţilor într-un deşert de zăpadă.

Atunci ea-şi apropie primejdios gura cea mică, cu buze frumoase, chiar uscate şi crăpate de ger cum erau, de obrazul lui vineţiu şi şopti sacadat, încă sub fiorul acelei bolţi magnetice:

— Aurora boreală…

Şi-n urma fiecărei silabe, pe lângă aburul nelămurit care însoţea şi cea mai subtilă respiraţie, se auzi un clinchet muzical, ieşit parcă din tubulatura fină a unei orgi minuscule, întrupate din moleculele aerului rarefiat.

A – trrring! trrringgg – U – diringg! diringg! – RO – irrring! iriiing! – RA – drrung! – drrrung!…

Sokolov îşi scutură capul neîncrezător, mormăind.

— Nu – zdrrring! zdriiing! Nu – spruung! sprruung! Nu s-a auzit nimic!

Dar, dimpotrivă, auzea desluşit cântecelul criosferelor miniaturale, clipocitul solzilor de frig târându-se în urma silabelor sale.

Şi ea tot vorbea.

— Zirrring! Zdriiing! Ding! Ding!

Şi el îi răspundea.

— Zdruunng! Ztruuung! Zzrooong!

Şi cine ştie cât ar mai fi stat aşa, ascultând doar cozile zbârnâite ale cuvintelor de gheaţă, şi nu cuvintele însele, ca şi cum ele nu mai contau, dar poate că de fapt cine ştie ce pierduseră, cine ştie ce cuvinte îşi spuseseră, fără a mai băga de seamă sensul lor, prea atenţi doar la muzica pe care o emanau.

— Ce-ai zis? îl întrebă ea, după ce au intrat zgribuliţi în staţie.

— Poftim?

— Mai ştii ce-ai zis ultima oară, că n-am mai auzit?

— Nu mai ştiu… Dar ştiu că era Zdruunng! Ztruuung! Zzrooong! Parc-aş fi cântat la *homus*.

— Păi, cum, nu cântai la *homus*? râse ea, atingându-i fugitiv obrazul cu degetele subţiri, iar el i le prinse, într-un fel

necontrolat, cum ai sta vara şi-ai întinde din reflex mâna după o musculiţă, chiar dacă ştii că n-o s-o prinzi în veci.

Şi ea îşi lăsă preţ de o secundă degetele în mâna lui şi poate că el, tot dintr-un reflex prostesc, i le-ar fi dus către buze, numai că ea şi le-a retras repede, cum ar fi zburat gângania aia înşelătoare.

Se-aşeză cu capul pe masă, pe mâinile ei adică, asemenea unei şcolăriţe cu şuviţe gălbejite împrăştiate neglijent de jur împrejur, ca un soare lânos, privindu-l cu dragoste, căci era un om bun, socotea ea, pe care ştii că-i neapărat să-l iubeşti pentru că-i bun, şi nimic altceva.

— Da, Aleksei Feodorovici, să nu fim neîncrezători, murmură neştiută de nimeni, decât de el, bărbatul din faţă, cu o soţie frumoasă (căci o văzuse, nu s-a abţinut să tragă ocheade) şi-o drăgălaşă fetiţă de numai câteva luni, la mii de kilometri distanţă.

— Când eram în clasa a şasea… începu Sokolov, dregându-şi vocea, şi asta o făcu să râdă, să râdă, să râdă…

— De ce râzi? Că n-am isprăvit încă…

— Dumneata ai fost şi-n clasa a şasea? se minună ea, măsurându-l din ochi, chiar aşezat cum era pe scaunul lui.

— Da, Rufina Alekseeva, eram un băieţandru, ce crezi, că m-am născut aşa? Şi, când eram în clasa a şasea, am zis că nu cred că există iubire cu adevărat, că-s doar vorbe şi-amăgeală, că-i invenţia noastră…

Ea îşi duse mâinile la gură, peste măsură de amuzată.

— Vaaai, aşa credeai?

— Şi diriginta m-a ridicat în picioare şi mi-a spus: „Aleksei Feodorovici, vreau ca până mâine să înveţi pe dinafară o poezie de dragoste“.

— Şi pe care-ai ales-o?

— Păi, de ce crezi că m-am executat pur şi simplu?

— Simt eu aşa, că erai un copil cuminte…

— Eram, eram… L-am ales pe Esenin, cu „Focul vânăt"…

— Şi-o mai ştii?…

— Doar o strofă, dacă mi-oi mai aminti-o şi pe aia…

— Ia încearcă…

— *Dor de ducă! Tot mai rar, mai rar,/ Pui pe buze flacăra pornirii./ O! Pierdutul prospeţimii har/ Cu vioiul clocot al simţirii…*

Iar ea îl corectă şi-i spuse că asta-i alta, tot a lui Esenin, şi-apoi începu a-l îngâna, aproape cântând, cu altă strofă din „Focul vânăt".

— *Veşnic te-aş urma pe-acest pământ,/ Depărtarea mi-ar părea uşoară…/ De iubire-ntâia oară cânt,/ La scandal renunţ întâia oară…*

Şi-acum Rufina se puse pe lăcrimat, şi plângea, şi plângea zguduit, cu icnete, cum n-a mai plâns de când… de când nu mai ştia nici ea, dar nu când a murit Sudlenkov, nu, atunci n-a hohotit, a strâns în ea toate lacrimile acelea nevărsate, una câte una, ca pe un lac de acumulare în suflet, pentru c-a ştiut din prima clipă că va fi singură, că nu va mai avea pe nimeni vreodată şi-atunci la ce bun plânsul, la ce-i folosea să-şi mai descarce toată încordarea amarului din ea, buboiul acela ce nu credea că va irumpe niciodată.

Aleksei îi puse palma mare pe frunte, ca unui copil.

— L-ai iubit, Rufina Alekseeva… L-ai iubit şi încă te doare.

Dar ea scutură capul hotărât.

— Nu l-am mai iubit! Nu! Nu mai puteam! Nu mai puteam! Poţi să zici că-s vinovată, că-s suflet de piatră, poţi să zici ce

vrei, că nu-mi pasă, dar nu-l mai iubeam…

— Era bolnav?

— Era nebun!

Şi-atunci îi reveni imaginea aceea pe care nădăjduia s-o uite, s-o îngroape definitiv, s-o spargă-n bucăţele ca pe-o placă de sticlă, o hologramă a groazei. Sudlenkov, pe podea, crăcănat, doar în izmenele murdare şi ude, cu părul lui rar, albit, ciufulit, cu mâinile duse la tâmple, ţinând cele două fire colorate, cu celelalte capete vârâte în priză. Se săvârşise.

— Avea fa-fa-ţa vâ-vâ-nătă, se bâlbâi ea. Vinete-i erau şi buzele… Focul vânăt…

— Moartea… începu Aleksei, dar nu mai ştiu cum să continue.

Şi tresăririle ei de jale se mai potoliră, ca râul căzut peste pietrele mari, care nu se mai învârtejeşte, îşi pierde clocotul şi se lasă şoptit la vale.

— Moartea, Aleksei Feodorovici… răspunse şi ea ca un eho slab, cu faţa împietrită acum de sărurile amărăciunii, şi-i luă palma şi-o ţinu aproape de buzele ei, fără s-o atingă, doar cât el să-i simtă adierea fierbinte a gurii – viaţa.

Spre dimineaţă, dar nu dimineaţa pe care o ştim, aceea cu zorii orbecăind somnoroşi pământul din cer, ci dimineţile polare, întunecate ca miezul nopţii, doar prevestite de un deşteptător intern al eschimoşilor, Aleksei se simţea parcă mai epuizat ca niciodată, deşi ştia că trebuie s-o ia înapoi spre sat.

Ieşi în curtea staţiei la bustul gol şi se frecă cu zăpadă, cum făcea de obicei, încordându-şi toţi muşchii sub piele, ca să ţină ghimpii aceia înverşunaţi la distanţă, să nu-l ia în stăpânire cu totul şi să-i moleşească mintea, aşa cum se întâmpla cu cei degeraţi sau îngropaţi în troiene pe cine ştie ce culmi şi pustii.

Şi, când intră iar la căldură, se ciocni chiar la uşă cu Rufina, care aţipise o vreme în patul ei, iar acum se trezise şi-l căuta.

Şi se opri pieptul lui alb şi mare, roziu acum de la biciuirile zăpezii, la un milimetru de nasul ei mic şi cârn, care îndată se-nfoie şi-adulmecă mirosul acela tare de bărbat amestecat cu frig şi cristale.

Avea pe faţa încă nedezmeticită şi plânsă umbra frumuseţii, mai frumoasă chiar decât însăşi frumuseţea. Şi toată dublura aceea fină, o pojghiţă de farmec nocturn, i se desprinse de chip şi se lipi drăgăstos de pieptul lui, de parcă voia să i se deseneze în inimă.

Rufina-şi ridică palmele spre bustul golaş, ezitând să-l pipăie, într-o mişcare la început de apărare, ca şi când el, bustul, s-ar fi prăvălit peste ea fără niciun avertisment şi tot ce-i rămânea era să-l oprească cu mâinile, să se proptească în el, să-i reziste.

Dar apoi văzu că el stătea în loc, nu era nicio ameninţare, doar încremenise sub ochii ei, falnic, şi cu toate astea continuă mişcarea degetelor înainte, până când buricele îl simţiră, aidoma cărnii de om, cărnii ei, şi-un curent o străpunse prin artere, un val mic se porni în cursul implacabil al sângelui ei.

Tremura.

„Şi-o dorinţă…“, se gândi ea. „O dorinţă…“

Şi-n loc de burice îşi încovoie degetele mici şi lăsă unghiile să intre în carnea lui, ca şi cum ar fi vrut să meargă mai departe, pe sub piele, să-l pătrundă, să-l caute în straturile de dedesubt, iar el simţi asta imediat, simţi scuturul acela mai cumplit decât gheaţa şi dădu drumul cămăşii din mâini şi-o cuprinse ca pe-o nălucă în braţele lui şi-o lipi cu capul de

piept, strângând-o tare, dar nu de dor, ci de frică, o frică teribilă.

O ţinea imobilizată în felul ăsta, ca degetele ei, unghiile ei să nu se mai mişte, deşi, lipind-o cu totul de el, îi lipise şi faţa mică, şi buzele, şi pe acelea le simţea cum simţise în copilărie melcul încălzit de soare, care i se urcase pe trupul gol, în vreme ce dormea în iarbă şi se trezise cu frisoane, îngrozit, privind cu ochi mari gastropodul, fără a îndrăzni s-o arunce deoparte; şi genele ei mişcându-se des i le simţea cum simţise atunci, tot atunci, copil fiind, furnicile gâdilându-i pielea întinsă, căci el nu băgase de seamă că stătea lângă un muşuroi; şi respiraţia ca vânticelul care-i zbicea goliciunea când ieşea din scaldă.

Şi-i veni atunci în minte cealaltă strofă din Esenin, pe care ar fi vrut să i-o spună, când i-a cerut, dar nu şi-o mai amintise atunci.

Am fost crâng părăginit pe loc,
La femei şi vodcă dam năvală,
Nu-mi mai place azi să beau, să joc,
Să-mi pierd viaţa fără socoteală.

Toate astea au durat doar câteva secunde, doar câteva vârfuri dintr-o eternitate – nimic, dar mult pentru a se smuci din acea îmbrăţişare, lăsând-o pe Rufina în acelaşi loc, cu mâinile suspendate în aer şi părul răvăşit.

Îşi puse cămaşa, se îmbrăcă cu toate hainele acelea groase şi, înainte să iasă, vru să-i zică la bună vedere, dar nu izbuti să îngaime decât acest puţin şi fără noimă:

— Iartă-mă, Rufina Alekseeva, iartă-mă…

Când reveni următoarea dată la staţie, tot în miez de noapte, şi după ce termină de vorbit cu fetele lui din Moscova,

ea nu-l mai aştepta ca altădată şi nu mai ieşi din cămăruţa ei. Iar el se duse s-o vadă prin uşa întredeschisă.

Era lungită în pat şi părea că doarme.

Se apropie şi îngenunche alături, ca deasupra patului unui bolnav.

Îi puse doar o mână pe creştet, să n-o trezească, de bun-rămas, dar ea atunci deschise ochii şi-i prinse mâna, nu blând, nu ca înainte, sfios, ci cu hotărâre, şi-l trase spre dânsa şi-apoi îi prinse capul blond între mâini şi-l privi direct în ochi, cu foame şi disperare.

— Alieşka… Alieşka… şoptea ea necontenit, ţinându-l aşa, mângâindu-i tâmplele.

Iar Aleksei simţea cum se topeşte, de parcă primăvara pogorâse fără veste, tremurând busturile îngheţate de dorinţă şi de teamă.

Iar ea îi trase şi mai aproape capul şi-i căuta buzele cu buzele ei.

„Un strop de căldură…“, se gândea înnebunită. „Doar un strop de căldură, Doamne…“

Nu mai era frumoasă sau nu frumuseţea aceea pe care Aleksei i-o admira în taină, era desfigurată de râvnă şi asta-i compuse un chip diferit, din acela diavolesc, de desfrânată, însă, undeva în el, chiar şi asta îl atrăgea, îl atrăgea, dar îl şi îngrozea, ca şi când încăpuse cu totul în braţele morţii.

— Alieşka… Nu, nu…

Simţindu-i ezitarea şi tremurul, încercă să-l tragă şi să-l cuprindă cu picioarele ei dezgolite de sub poalele cămăşii lungi de fantomă.

— Vino… Dragostea mea…

Şi-abia atunci el se trezi scuturat ca din încleştarea unui viciu şi se negă cu totul pe sine, îşi respinse trupul pe de-a-ntregul.

L-ar fi biciuit cu o mie de cnuturi cu vârfuri de fier, l-ar fi presărat cu răni de gheaţă, l-ar fi aruncat sub copitele lui Arhip, când era nărăvaş şi neascultător, să i-l netezească cu ascuţişul potcoavelor.

Se trase uşor, dar ferm din îmbrăţişare, se ridică pe picioare, uitându-se lung, cu privirea lui albastră şi-aşa de îngheţată, la corpul acela chircit şi bolând, pe jumătate dezgolit, dar atât de îmbietor.

— Iartă-mă, Rufina Alekseeva, şopti ca după o beţie.

— Du-te dracului… îl repezi ea cu voce groasă.

Iar el îngenunche iarăşi, luându-i mâinile mici în mâinile lui mari, lipindu-i-le, ca într-o rugăciune, de frunte.

— Iartă-mă…

Dar ea îşi smuci mâinile violent şi-i întoarse spatele, bâiguind cu voce gravă, neomenească.

— Să te duci dracului…

Sokolov rămase aşa, ghemuit, privindu-i spatele şi fesele arcuite, ieşind pe jumătate de sub cămaşă, buclele blonde risipite neruşinat pe toată perna. O auzea scâncind liniştit.

— Rufina… Rufa… Rufeşka… îngăimă el cu noduri în gâtlej.

— Să te duci… Auzi? Să te duci… unde ţi-am spus…

Aşa-i zisese, repezit, întorcându-se spre el, trăgându-şi cămaşa, ţinându-şi îmbrăţişaţi genunchii, uitându-se cu ochi umezi şi sclipiri de ură la umbra lui mare.

— Mi-am promis… începu el şoptit, de parcă nu i-ar fi vorbit ei, deşi ea îl auzea foarte bine.

— Nu-mi trebuie scuzele dumitale, Aleksei Feodorovici. Nu-mi trebuie nimic de la tine…

— Ştiu, Rufina, ştiu. Eşti atât de…

Şi ea asculta în tăcere, aproape că el îi auzea ascultarea, fără să o privească, ca o pândă a firii. Îşi ţinea răsuflarea, să-l audă pe el continuând, dar vorbele lui i se blocaseră îngrămădit în omuşor. De fapt, o singură vorbă… „frumoasă“.

„Eşti atât de frumoasă“, se gândi el la cuvintele acelea banale, care nu-i ieşeau până la capăt.

Crezuse că-i puternic, că, înfruntând gheţurile şi colţii ăia de lup căzuţi din cer, sub forma unui frig neîndurător, nicio încercare nu-l mai poate îndoi.

Dar acum el era cel puternic sau ea?

El, cu încordarea lui îndărătnică şi vinovăţiile erupte din străfunduri, sau ea, cu dorinţa ei mistuitoare de curvă nesăţioasă?

Era el un monument al virtuţii neînclinate, o statuie, cel zdravăn, sau era ea cea întreagă, Rufina, omul cuprins de patimi, smintit de ispite, omul cel adevărat?

Cui îi era dată această ademenire?

— Eşti frumoasă, Rufina, îi zise într-un târziu, învingându-şi găluşca din gâtlej şi-ntinse mâna spre umerii ei.

Dar ea era acolo, departe, aproape lipită de perete, şi se trase şi mai îndărăt.

— Să nu m-atingi, Aleksei, să nu m-atingi…

Însă el tot îi căuta cu degetele carnea şi ea se trăgea înapoi, tot mai înapoi.

— Te rog, îi spuse ea blând, cu vocea aceea pe care acum el i-o ştia dintr-o mie de voci. Te rog să nu m-atingi, Alieşka… Te implor…

Dimineaţa întunecoasă, când el trebuia să plece, îi surprinse pe amândoi tăcuţi, la aceeaşi masă, cu ceştile acelea antice de ceai în faţă.

— Spune ceva… o îndemnă el, nemaisuportând liniş
tea încărcată, însă ea nu putea nici măcar să-l privească.

— Mi-e ruşine, murmură ea într-un sfârşit.

— Nu trebuie…

— Mi-e ruşine şi mi-e ruşine, Aleksei Feodorovici. Mi-e ruşine de mor!

— N-are de ce să-ţi fie…

— Eu nu sunt din gheaţă, Aleksei, nu sunt gheaţa asta de peste tot din jurul tău. Sau tu ai crezut c-aşa sunt?

— Eu văd în tine o femeie adevărată, Rufina… Da, asta văd, aşa o femeie, ca Femeia Lumii… se prosti, el neştiind ce să mai îndruge.

— Şi-acum crezi? Sau eşti ca atunci?

— Ce adică?

— Mai crezi că iubirea-i de noi scornită?

— Acum nu. De mult nu mai cred aşa.

— Bine. Atunci pleacă. Du-te cu bine, Aleksei. Şi te-aştept. Ca întotdeauna…

1. Şoptitul stelelor (rus.).

Capitolul 9

Săniile curgeau una după cealaltă, înşiruite un pic dezordonat, iar pasagerii cu puştile mari de vânătoare, unele pe umăr, altele-n braţe, se înfofoliseră cu pături şi blănuri groase, să nu-i răzbească sabia gerului.

Căluţii îşi încordau toate puterile, strânse-n ambalajele acelea mici de carne şi piele, parcă voind să-şi dovedească destoinicia, care mai de care, trăgând totuşi neclintit în aceeaşi direcţie.

— Ho, diavole! Ptru, Evgheni, bătu-te-ar iapa de mumă-ta! strigă Mazulin îndată ce-i apăru în faţa ochilor foişorul din lemn aplecat într-o rână.

Atunci săniile se opriră din lunecuş, aproape venind una-n alta, cu vizitii înjurând şi blestemând patrupedele cuminţi, greu de frânat odată pornite şi mai ales pe platoşa aceea de gheaţă.

Descărcară bagajele şi catrafusele şi-şi stabiliră locul de tabără, îndrumaţi de gesticulaţia intensă a lui Mazulin. Întinseră un cort de pânză şi băgară sub el toţi desagii, iar fiecare vânător îşi scoase puşca din husă şi începu a o alinta şi-a o bibili, de parcă era amanta de la oraş ce se cerea bine întreţinută şi băgată-n seamă.

Câţiva husky care-i însoţiseră pe tot traseul, gâfâind după sănii, frământau acum omătul cu labele şi adulmecau locul cu boturile lor ascuţite şi urechile drepte-n sus.

Mazulin îşi tot agita puşca şi le-o tot arăta camarazilor, o sucea când pe-o parte, când pe alta, o săruta tandru, dar fără s-o atingă cu buzele, care puteau să-i rămână lipite pe vecie de ţeava ei.

— Iji, Iji a mea! Mânca-o-ar tăticuţul ei de frumuşică! îi arăta el lui Sokolov Ijmehul, model vechi, dar încă bun şi bine conservat.

— Drăguţ… aprobă bine-crescut Aleksei.

— Cu asta-ţi faci treaba, Aleksei Feodorovici. Nu-ţi trebuie altceva.

Apoi se mai lungiră la vorbă, până când genele răsăritului arctic se mai arcuiră puţin şăgalnic deasupra lizierei, să facă vizibilă prada.

— Sudlenkov era un beţiv, bietul de el, ce să mai zic… îl informă Mazulin pe moscovit în continuarea unei discuţii pornite înainte să plece din Oimiakon.

— Bea mult, da, confirmă şi piticul Iliuşin. Că şi noi bem, dar pe el deja îl bea vodca.

Sokolov şi-l putu imagina mai uşor pe mărunţelul profesor de italiană într-o sticlă de Stalinskaya, decât pe masivul Sudlenkov, aşa cum îl văzuse în pozele Rufinei.

Află chiar mai mult, că a fost inginer la minele de diamant, până când acestea se închiseseră, şi că-şi pierduse slujba, după care se aruncase în braţele depresiei şi-ncepu a bea şi mai mult, şi mai mult, până când îşi pierduse cu totul busola.

— Era un fustangiu, dar las’ că nici cu nevastă-sa nu-mi era ruşine.

Mazulin îl altoi cu mănuşa mare după ceafă pe Iliuşin, atent însă şi la reacţia lui Sokolov.

— Da' mai taci, gură-spartă, că n-ai stat tu la curu' ei! Iertaţi-l, că-i umblă limba după surcele, Aleksei Feor'ici…

— Dar ce cur! se băgă în vorbă şi Ohlobkov, enervându-l şi mai tare pe Mazulin.

— Ascultă, Ohlobkov, văd că n-ai nicio ruşine să vorbeşti aşa de femei. Dar poate că unii dintre noi suntem prieteni cu Rufina Alekseeva şi-o preţuim, zise iar Mazulin, ca un părinte aspru, trăgând cu coada ochiului la Sokolov, doar, doar acesta va avea vreo reacţie care să-i confirme ataşamentul faţă de meteorologă.

— Aşadar, cum facem, ne băgăm în pădurice? îi întrebă Sokolov, indiferent la taclalele lor şi verificându-şi încă o dată ţeava puştii şi încărcătorul.

— Păi, cine vrea să se bage se bagă, dragă domnule… bodogăni Mazulin, dar eu ziceam să ne suim uite, colo sus, în foişor, şi de-acolo să pândim lapinii când ies în lizieră şi să le turtim urechile.

— Ei, la dracu', se răţoi Sokolov, păi, ce vânătoare-i asta, să stăm pe buci şi s-aşteptăm să ne vină urecheatul în bătaia puştii?

— Dar nu te enerva, Aleksei Feor'ici, că mai bem şi noi o vodculiţă, mai ciugulim ceva, ne mai cântă şi Ded Moroz din drâmbă… C-aşa, pe frigul ăsta, unde să umblăm de nebuni printre copaci? Dar dumneata ştii cum ies şoşoii? Numai să-i vezi… Ţup-ţup, ţup-ţup şi noi doar să… şi buuum! făcu Mazulin mişcându-şi puşca în toate direcţiile, mai c-ar fi doborât atunci pe cineva, fie că era om, cal sau câine.

— Mai bine să ai grijă, Artiom Sergheevici, să nu-i buleşti cuşma lui Narco, râse Iliuşin.

Ded Moroz n-avea puşcă de vânătoare. Doar le ţinea companie.

— Pe vremea mea… prindeam iepuroii cu mânurile goale… începu el a povesti.

— Cum? De urechi, aşa? îl ironiză Mazulin.

— Poi, ce, nouă ni trebe puşci?

— Nu, ţie-ţi trebuie un burete de ăla şi ţi-e de ajuns ca să crezi c-ai prins şi-un urs cu mâinile goale. Ia, hai, mai bine adună hăitaşii, câinii, şi bagă-te în pădurice cu ei.

Apoi se întoarse către Sokolov.

— Aleksei Feor'ici, asta-i următoarea încercare. Stăm amândoi sus, în foişor, şi vedem care doboară mai mulţi urechilă. Eu trag în stânga lizierei, 'mneata în dreapta. Ce zici?

— Şi care pierde îl aruncă pe celălalt cu gâtu-n jos din foişor, zise Aleksei lipsit de chef.

Mazulin simţise de câteva zile că Sokolov nu-i în apele lui. Nici la vânătoare nu prea se înghesuise să vină, răspundea în doi peri, se irita din nimic, îi lua pe toţi în zeflemea şi-atunci el se gândi că astea trebuie să aibă ceva de-a face cu văduva lui Sudlenkov, sinucigaşul.

Poate că i-o fi căzut cu tronc, poate că ea îl cam fierbea, că se-auzise că-i drăcoasă cu bărbaţii şi, de când s-a prăpădit bietul Sudlenkov, n-a îndrăznit nimeni să-i calce pragul, iar cei care-au încercat au sfârşit c-o cizmă în dos. Dar ştia că el are şi familie la Moscova, auzise că tot vorbea cu ei săptămânal şi uneori îi vedea dorul de casă în ochii ăia ai lui scăpărând fier.

Recunoştea Mazulin dintr-o privire dorul acela sfărâmător, greu la suflet, căci văzuse de-a lungul anilor atâţia venetici,

oameni aflaţi în trecere pe-aici pentru o săptămână, o lună sau chiar ani, ingineri, prospectori, geologi, vânători, că-i ghicea imediat ce observa că nici sfânta vodcă nu le mai alină durerea.

— Poate că ne trezim cu el pe aici de tot, dacă-i sfârâie aşa călcâiele după otreapa aia, îşi dădea cu părerea Iliuşin.

— Dar ce, te-ai mira? Nu-l mai ţii minte pe Miciurin? Miciurin, căutătorul de aur… Nevastă şi trei copii în Petersburg şi uite-l azi cum creşte renii cu Saskulaana cea frumuşică. Drept e că ea-i o iakută focoasă, dar rusoaicele-s mai ale naibii.

Se căţărară în foişor, Mazulin mai greu, că scara de lemn era cam şubredă şi tocită, iar burta-i bloca vederea treptelor, şi-apoi se postară de-o parte şi de alta, fiecare cu arma lui şi cu câte-o sticlă de vodcă. Iliuşin urcă şi el, iar Ohlobkov rămase jos cu căluţii, împrăştiaţi în câmp, scormonind cu boturile lor plăpânde prin zăpadă după te miri ce licheni găseau sub gheţurile alea.

— Te văd cam fără tragere de inimă, Aleksei Feodorovici, îi zise până la urmă Mazulin. Toate-s bune? Cam abătut te-am văzut în ultimele zile şi mă gândeam dacă putem noi să-ţi fim de vreun folos.

— Nu te-ngriji, Artimon Sergheevici, i-o tăie scurt Sokolov. Hai mai bine să vedem care-i mai vrednic la vânat mic.

Cum câinii şi hăitaşii conduşi de Ded Moroz se îngropară deja în pădure, făcând larmă ca să sperie iepurimea, cei doi vânători îşi pregătiră deja armele şi cătau în zare după urechi săltăreţe.

— Iliuşin, să nu dea dracu’ să mă încurci, zise Mazulin, făcându-şi loc cu coatele şi cu puşca în jur, dar n-apucă să

termine de zis, că ţeava lui Sokolov bubui o dată.

— Ei, bravo, iacătă unul! spuse invidios camaradul de concurs şi-ndată fumegă şi Ijmehul lui.

Numai că şoşoiul făcu două-trei zigzaguri cât să evite abil plumbul ghinionist. Apoi el mai trase o dată şi-ncă o dată, dar iepurilă se-ntoarse elegant la adăpostul copacilor.

— Fir-ai al dracu' de caraghios! se stropşi Mazulin, luând un gât de vodcă.

Numai cât se văicări şi puşca lui Sokolov se mai descărcă de două ori cu folos.

— Ia uite, frate! Păi, să-ţi spun eu de ce, Iliuşin. Pentru că nefericitul ăla de Narco a împins hăitaşii numai pe partea ailaltă a pădurii.

Dar n-apucă să-şi ducă plângerea până la capăt, că doi-trei lapini ţopăiră şi-n partea lui. Nu reuşi să doboare însă decât unul, în vreme ce Sokolov mai rase doi.

Dar şi Sokolov ştia că nu-i în apele lui şi ştia şi de ce. De-aia se şi grăbise să-i demonstreze marţafoiului de Mazulin c-a pierdut partida înainte să înceapă. Pentru că, altfel, Aleksei ştia prea bine că nu-i cazul să-şi arate toate îndemânările, şlefuite în mii de ore de antrenament.

Ţintaş bun? Păi, el împuşca pasărea în zbor din întoarcere la o sută optzeci de grade. Ar fi putut să tragă simultan şi-n vânatul din stânga, şi-n cel din dreapta, iar Mazulin nici să n-apuce să-şi încarce puşcociul.

Dar ce-ar fi zis despre el? Un biet inginer geolog care mânuieşte arma ca un recrut din trupele de elită?

Aşa că Aleksei se calmă şi-ncepu să ţintească după ciori, deşi săltăreţii zburdau pe partea lui ca-n grădina cu varză, de-aproape nici nu se mai vedea zăpada de atâtea blănuri. Şi-

atunci se minună şi Mazulin de neîndemânarea companionului său.

— Aoleu, Aleksei Feodorovici, dar mare risipă de plumb mai faci! Ia mai bine reglează-ţi arma, că parcă prea scuipă pe pustii!

— N-ai tu grijă, primare, zise amuzat Aleksei, vedem când om număra urechile. Asta dacă nu cumva ai mei n-au decât câte una şi-atunci ai câştigat deja.

Şi-ar fi mers totul bine dacă pe partea lui Mazulin n-ar fi apărut pe neaşteptate o turmă de reni, iar acesta, turbat că-i sperie vânatul şi-i blochează câmpul de tragere, începu a-l sudui pe păstor, strigându-i de mamă şi de Dumnezei, că Iliuşin se făcu alb-verde la faţă.

Văzând că păstorul nu se mişcă destul de repede să le schimbe direcţia, Mazulin duse înfuriat puşca la ochi şi doborî un patruped din turmă.

Ceilalţi se speriară şi-o luară la sănătoasa în toate părţile, iar renul călărit de păstor se opri în loc, parcă minunându-se de moartea confratelui.

Căluţii care păşteau alături fornăiră neliniştiţi, de-ai fi zis că dâra morţii se împrăştiase pe sub gheaţă şi zăpadă până sub nasurile lor.

— Păi, fir-ar mă-ta a dracu’ de iakut! urlă Mazulin ca scos din minţi. Vrei să ţi-i împuşc pe toţi, mujicule? Grijania mă-tii!

Şi-şi duse iar puşca la ochi, numai că atunci simţi cum îl împunge în ceafă o ţeavă călduţă.

Era Sokolov, scos din sărite de nebunia vânătorului prea iute la mânie. Doar că Aleksei se calmă repede şi-şi dădu seama c-a sărit calul.

De fapt, totul începuse cu două săptămâni în urmă, când, vorbind cu Katia şi micuţa Alisa, geologul avu surpriza să-l vadă în cadru şi pe Vadia.

Ei, bine, ce să caute Vadia acasă la ei la ora şapte seara?

E drept că nu s-a ferit. Katia s-a gândit că-i face o surpriză şi-i spuse: „Ia uite cine-i aici!“. Iar Aleksei zâmbise, făcând feţe-feţe, că nu putea pricepe de ce la ora aia şeful şi prietenul lui se află în casa familiei sale.

Dar îşi stăpânise cumpătul şi vorbise cu el verzi şi uscate, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

E la fel de adevărat că Vadim îi vizita des şi când el se afla în Moscova, se ştiau toţi trei, erau prieteni de familie, însă niciodată când el nu era acasă (sau cel puţin aşa ştia el), iar asta-i înfipse un ghimpe în inimă, dar se strădui să uite episodul.

De două zile primise însă o scrisoare de la Institut în care, sigur, i se dădeau nişte instrucţiuni despre „măsurătorile“ lui şi în interior apărea şi un mesaj de la Vadia, în care-i cerea ca o vreme să nu mai ia legătura cu familia, că era mai prudent pentru buna îndeplinire a misiunii. Şi asta nu înţelegea în ruptul capului.

Cu ce ar fi putut atrage atenţia un inginer geolog de la Moscova, surghiunit în Iakutia, care vorbeşte o oră pe săptămână cu soţia şi-şi vede fetiţa de doar câteva luni?

Tocmai să fi fost pe dos ar fi atras atenţia! Abia un inginer, simplu civil, pe care-l durea în cot de cei dragi şi-şi vedea meticulos de treburile lui, ca un burlac insensibil la altceva decât la vodcă şi femei, i-ar fi băgat pe toţi la bănuieli.

De când venise scrisoarea, mintea lui Sokolov nu se mai putea concentra la altceva.

Devenise neliniştit şi încerca să înţeleagă care-i planul sau ce ascundea straniul mesaj. Bineînţeles că-n creierul de bărbat se activă şi amintirea cu Vadia rânjindu-i în camera de la computer, chiar din casa lui.

Acum încerca să-l împace pe Mazulin, înmărmurit de gestul acela neaşteptat al camaradului de vânătoare.

— Ei, ei, râse Sokolov, lăsând ţeava în jos şi prefăcându-se puţin cherchelit de la vodcă, ce-i? Te-ai speriat, Artiom Sergheevici? Doar nu credeai c-o să te împuşc…

— Ba bine că nu! zise tremurând Mazulin. S-au mai văzut nebuni care şi-au ucis în joacă partenerii în pădure. Doar că nu-nţeleg ce căuta ţeava puştii tale în scăfârlia mea.

— Voiam să te calmezi, omule, atâta tot. Uite, nici n-aveam glonţ pe ţeavă, îi arătă el. Că-mi părea că-ţi sare inima din piept de tare ce te enervaseşi şi nu vreau să mori. Dar nu ştiam cum să te scot din starea aia. Spune tu, Iliuşin, nu ziceai că-i crapă venele de la gât de tare ce se zbuciuma?

Iliuşin încuviinţă, alb ca varul.

— Păi, cum să nu-ţi sară ţandăra, măi, omule, când vezi câte-un mujic din ăştia cu turmele lor cum îţi iese în bătaia puştii?

— Ei, sigur, sigur, n-a fost prea prudent ce-a făcut el. Dar tu dinadins ai tras în dobitoaca lui, nu din greşeală.

Mazulin îşi şterse sudoarea îngheţată de pe frunte şi-şi luă promoara de pe barbă şi de pe mustăţi.

— Eh, dă-l naibii de ren…

Apoi îl fluieră pe păstor.

— Fă-te încoace, *celovek*!

Acela veni agale pe renul lui şi se apropie de baza foişorului.

— Uite-ţi paguba! zise Mazulin, aruncându-i de sus un ghemotoc de ruble.

Păstorul descălecă tacticos şi culese bancnotele din zăpadă. Apoi se înclină deferent şi făcu cale întoarsă.

— Şi ţine-ţi dracu' renii departe de locul nostru de vânătoare! mai strigă Mazulin şi, pe urmă, către Ohlobkov, de lângă căluţi: Ia hoitul ăla de acolo, că-l gătim în seara asta!

„Na, c-am vânat şi-un ren!“, îşi zise pentru sine cu obidă, scuipând un ţurţure mare ce-i rămase agăţat ridicol de buza de jos.

Apoi strânseră tot, nu mai numărară iepurii (era evident că Mazulin adunase mai mulţi pe partea lui), doar îi beliră, unul câte unul, descărnară şi renul fără noroc şi-o luară cu săniile înapoi spre sat.

Acolo se puse de chef mare, unde fură invitaţi nu doar cei care participaseră la vânătoare, ci şi alţii, localnici cu poftă de petrecut. Şi mâncară, şi turnară vodcă în ei, şi cântară de parcă se apropia deja vara, deşi era numai februarie năprasnic.

Aproape de miezul nopţii, Sokolov, pilit bine de tot, se întoarse acasă în cârca lui Arhip. Se dezbrăcă doar pe jumătate şi se trânti în pat, încercând să-şi revină din mahmureală. Mintea-i era însă atât de tulbure, încât nu reuşi s-o aşeze în matca ei şi-atunci îi veni un gând de nebunie.

Se îmbrăcă la loc, încălecă snowmobilul cu care îşi croia drum spre Tomtor şi se opri neanunţat în faţa staţiei meteo.

Rufina n-adormise încă, se vedea pe geamurile luminate cum îşi făcea de lucru la aparatele ei. Când se trezi cu el în prag, îl măsură cu ochi mari, căci nu era ziua obişnuită în care

ar fi trebuit să ia legătura cu Moscova. Ea de fapt nici nu ştia că Sokolov avea interdicţie să-şi mai contacteze familia.

Intră cu sticla de vodcă în mână, uşor clătinat, şi asta nu-i mirosi a bine Rufinei.

— Aruncă sticla aia! îi porunci ea înainte să închidă uşa după el, iar el se supuse cuminte.

Apoi se aşeză pe un scaun şi nu scoase un cuvânt. Nici ea nu-l întrebă cărei ocazii îi datorează vizita, aştepta să se descarce el, căci se vedea că nu-i e bine.

— Îţi fac un ceai?

— Nu...

Înţelegând că n-are de gând să vorbească, îşi văzu iar de-ale ei.

Era îmbrăcată cu un pulover pe gât, mulat pe bustul proeminent, şi nişte pantaloni strânşi, care-i scoteau în evidenţă toate formele. Avea părul ridicat la spate într-un coc cu împletituri ruseşti, lăsându-i liberă ceafa delicată.

Deşi avea acea constituţie fragilă, Rufina emana şi ceva atletic în alura ei. Era, cu siguranţă, la cei patruzeci de ani, o femeie care încleia privirile bărbaţilor, şi asta nu doar pentru standardele din Iakutia.

„Doamne!“, gândi mintea beată a lui Sokolov, „ce drac de muiere-i asta!“, imaginându-şi apoi tot felul de lucruri dezmăţate între ei doi.

Femeile uneori ştiu ce-i în capul bărbaţilor chiar şi fără să-i privească în ochi. Cum era acum, când Rufina aproape îl ignora pe Aleksei, stătea cu spatele la el, dar cu-al treilea ochi îi vedea buzele pofticioase, cu plexul ei femeiesc îi simţea dureros dorinţa şi cu mintea aceea trufaşă îşi zicea: „Perpeleşte-te, Alieşka, perpeleşte-te!“.

Numai că Aleksei n-avea de gând să se perpelească prea mult şi se îndreptă împleticit spre ea.

Ea îl simţi că vine, chiar dacă el o făcea pe motanul Pâşâilă, şi stomacul i se strânse-n spasme. Parcă-i simţea şi ochii metalici înfipţi deja în fese şi-avu o mică tresărire de plăcere.

Cu toate astea nu se întoarse, numai că cine ar fi privit-o din cealaltă parte, din faţă, i-ar fi remarcat linia fină a unui surâs maliţios sau poate, cine ştie, victorios.

Când îl simţi şi mai aproape în spatele ei, inima i-o luă razna şi-ncercă să-şi stăpânească răsuflarea sacadată.

— Dacă vrei să vorbeşti cu ai tăi, să-mi spui, că te las... verbaliză ea, dar nu asta era ce-o preocupa, doar încercase cumva să-şi liniştească starea aceea de surescitare ce-o cuprindea ca pe o căprioară încolţită sau poate era ca una din acelea jivine care emit sunete ca să estimeze distanţa faţă de prădător.

„La dracu' cu toate, cu Katia, cu Vadia, cu misiunea asta împuţită, cu blestematul de Znaiuşki, cu toţi nebunii ăia care-şi pun capăt zilelor...", se gândea el când mai avea doar doi paşi până s-o cuprindă în braţele lui pe femeia aceea frumoasă, văduva aceea cu ochi verzi, neconsolată, plină de o căldură intensă pe care n-avusese cui s-o mai dăruiască. „Da, la naiba cu toţi sinucigaşii ăştia...", se gândi şi-apoi, cu voce tare, fără măcar să-şi dea seama că vorbeşte:

— Viaţa-i frumoasă!

Însă, chiar înainte să zică aşa inepţie sau aproape în acelaşi timp, în orice caz, când era gata s-o prindă cu mâinile lungi, Rufina se întoarse cu ochi scânteietori, cu nările acelea mici umflate, scuturată de un frison şi...

Aleksei se opri ca un stâlp de oţel uşor clătinat. Erau amândoi surprinşi.

— Vrei să mă fuţi? îi zise ea direct, cu un ton aproape dispreţuitor.

Sokolov îşi încordă toţi muşchii, întărâtat. Erau şi stupefacţie, dar şi-o dorinţă covârşitoare ce-i provoca aproape o ameţeală, un vertij.

— Zi, vrei să mă fuţi? repetă ea, de data asta rânjind, şi continuă: Alieşka, vrei…

Dar nu mai avu timp să zică nimic, că el o prinse de umeri, tandru, dar hotărât, o întoarse cu spatele, îi smulse cu braţele alea osoase, dintr-o singură mişcare, marginea caşalei, desfăcând-o în două bucăţi, ferfeniţă, şi-apoi îi scoase chiloţii fâşâind pe pulpe, iar ea tremura atât de tare, cu mâinile proptite în masă, încât toate aparatele acelea începură a vibra zgomotos şi-i părea că acele, afişajele digitale, ecranele clipesc o lumină intermitentă, alertă, anunţând un dezastru glacial, o catastrofă ecologică.

Îi vedea totuşi în reflexia ferestrei chipul, trăsăturile schimonosite, neomeneşti şi pentru un moment se îngrozi; şi-n acel moment mintea ei scoase un urlet prelung: „Nuuuu…“, dar trupul nu-i mai răspundea la nicio comandă.

Se aplecă peste masă şi desfăcu larg picioarele, dârdâind neîntrerupt, ca şi când s-ar fi deschis brusc toate geamurile şi frigul nemilos invada incinta staţiei.

Şi din ea şiroia ceva, ca gheaţa topită; simţea că i se prelinge pe picior o primăvară târzie, un ţurţur singuratic atârnat de tavanul dorinţelor, picurând, picurând, picurând.

Şi-apoi Aleksei intră vijelios, întâi puţin timorat, bine proptit în picioare, ca un armăsar drogat, apoi din ce în ce mai

mult şi mai straşnic, încât mugetul ei îl cutremură de plăcere din creştet până-n genunchi. Iar pupitrul de care ea se sprijinea începu să se hâţâne, ameninţând să se prăbuşească cu toate aparatele de pe el, o dată, de două ori, apoi mai tare; acele de pe cadrane oscilau atât de neobişnuit, de-ai fi crezut că un câmp magnetic terestru s-a înfiripat din nimic ca să le dea peste cap.

Iar ea, preţ de o clipă, crezu c-a leşinat sau poate chiar şi-a pierdut cunoştinţa, pentru că nu mai auzea nimic în jur, nici nu mai vedea luminiţele acelea de pe monitoare, era ca într-o peşteră unde o singură stalactită picură duios, calmă, fără nicio grabă, apa văroasă.

Poate au trecut ore, zile, secole, cu ea rămasă în imponderabilitatea aceea speologică, fără să simtă nicio suflare de om în jur, nici măcar că un bărbat se afla chiar atunci în ea, ţinând-o strâns, izbind-o dureros de muchia mesei.

Da, cumva, undeva, plecase.

— A fost… începu ea, trântită pe jos, cu ochii în tavan printre scaune şi birouri.

— Spune… o îndemnă el, lungit alături, într-o stare de plăcută epuizare.

— A fost ca o baie la copcă, râse Rufina.

— Rufa… o mustră el alintând-o.

Şi ea începu a recita în surdină nişte versuri pe care el nu le mai auzise vreodată:

Am şi uitat cum se zâmbeşte,
De ger, mi-s buzele de iască.
Murit-a încă o nădejde,
Un cântec nou o să se nască
Un cântec care, fără voie,
Îmi va porni spre judecată…

Iubirea însă n-are voie,
Când ştie a cânta, să tacă.

Iar Alieşka al ei tăcu precum neiubirea.

Capitolul 10

Credeai că m-ai dovedit, ticălosule… Aşa credeai?… Dar uite că ţi-am tras vălul de pe râtul ăla al tău pocit, ţi-am luminat bulbucoşeniile alea pe care tu le numeşti „ochişorii mei, ochişorii mei…“, când te găteşti să mergi la curve, şi coama aia spălăcită, mai bine n-ar fi, şi cuperozele săpate-n obrazul de adolescent întârziat, că nu te-ar pupa nici pisica…

Znaiuşki, Znaiuşki, urât eşti, frate, văr cu dracu', nici nu mă miră că trebuie să moară atâţia oameni pentru sluţenia ta. Credeai că sunt slab… Da, am şi eu slăbiciunile mele, mă mai las şi eu în jos câteodată, mă mai ghemuiesc aşa, de dor, dar mă ridic, lipitoareo, mă ridic, că măcar eu n-am ce s-ascund, ca tine, mă ridic între oameni…

Îl văzuse dimineaţă.

Îi apăruse-n ciobul ăla de oglindă, când îşi dădea jos cu lama clăbucul cu miros de lavandă, când îşi desţelenea pâlcurile alea blonzii rebele de pe bărbie, de sub nas şi de pe fălci, crescute unul da, altul ba, moi ca mărarul ofilit.

În oglinda aia i-a apărut Znaiuşki în toată splendoarea lui, că s-a şi speriat prima oară, crezând că nu i s-a dus tot minereul de vodcă din căpăţână, c-a cam chefuit c-o seară înainte şi-a făcut-o lată şi cu Rufeşka şi i se pornise aşa, o silă de el însuşi, drept din maţe, că-i venea să se-arunce cu capul

în umblătoare şi se gândea c-a pierdut totul, dar mai ales simplitatea aia de călugăr tenace, cuminţenia aia a sufletului şi-a cugetului care te ţine nesmintit pe calea dreaptă.

Şi tocmai atunci când îşi luase orice nădejde, i s-a arătat în oglindă, fantomatic şi încâlcit, chipul atât de căutat de întreaga Rusie, Rasputinul noilor ere virtuale, dracu' gol, Znaiuşki.

Un băieţandru la vreo douăzeci de ani, meşter în farafastâcurile lui, un om care, de ţi-ar fi ieşit în drum, de milă i-ai fi zvârlit cincizeci de copeici, papă-lapte, popa prostu', tăunele clasei, o traistă de neîmpliniri şi obide prefăcute-n geniul răului şi-al stricăciunii.

Întâi şi-a scuturat capul şi şi-a zis: „Băiete, iar ţi-a sfeterisit madam Vîpivka[1] simţirile", pe urmă s-a mai uitat o dată şi el era tot aievea; şi-a ars o palmă straşnică, de i-a sărit spuma cât colo, şi tot nu dispăruse. A pus oglinda jos şi-a ridicat-o iar cu luciul spre el şi nălucirea stătea nedezlipită, ca într-o ramă de portret.

— Aşa deci, zise Sokolov atunci cu voce tare, ăsta-mi eşti... Păi, de-acum nu-mi rămâne decât să te scot de urechi din bârlogul tău puturos.

Tremurase de frig toată dimineaţa, că se fisurase o ţeavă şi trebui să-nchidă toată instalaţia. Şi-a pus blănuri şi pături pe el şi i-a cărat şi mătuşii Uruidaana, în celălalt corp al casei, un maldăr de acoperăminte, să nu degere. Apoi l-a căutat pe omul focului şi l-a adus să dreagă boacăna.

Ohlobkov veni degrabă cu gentoiul lui de scule, pe care le înşiră în toată camera, şi se scărpină în cap, după ureche (era şi el mahmur, pui de ren pe gheaţă), că nu ştia de unde s-o apuce.

— Da-s cam vechi ţevăriile astea, se tângui pipăind cu deştele în sus şi-n jos.

— Şi-ai ce să le faci?

— Ei, le-om meşteri noi cumva, că nu-i după ele…

El era bucuros că-l mai cheamă câte cineva să mai cârpească o lucrare, că primăria nu-l mai plătise de şase luni, dar pe el nu-l lăsa inima să-şi ţină cuptoarele nehrănite cu buşteni şi să lepede Oimiakonul în peştera îngheţului.

Nici nu pierduse ocazia să i se plângă lui Sokolov, în speranţa că va primi o răsplată mai mare pentru strădaniile lui.

— Mazulin dă din umeri şi ’ice: „Nu-s bani, Ohlobkov, aşteptăm de la Ulus[2] şi, când or veni, ai să fii în capul listei, pe cinstea mea“, i se văicări fochistul lui Aleksei, pe când stătea cu ţeasta atârnată să dibuie fisura. Aşa mă tot duce cu vorba lună de lună, da’ eu ştiu că ăla şi ăla… nu-i mai zic care… şi-au luat mălaiul.

Sokolov îl cinsti cu nişte vodcă şi-i aduse şi nişte lapte şi mizilicuri de cal, ca să-l vadă mai hotărât şi mai fâşneţ, că încă se lălăia pe lângă ţeavă, de parcă o descânta înainte s-o repare.

— Auzi, dar voi tineret pe aici n-aveţi? Că n-am prea văzut… De ăştia, mai la optişpe-douăzeci de ani…

— Păi, nu prea mai sunt, Aleksei Feodorovici… Că tot mai pleacă, cine să mai stea pe aici? Se duc la liceu, unii pe la universitate în Iakutsk, ba chiar prin Moscova şi nu se mai întorc.

— Păi, de-ăştia zic… ăştia de mai pleacă, studenţi, ei nu se mai întorc în vacanţă?

— Ei, ba mai vin vara. Mai vin, mai pleacă, cin' să stea? îi zise Ohlobkov în vreme ce migălea la ciocul lămpii sale flăcăruia cu care s-astupe gaura.

Apoi veni Narianaa cu ziarul şi Sokolov îl lăsă pe Ohlobkov singur cu ţeava lui.

Ochii îi căzură îndată pe titlul de-o şchioapă – „Sinii Kit"… şi pe urmă poza unei fete cu bandă tipografică pe ochi.

„Un nou caz în Iakutsk."

Aleksei se puse şi citi pe îndelete, muşcând dintr-o lipie, dar dinţii îi rămaseră încleştaţi în pâine după primele rânduri.

Kamenskaia… Anna Kamenskaia.

Închise ziarul şi se lovi cu el peste frunte.

„Anna?! Annuşka?!", îi zbiera mintea ca o femeie isterică. „Ai auzit tu?! Anna, nevrednicule!! Annuşka ta, Sokolov!!!"

„O, Doamne!", se gândi el bulversat, „oricine, dar nu Anna!". Şi i se dezhumară îndată din gheţurile subţiri ale memoriei trupul acela alb, necopt şi slăbănog, ochii aceia beţi, pe jumătate închişi, şi numele ăla tâmpit – *Belîi-Zadniţa.*

Nu-i cu putinţă! L-am avut în mână… Oare l-am avut atunci şi mi-a alunecat printre degete? Oare eram la un pas să-l apuc de guler dacă mă ţineam de urmele ei? Oare a minţit ea? M-am minţit eu?

Toate i se învălmăşeau acum, întrebări, furii, vinovăţii, şi-i îngreunau ţeasta, încât trebui să meargă cu fruntea-n jos, sprijinindu-se de pereţi.

— Gata treaba! îl întâmpină în mijlocul camerei Ohlobkov, cu gentoiul săltat deja pe umăr. O să ţină acum, că i-am băgat o lipitură zdravănă. De-o mai fi ceva, mă căutaţi… Dar ce-i cu tine, Aleksei Feodorovici, că parcă nu ţi-e bine…

— Vodca, vodca, bâigui Sokolov, scormonind prin buzunare după nişte bancnote pe care le îndesă grăbit în mâna meşterului, ca să-i facă mai repede vânt.

Se întinse în pat şi-ncercă să scape de toate penumbrele acelea rotite-n creieri ca nişte comedii maniacale, dar nu reuşea să ţină-n loc caruselul imaginilor şi nici toate scenariile contrafactuale suprapuse, ramificate, lăbărţate dintr-o cutiuţă în alta, scăpărând dureros sinapsele, aşa că se îmbrăcă, încălecă pe Arhip şi-o luă agale spre malul de cristal al Indighirkăi.

Acolo văzu mai mulţi pescari, câţiva săteni, poate cu nişte turişti, ghemuiţi ca nişte mogâldeţe de păr şi bumbac împrejurul unei copci.

Descălecă, trase ranga de fier de la şa şi-ncepu a scobi cu toată puterea lui în platoşa de gheaţă.

Aşchiile săreau luminos, ca nişte scântei mari şi mici dintr-o sticlă dură, îndărătnică. Încet, încet, se împăienjenea şi crâşca geamul acela gros şi difuz aşternut deasupra fluviului.

Apoi lovi cu şi mai multă furie, până când un fir de băltoacă începu să supureze printre crăpături la suprafaţă.

— Nenorocitule! mugi el printre dinţi, iar mogâldeţele îşi ridicară frunţile din blănurile lor. Nemernic! Nemernic! Nemernic!

Şi-un bulbon negru mai mare se arătă ca un ochi rău de sub mantia albă.

Îşi lepădă pe urmă hainele, aproape smucindu-le de pe el, până când rămase cum l-a făcut maică-sa.

Acum pescarii uitaseră cu totul de plasele lor întinse şi-l studiau surprinşi. Japonezii (căci asta păreau a fi) îşi arătau toţi dinţii, copilăreşte, la el şi-şi scuturau capetele cu

admiraţie. Ridicară mâinile împreunate şi le fluturară în aer, cotcodăcind ca un cârd de gâşte.

Sokolov se apropie de marginea copcii şi-şi băgă întâi degetele de la picioare, aproape vineţii deja, numai şi cât stătuse cu tălpile goale pe lunecuş.

Gheara de diamant i se înfipse-n ceafă şi acum îi cobora sadic pe şira spinării, spintecându-i trupul în două bucăţi egale.

Plămânii se retraseră-n ei ca două cârtiţe sperioase, lăsând fiecare respiraţie pe cont propriu şi-o durere năvalnică-n măduvă şi-n stomac.

Îşi dădu drumul, bâldâbâc, în ochiul spart şi se scufundă cu totul, până când bulboaca lichidă îi mângâie călduţ creştetul.

Se ghemui cu fălcile umflate şi-şi deschise pleoapele cât să vadă iar soarele dilatat, lunguieţ prin lentila gigantică de deasupra lui.

O zvârlugă neagră şi lucioasă se îndepărta unduind, stârnită de trupul lui masiv ca o momeală de balene.

După câteva secunde îşi iţi iar căpăţâna cu şuviţe blonde la suprafaţă şi simţi o menghină mare care-i strânge urechile şi-i turteşte tâmplele.

Capu-i era ca un buzdugan cu ţepi de gheaţă.

Trebui să aspire aerul cu cea mai mare forţă, căci nările pline de sloiuri se-nchiseseră strâns, ameninţând să-l sufoce.

Japonezii erau deja în picioare, iar unul din ei îşi blestema, cotcorozind, aparatul foto, căruia probabil îi sucombaseră subit bateriile. Continuau să gesticuleze spre el şi să-l privească de parcă era un zeu arctic blond.

Zeul îşi cufundă încă o dată fruntea sub gheaţă. Acolo era bine, era cald.

Se ridică din nou şi, proptit cu braţele în marginile găurii, vru să-şi scoată tot corpul, însă muşchii blocaţi se sforţau anevoie să-l împingă afară.

Inima o luase razna spre două sute, iar urechile prinseră un ţiuit de iad.

Cu degete chircite îşi trase haina groasă spre el, încă lungit pe gheaţă, şi-ncepu să şi-o frece de tot corpul, mai ales pe piept, cu mişcări repezi, voiniceşti.

Respira din ce în ce mai greu şi, cu adevărat, nici nu mai simţea c-avea o carne a lui.

„Hai, vino, moarte, unde eşti?“, îşi zise râzând. „Vino, fă, n-auzi?“, lătra satisfăcut, numai că viaţa parcă se înşuruba în el şi mai vijelioasă ca înainte.

Mintea i se desfăcu deodată mai limpede, mai dezmeticită.

Se înfofoli ca un bebeluş în ţoalele acelea groase şi zăcea acolo întins, ca un triton de apă dulce eşuat.

„Aşadar“, se gândi, „Anna-i moartă.

Moartă e. Dumnezeu s-o odihnească!

Eu sunt viu şi sunt aici.

Ăla-i un articol de ziar. Poate fi o speculaţie a lor.

Dar e clar că mititica şi-a pus capăt zilelor. Că-i Znaiuşki, că-i balena, că-i Belîi-Zdaniţa, că-i vodca, că-i nebunia din capul ei… şi-a furat viaţa singură.

Pentru mine e o oportunitate să scap de iadul ăsta“.

Atunci se ridică înviorat şi se uită cu un zâmbet larg spre japonezi. Le strigă în rusă.

— Ei, v-a plăcut, gălbejiţilor? Ha-ha-ha! Săriţi şi voi în copcă?

Omuleţii râdeau la el, fără să priceapă o boabă, fericiţi că-l vedeau iar pe picioare. Se tot înclinau de şale în faţă şi-şi

ţineau mâinile împreunate sub bărbie.

— Arcticus! Numele meu e Arcticus! Şi din copca ei m-a zămislit *mamaşa* şi cristale de gheaţă a împins *papocika* în copca ei! urla el ca un apucat către turişti.

Şi-apoi, hâtru, ca pentru sine:

— 'Tu-ţi luna ta, Znaiuşki, blestematule!

Un iakut, aplecat deasupra copcii, mustăci vesel la auzul vorbelor sale.

Sokolov se duse cu pas mare spre Arhip, care-şi scutura perdeaua de păr satisfăcut că-l vedea ieşit întreg din fluviu, şi-i îmbrăţişă drăgăstos gâtul. „Căluţul meu viteaz!“ Apoi îl încălecă şi se duse drept spre casă, să redacteze scrisoarea.

„Vadim Ivanovici…“, începu el a scrijeli cu literele acelea mari şi cutezătoare… şi-apoi îi înşiră pe nerăsuflate toată tărăşenia trăită de el în Iakutsk. Cu Anna, cu mesajele surprinse de el, cu beţia, cu noaptea în club şi cu interogatoriul de dimineaţă. Îşi puse cenuşă-n cap că n-a fost mai vigilent, să-şi dea seama c-acolo era ceva mai grav, şi ceru relocarea lui din Oimiakon în Iakutsk, unde ar fi putut urmări firul cazului Kamenskaia. Acolo erau poate şanse mai mari să pună mâna pe Znaiuşki. Punct. „Al vostru, A.F. Sokolov.“

Se gândi că-i o ocazie bună să plece de-aici, iar în Iakutsk ar fi putut lua mai uşor legătura cu Katia, să nu mai trebuiască să meargă o dată pe săptămână într-un loc străin, cu acces la Internet, ceea ce, să zicem, cum se îngrijoraseră la Moscova, ar fi putut atrage atenţia asupra lui.

Şi poate că nici ei nu erau departe de adevăr, mai socoti el, că locul ăla în care mergea, la staţia meteo, putea fi folosit la fel de bine şi de Znaiuşki pentru blestemăţiile lui.

Da, Rufeşka era oarecum printre suspecţi. Sau, în tot cazul, staţia meteo era un posibil loc de unde Znaiuşki se putea conecta la mediul virtual.

Mai era, desigur, cealaltă aşezare, Tomtor.

Nu Rufa era Znaiuşki, în niciun caz. Ar fi mirosit-o îndată, şi-apoi, acum nu mai avea dubii asupra identităţii diavolului. Îl văzuse cu ochii lui în oglindă. I se-arătase.

Dar Rufa sau alt angajat de la staţie putea să-i faciliteze accesul, chiar fără a şti cu ce se ocupă el.

Bun. Până una-alta trebuia s-aştepte un răspuns de la Moscova.

Pe înserat duse scrisoarea la cutia poştală şi-apoi mai făcu un tur al satului, călare pe Arhip. În dreptul cimitirului văzu focuri aprinse şi descălecă să cerceteze locul.

Patru tineri vânjoşi, cu lopeţi şi târnăcoape, trândăveau lângă flăcări, pasând o sticlă de vodcă din gură-n gură. Unul dintre ei zbârnâia o drâmbă între buze, slobozind trilurile de pe altă lume.

Îi salută liniştit şi se aşeză cu ei. Cel de lângă îi întinse sticla şi Sokolov luă o duşcă.

O adâncitură mică de vreo zece centimetri se înfiripase de sub gheaţă, cât pe întinderea unui mormânt, şi-n ea ardeau lemne pârâind a frig şi umezeală.

Mirosea a moarte şi-a ruguri încinse.

— Cin’ s-a prăpădit, băieţi? întrebă el într-un târziu, când rapsodul isprăvi zbârnâiala.

— Apăi, a lu’ Merenkov… Fata cea mică, zise unul după ce-şi drese vocea răguşită.

— Dar cum?

— Era bolnavă… Gripă sau ceva…

„Moarte“, se gândi Sokolov. „Iară moarte…“, îşi zise el resemnat.

— Şi cât vă ia să săpaţi în crustă?

— Apăi, trei zile, pe frigu’ ăsta…

— Şi cu focurile ce-i? Că zici că-i gura iadului…

— Da’ Doamne feri! îşi făcu unul cruce. Poi cum să sapi fără foc în gheaţa asta? continuă el, uitându-se lung la Sokolov, de parc-ar fi urcat din miezul planetei.

Clătină din cap şi mai luă un gât de vodcă.

Pe urmă, fără să-l mai bage în seamă, flăcăii se ridicară şi-ncepură să scurme iar, icnit, vărsându-şi sufletul.

Nu putură mai mult de zece minute şi se aşezară iar să se odihnească. Groapa mai luă vreo cinci centimetri.

Traseră din nou jar în gaură şi-aruncară mai multe lemne deasupra, să mai domolească din neînduplecarea permafrostului, după care şezură din nou pe margini şi se porniră a gâdila sticla şi *homus*-ul.

Sokolov o luă spre casă îngândurat, iar acolo, în faţa porţii, dădu peste Rufa, pălăvrăgind cu mătuşa Uruidaana.

— Uite că te caută doamna de la meteo, o auzi el pe mătuşă.

— Păi, să intre, zise Sokolov, fără s-o privească pe Rufina.

Şi, dac-ar fi privit, ar fi văzut un chip destins şi nişte mărgele de smaragd strălucitoare.

Trebăluia prin bufet să pună de ceai, dar nu scotea nicio vorbă, aşteptându-i ciripitul de îndrăgostită.

— Nu ştiu ce să-ţi zic, începu ea cu voce tremurândă, uşor vinovată. Dar voiam să-ţi zic ceva…

Sokolov aruncă batonul de gheaţă-n cazan şi-l trânti apoi peste limbile de foc. Zăngănitul de cinel vorbise deja în locul lui.

— Nu pari prea bucuros să mă vezi… mai încercă ea marea cu degetul şi cercurile privirii i se umeziră, pesemne de la fum.

Atunci el se întoarse pe jumătate, fără nicio expresie a feţei, şi se uită la ea distant, cu ochi tăcuţi, de pe un munte înzăpezit.

Era frumoasă, tare frumoasă, nu mai frumoasă decât Katia lui, dar era altfel, mai nărăvaşă, înconjurată de scântei năprasnice, ca un nimb în jurul frunţii. Era ca un inorog din aceia care-ţi apar când nu te aştepţi în bătaia puştii şi nu ştii ce să faci cu ei. Poate doar să-i dezmierzi.

Se răsuci pe călcâie acrobatic şi băgă de patru ori polonicul în cazanul cu gheaţa care se muia. Umplu ceainicul şi-l puse pe foc şi-n tot timpul ăsta vocea i se desţeleni, odată cu sloiul.

— Nu-s bucuros defel azi, Rufa. Moartea mi-a trecut pe dinainte de trei ori.

— Cum aşa…?

— Un club, o copcă şi-o groapă cu foc, spuse el misterios, fără să se întoarcă încă spre ea.

— Aşa…

— Asta-i tot.

— Bine.

Şi-apoi începu să se joace cu coada-i de mătase împletită şi nu se mai uita la el, se uita la ceainicul acela vechi ce-ncepuse a şuiera molcom şi stins, ca o locomotivă abia oprită-n gară. Şi gura ei şoptea sau însăşi trompa ceainicului şoptea:

De e să arzi, atunci să arzi până la capăt.
Pe cine-a ars de tot nu-l mai aprinzi.

El voi să-i mai spună ceva. Să-i spună că era beat, deznădăjduit şi lipsit de chibzuinţă. Că pentru el familia era totul, că o iubea pe Katia, că fata lui, Alisa, însemna atât de mult pentru el, că ea, Rufa, era o femeie aşa frumoasă, aşa frumoasă… şi că el, Znaiuşki, blestematul cu acnee… dar evident că nu-şi spusese astea decât lui.

În schimb, turnă ceaiul aburind în ceştile acelea pitice cu gura largă şi-şi închipui că, gata, şi-a descărcat sufletul.

— Dacă tu crezi c-am venit să-ţi cer ceva… se întristă ea.

— Nu cred asta.

— Dar ce crezi?

— Despre moarte?

— Despre orice…

— Cred că-i un punct în care moartea şi iubirea se încalecă. Precum iapa şi armăsarul…

— Ca noi doi ieri… şopti ea zâmbind.

— Da.

Rufa îşi pironi ochii-n ceaşcă şi-ncepu a turui de parcă toate cuvintele acelea erau înscrise acolo, mic, pe dunga porţelanului, ca un răvaş al destinului.

— Înainte să facă nebunia aia, am încercat disperată să-l aduc înapoi printre noi. *Aş fi făcut orice, nu mai conta nimic*, numai să-l pot iubi ca înainte, dar să fie el ca înainte. Doar că ajunsese să mă înşele cu moartea, el cu moartea se iubea chiar înainte să-şi pună capăt zilelor, eu vedeam asta, îi vedeam în fiecare zi cum se călăresc. Şi de-asta şi bea, mai mult şi mai mult, că niciun om zdravăn, niciun om treaz n-ar fute moartea cum o futea el. Pentru asta îţi trebuie o vadră de coniac şi încă una de vodcă, Aleksei… Ş-apoi l-am văzut acolo, pe jos, cu firele alea-n priză, şi ştii ce i-am zis? Ştii?… N-am plâns deloc,

m-am cutremurat doar pentru două-trei clipe şi i-am zis: „Deci te-ai dus la ea până la urmă, te-ai mutat la ea, m-ai părăsit de tot, Iura, pentru ştioalfa asta“. D-aia zicea bine Esenin şi versul ăla mi-a venit şi-atunci: *Pe cine-a ars de tot nu-l mai aprinzi*…

Sokolov îşi bea ceaiul cu sorbiri mute, iar ea îi prinse mâna-n mâna ei şi-l privi cu ochii aceia stăruitori, pe care el îi mai văzuse, doar că acum nu era nicio foame în ei, nicio exasperare, doar un fior pur, un fior şi-atât.

— Tu vrei să arzi pân' la capăt, Alieşka? Vrei?…

În loc de răspuns, îi strânse degetele acelea mici în cutele palmei lui urieşeşti şi suspină.

— *Mă întristez când mă uit la tine*, începu Rufa cu voce cântată şi pe urmă lăsă poezia să şerpuiască vie doar în mintea ei:

Ce durere, ce păcat pentru noi!
Ştiu că în acest septembrie ne-a rămas
Numai arama sălciilor la amândoi.

— Bine… Eu locuiesc în Tomtor. Mă duci acasă?

— Te duc, mormăi Sokolov supus.

Şi ieşiră amândoi în gerul alburiu al nopţii, ca două fantome negre, una-n alta.

1. Băutură (rus.).
2. Raion în Iakutia.

Capitolul 11

Era martie şi faptul zilei se arăta mai devreme, iar muşcătura gerului mai slăbise în valea Oimiakonului, cam pe la minus treizeci de grade. Pentru cine răzbise viu bocna lui ianuarie, aerul se simţea azi domol, doar puţin uscat pe piele.

Reporterii îşi puteau scoate de-acum şi ei microfoanele şi camerele.

Unui operator neamţ, prin februarie, i s-a făcut cablul stâlp şi, când încercă să-l îndoaie măcar puţin, ca să-l manevreze mai uşor, adună mai multe beţigaşe de pe jos.

Alţii trebuiau să urce pe dealurile din jur, mai la înălţime, unde geruiala se îndulceşte considerabil, ca să nu li se stingă de tot lentilele.

Dar acum puteau să pozeze şi să filmeze cu toţii liniştiţi chiar în vale.

Nici rufele atârnate pe sârmă la uscat nu se mai făceau de tablă, de-ai fi putut să sfâşii cu mâinile goale chiar şi-un loden, fără prea mare efort.

Here we are in Oymyakon, where every instance of life is merely a rehearsal for the big-bang! recita un american de pe hârtia lui şi Sokolov îşi amintise asta şi-i plăcuse cum suna.

Fiecare moment, mulsul iepelor, mersul la şcoală, mânatul turmelor de reni, chiar bucuria simplă de a respira gerul crud

nu erau decât nişte încercări, nişte repetiţii pentru o renaştere, pentru un început mai mare şi mai intens.

Cam aşa-i zicea şi Ded Moroz.

Într-o dimineaţă din acelea însorite, îl văzu înfipt ca un pilon acolo, în faţa casei, după obiceiul său, şi ieşi la el.

— Dar pofteşte-n casă, Mikil Arsenovici. Că tot te văd proţăpit aici şi-mi pare că vrei să-mi zici ceva…

— Da’ ce să-ţi zic eu ţie, om bun? N-am nimic să-ţi zic, că n-am şcoală, ca tine…

— Păi, te văd aici în fiecare zi, la o oră sau alta, de când am venit în Oimiakon, şi aşa-mi pare, că ai un secret pentru mine, îi zâmbi prietenos Sokolov.

— Poi, dacă-mi dai neşte tutun d-ăla mărunt, o să-ţi zic şi secrete… se milogi şamanul şi Aleksei îl lăsă să tragă două, trei ţigări din pachet.

— Ă-hă… îi mulţumi bucuros Ded Moroz. Secretu-i că de-ţi stă aşa, măcar şi-un sfert de ceas, în faţa casei Moş Gerilă îţi e cu noroc şi căldură-n aşternut.

— Da’ ce bine!… Păi, şi-unde mi-erai când s-a spart caloriferul? râse zglobiu Aleksei.

Apoi se porni Ded Moroz să vorbească-n dodii, despre *abaasî*[1] care-au dat în animale.

— Adică ce? îl întrebă Aleksei.

— Un-ochi-o-mână-şi-un-picior încălecaţi pe dragoni-cu-două-capete-opt-picioare-două cozi[2], zise el ca pe-o şaradă şi Sokolov se gândi c-avea dreptate şi Mazulin când îl zeflemisea cu ciupercile.

— Ei, aş, şi de unde veneau?

— De supt pământ, zise Ded Moroz, bătând cu toiagul în zăpadă.

Şi el, şamanul, a fost pus de săteni să le vindece animalele, înţelesese în cele din urmă Sokolov din bolboroseala bătrânului cu „tricuspidul“ caraghios pe cap.

— Şi ce-ai făcut?

— Păi, nu erau bolnave, n-aveau nimic. Trebuia s-ademenesc *abaasî*.

Adică *abaasî* erau cei răi, se gândi Sokolov.

— Păi, şi cum făceai? Le întindeai o plasă, le puneai capcane?

Ded Moroz nu înţelese ironia.

— Nu făceam nimic. Îi aşteptam ca pe cei dragi.

„Ei, drăcie“, se gândi Aleksei, „cum cei dragi?“.

— Cum îi aşteptai, Ded Moroz? îl întrebă.

— Cum aşteptăm noi acum dezgheţul, zicea moşul.

— Păi, cum ţi-erau dragi?

— Aşa vine ce-i supt pământ, cel rău, dacă-l aştepţi cu dragoste.

„Mazulin ar fi zis dragoste de ciuperci“, râse în sinea lui Sokolov.

— Şi ţi-au venit?

— N-am apucat.

— Păi, de ce?

— Că m-or luat şi m-or băgat cu *oamenii care vorbeau cu ei*.

„Ăştia cine-or mai fi?“, se întrebă Sokolov. „La naiba, bătrânul ăsta mănâncă căcat.“

Şi, când se pregătea să intre înapoi în casă, să-l lase pe nenorocit în legea lui, lui Sokolov i se lumină dintr-odată mintea.

„Stai, că ăsta ştie ce spune!“ Şi-şi aminti că citise despre epidemia de dalac care dase în reni şi-n cai, acum mulţi ani.

Căzuseră toate dobitoacele în depresie şi aveau frisoane şi-n două-trei zile se prăbuşiră ca secerate de pe genunchi. Numai că Ded Moroz o zicea în vorbele lui trăsnite. Şi, într-adevăr, contaminarea cu antrax era de la vechile cimitire de animale, unde bacteria stătea congelată şi, de când permafrostul începuse să se mai terciuiască, îşi făcea de cap prin şeptelul bieţilor săteni. „Deci de-aia vorbea el de *abaasî* de dedesubt!“, îi pică fisa lui Sokolov.

Se uita altfel acum la şaman. Şi-nţelesese şi ce-a vrut să zică că l-au luat şi l-au băgat cu „oamenii care vorbeau cu ei“, amintindu-şi de fapt cum l-au aruncat „tovarăşii“ la balamuc.

— Adică la balamuc, Ded Moroz. Acolo erau oamenii care vorbeau cu ei. Nebunii… încercă Aleksei să-l aducă pe limba lui.

— Da’ nu erau nebuni, zise moşneagul, erau ca mine şi ca tine când vorbim cu noi. Eu toată ziulica vorbesc cu mine, se lăudă el.

— Dar mai vorbeşti şi cu alţii, îi replică Sokolov.

— Aşa, şi? Cu ce folos? zise mirat bătrânul.

Adică noi suntem nebunii, se gândi Sokolov.

După care parcă se lumină şi mai mult. „Stai, că omul ăsta vrea să-mi zică ceva mie despre mine“, chibzui inginerul. *Să prinzi răul, aşteptând, şi să-l aduci la tine ca pe cineva drag*. Păi, nu asta făcea şi el? Nu asta făcea cu Znaiuşki? Dar Znaiuşki nu-i era niciun pic drag. Ba chiar deloc. Şi-atunci de ce l-a văzut în oglinda lui? De ce nu într-un vis sau pe-o copertă, de ce nu i s-a năzărit la o beţie? L-a văzut *ca pe el însuşi*, adică în oglindă, iar el, Aleksei Feodorovici Sokolov, îi era tare drag.

Bătrânul ăsta n-a stat de pomană aici, în faţa casei mele, îşi urmă şirul gândurilor Aleksei. El a vrut să-mi zică ceva şi încă

nu mi-a zis tot.

— Şi-au murit toate animalele alea, că n-ai mai apucat să prinzi *abaasî*...

— N-a murit nimeni.

— Ei, cum n-a murit?

— Le-au luat acolo, jos, la ei, după ce le-au încercat...

— Mă rog... Şi cum le-au încercat?

— Păi, înainte de aia, renii cântau prin pădure. Şi-aşa am ştiut c-a venit peste ei.

— Cântau?

— Cântau, da, i-a pus să cânte şi ei uitau să mai pască.

— Şi caii?

— Caii nu. Caii visau cu ochii deschişi şi nu mai dormeau nopţile. Aşa am ştiut şi de ei...

— Aşa-i încercau? Îi puneau să viseze?

— Şi pe câte unul îl puneau să vorbească cu lupul.

— Daaaa şi tare mai vorbea lupul cu el...

„Drace!“, tresări Aleksei, „limbariţă ăsta îmi zice de Znaiuşki şi de Balena Albastră“.

— Auzi, Mikil Arsenovici, dar vreun *abaasî* d-ăsta mai mare, blonziu şi cu bube pe faţă n-o mai fi pe-aici?

— Da' cum să nu...

— Unul care-i tot încearcă pe oameni şi la sfârşit îi ia cu el sub pământ.

— În fiecare zi...

— Şi unde-i el?

— Supt pământ...

— Sub pământ, fir-ar al naibii, dar pe unde?

— O să-l găseşti tu, îi zise Ded Moroz criptic şi-apoi plecă de lângă el, cu buzele pecetluite, ca şi cum se grăbea să-şi iţească

cuşma în trei vânturi în faţa altei case, s-aducă şi-acolo noroc şi cald în pat.

Aşa l-a lăsat Mikil Arsenovici cu gura căscată-n poartă pe Aleksei şi-ar fi rămas acolo poate mult şi bine, reflectând la conversaţia lor, care la început i s-a părut fără noimă, după care au început să ţâşnească precum nişte şopârle de apă în culorile curcubeului toate sensurile din lume, aşa ar fi rămas, dacă n-ar fi apărut poştăriţa cu trei scrisori pentru el.

Una era de la Mazulin şi pe-aia o şi deschise prima. Era invitat la o mică petrecere acasă la el. O mototoli şi-o aruncă la coş.

A doua era de la Rufeşka, tânguioasă, cum se-aştepta. Şi-o deschise, că voia s-o lase pe cea de la Vadia ultima, căci de fapt pe aceea o aştepta mai abitir şi-i bătea deja inima repede cu gândul la răspunsul lor.

N-ai mai trecut pe-aici de-o vreme şi nici n-ai mai dat niciun semn. Măcar să fi vorbit cu ai tăi de la Moscova. Sper să nu-i ignori doar pentru că trebuie să-mi vezi mie năsucul. Eu nu-ţi cer nimic. Vino şi-o să stau cuminte-n camera mea, ca şi cum n-aş fi. Rufa.

„Ei, ce situaţie tâmpită!“, se gândi Sokolov. Acum ce să-i zică? Că nu-i inginer geolog şi toată povestea cu permafrostul e invenţia unui spion căruia şefii i-au transmis că-i mai prudent să nu mai ţină legătura cu familia? Şi de aceea el nu mai trecea pe la staţie, nu că-i era frică să nu cadă iar în mrejele ei? Că nici nu-i era, dar, dacă nu-i era, atunci de ce n-o mai vizita? Că s-a certat cu ai lui? Că-i era ruşine şi să mai dea ochii cu nevastă-sa din casa ibovnicei? O încurcătură întreagă!

În fine, deschise şi scrisoarea de la Vadim.

Nu se aprobă.

Îi explicau că acel caz Kamenskaia nu pare să fi avut vreo legătură cu Balena Albastră. Că s-au interesat şi una din piste viza chiar o posibilă crimă camuflată-n sinucidere. „Ei, aş, cine să fi ucis îngerul ăla de fată. Annuşka…“, se gândi ţâfnos Aleksei. Şi că, desigur, să stea cuminte cu fundul pe cămaşa lui, să respecte toate instrucţiunile („Adică au simţit ei că nu prea mi-a căzut bine cu interdicţia de a lua legătura cu Katia“) şi ei îl aşteaptă să se întoarcă cât mai repede cu veşti bune.

„*Bliad!*“, făcu el dezamăgit şi-apoi arse hârtia, aşa cum făcea cu toate celelalte. Luă sticla de vodcă şi-şi turnă morcovit în paharul doldora de supărări. Apoi altul şi altul…

Şi-atunci se hotărî să meargă la Mazulin, să-şi facă de cap, să-şi bea minţile, să uite, să se ducă dracului toate…

Şi-acolo era o masă întinsă, cu tot felul de bucate de-ale lor, piftii, cârnaţi, cărnăraie, cal, mânz, ren şi voie bună pe tonuri îndrăcite sau melancolice de *Kalinka-Malinka, Oi, to ne vecer, Po Muromskoi Dorojke* şi vodca în valuri-valuri şiroind pe bărbiile lor ca o ploaie abundentă şi mântuitoare înainte să-şi croiască Noe corabia.

De cum intră, mesenii îl întâmpinară în picioare, cu aplauze, şi Mazulin se bucură atât de tare c-a venit, că-l luă în braţe şi-l sărută pe frunte şi mai că nu i-ar fi căzut şi la picioare să-i îmbrăţişeze carâmbii dumnezeieşti cu mâinile lui nevrednice.

Şi Iliuşin, poetul pitic, plesnindu-şi cizmele ca un caraghios pe ritmuri de cazacioc, îl întâmpină cu versurile lui Puşkin,

declamate din guriţa lui roşiatică de fetiţă.

Vântu-n beznă zburdă, zboară
Şi zăpada răscoleşte,
Scoate urlete de fiară
Ori ca un copil scânceşte.
Tu, ce ţii tovărăşie
Tinereţii mele-amare,
Hai să bem şi voioşie
Să culegem din pahare!

— Amin! concluzionă Mazulin, cu faţa rubicondă, cu vinişoare fine pe la nas, ridicând paharul deasupra capului.

Apoi se întoarse, aplecat de spate, către oaspetele lui de seamă:

— În sănătatea ta, Aleksei Feodorovici! Că iată, ai ocazia să vezi cum ştim noi aici, la capătul lumii, să ne veselim şi să uităm de griji şi de ger şi de iarna noastră lungă cât postul Paştelui.

Iar Sokolov nu luă un pahar, ci de-a dreptul o sticlă plină şi cu ea ciocni cu toată lumea, pân-ajunse să termine turul mesei cu ea pe jumătate.

Acolo, pe lângă Mazulin şi Iliuşin, mai erau şamanul, Ded Moroz, pe care-l prinse, de cum intră, înfulecând taciturn din toate felurile, şi, aproape de el, un băietan de vreo douăzeci de ani, bine făcut, rumen la faţă şi plin de energie, prezentat ca fiul, unicul fiu al lui Mazulin, şi de bună seamă că era la chip aidoma procreatorului său.

— El e comoara mea cea mai de preţ, Aleksei Feodorovici! Dacă mâine aş pierde toţi gologanii şi toţi căluţii mei ar fi răpuşi de dalac şi toate celelalte animale s-ar duce şi ele într-o ştioalnă a Indighirkăi şi Indighirka, cu toţi peştii şi apele ei, s-ar duce printr-o scurgere ca de la chiuvetă şi s-ar prăbuşi

acoperişul de deasupra capului, cu tot cu zidurile ce-l susţin, şi s-ar surpa până şi fundaţia acestei biete cocioabe... ei, bine, dacă toate astea s-ar întâmpla şi mi-ar rămâne Anatoli, scumpul meu Tolia, sânge din sângele meu, nici că mi-ar păsa... Aş zice: ducă-se pe pustii toate bogăţiile şi acareturile, că la nimic nu-mi folosesc!

Şi-apoi îl strânse pe Tolia al lui în braţe şi nu-i mai dădu drumul din strânsoare câteva minute bune, atât de elocvent voi să-şi întărească discursul.

— Pentru Tolia! spuse în gura mare Sokolov, mai mult ca să-şi găsească un nou pretext de a mai lua o duşcă.

Pe lângă aceştia mai erau două femei, amândouă cu trăsăturile acelea iakute. Una dintre ele, la vreo cincizeci de ani, trecută, dar frumoasă în tinereţile ei, stătea mai aproape de Mazulin şi uneori mai schimbau ocheade, încât Sokolov crezu c-o fi soţia lui sau vreo ibovnică. Nu mică i-a fost mirarea să afle că nu era nici una, nici alta.

Când Aleksei întrebă la un moment dat: „Dar pe Ohlobkov, pe omul focului, unde l-aţi lăsat?“, se lăsă o linişte stânjenitoare în cameră şi abia Mazulin, cu felul lui expansiv, reuşi să mai destindă atmosfera.

— Ohlobkov e la datorie, cum îl ştim. El e omul focului şi-al datoriei. Pe umerii lui stă tot Oimiakonul şi, dacă n-ar întreţine el focul (şi-atunci îi făcu cu ochiul iakutei de cincizeci de ani), apoi toţi de-aici, din camera asta, şi încă vreo câteva sute de făpturi pe lângă noi am fi nişte ţurţuri caraghioşi buni poate de pus în vodca altora!

Şi, când Mazulin sfârşi encomionul, Ded Moroz strigă „Aşa e!“ cu gura plină, mai mult ca să fie remarcată şi prezenţa lui.

— Dar suntem onoraţi de prezenţa unui alt reprezentant al familiei Ohlobkov, iată, aici de faţă, Anastasia Ivanovna Ohlobkova! Ridică-te, Nastia! o îndemnă Mazulin şi femeia se sculă timid în picioare, fără prea mare chef să iasă-n evidenţă.

— Bravo, bravo, Nastia! o aplaudă Iliuşin.

Într-un alt colţ mai ferit al camerei, Sokolov o remarcă pe cealaltă femeie, de fapt, o fată, să nu fi avut mai mult de şaisprezece ani, tunsă scurt, îmbrăcată cu nişte ţoale cenuşii, bărbăteşti, largi de-ar mai fi încăput şi-o dublură a ei, dar cu nişte trăsături atât de fine şi-o simetrie a feţei aproape de perfecţiune, c-ar fi tulburat până şi un orb cu pipăiturile lui. Avea părul tăciune, sprâncene boltite, ochii aceia alungiţi de pisică şi-o gură cu buze mici şi cărnoase. Sub genele umbroase ascundea un soi de alean, o angoasă, se vedea că nu-i niciodată în apele ei, poate şi pentru că se ştia o femeie frumoasă şi era nevoită (presupunea Sokolov) să poarte straiele acelea de sărăntoc.

În zadar aşteptă Aleksei s-o prezinte cineva şi pe ea, aşa cum făcuseră cu ceilalţi. Nimeni nu catadicsea nici măcar să-i arunce o privire, de unde dedusese că era un fel de servitoare sau fată bună la toate. Până la urmă, un copil.

Pe de altă parte, o vedea că are ochii ageri, fugind într-o parte şi-n alta ca nişte şoricei neastâmpăraţi, dar şi-o absenţă, pe care el o pusese pe seama statutului ei de slujnicuţă, care ar fi obligat-o să poarte aerul acela de „nu-s aici“, ca să nu stingherească musafirii.

Şi-aşa petrecură câteva ore bune, cu gâlgâituri şi râgâituri acoperite de muzică, cu dansuri pe podele şi chiar pe mese, cu râsete şi glume deocheate, până când camera începu să se învârtă cu Aleksei ca un torent, care l-ar fi tras de umeri şi

căpăţână spre un epicentru al beţivilor, numai de ei ştiut, dacă nu era tăblia mesei să se interpună inevitabilei traiectorii.

Şi nu doar el se prăvălise aşa, cu capul rezemat în farfurii, dintr-odată, căci sub masă, în faţa lui, îl văzu lungit şi pe Ded Moroz, care încerca zadarnic să lingă „muzicuţa“ aia a lui, *homus*-ul pe care-l purta tot timpul la el, numai că nu-i ieşea nicio suită mai acătării de note şi cele ce-i ieşeau se luptau zadarnic cu *Po Muromskoi Dorojke* bubuind în boxe.

Doar Iliuşin zburda încolo şi încoace, neobosit, plutind ca un paharnic în Olimp, ba mai turnând musafirilor, ba recitând nişte versuri în gura mare, în aplauzele şi aprecierile mesenilor, ba aruncându-şi în gură, în treacăt, câte un pătrăţel sau o găluşcă din platourile dezolante.

Iar Mazulin se ţinea tare, deşi ochii îi luminau atât de strălucitor, c-ai fi zis că poţi stinge liniştit lumina, să nu mai iroseşti atâta electricitate. Stătea răstignit pe scaun, dar cu umerii sus, cu Nastia iederă de gâtul lui, pipăind-o neruşinat şi chiar, la un moment dat, ridicându-i cămaşă până la gât, ca să-şi bage cârligele lacome în sutienul ei.

Slujnicuţa doar se zgâia atentă, cu faţa ei tristă, de-acolo, dintr-o penumbră a camerei, unde doar Sokolov o mai remarca, atât cât încă-şi mai ţinuse gâtul drept.

Cum stătea cu capul trântit pe masă, îngânând beţivăneşte acordurile melodiei intrate parcă-n bucla unui vinil uzat, îl putu auzi pe Iliuşin recitând iarăşi din *Olonho*, deşi versurile acelea i se păreau destul de stranii, ca şi cum ar fi însoţit o acţiune ferită de vederea lui Sokolov.

Şi-au tras pe ei
Pături din trei piei de samur,
Şi-au dat la o parte pernele
Din piei de râs

Şi şi-au smuls hainele cu degete lacome,
El i-a desfăcut pieptarul strâns;
Şi corsetul l-a smuls;
Şi şnurul de la pantaloni l-a rupt;
Chemarea lui Aiîîhît era făr' de scăpare,
Nerăbdători iubiţii se îmbrăţişară
Pasiunea lui Ieiehsit era covârşitoare,
Se sărutau arzător şi se-ncolăceau jucăuş
Şi mângâierile le erau pline de nesaţ
Până de tot au istovit...

Atunci ridică el pe jumătate căpăţâna umplută cu vodcă şi-l văzu ca prin ceaţă pe Mazulin cu pantalonii traşi în vine, mădularul scos şi femeia aceea a lui Ohlobkov în genunchi în faţa lui.

— Linge-mă-n buric, Nastia! În buric! icnea gazda plină de pofte.

Şi Nastia îşi băgă vârful limbii în buricul lui păros, în vreme ce Iliuşin continua să recite, parcă în transă, şezând pe un scaun lângă cei doi nestăpâniţi, versurile acelea din epopeea iakutilor.

Sokolov crezu prima oară că visează sau că beţia cruntă îi dăduse halucinaţii, dar scena i se păru atât de grotescă, încât vălul acela de ceaţă i se ridică şi mai mult de pe ochi, lăsând limpede la vedere toate detaliile sordide.

— Ehei, Aleksei, băiatule, credeam că te pierdusem! strigă Mazulin când îl văzu cu capul ridicat, în vreme ce cu mâinile o mângâia pe Nastia pe creştet.

Sokolov încercă să spună ceva, dar limba îi umpluse gura ca o sarma uriaşă de câlţi.

— Nastia, Nastia, Nastasia mea, guiţa drăgăstos satirul, ce-mi faci tu mie, ce-mi faci tu, că mă bagi în toate boalele...

Dar, cum mădularul îi rămase la fel de bleg ca la început, Mazulin se înfurie pe Iliuşin şi-l admonestă:

— Iliuşin, fir-ai al naibii, cu poezele d-astea nu scoli nici armăsarul în călduri între o mie de iepe. Ia zi ceva din italianul ăla al tău.

Şi-atunci Iliuşin schimbă îndată registrul. Se urcă în picioare pe scaun, să fie mai înalt şi văzut de toată lumea, şi-ncepu să declame:

Tu m'hai il cazzo in la potta, e il cul mi vedi
e io veggio il tuo cul com'egli è fatto…

Dar Mazulin îl întrerupse sarcastic:

— Aşa, boule, că n-am avut altă grijă decât să-mi duc cariciul la cursuri de italiană.

Şi-atunci Iliuşin înţelese c-a greşit sertăraşul din capul lui mic şi comută pe limba poporului.

— Pula-n pizdă-ţi este şi-n cur mi te zgâieşti,
Iar eu în faţă am curbura bucii tale,
Nebun mă crezi când stau aşa-ndoit de şale,
Unde picioare fură, tu mâinile-mi găseşti.

— Dar să mă fuţi aşa, cu-ntortocheri porceşti,
Eşti ca un animal şi-o să o iei la vale,
Tot mai uşor ne-ar fi futaiul sub harşnale,
Pe ţâţe pieptu-ţi, curu-ţi prins între craci ca-n cleşti.

— N-ai grijă tu, nevastă, căci ca la carte fut,
Pe cur să-ţi las mici urme plăcere îmi va fi
Cu degete, cu pula şi ţepii de hirsut.

Şi-aşa dulceaţă-n tine, că nu se va opri,
Ştiu bine eu, acestea-ţi vor fi chiar mai plăcut,
Zeiţe de te scarmăn, regine de-ar trudi.

Iar la sfârşit ba bine că nu vei conteni
Să-mi lauzi meşteşugul, să cazi în temenele
Numai de ar fi vrednic puţinul pulii mele.

Şi-n vreme ce Iliuşin recita, Mazulin începu a grohăi de plăcere şi membrul său se semeţi întrebător în văzul tuturor, iar Nastia stătea umilă, aşteptând următoarele comenzi.

— Să nu te ruşinezi, Sokolov! îi zise el lui Aleksei. Uite la fimiu, c-aşa învaţă şi el. Iar tu, dacă vrei, că la noi lucrurile astea nu-s vreo ruşine, putem aranja să vină şi văduva Sudlenkova, că te văd aşa, cam rupt şi deprimat.

Aleksei se ciupi de braţ, ca să fie sigur că n-a nimerit în vreun decor greşit, nu că n-ar mai fi văzut dezmăţuri, dar ăsta i se părea de departe cel mai baroc dintre toate, cu mistreţul acela umflat în burdihanul lui revărsat şi păros îndemnând-o pe nevasta fochistului să-i lingă buricul, cu piticul recitator agitat să-i facă pe plac Stăpânului, cu Ded Moroz străduindu-se la orizontală să-şi bâzâie ţambalul ăla mic, cu fiul lui Mazulin trăgând şi el de nevasta lui Ohlobkov şi, capac peste toate, un copil, fata aceea tăcută, era nevoit să privească totul ca pe o reprezentaţie la teatrul Satirikon din Moscova.

Abia atunci i se dezlegă limba, deşi încă împleticită, şi-i zise lui Mazulin.

— As-cul-tă, Ma… Ma… zulin! Tu crezi că… că-i… bine aşa… cu copilul ăsta de-de… faţă?

— Dar ce crezi, Sokolov? Tolia nu mai e un copil…

Şi-apoi către femeie.

— Hai, aşază-te aplecată aşa, peste masă, Nastia mea. Aaaa-şa, cu poponeţul ăla-n sus…

— Nu la… nu de Tolia-i vor-ba… continuă tot poticnit Sokolov.

Şi-atunci Mazulin, care se moşmondea s-o pătrundă din spate pe nevasta lui Ohlobkov, rămase cu ochii beliţi şi dădu cu ei înconjurul camerei.

— Dar de cine? Că-n afară de Ded Moroz, care are minte de copil… De cine, de cine? Ce tot mă baţi la cap, Sokolov? zise el nervos că nu reuşea să se concentreze… Unde vezi tu copii?…

Şi-atunci Aleksei îi arătă cu degetul în colţul camerei frumoasa iakută.

— Ei, la dracu'… Aita? Aita e… „Nu-vede-n-aude…“

— Ba vede, protestă Iliuşin.

— Vede, nu vede… Naiba s-o ia… Sokolov, îţi place? Ia-o şi fă-ţi mendrele cu ea. Cadou de la mine… Sau trimitem după văduva ta…

— C-a mai fost pe aici… Văduva ta, vreau să zic, adăugă Iliuşin cu voce de satir mititel, iar Mazulin nu-i mai băgă în seamă şi-ncepu a grohăi şi-a geme, trăgând-o straşnic de păr pe Nastia, aplecată peste masă.

Atunci Mefisto profită că stăpânul e prins în treburile lui şi se trase cu scaunul lângă Sokolov, susurând rimat.

— Văduva ta aici a mai fost şi-uite colo a stat, să-şi cate un rost… Între picioarele lui Mazulin să se joace c-o drujbă, că-l implora să-i dea lui bărba-su o slujbă. Să-l scoată din depresii, să-i alunge moartea, doar c-aşa i-a deschis destinul bietului cartea…

— Da? întrebă ameţit Sokolov.

— O, da, sărăcuţa de ea. Tot fără folos…

— Şi Aita cine-i?

— O ţărăncuţă, o servitoare, orfană, surdomută şi, dacă vede ce vede acum, tot n-are cui zice. A cumpărat-o Mazulin cu zece mii de ruble peşin, şopti Iliuşin, frecându-şi palmele ca pe nişte cremeni, un fel de Ohlobkov în simbria lui Aghiuţă.

Atunci Mazulin scoase un guiţat mai lung, se trânti pe scaun şi-i făcu un semn cu mâna copilei din colţul camerei.

Aceasta se apropie degrabă cu un prosop în mână, ferindu-şi privirea de la scârboşenie, şi i-l aruncă în braţe.

— Ei, fir-ai a dracu' de căpăţânoasă! Ia şi şterge sau poate vrei să te şterg eu pe tine! gesticulă el autoritar, ştiind că fata n-aude.

Ăsta a fost momentul când lui Sokolov parcă i s-a vărsat toată băutura din lighenele minţii. Luă o cană de apă de pe masă şi şi-o turnă cu totul în creştet (să spele şi ultimele picături din lighean), îşi scutură căpăţâna ca un armig ţâfnos şi bătu în tăblie cu palma lui mare, că-ncepură să cânte şi să danseze paharele.

— As-cultă, Mazulin, cât o să mai batjocoreşti pe toată lumea?

Şi lumea toată îngheţă de parcă au căzut zidurile casei şi toată geruiala de-afară i-a prefăcut în oameni de zăpadă.

Sokolov merse mai departe, cu paşi mari şi grei, cu tot gabaritul lui de baschetbalist pornit în atac, către Mazulin, iar Iliuşin, suspectând că se va lăsa c-o mare încăierare şi că stăpânul lui va sfârşi rău, ţipă ca o muieruşcă:

— Să nu te-atingi de el, Sokolov! Să nu-ndrăzneşti…

Şi Sokolov nu-i atinse niciun fir de păr. O prinse pe Aita de mână şi-o trase după el.

— Cât vrei pe ea? Zece mii? Ia-i!

Şi-i zvârli în faţă un pumn de hârtii.

— Păi, bine, omule, zise Mazulin cu zâmbet împăciuitor, în vreme ce se ştergea cu prosopul şi îndepărta bancnotele lipicioase de pe burtă, de ce n-ai zis aşa? Că ţi-o dădeam şi de sufletul morţilor. Dar, dacă tu vrei aşa… să fie primit!

— Şi din banii ăia poate-i dai şi datoria lui Ohlobkov, în loc s-o plăteşti pe nefericita asta, zise el încruntându-se către

Anastasia, înfiptă cu faţa în palme.

1. Demoni în mitologia iakutilor.
2. Reprezentarea *abaasî* în mitologia iakutilor.

Capitolul 12

Orlov pufăia trabucul, aruncând în aer un tunel de inele albastre, şi-apoi îşi băga stiloul prin ele, fără să le atingă marginile, delicat, să nu tulbure formele acelea statice şi plutitoare. Era un fel de exerciţiu de îndemânare.

Da, îi cam lipsea îndemânarea şi nici răbdarea nu-l dădea afară din casă şi tot timpul ştia că trebuie să mai lucreze la asta. Spre deosebire de prietenul lui, Sokolov, şlefuit ani de zile ca diamantul, pe toate feţişoarele alea, unele invizibile ochiului liber, dar fără îndoială având talente înnăscute, că nu s-a văzut să faci dintr-un colţ de plumb un *Koh-i-Noor* şi nici dintr-un grăunte de sare, oricât ar fi el de lucitor în bătaia soarelui, un *Mare Mogul*.

Nu-i purta pică totuşi lui Alieşka fiindcă n-a reuşit să-l înveţe şi pe el secretele lui, cu toate că şi-ar fi dorit mai mult să fie un om de teren decât un hamster de birou înfulecând biţii – forme surogate ale lumii reale. Acolo era eroismul, acolo faptele, aici doar simulări digitale şi planuri şi strategii şi mormane de catastife bune de ars. Nu însemna că el era mai puţin înzestrat, că nu s-ar fi putut scoate şi din el o nestemată, dar uite-aşa sunt căile destinului şi fiecare s-aşază pe o geodezică a lui şi-alunecă pe ea în virtutea drumului hărăzit şi

cine ştie cum şi-n ce împrejurări va putea să intre chiar pe curba celuilalt.

Când Fomin îşi făcu apariţia în biroul lui, Orlov sări în picioare şi-şi abandonă tunelul rotocoalelor, ca să-l salute cât mai regulamentar.

— Stai, nu-ţi mai flenduri mâinile alea, că m-ameţeşti, Vadim Ivanovici… Aoleu, dar ce fum e aici la tine, nici nu ştiu sigur dacă tu eşti acolo…

— Eu, Igor Sergheevici! raportă Vadia cu un zâmbet.

Şi-apoi Fomin îşi trase singur un scaun, flutură palmele-n aer să mai risipească perdeaua parfumată şi-necăcioasă şi-l fixă pe Orlov cu privirea aceea blândă.

— Zi-mi ce-i nou cu Znaiuşki…

— Cred că suntem pe drumul cel bun.

— Crezi?

— Ştim.

— Cam cât are să mai dureze?

— Îl avem acolo deja de două luni… Adulmecă bine. I-am mai dat şi-un impuls, ca să nu lenevească prea tare.

— Da?

— Da, i-am interzis să mai ia legătura cu familia, i-am zis că-i imprudent. Mi-era că se obişnuieşte aşa, cu contactele alea o dată pe săptămână, şi-ncepe să lâncezească.

— Bine, să-mi trimiţi să văd raportul. Dar nu-l presa prea tare, că ştii cum a dat-o-n bară cu Ubiiţa.

Ah, da, Ubiiţa, măcelarul, ce vremuri şi ce tineri, Alieşka era chiar un debutant pe-atunci, a doua lui misiune, parcă. E drept că tot Vadia îl împinsese de la spate, deşi Aleksei era tare îndrăgostit de Katia, abia-şi făcuseră luna de miere şi trebuise

să plece în Sankt-Petersburg. E clar că-l trăgea aţa la tânăra nevestică.

Reuşise să se insinueze în aceeaşi clădire cu ticălosul ăla şi-i plantase momeli la tot pasul, era chestie de ore să-l agaţe, dar, în loc s-aştepte cuminte, l-a apucat să scotocească tot mai aproape de staţia lui de lucru, începuse să i se vadă nasul ăla lung de copoi din avion, îi scria pe frunte „Fereşte-te!“ cu litere mari, luminoase, iar lui Ubiiţa atât i-a trebuit, că şi ăla avea nas de vulpe şi nu i-a luat decât jumătate de oră să spele putina. Şi-au mai umblat după el pe urmă încă un an şi măcelarul mai pusese la pământ încă vreo câteva sisteme.

„Îmi ardea fundul pe scaun, dar nu că voiam să se termine mai repede, ci că vedeam cum intru-n linie dreaptă şi cum se strânge laţul în jurul gâtului lui şi m-am tras mai aproape, să fiu sigur că nu mi se deşiră printre degete“, îi povestise atunci Sokolov.

De unde învăţase că mai important decât să fii deştept sau prevăzător e să ştii s-aştepţi, cum aşteaptă felinele lângă pradă, cu aerul lor absent şi dezinteresat, de zici că-s vegetariene sau că s-au retras la pensie, şi asta până-n secunda-n care muşchii le zvâcnesc scurt şi decisiv şi-şi iau elanul acela vital, fabricat în cămăruţele biologiei lor, instinctul acela al neratării, năpustindu-se asupra bietelor vieţuitoare, în care injectează necruţător amnezia totală.

Fomin i-a zis că mai are de învăţat cu aşteptarea, să nu se iluzioneze c-a făcut aşa şi pe dincolo, că astea-s scuze, că, de fapt, tu nu ştii niciodată ce-i în mintea celuilalt şi cât de bine te simte şi, dacă nu cumva e mai dibaci decât tine în jocul nervilor şi poate te-a simţit chiar de la început şi te-a urmărit, să se convingă că-i pui momelile alea, dar te-a lăsat pe tine să

faci prima greşeală, să te umilească, să-ţi demonstreze că pur şi simplu e mai bun şi poate să-ţi zboare de sub gheară exact când tu credeai că nu mai e nicio şansă să scape.

Şi-avea dreptate. Dovadă a fost faptul c-au urmat mulţi ani de antrenament al minţii şi-al sufletului şi câteva misiuni spectaculoase, reuşite, în care lui Sokolov i se părea chiar că nu face nimic, că stă aşa, conservat, ca moaştele, cu ochii închişi şi toate simţurile-n adormire, deşi era atât de prezent, parcă şi mai prezent, şi nu numai că n-avea nevoie să stea în proximitatea ţintei, dar ţinta însăşi venea spre el ca reptila urmând unduios amprenta sonoră din trompeţica şamanului.

La câteva minute după ce Fomin l-a lăsat singur, îi sună telefonul mobil şi, când răspunse, auzi vocea lui Sokolov. Ei, vorbind de lup…

— Unde eşti?

— În Tomtor.

— Şi cum e?

Sokolov îi făcu un scurt rezumat al căutărilor sale şi-i spuse că staţia meteo e un punct probabil de conectare pentru Znaiuşki, chiar dacă nu putea fi sigur sută la sută. I-a mai povestit şi cum a instalat programul de monitorizare a reţelei şi că trebuie să se întoarcă acolo să-l recupereze şi să studieze datele din ultimele luni.

— Foarte bine, îi zise Orlov, fă-o negreşit. Ieri, dacă se poate…

— Nu-i chiar aşa simplu. Ca să mă-ntorc acolo şi să intru iar pe calculatoare, îmi trebuie un motiv bun. Şi singurul e ăla pe care l-am avut şi până acum.

— Care?

— Să vorbesc cu Katia, cu familia…

— Exclus! se enervă Vadia. Deja ai fost prea des. O pui şi pe Katia în pericol. Eşti sigur că nu eşti tu cel monitorizat, că n-ai devenit deja suspect pentru el, dacă tot de-acolo se conectează?

— Nu sunt…

— Păi, vezi…

— Şi cum să intru acolo? Am deja o poveste, n-am cum s-o întorc.

— Asta înţeleg. Greşeala ta. Să te învăţ eu cum să intri? Pe fereastră…

— Acolo-i cineva tot timpul.

— Alieşka, nu mă lua cu de-astea, c-ai intrat şi-n uzina nucleară şi n-a ştiut nimeni.

Sokolov era deja iritat de îndărătnicia lui Vadia. E prea de tot! Adică ce crimă comite? Îşi pusese o poveste foarte plauzibilă în buzunar şi ei i-au aruncat-o la coş. Acum avea nevoie să se întoarcă măcar o dată, ultima dată, acolo, să strângă „mizeria“ după el şi mai ales să aibă acces la date. Putea să folosească acelaşi alibi ca odinioară în faţa Rufei, iar ei îl trimiteau pe fereastră.

„Bine, fie şi pe fereastră!“, îşi zise resemnat.

Se gândea însă dacă, fiind încă în Tomtor, n-ar putea să o sune măcar pe Katia, să-i audă vocea şi poate şi gânguritul Alisei, de n-o fi dormind. Pe de altă parte, interdicţia lor de a lua legătura cu familia nu fusese deloc explicită. Nu era clar dacă doar de-acolo, de la staţie, prin Skype, sau în general, inclusiv prin telefon, şi, chiar de-ar fi intenţionat să lămurească asta cu Vadia în convorbirea anterioară, a renunţat în ultimul moment, descumpănit de tonul ţâfnos al prietenului său.

„Nu vreau să creadă că-s slab! Pare că insist prea mult cu Katia şi Alisa, pare că-mi tot trag justificări din misiune ca să-mi ridice ei interdicţia. La naiba! Asta e… O să le-arăt că nu m-am şubrezit după naşterea copilului, nu de alta, dar nici nu vreau să sfârşesc prin vreun birou, ca bietul Vadim.“

Plănui să intre în staţie chiar în acea noapte, aşa că-şi mai făcu de lucru prin Tomtor, îşi închirie chiar şi-o cămăruţă pentru câteva ore la singurul hotel din zonă. De altfel, hotelul era plin de turişti, de toate naţionalităţile, mulţi interesaţi mai mult de Oimiakon, dar acolo nu puteau să-şi găsească decât vreo gazdă binevoitoare.

Se amestecă aşadar printre locatarii Turnului Babel, toţi cu vodca-n nas, flirtă puţin cu recepţionera, o tânără plinuţă, iakută de bună seamă, ca s-o tragă de limbă despre eventuali turişti care să-şi fi luat camere pe termen mai lung, dar, în afară de o ameţeală straşnică şi-o durere de cap, nu s-a ales cu nimic altceva.

Pe la două noaptea îşi luă zborul către staţia meteo. Trase snowmobilul între copaci, cam la jumătate de kilometru distanţă, şi-o luă pe jos, însă zăpada-i scârţâia sub tălpi ca un pat de bordel smuls din toate încheieturile de poftele amanţilor.

Aşa că, ajuns mai aproape de clădirea cu ferestre vag luminate, îşi scoase cizmele, le puse deoparte şi rămase doar în şosetele groase de lână, care mai amortizau miorlăiala aceea înfiorătoare, ce l-ar fi putut da de gol şi-n preajma unei bătrânici tari de urechi.

Se învârti pe lângă ferestre şi i se păru că vede o siluetă încă trebăluind prin jurul monitoarelor. Da, recunoscu codiţele acelea năstruşnice şi blonde. Ştia că Rufa e ca un

huhurez de noapte, de aia şi-a şi propus s-ajungă cât mai târziu. Dar pentru văduva aceea singură nicio oră nu era prea târzie.

După primul sfert de ceas nu-şi mai simţea picioarele. Mai avea de aşteptat şi nici măcar nu ştia cât. Se întoarse la încălţările lui, îşi scoase şosetele, îşi băgă piciorul gol în cizme şi trase şosetele pe deasupra lor. O luă înapoi şi se ghemui în apropierea ferestrelor, aşteptând s-o vadă pe Rufa plecată în cămăruţa ei de somn.

Asta se întâmplă abia pe la ora trei, timp în care Aleksei fu nevoit să facă zeci de genuflexiuni ca să nu se transforme într-o stâncă, precum prinţii aceia ce dădeau târcoale domniţelor şi maştera-i pedepsea cu bagheta ei fermecată.

„Bun, o să-i mai dau acum un sfert de ceas şi lui Moş Ene să-şi facă treaba…“, se gândi el cu obidă, frecându-şi mănuşile de obrajii amorţiţi.

Pe urmă se apropie de uşă, îşi scoase agrafa din buzunar şi, din câteva mişcări, dibui clonţul încuietorii. „Oare uşa asta ţipă?“, încercă el să-şi amintească dacă avea ţâţânii bine unşi, înainte să o deschidă şi să se strecoare înăuntru.

Nu ţipa. (Biroul ăla pe care o ţintuise pe Rufa însă urla ca toţi dracii, rememoră el, nu fără un oarecare fior.)

Camera era cufundată în vălul acela negru, sepulcral, străbătut doar de punctişoare şi linii luminoase de toate culorile, traversând mişcător ecranele şi monitoarele, asemenea unor scarabei obraznici. Se auzea doar bâzâitul fin, monoton şi înfundat al tuturor coloşcoveniilor alea care ne spun cât de mare să fie umbrela când ieşim din casă.

Se ghemui lângă uşă şi-şi ţinu răsuflarea. Îi veni în minte un cântecel de leagăn şi-acum şi-l fredona mut, în speranţa că

va ajunge până la urechile Rufei, deşi nu putu să nu se gândească iarăşi la Alisa lui.

Geaca groasă şi-o lepădase în afara clădirii, cu toate cheile şi monedele în buzunare, ca să fie sigur că n-are să clinchetească şi nici n-are să fâşâie când se va deplasa prin încăpere.

Femeile au urechi de lup chiar şi-n somn. Un amic al lui venea de la mârşăvii în crucea nopţii, auzind desluşit intonaţiile de sforăituri când intra-n casă, şi, chiar de călca mai fin ca un mâţ pe pernuţele lui, brusc se curma huruitul de tractor într-un gâjâit de scorpie înecată: „Ai ajuns, ticălosule?".

Uşa camerei de somn era întredeschisă, ca întotdeauna, numai că Rufa n-avea probleme cu polipii, astfel încât Aleksei să poată intui mai bine ce se petrecea acolo, înăuntru.

Se gândi întâi să se ridice drept în picioare şi să traverseze spre calculator, dar, prevăzător cum era, de teamă că prin intrândul uşii i-ar putea fâlfâi umbra printre luminiţe, în caz că femeia încă stătea cu ochii pe pereţi, îşi spuse că mai bine se strecoară târâş sau în patru labe. Târâş nu era bine, că hainele de pe el ar fi putut fâşâi pe mochetă, aşa că înaintă cu toată masivitatea aia a trupului precum Arhip printre nămeţi.

Se opri de câteva ori, încercând să prindă un sunet cât de mic, o respiraţie ritmică măcar din camera de somn, ca să ştie sigur că Rufeşka-i dusă-n norii viselor, dar sorţii se dovediră tare zgârciţi cu semnele de soiul ăsta.

Ajunse în cele din urmă, în patru labe, în dreptul scaunului şi-ncercă să-l pipăie, să simtă dacă va avea vreun scâncet când se va aşeza pe el.

— Tu eşti, Alieşka? se auzi atât de clar vocea aceea suavă, încât Sokolov încremeni ca o statuie ecvestră cu călăreţul

smuls.

Rufa, doar c-un cearşaf în jurul ei, apăru în uşa întredeschisă.

Nici măcar nu-şi dădea seama dacă-l poate vedea de-acolo, dac-o fi făcut vreun zgomot s-o ridice din pat sau fusese doar o nălucire a ei şi se va întoarce la somn.

Dar, când îi văzu faţa îngrijorată, nu mai avu nicio îndoială că se trezise şi va aprinde luminile şi nu va ezita să cerceteze tot locul, iar în podea el nu putea intra. Aşa că începu să delireze cu mormăituri de urs.

Atunci îl auzi şi veni direct spre el. Aprinse şi luminile. Ochii i se rotunjiră imenşi şi-şi duse mâna la gură. Ceva o surprindea, ceva o bucura.

— Doamne, Alieşka… În ce hal…!

O surprindea, desigur, bărbatul în patru labe, cu şosete de lână peste cizme, fără geacă, doar în pulover, dar cu căciuloiul mare în cap, pe care el şi-l lăsase gândindu-se poate că-i pălăria fermecată care-l face invizibil.

Continua să mornăie, pentru că ştia că nu mai are alt rol de jucat. Apoi ei îi dispăru orice îngrijorare şi râse de-a binelea.

— Ai putea să-mi spui cum un rob al lui Dumnezeu, oricât de beat ar fi, poate greşi ordinea asta simplisimă: şosetele şi-apoi cizmele…?

Dar Sokolov continuă să bâiguie indescifrabil, cu ochii pe jumătate deschişi.

— Şi geaca unde ţi-e? îl ironiză ea, cercetând cuierul şi podeaua. Sper c-ai avut destui bani de vodcă…

Pericolul cel mai mare în asemenea situaţii-limită, asta o ştia şi Aleksei, nu e că nu-ţi vei juca destul de convingător rolul de beţiv, homosexual, fustangiu – mă rog, în funcţie de

context –, ci că situaţia poate deveni în sine atât de hilară, încât doar cu greu îţi vei putea înfrâna un hohot homeric.

Pe de altă parte, ea se şi bucura. Se bucura şi-l aştepta. Da, i-a şi spus-o, sperând poate că-i atât de beat, încât nu-şi va mai aminti vreodată de această infirmitate a sufletului ei. I-a spus-o după ce-l lungise în patul acela strâmt (cu eforturi supraomeneşti să-l dezbrace şi să-l transporte – şi-aici, de dragul credibilităţii, Aleksei n-a vrut deloc să-i cruţe constituţia fragilă) şi-l ţinea în braţe ca pe un uriaş şi-l alinta pe la tâmple, ca o mamă înţelegătoare sau ca o iubită mistuită de pasiuni.

— *Ştiam c-ai să vii, mă rugam ca să vii,/ E şi-un Dumnezeu al celor singuri./ Să merg eu la tine sau pe pustii?/ Nici moartă! Vream să-mi cobori din gânduri.*

— Mmm… mmm… îngâna el, dar mintea-i, lucidă ca un ascuţiş de bisturiu, nu se mai tortura acum decât cu căldura înăbuşitoare a acestei femei, pe care şi-ar fi dorit aşa mult s-o posede, aici şi fără nicio întârziere, şi-ar fi şi făcut-o poate, de n-ar fi fost urgenţa aceea a măştii de neputincios pe care trebuia s-o tencuiască fără fisuri.

Căci, e drept, sunt beţivi şi beţivi, dar unul din aceia care-şi pun şosetele peste cizme şi-şi lasă haina afară în frig înainte să intre-n casă, care nu se pot deplasa decât în patru labe, nu numai că n-ar trebui să fie capabil să articuleze vreun cuvânt, ci nici instinctele elementare n-ar trebui să-l mai slujească.

Aşa că rabdă, Alieşka, rabdă! Rabdă cu frumuseţea asta în braţele tale, c-ai fi putut acum să te faci una cu ea în loc să gângureşti ca un bebeluş la ţâţa mă-sii.

— Cu Mazulin ai băut, aşa-i? Cu Mazulin şi cu trupa lui de flecari… îi zicea ea amuzată, convinsă că oricum nu înţelege

ce-l întreabă.

— Maaa… zzzuu… da… lin… scâncea el cu ochii închişi, dar drăcuşorul nu-l lăsa nicio clipă-n pace, aşa că tot continuă împiedicat…

— Şi… ’cea… că… ’cea că…

— Ce făcea?

— Maz-lin… ’cea că…

— Ce zicea?

— ’Tre… pice-re-le lui… tu… tu…

— Eu ce?

— ’Tre… piceo-re-le lui…

Ş-apoi Aleksei închise ochii de tot şi se lăsă moale, ca şi cum l-ar fi luat somnul cu targa pe vecie. Dar nu dormea, nu dormea defel. Stătea doar de pază.

Şi-o simţi deodată pe femeia aceea din braţele lui cum se face ca un ţurţur şi mâinile şi tot corpul i se încordează duşmănos. Apoi o simţi alunecând de lângă el, căzută ghemuit lângă pat, şi-o auzea plângând ca susurul unui pârâiaş trist de stepă. Şi poate ea n-ar fi vărsat nicio lacrimă şi nici nu s-ar fi chircit neajutorată, dac-ar fi ştiut că el nu doarme, dar ea credea că nu se mai poate vorbi cu omul acela şi totuşi îi vorbea, îi vorbea ştiind sau crezând că n-aude.

— Doamne! Doamne, Aleksei… Să fi fost tu, să fi fost alta… Oare ce-aţi fi făcut?… Ce-aţi fi făcut voi, puternicilor, când toată viaţa se dărâma peste voi, când omul în care vă puneaţi nădejdea să vă fie sprijin era o ruină… Şi-aş fi dat orice să-l aduc înapoi, pentru el şi pentru mine, că tot îl mai iubeam. Mazulin, Pazulin, Cazulin, oricine-ar fi fost, oricine mi-ar fi întins o mână, i-aş fi dat nu doar trupul meu, i-aş fi dat inima din piept, viaţa mea…

Iar Aleksei auzea totul clar, limpede şi-l trecu un frison şi nici el nu ştia dacă-i de scârbă faţă de femeia asta atât de frumoasă sau de furie pe tartorul acela cu burta păroasă şi buric nesăţios. Căci şi-i imagina acum pe amândoi, pe Rufa şi Mazulin – ea, ca o desfrânată magnifică, cu părul despletit, lingându-i buricul acela vicios, el, ca o smârdoare, pe un scaun, gâfâind şi gâlgâind din mucoasa laringelui grohăiturile lăcomiei şi neruşinării.

— Chiar dacă nemernicul acela şi-a luat cuvântul înapoi… Că poate el chiar putea să-l salveze, să-i dea o slujbă, să-şi regăsească rostul. Dar nu, el tot mă ducea cu vorba şi voia să mai vin, să mai vin pe la el… Şi uite că nu m-am mai dus, că mi-era silă de mâinile mele şi de gura mea şi nu mai puteam să mă văd nici în oglindă şi nici pe amărâtul acela nu-l mai puteam privi în ochi… aşa că l-am lăsat să moară. Eu sau Mazulin… ce mai contează… amândoi… l-am lăsat să se ducă unde-o crede el că-i e mai bine…

Şi plângea, plângea acolo, încetişor, ca un foşnet… Şi Aleksei asculta, asculta, cu ochii închişi, ca un copil culcat pe muşchiul pădurii.

Capitolul 13

Ar fi uitat de petrecerea aia de pomină şi şi-ar fi dizolvat în mintea lui netrebnică ororile alea văzute şi auzite şi l-ar fi mototolit chiar pe Mazulin însuşi sau reprezentarea lui Mazulin, aşa cum a mototolit invitaţia aceea la dezmăţ, ar fi făcut toate astea cu bucurie şi uşurare, dacă în casa lui n-ar fi avut acum, nedezminţit, proba vie c-a fost în pandemoniu, că şi prin el au trecut focurile mlaştinilor de jos, urâciunea, neputinţa, păcatul, că – e drept şi asta – a avut şi puţinul merit de a nu capitula cu totul în ghearele putreziciunii, de a smulge din mijlocul răului sufletul neprihănit, oricum din naştere damnat la noaptea cuvântului, al acestei fete, Aita, ea însăşi fiind dovada supremă a trecerii lui prin valea bolgiei; ea, fetiţa asta care stătea acum într-un colţ al cămăruţei lui, cu genunchii la gură, jucându-se cu unghiile de la picioare.

Nu mai era însă doar fetiţă şi uneori nici nu ştia cum să se uite la ea, căci se găsea în stadiul acela de mijloc, între râsetele inocente ale copilăriei (dar ce copilărie o fi avut biata într-un orfelinat sau în templul destrăbălării lui Mazulin…) şi insolenţa chinuitoare a tinereţii adulte, vârsta întrebărilor, a temerităţii şi-a fricilor, a încercărilor şi-a experienţelor imediate dintr-o realitate mustind de ispite şi cazne.

Era Aita copilul care-l muşcase în prima noapte când l-a adus în casă şi când, pentru mintea ei, nu schimbase decât un stăpân nemernic cu unul mai îngăduitor sau Aita abia iţită din crisalida feminităţii, trecându-i pe dinainte pe jumătate dezgolită, să-şi testeze puterea inefabilă a unui farmec pe care doar îl intuia naiv?

Chiar uitându-se pe fereastră la jocurile ei cu Arhip, când îl ţesăla blândă sau îi sumeţea buzele ca să-l facă să zâmbească cu toţi dinţii sau îl încăleca şi, aplecându-se pe burtă, făcându-se una cu spinarea lui, îi sufla ceva la ureche, poate imaginându-şi doar că-i poate vorbi, chiar şi-atunci el nu ştia dacă-i numai jocul unui copil năzdrăvan prin lumea necuvântătoarelor (şi Aiuşka însăşi era asemenea lor) sau unul din acele preambuluri erotice pe care adolescenţii le descoperă fetişizant într-o hârjoană cu fiinţe şi obiecte din jurul lor.

Cel puţin putea vorbi cu cineva despre secretele lui, putea să-i spună cuiva cu voce tare ce-l macină, cum îşi calculează următorii paşi, ce-l emoţionează la Rufa, ce-l enervează la Vadia, cât de dor îi e de Katia şi de Alisa lui, cât de mult şi-l doreşte prins pe Znaiuşki, numele acesta interzis, pe care se reţinea să-l pronunţe, chiar şi din greşeală, în prezenţa cuiva, de teamă să nu fie acela sau aceea, poate nu Znaiuşki însuşi, dar un colaborator de nădejde al acestuia.

A dus-o pe Aita şi-n magazinul din Tomtor, să-i cumpere nişte haine mai de Doamne-ajută, în orice caz, unele mai de femeie, să nu mai umble aşa, tunsă băieţeşte şi cu veşmintele ei lălâi de rândaş, şi-ncerca să-i scoată din obişnuinţă şi deprinderile de slugă, să nu mai tresară de fiecare dată când Aleksei se scula de la masă sau din pat, când făcea vreo

mişcare prin casă, de parcă era menirea ei pe lume să argăţească pe orişicine ar oploşi-o.

Dar, cum era un sat mic, nici nu voia să-i iasă vorbe că şi-a luat vreun copil drept ibovnică, aşa că, de ochii lumii, o mai lăsa pe orfană să se-arate folositoare-n casă, să mai sfarme un cub de gheaţă pe afară, să pună şaua pe Arhip, să creadă guralivii că ea chiar îşi câştigă cinstit existenţa.

Şi, pe măsură ce stătea cu ea în casă şi uneori doar o studia ca pe un animăluţ, începu s-o vadă undeva între Anna, Annuşka cea moartă, cea din camera de hotel, şi Alisa, cea abia născută, viaţa şi speranţa lui.

Ea avea obişnuinţa cititului pe buze, lui însă îi era mai greu s-o înţeleagă, să ştie ce-i lipseşte, dacă-i e frig sau dacă-i e cald, dacă-i e dor să vadă pe cineva sau dacă, dimpotrivă, într-o zi n-are chef de nimeni. Era şi ăsta un exerciţiu care-i solicita lui Sokolov toată empatia. Îl obliga să-i înveţe pe dinafară penumbrele ce i se perindau pe faţă când era răpusă de tristeţe, lehamite, dezamăgire, să-i înveţe şi nuanţele ochilor, cu lumini de bucurie, mirare, exaltare, în virescenţa unor tulpini parcă răsărite din suflet. Iar la vârsta asta, când băieţii şi fetele sunt ca întruchipările capricioaselor anotimpuri, patru-n unul singur, toate stările se puteau succeda cu repeziciune de câteva minute, ca feţele de gură-casă văzute din comediile de la bâlci.

Aiuşka bosumflată că el stătea cu ochii în calculator. Oricât ar fi fost de fascinată la început de ecranul acela luminos, mai mult ar fi vrut să se bucure de lumina ochilor lui.

Aiuşka fericită că el i-a luat o coroniţă din Tomtor. Aşa-i sărea de gât şi-l mângâia şi-i venea să-l sărute chiar pe gură,

că pentru ea lucrurile astea mici şi colorate, primite de la un aşa bărbat, erau de neimaginat.

Aiuşka zvăpăiată când se trezea înaintea lui. Şi venea în cameră peste el şi-l gâdila pe la nări, ca o pisică jucăuşă, sau chiar se băga sub pătura lui şi-ncerca să-l cuprindă-n braţe, căci se gândea cu mintea aceea a ei: „Tu eşti bărbatul meu! Cu tine o să mă mărit!“.

Aiuşka cea poznaşă roşind vinovată când el o certa ba că n-a pus nu ştiu ce vas la locul lui, ba că s-a repezit să-i tragă cizmele când el intra-n casă şi se aşeza în pat, ca o slugă prea plecată. Şi ea atunci se gândea: „Pentru că te iubesc, băi, prostovane, de-aia îţi trag cizmele, nu că-mi dai tu masă şi casă!“.

Şi-aşa, cam într-o săptămână de vorbe, înfruntări şi drăgosteli, Aita află despre Katia, Gagarin, labradorul, şi Alisa, despre monstrul ăla care împinge fete şi băieţi de vârsta ei la sinucidere, Znaiuşki, despre frumoasa meteorologă, căruia el părea a-i trage clopotele şi pe care ea era deja geloasă, fără s-o fi văzut măcar.

Venise o scrisoare de la Rufa şi ea nu voia să i-o dea, iar el, mai mult în joacă, o alerga şi-o alinta, cum o alinta el – îi zicea „Muta“, dar nu cu răutate:

— Dă-mi scrisoarea, Muţico, c-o fi de la Moscova!

Dar ea vedea bine că-i de la o femeie, de la femeia *aia*, şi se gândea, în jocurile ei de adolescentă răzvrătită: „O să-ţi rup toate scrisorile, nemernicule, curvarule, că vrei să mă părăseşti…“. Şi el îi explica până şi pistele pe care le găsise, după ce-a reuşit să extragă programul de monitorizare de pe calculatorul de la staţia meteo (în noaptea aceea, după ce Rufa adormise buştean, tristă cum fusese).

— Uite aici… zicea Sokolov, cineva cu un dispozitiv din exterior, un laptop sau ceva, s-a conectat la reţea. Am nişte date de identificare şi am să le trimit la Moscova, să vedem cine e.

Şi ea îi studia atentă buzele, chiar dacă nu pricepea toate cuvintele alea, şi vedea şi ecranul, apoi nu se mai putea concentra şi tot la ştrengăriile ei se gândea: „Ce ţi-aş săruta eu buzele alea, prinţul meu deştept, of, of, of…“. Şi, când el se uita la ea, redevenea serioasă şi-şi ştergea surâsul ăla şăgalnic, că ştia că, destul de repede, el învăţase să-i citească-n cortina muţeniei şi surzeniei.

O mai şi plimba pe cal pe malul fluviului, când soarele strălucea încă neputincios s-alunge valul de ger, şi ea iar se împăuna ca o prinţesă răzvrătită, sau se plimbau cu snowmobilul şi admirau turme de reni împinse la galop de păstorii lor prin pusta înzăpezită sau cai mici şi iuţi, îndurând ghearele frigului.

— Nu aşa te porţi c-o servitoare fără limbă şi timpane, îi zicea Mazulin lui Iliuşin, mânios că-şi pierduse fata, aproape fără voia lui, şi aflând zvonurile că inginerul o plimbă pe colo şi pe dincolo, ca pe-o crăiasă, în loc s-o ţină-n casă să-i spele izmenele.

— Ei, parcă ştii ce talente o fi dobândit fetişoara aia prin orfelinatele pe unde-a umblat… Că matale n-ai apucat s-o încerci şi-ai tratat-o cu decenţă şi cu bună-cuviinţă, mai răsucea piticania cuţitu-n rană.

Apoi, într-o zi, veni Rufeşka la el, văzând că iar nu mai dăduse niciun semn de viaţă. Şi Aita îngheţă când o văzu cât e de frumoasă. „Aşadar, tu eşti aia!“, îşi zise ea roasă pe dinăuntru de drăcuşori. Iar Rufa o privi în fugă, dar fără mare

interes, căci aflase cine e şi ştia că lui Aleksei i se făcuse milă de ea şi-a luat-o ca pe-un copil de suflet.

— Uite ce-i, Aleksei, voiam să nu mai fie lucruri pe care să nu le ştii despre mine, începu ea după ce Sokolov aşeză ceştile cu ceai pe masă.

— Adică ce lucruri? Sunt atâtea pe care le ducem cu noi în mormânt.

— Mi-ai zis atunci, în noaptea aia, când erai mort de beat, ce-ai auzit de la Mazulin şi voiam să-ţi zic că-i adevărat şi că...

El îi duse mâna la gură.

— Dar n-are rost să vorbim despre asta. Nici nu vreau să ştiu, nici nu vreau să înţeleg. Nici tu nu ştii atâtea despre mine şi n-o să ţi le spun vreodată.

Ea se dezumflă.

— Faci cum vrei. Eu totuşi trebuie să-ţi spun. A fost o perioadă grea atunci când mai credeam că-l pot salva.

— Rufa, nu trebuie să te justifici cu nimic faţă de mine.

Aita stătea în camera ei şi crăpa de ciudă că nu putea să audă ce vorbeau şi nici nu reuşea să le vadă buzele din locul în care se afla. Aşa că-şi făcu de lucru de câteva ori prin bucătărie, defilând pe lângă ei ţanţoşă şi trăgând cu coada ochiului, mai ales la ea, la faţa aceea de rusoaică blondă şi dată naibii, care-o scotea din minţi. „Ei, Aleksei, Aleksei, tot nu-i mai frumoasă ca mine. Nu ştiu ce-oi fi văzut la ea. Că are cearcănele alea negre şi părul ăla în neorânduială...“, se gândea ea cu obidă.

— Am un băiat, mai zise Rufa. Nu ţi-am zis nici despre el prea multe. De fapt, nu prea vorbesc cu nimeni despre el. A fost foarte afectat după moartea lui taică-său.

— Aşa? Şi câţi ani are? deveni brusc interesat Sokolov.

— Douăzeci. Începuse studiile la Moscova, dar n-a mai continuat. S-a întors aici şi-i tare sălbatic, mă tem să n-o ia pe urmele lui taică-său.

— Aha, murmură Aleksei gânditor.

„Mai are şi ditamai măgădăul, prostule. Păi, cu-aşa femeiuşti umbli tu?“, vorbea Aita cu Aleksei, căci, tot trebăluind prin bucătărie, văzuse câte ceva din mişcările acelor buze frumoase.

— Poate te întrebi de ce-ţi spun toate astea, Alieşka… Pentru ce? Pentru o noapte, noaptea aceea, pentru o aventură…

„Şi-i e şi gândul numai la coţcăială, se vede asta pe toată pielea ei. Halal! Ca mine nu mai găseşti, nătăfleţule!“, îl certa Aita pe Sokolov.

— Nu ştiu cât o să stai pe aici. O să termini şi-o să pleci. Nu sunt un copil. Ai familia ta, o să te întorci la ei… Eu o să rămân. Dar, cât mai eşti, n-aş vrea să nu ne putem uita ochi în ochi… N-aş vrea să nu ştii ce-i de ştiut despre mine sau să mă ocoleşti…

„Ce-a zis? Copil? Copil? Păi, cum să fie ea un copil? Cu începutul ăla de guşiţă, cu punguţele alea la ochi, cu mâinile ei aspre? Bine, Alieşka, bine, du-te cu baborniţele tale şi lasă-mă pe mine, lasă-ţi dulcea prinţesă iakută pe mâna lui alde Mazulin“, se tânguia Aita, că oricum nu putea să i le zică în faţă.

Aleksei se înduioşă de sinceritatea Rufinei şi-i luă mâinile-n mâinile lui, ceea ce o făcu pe Aita să zdrăngănească vasele şi chiar să trântească pe jos ditamai cazanul, asurzindu-i pe cei doi.

Aleksei o bătu pe umăr cu un zâmbet, căci văzuse deja cum fierbe în ciorba ifoselor ei, şi-i făcu semn din ochi să-i lase singuri. Valea!

„Aşa, măgarule, nu mai eşti tu prinţul meu. *Du-te în camera ta, cenuşăreaso, ca să mă-ntind eu pe masă cu Baba-Cloanţa*“, plângea Aita în mintea ei şi-apoi se supuse şi-n camera ei urzi un plan cum are s-o otrăvească pe matracucă cu o bucată de pastramă de cal în care o să pună ierburile cele mai rele de la şamanul ăla hazliu.

— Mă bucur că ne-am lămurit, îi zâmbi el Rufinei după ce Aita se retrase din bucătărie. Dar copilul tău… Voiam să te întreb de copilul tău…

— Ei, da, e ditamai omul. Sunt bătrână, Aleksei, ce crezi tu… surâse Rufa cochetă.

— Eşti bătrână şi numai bună… o consolă el şugubăţ. Ascultă-mă, băiatul tău… de ce-ai zis c-o s-o ia pe urmele lui taică-său?

Din momentul în care Rufa i-a vorbit de fiul ei, mintea lui Sokolov nu mai avea odihnă. Era ca şi cum Znaiuşki începuse, prin gura altcuiva, să comunice cu el.

— Pentru că nu-şi mai revine după ce s-a prăpădit. Poate că se simte vinovat. El era acasă atunci. Eu am ajuns un pic mai târziu.

— Înţeleg, oricum… treabă grea cu ăştia ca ei… Nu şi-a făcut şi el o prietenă?

— N-are pe nimeni.

Acum Rufina devenise cumva contrariată de interesul brusc pe care Aleksei i-l acorda, dar nu ei, ci odraslei despre care abia aflase, aşa că Sokolov se opri, simţind că nu se mai poartă normal.

— Bine, bine. N-ar trebui să te lase singură. Trebuie să-ţi fie un sprijin, puse el punct, se aplecă asupra ei şi-o sărută pe buze, dar nu tocmai ca un amant, ci mai degrabă ca un prieten foarte bun.

Iar ea se topi îndată şi speră să obţină ceva, orice, o vorbă, promisiunea unei revederi în locul acela al lor, la staţia meteo.

— Dar de ce nu mai vorbeşti cu ai tăi de la Moscova? Serios acum… Tu mă eviţi pe mine? N-ai mai vorbit cu ei de ceva vreme.

— A, nu, dar acum au plecat undeva la ţară, la munte, şi-acolo nu au conexiunea prea bună ca să ne mai vedem. Mai vorbim doar la telefon, uneori, când mai ajung eu prin Tomtor. Ce prostii sunt în capul tău, Rufeşka? De ce să te evit?

Acum i se făcu ruşine de el însuşi, pentru că nu putea să spună că nu simte nimic pentru femeia asta, dar e drept c-a şi vrut s-o evite, tocmai pentru a curma orice iluzii, când, brusc, iată, miroase că ea îi oferă o pistă preţioasă în misiunea lui şi-ncepe s-o trateze cu mai multă căldură şi chiar să se arate disponibil pentru continuarea aventurii lor.

„Dar tot e bine că ne-am lămurit cumva. E bine c-am tranşat-o şi ea ştie că locul meu nu-i aici şi nici al ei la Moscova…“, se încurajă Aleksei, după care o strânse în braţe şi de data asta o sărută lung pe gură, încât ea aproape-şi pierdu cu totul capul şi se smulse, agitată, se ridică, se îmbrăcă şi vru să iasă în grabă, răvăşită, dezorientată, dar şi cu o lumină strălucitoare pe chip.

— Pleci?

— Trebuie… Dar o să ne vedem, nu? Negreşit!

— Sigur, zise el şi-o mai strânse o dată în braţe înainte să iasă şi-apoi o văzu pe geam îndepărtându-se împleticită, ca un

om beat, şi i se păru chiar c-o vede râzând, un râs al nebuniei sau al unei îndrăgostite târzii.

Se întoarse în cameră şi se-apucă să-şi studieze iar liniştit documentele. Voia să-şi alunge gândul ăla alert. „Ce-a fost asta? Ce-a fost asta? Ce legătură are băiatul ăla cu Znaiuşki? Cum de nu mi-a spus până acum că are un fiu? Cum de nu mi-a spus nimeni, la câte bârfe circulă-n satul ăsta? Dar dacă el e Znaiuşki? Dacă-i el şi stă în Tomtor, atunci cine s-a conectat cu dispozitivul ăla la staţia meteo? Că el n-avea nevoie de aşa ceva."

Aştepta cu nerăbdare acum expertiza de la Moscova despre acel misterios dispozitiv.

„Sokolov, trebuie să-ţi calmezi mintea", îşi zicea. „Linişteşte-ţi căpăţâna aia, c-a luat-o razna şi eşti gata să faci greşeli. Orice ai face, nu-ţi speria prada!"

Pe urmă se lungi în pat şi intră-n exerciţiul lui de relaxare, să-şi golească mintea, să-şi liniştească sufletul. Stătu aşa câteva ore bune, iar Aita nu mai ieşi din camera ei.

Când însă se pregătea s-adoarmă, o simţi ţâşnind ca o zvârlugă pe uşă şi apoi cuibărindu-se lângă el sub plapumă. „Ce drac de joc mai e şi ăsta?", îşi zise, nedumerit încă de ce se întâmplase, şi, când pipăi mai bine, o simţi complet dezbrăcată, trupul acela al ei firav, care semăna atât de bine cu al Annei, rece, de parcă era chiar Anna moartă. Îşi scutură capul, ca şi când voia să îndepărteze o viziune de coşmar ce tocmai se pregătea să-i fure minţile. Dar zvârluga nu se mulţumi cu atât, să se lipească de el. Cu mişcări stângace, neîndemânatice, începu să-l pipăie şi ea între picioare. Cu mâinile acelea mici, în gesturi mecanice, de copil prost.

Aprinse veioza, îi prinse capul cu mâinile lui mari şi o privi drept în ochi, ca ea să-i vadă bine buzele. Vru să-i zică ceva repede şi plesnitor, dar aproape că se blocă. Capul ăla era de o frumuseţe paralizantă. Închise ochii, îi deschise iar şi-şi mişcă desluşit maxilarul.

— Ce crezi c-o să faci?

„Te vreau, te vreau doar al meu, prinţule!“, îl străbătu ea cu ochi rugători.

— Eşti nebună, Aiuşka!

„Da, sunt nebună, dar ce-o să te faci, că-s nebuna ta!“, îi pâlpâiră disperat pupilele.

Apoi o împinse la distanţă şi puse plapuma între ei, să nu-i mai atingă în vreun fel goliciunea aceea necoaptă.

— Dacă mai faci asta, te omor! îi zise Aleksei jumătate-n glumă, jumătate-n serios.

Iar ea îl izbi cu mâinile în piept, încovoindu-şi mâhnită sprâncenele.

„Omoară-mă, prostule! Dac-atâta îţi vine să faci cu mine, omoară-mă! Măcar şi atât mi-ar fi de ajuns…“

Apoi se puse pe bocit, cu frisoane, şi el o înveli bine şi-o strânse în braţe, ca s-o stăpânească, aşa cum ai pune o pară nefăcută într-o bucată de ziar, să se mai coacă, până când fata se mai încălzi şi-ncepu să se simtă atât de bine acolo, cocoloşită de trupul acela mare, că se trezi râzând de bucurie.

— Nu râde! Te omor cu mâna mea, drăcoaico! şopti el surâzând şi-apoi adormi.

Capitolul 14

Ded Moroz îşi întinse burta pe scutul de gheaţă, păzind clocotul tot mai avântat al Indighirkăi, căci simţea şi apa cea mare că-i aprilie şi că-i vine rândul să-şi rostogolească unda în mângâierea astrului solar, şi nu pe sub platoşa aceea mată şi încremenită.

— Urlup! Urlup! făcea el ca o păsăruică timorată.

Aproape că-l încălecase Aita, fără s-audă nimic, doar icnind din buze încântată, încercând parcă să studieze mişcările pavilioanelor mari ale bătrânului, ca să poată descifra din ele ce auzea el mai exact îndărătul gheţii şi cum le răspundea peştilor.

Câţiva metri mai încolo, la celălalt capăt al micului năvod, trecut prin a doua copcă, stătea Aleksei cu pleoapele închise, ca un sfinx, de-ai fi zis că imploră peştii sau măcar un idol al tuturor solzoşilor din lume să se-adune cu încredere în ochiurile mincinoase ale plasei. Dar nu asta făcea Sokolov. E drept c-avea nevoie de o aşa relaxare cum e pescuitul şi de-aia şi venise, alături de mica lui prinţesă şi bătrânul şaman, la fluviu, numai că el era frământat de alte gânduri.

Vorbise cu Vadia la Moscova şi se părea că cei de-acolo dibuiseră numele fantomei care se conectase la reţeaua de la

staţia meteo. Doar că era cu neputinţă… Da, aşa îşi spunea Aleksei. „E cu neputinţă! Asta-i o pistă falsă!“

Ded Moroz îşi scoase *homus*-ul şi-ncepu să-l zumzăie cu gura şi cu degetele, iar pe faţa mică şi drăgălaşă a Aiuşkăi se citea o fascinaţie teribilă, chiar dacă timpanele ei rigide nu primeau niciun ţârâit, oricât de mic, al aerului, dar pesemne că acel tremolo îi dezmierda obrajii sau fruntea, unde îşi dezvoltase o sensibilitate specială, fără chiar a avea privilegiul de a şti cum sună cu adevărat acele ciocniri ale undelor cu moleculele din atmosferă.

De bună seamă că peştilor li se adresau trilurile acelea extraterestre. Dacă nici ei n-ar fi înţeles tonurile vibrând jos sau acut, înlănţuite melodic de măiestria instrumentistului, atunci cine să le fi înţeles?

— Mikil Arsenovici, zise Sokolov la un moment dat, ieşind din muţenie, eu ştiam că la pescarul de ispravă nici barca, nici gura nu-s sparte…

Moşul însă se făcu că nu-l aude şi-şi continuă ademenirea, iar abia după un timp tresări şi-i răspunse lui Aleksei.

— Da’ ce, io-s pescar?…

— M-aş fi mirat să fii… râse Sokolov şi-şi aminti atunci de Ubiiţa.

Adevărul e că l-a scăpat pentru că-l mânca limba, voia să se joace cu el. Ştia că-i ca şi prins şi-a început să intre în vorbă, să-l tachineze, zicea el, „ca să-l ţină aproape“, dar nu asta era, avea acum puterea să recunoască faţă de sine, ci pentru că pe atunci era tânăr şi sinele-i dădea pe-afară şi, de fapt, tot ce-şi dorea era ca „măcelarul“ să simtă angoasa aia pe care o simte orice pradă. Să se simtă încolţit şi totuşi să nu mai aibă cale de întors.

Cum sunt şi peştii înainte să tragă cârligul, cu o fracţiune de secundă înainte să-l înhaţe-n cerul gurii. Aşa povesteau pescarii bătrâni din Verhoiansk, dar poate era numai o legendă locală. Ziceau: „Clipa aia dinainte să strângă boticul şi să muşte momeala e şi clipa-n care se declanşează neliniştea pericolului şi se răzgândesc, da-i cam târziu. Da, Aleksei Feodorovici, fiecare peşte prins e un peşte care s-a răzgândit prea târziu".

Numai că, în ce-l priveşte pe Ubiiţa, era sigur că nu l-a identificat greşit. Avea un cerc de suspecţi de puteai să umpli foaierul unui teatru. Putea fi la fel de bine oricare dintre aceia. Dar a ştiut dintru început că nu va bâjbâi, că va pune radarul pe el din prima încercare. Şi, când l-a dibuit, i-a exclus pe toţi ceilalţi, indiferent de semnalele pe care le primea – şi-l mai bătea la cap şi Vadia: vezi că poate fi şi ăla, şi celălalt, verifică-i în parte –, a mizat pe Ubiiţa până la capăt.

Aşa şi-acum. Moscova îi spunea că le-a ieşit din expertiză numele lui Anatoli Mazulin, numai că el şi-ar fi pus degetele pe ghilotină că Tolia n-are nicio treabă cu Znaiuşki. L-a văzut şi la petrecerea aia – băiatul lui Mazulin şi-atât; slab, copleşit de personalitatea părintelui, fără nicio idee a lui, fără niciun gest al lui, fără să priceapă nimic din viaţa asta, afară de porcoşeniile lui tătâne-său cu femeile de prin sat.

Ar împinge Tolia pe cineva la sinucidere, uite-aşa, subtil, manipulându-i stările şi fricile? Ar avea el minte pentru un joc mai mare, ca un năvod planetar în care s-alunece tont după tont?

Nici pomeneală. Nu, pentru asta îţi trebuie multă stăpânire de sine şi Tolia se vedea de la o poştă că n-o are. El era cazul clasic al panicardului care dă cu toporul în capul acelei

devuşka pe care a forţat-o să i se bage în pat, de frică să nu trăncănească la poliţie.

Numai că Vadia îl presa, cum făcea el, să nu-l scoată din calcul, să urmeze procedura şi să-l verifice până la capăt. Pierdere de vreme! Nu se potrivea şi pace!

I-a zis că are un fir mult mai plauzibil, c-ar putea fi chiar băiatul doamnei de la staţia meteo, chiar dacă nu stătea în Oimiakon, stătea în Tomtor (iar Orlov nu pierdu ocazia să-l muştruluiască – „Vezi, ţi-am zis să nu te mai conectezi cu-ai tăi!“). Dar nici asta nu prea stătea-n picioare, de vremea ce el nici n-avea nevoie să meargă până la staţia meteo ca să se conecteze la Internet, dacă tot stătea în Tomtor.

Scenariul cel mai plauzibil, după mintea şi flerul lui Sokolov, era că, oricine va fi fost Znaiuşki, l-a mirosit că-i calcă pe urme. Şi iată cum demonul i-a dat pe sub bot găluşca cu Anatoli Mazulin.

Chiar şi aşa, pentru el era o informaţie nepreţuită. Căci, ca să fie mirosit, trebuia să fi fost ceva vulnerabil în comportamentul lui, iar singura vulnerabilitate de până acum erau Rufa şi contactul cu Moscova, acestea împreună, cum s-au şi brodit de la început.

— Aşadar, maestre Znaiuşki, dragul meu pârlit, crezând că m-ai împins pe căi lăturalnice şi m-ai trimis la vânat de răţuşte, în fond, mi-ai dat indiciul de aur – eşti aici şi măcar o singură dată am fost aproape-n curul tău, vorbea Sokolov cu muta lui frumoasă prin casă, iar aceasta făcu ochii mari.

„Vai, l-ai prins pe Znaiuşki! Bravo ţie, prinţul meu deştept.“

Dar, pentru a se încredinţa că urmează etapele ca la carte, îi făcu şi-o vizită lui Mazulin acasă. Bineînţeles, sub pretextul că s-ar căi pentru iuţimea lui de la petrecerea cu faimă rea.

— Să mă ierţi, Artiom Sergheevici, eram beat. N-aveam în gând să-ţi fac vreun rău, dar ştii cum sunt oamenii la beţie, mai mânioşi…

— Nu-i cu bănat, Aleksei Feodorovici. D-apăi, nu m-ai văzut pe mine cum m-aprind? Dar, hai, zi-mi, ca-ntre bărbaţi (şi-i făcu din ochi neruşinat), ţie chiar îţi place fătuca aia, de-ai aruncat zece mii de ruble aşa, din buzunar, cum s-ar zice?…

— Îmi place, nu zic nu. E tânără, e frumoasă. Câţi ani să fie pe trupşorul ei?

— Păi, să tot fie opşpe anul ăsta. Numai bună de măritat, hăhăi Mazulin, fluturându-şi mâinile-n aer şi pocnind din degete ca la nuntă, după care turnă un pahar de vodcă.

Apoi se scărpină după ceafă şi parcă-i mai stătea un spin în gâtlej.

— Nu te supăra că te-ntreb, Aleksei Feodorovici, tot aşa, ca-ntre bărbaţi… şi clipi iar complice şi adăugă repede: Că, să ştii, eu nu m-am atins de-o unghiuţă a ei şi nici Tolia al meu… pot să jur! E… deci… deci… cum e… la pat?

— Cum să fie, e bună, îi intră în joc Sokolov. Dar parcă nu-mi vine a crede că ăsta micu' al tău, mai de vârsta ei, n-a înghesuit-o prin vreun cotlon…

— Ei, cum să zici aşa ceva, Sokolov? E cuvântul meu…

— Dar parcă tu ştii ce face Tolia al tău tot timpul… Şi-n plus parcă m-a lăsat şi ea să înţeleg c-ar fi aşa…

Mazulin se încruntă nedumerit.

— Ţi-a scris ea aşa ceva?

— Ei, m-a lăsat să-nţeleg…

— Nu te încrede, Sokolov. E un copil şi ştii cum sunt copiii, că le mai place să ticluiască, se mai laudă… zise Stăpânul, bănuind că Sokolov mai mult îl provoacă, de vreme ce fătuca

aia abia putea citi, darămite să mai şi lege pe hârtie ceva litere.

Se gândi numai că inginerul o avea vreo gelozie ascunsă.

— Dar de ce eşti tu aşa sigur că băiatul tău nu şi-ar fi făcut poftele cu ea?

Atunci Mazulin se mai scărpină o dată-n cap, năduşi gros şi izbucni:

— Pentru că-i un prostălău, de-aia! Îl iubesc ca pe lumina ochilor mei, aş ucide şi chiar pe mine m-aş reteza de pe faţa pământului doar să-i fie lui bine, dar de prostălău… mai mare prostălău ca el nu-i. Aş fi zis bogdaproste s-o fută pe mută…

Şi-apoi, cât era de mare şi fudul, Mazulin se puse pe bocit, iar Sokolov se-ntrebă ce l-o fi apucat aşa, dintr-odată, a se jelui.

— Ei, ei, nu te mai amărî aşa, Mazulin, a pârlit-o, n-a pârlit-o, ce-i treaba noastră?… Ce-i de văicărit?

— Iartă-mă, iartă-mă, zise el, ştergându-şi nasul cu mâneca largă şi-şi mai veni în fire.

„Trebuie să fi apăsat eu pe un buton dureros că ditamai taurul lăcrimează“, se gândi Sokolov şi-ncercă să se mai joace puţin cu limba grăsanului.

Şi limba chiar se porni a dansa. Căci Mazulin se puse pe povestit, ca să-nţeleagă şi musafirul lui ce coardă i-a ciupit, că, altfel, el e un bărbat în toată firea şi nu plânge aşa, din nimic, decât poate când se îmbată mai tare şi lălăie *Oi, to ne vecer*.

Pare-se că, atunci când Tolia avea în jur de paişpe sau cinşpe ani şi familia Sudlenkov locuia în Oimiakon, el era prieten cu Mişa, băiatul lor. Şi Mişa ăsta era un drac de copil, iar Tolia cam sărac cu duhul, ca şi acum, era obsedat că n-are şi el zdrânga mare, ca tovarăşul său. Aşa că diavolul ăla

(prunci, deh! mama lor!) l-a convins că nici el n-o avea prea mare, până când a ieşit în frig la minus şaizeci de grade, şi-a prins-o între două plăci de metal şi-a tras de ea câte un pic, câte un pic, până s-a făcut bărbăţie-n toată regula.

— Iar la noi, până şi câinii din Oimiakon ştiu că, de le-o veni a linge vreo fierătanie pe îngheţul ăsta, nu mai mănâncă cât or trăi. Dar prostălăul meu… deh, s-a luat după el… şi-a fost vai şi-amar, Sokolov, vai şi-amar. Numai prin spitale am umblat cu el şi nici acum nu-i om, chiar dacă-i mai bine…

Şi iar se puse a lăcrima mastodontul la amintirea dureroasă.

Cu discuţia asta lămuritoare, Sokolov a priceput definitiv nu doar că Tolia putea fi scos cu totul de pe listă, ci, aşa cum intuise, că altcineva a vrut să-l dea pe bietul eunuc, ca să-şi piardă vremea el umblând pe pustii. Şi oare nu acelaşi „prieten“ năzdrăvan o fi fost? Dar, dac-a fost el, atunci mai era vreun dubiu asupra identităţii răului? Nu era clar cine-i păstorul naivilor sinucigaşi?

„Şi-acum cercul s-a strâns binişor“, se gândi Sokolov, „doar că situaţia e îmbâcsită rău, pentru că el ştie că-s pe urmele lui şi n-aş vrea s-o zbughească precum Ubiiţa, deci ar trebui lansată o mică fumigenă“.

Aşa calcula el acum, dar, din experienţă, ar fi prezis că de aici încolo astrele intră deja în zodia norocului. Dacă-i un căcăcios, fuge mâncând pământul şi misiunea e ratată. Dacă-i place joaca, şi nu putea decât să mizeze pe asta, iar detectorul ăla al lui din buric îi spunea că are de-a face cu-n jucător, atunci mai are răgaz să-l captureze.

A făcut şi Sokolov nişte greşeli, nu mai era aşa novice încât să-şi caute scuze ca pe vremuri. Nici nu încape vorbă c-a fost o

gogomănie să se folosească în orb de staţia meteo ca să ia legătura cu ai lui şi nici după Rufa n-ar fi trebuit să i se aprindă călcâiele ca unui şcolar.

Ei, dar, când zici asta, zici „dacă şi cu parcă…“. Sigur că nu trebuie să ne cadă cu tronc o femeie când avem nevoie de toate simţurile concentrate, dar la fel de bine nu trebuie să fie nici gerul ăla să-ţi moleşească toată fiinţa, nu trebuie să-ţi fie dor de casă, nu trebuie să troscăi la vodcă şi tot aşa… pe calea sihăstriei.

— Dorul, frigul, dragostea şi vodca sunt de la Dumnezeu, îi explica el Aitei, vorbindu-i aproape de faţă, răspicat.

Iar ea îi răspundea în mintea ei, oftând: „Măcar de te-ar lumina Dumnezeu să mă vezi şi pe mine…“.

„Ăsta-i momentul când trebuie să te opreşti“, se gândi Aleksei. „Ăsta, şi nu altul. Tragi aer în piept, te lungeşti frumos în patul tău şi nu te mai gândeşti la nimic, nu mai faci niciun plan, că orice-ai face-i rău.“

Cel mai şi cel mai rău ar fi fost să afle Vadia toată tărăşenia. Dac-ar şti, el ar fi categoric: „Gata, l-ai pierdut, Alieşka, întoarce-te acasă“. Şi-n condiţiile date, cu Alisa, Katia şi dorul lui, poate că nimic nu era mai nimerit decât să fie în Moscova, şi nu în Oimiakon.

Dar ce eşec de răsunet! El, copoiul, el, adulmecătorul, el, infailibilul… *Gata, la hârţoage şi havane, Aleksei Feodorovici!* Parcă-l şi auzea pe Fomin. *Uite, stai acişilea pe scaun, lângă bunul tău coleg Vadia, şi-ascuţiţi creioane, ca doi premianţi ai clasei.*

Niciodată! Asta nu se va întâmpla niciodată. Aşa că se hotărî să nu spună nimic la centru şi să se facă doar că urmează „pista Mazulin“.

„Te grăbeşti, te grăbeşti, te grăbeşti, îţi tremură mâinile şi eşti un dobitoc!“, se gândi Aleksei după ce Rufa îl prinse scotocind în poşeta ei.

Nu voia decât să găsească o poză a lui Mişa, odrasla, cel zis Znaiuşki, ce mai încolo şi-ncoace. Ştia că, dacă norocoasa fotografie ar fi coincis cu ce i s-a năzărit în oglindă, identificarea-i gata. Avea nevoie de asta, ca pe urmă să poată sta cu mintea liniştită şi să-şi ia acel respiro al vânătorului adulmecat de vânat.

Ea se lăfăise în braţele lui, goală ca o regină a iubirii, şi el o răsfăţase şi-i cântase şi-i îndrugase bancuri şi se mai şi ţinuse de şotii – o mai gâdila la subraţ, o mai muşca de pântece –, dar căpăţâna… căpăţâna-i vâjâia necontenit, peste toate prefăcătoriile acelea de amant focos – Znaiuşki, Znaiuşki, Znaiuşki şi poza lui Znaiuşki.

Când Rufa s-a dus la toaletă, afară, n-a mai rezistat şi-a sărit cu mâinile drept spre poşeta ei, dar, cum nu era acolo unde-o vedea de obicei, se apucă să caute şi să caute şi-n final a găsit-o, dar tot nu s-a oprit, chiar dacă-i auzea scârţâitura paşilor în zăpadă (câţi să fi fost, treizeci sau patruzeci, şi se-apucă să numere în gând, moşmondind febril cu deştele lungi şi băgăcioase în toate buzunarele).

Daaa… şi-a dat cu ochii de el şi el cu mâinile până la cot în geantă, ca un şuţ ordinar. Ei, fir-ar al naibii! Nici n-a lăsat-o să se mire.

— Al dracu’, nu-mi mai găsesc ţigările, credeam că ai tu ceva pe-aici…

— Ia nu mai fuma! zise ea zglobie, trăgându-l înapoi în camera cu patul.

Şi-ncepu a-l descoase câte-n lună şi-n stele, cum e la el la institut, ce drăcii făcea pe când era doar un ţânc, dar, când era student, la câte fete sucea capul şi câte şi mai câte nu întreabă femeile, doar, doar te-or prinde cu ceva, fie să te încalţe de tot, fie să-ţi dea papucii definitiv.

Şi gura lui răspundea, dar capul tot la poza aia blestemată fumega.

Când ajunse să-l întrebe de Alisa şi de Katia, găsi un prilej bun să-i arate pozele cu „fetele lui“, aşa cum fac oamenii, uneori, într-un cod nescris al reciprocităţii…

„Of, Alieşka, Alieşka“, îşi zicea dimineaţa, lungit la el acasă, „să stai în pat cu ibovnica după ce tocmai v-aţi călărit şi să-i arăţi poze cu nevasta şi copilul, asta numai Anatoli Mazulin ar face-o şi oricare dintre aceia care-şi pun drâmba pe bigudiuri de metal la minus şaizeci de grade“.

Poate că, dacă Rufa ar fi sărit atunci şi l-ar fi scopit ca pe un animal, nu s-ar fi mirat aşa de tare. Şi poate că i-ar fi convenit mai mult.

Ei bine, nu. S-a făcut ca un arici, s-a bosumflat ca un copil şi-a tras hainele pe ea şi s-a pus pe lăcrimat. Pe urmă s-a ridicat şi s-a făcut că pleacă. A şi plecat şi-a trântit încolo şi încoace şi pe urmă s-a întors, tot mofluză, ca o ursoaică rănită.

Iar cel care-a adus o femeie într-o asemenea „bună“ dispoziţie cu siguranţă că nu ştie nici cum să dreagă stricăciunea. Aşa c-o lăsă să se liniştească şi apoi o întrebă inocent:

— Ei, ce-i?

— E mai frumoasă ca mine şi mai tânără…

„Mai zi ceva, Alieşka!…“

— Înţeleg de ce-o iubeşti…

— O iubesc, da… îşi dezmorţi el limba. N-am s-ascund asta…

— Dar nu vreau s-ascunzi nimic, auzi? Nimic! Pentru numele lui Dumnezeu, Alieşka, îi zise ea, ridicându-i capul între mâinile mici, cum stătea el aşa, pe marginea patului, ca un elev pedepsit, nu vreau să mă minţi cu nimic!…

„Ei, nici asta nu se poate“, se gândi el trist.

— Of, Doamne! suspină ea adânc, aşezându-se de-a dreapta lui. Dacă te-aş fi cunoscut acum mai mulţi ani…

— Nu zice asta. Eram gras, aveam o sută şaizeci de kile, plete pân' la şale, ca beatnicii ăia, barbă şi mustaţă şi-o cicatrice, uite-aici, pe obrazul drept, niciun dinte-n gură… şi-aş mai putea continua, dar zic să te bucuri cu ce ai acum.

Ea îl luă o secundă în serios şi, când îi văzu ochii ghiduşi, pufni în râsul ăla inconfundabil, din limbile unor clopoţei de jucărie.

„Ei, vezi, tontule, ce uşor e să faci o femeie să râdă!… Dar şi să plângă…“

S-a întors dimineaţa devreme de la staţia meteo, pe când Aita încă dormea, şi, gol sub pătura lui, s-a gândit mult la Rufina, ca femeie, nu ca mama lui Znaiuşki.

Şi-a propus să uite pentru o zi de el. „Zboară? Zboară! Să fie sănătos, bravo lui c-a nimerit peste un prost ca mine, dar, dacă mai stă prin zonă, atunci trebuie să fiu ca un fulg, ca o pană prin jurul lui.“

Dar Rufa, Rufa era o femeie admirabilă; ce tărie, Doamne, prin câte a trecut şi cum a rezistat şi nu s-a prăbuşit, nu s-a uscat, cum ar fi fost poate multe în locul ei, rămase singure, cu un copil de crescut, după aşa o tragedie, după atâtea umilinţe… Şi mai avea încă loc de iubire, de poezie, de micile

ei cochetării, mai avea suflet femeia asta, nu i l-a furat moartea odată cu jumătatea ei, nu s-a făcut stană de piatră, mai avea lacrimi şi chiar lacrimi de adolescentă, ca ale Annei sau ale Aiuşkăi, n-a intrat zgrunţul acela de rugină în pliurile netede ale fiinţei pure, s-o acrească, s-o înrăiască, aşa cum a văzut atâţia şi atâţia oameni (cum era şi femeia aceea din Irkutsk) care-au pierdut pe cineva drag şi s-a prăbuşit lumea sub ei, s-au scufundat în flăcările iadului şi disperării şi-acolo i-au înghiţit pricolicii aceia, *abaasî*, cum le zice Ded Moroz, şi nici c-au mai avut scăpare.

Dar pentru el, cine era ea pentru el? Căci, sigur, nu era o femeie obişnuită, n-a fost un derapaj la beţie, aşa cum uneori mintea îl păcălea, şi nici doar un fior din acelea omeneşti şi-o lăcomie pentru o atingere, o împreunare, căci aşa fior simţea foarte bine şi-n preajma Aitei, tânăra asta coborâtă parcă din Zorii Boreali, cu ochii aceia alungiţi, tulburători. Nu, Rufa a trezit din el, ca dintr-un sarcofag egiptean, copilul mumificat, pofta de joacă şi cânt, pe care nu putea spune c-ar fi pierdut-o cu Katenka lui, dar nici nu mai era ca la început. De asta poate i-a şi fost aşa uşor să se prostească în unele roluri impuse de situaţie, cum era acela de *celovek* afumat în patru labe sau de amant clocotitor al dimineţilor geroase… de asta, pentru că ea îi lăsa un spaţiu de joacă, ea însăşi fiind o împătimită a jocului. Şi poate că, spera el, i-o fi transmis ceva din aplecarea asta ludică şi lui Znaiuşki, se încuraja el, temător să nu-l scape.

Dar, la naiba cu Znaiuşki!… La naiba, că, uite, era un pic îndrăgostit de mămuca lui şi asta în sine ar fi trebuit să-i dea fiori.

Şi-aşa fusese Sokolov absorbit încetişor în lumea viselor, gândindu-se la Rufa şi, inevitabil, la fiul ei.

Ea era goală acum, pe un măturoi mare, era oribilă şi-ar fi trebuit să-l îngrozească, dar ochii îi fugeau totuşi pofticioşi spre pântecele ei, spre triangulaţia aceea fină inghinală, ieşită pasămite din coada de lemn, şi nu din trupul acela, altfel, tare hidos. Şi, zburând ca o vrăjitoare, descălecă în faţa lui şi-şi duse ambele mâini între picioare, de unde lepădă nici mai mult, nici mai puţin decât un ou de fildeş, de fildeş era, că i-l dăduse lui în mână şi el îl pipăia şi nu-i era frică de el, deşi se scursese pe trompele de cotoarbă.

Când atinse oul, pe suprafaţa ivorie, îl trecură scuturi-scuturi prin carne şi tot ce mai simţea era o teamă iraţională să nu-l scape (ca atunci când o ţinuse pe Alisa în braţe), să nu-i cadă pe jos.

Însă râsetele ei coicăite, de scroafă neruşinată, îl înspăimântau şi-l făceau să creadă că nu era vreun dar frumos, ci unul otrăvit, deşi nu ştia de unde să-l apuce şi ce i s-ar fi întâmplat dacă i-ar fi căzut la picioare.

Şi-atunci se ivi o zână, ca o libelulă de subţirică şi mică, aşa ca acea zburătoare – era o femeie, era Aita –, şi-l implora să lase oul din palme şi s-o aşeze pe ea acolo, pe degetele lui, iar el făcu asta, oul nu se sparse, numai că simţea pe deget triunghiuleţul acela mic şi necopt al zânei, ca al Annuşkăi, moartă, cea care-l ispitea ca o nebună.

Şi Aita intră sub pătură lângă el, dar nu mai era rece ca data trecută, era fierbinte ca un râu de fontă linsă leneş pe jgheabul furnalului. Îi simţea toate formele cum luau forma lui, cofrajul Sokolov cu pereţi din patimi, şi-aproape că nu se putea apăra de ea şi de febra ei. Îi era ca o excrescenţă, ca o tumoare bună, cu care trebuia să-şi ducă zilele până la capăt.

Ea îşi puse şuviţele scurte cu sclipiri de eben pe pieptul lui şi doar se uita. Se uita în ochiul acela ca un crater lunar şi-i părea că şi el o priveşte din creştetul lighioanei netede şi uşor nervoase. Se uitau unul la altul de parcă şi-ar fi vorbit.

„Eşti un măscărici!“, gândea ea. „Dar drăgălaş…“, adăugă repede şi-ncercă să îl atingă, dar Aleksei o ţinea strâns de mâini.

Animalul vibra, îi ajungea tremurul până la bărbia ei, ca-ntr-un lanţ coepidermic de zale înfiorate.

Atunci îşi îndoi gâtul lung spre el, traversând cu umerii tot abdomenul, şi-atinse cu buzele arse cuşma de carne. Şi el se cambră nechezând, speriind-o puţin.

„Uşor, nărăvaşule, uşor!“

Îşi scoase apoi limba, pistil roşu de crin de pădure, şi-o lăsă să-nţepe craterul lunar.

Lighioana se crispă tare, se retrase, apoi reveni într-un spasm scurt. Aleksei gemu ca o fiară şi spatele i se curbă în sus şi pierdu cu totul controlul.

Zvâcnea acum căluţul ca un nebun şi ea îl privea uimită şi-i zicea: „Ptrruuu! Hoooo, turbatule! Un’ te duci?“, dar el se cambra, se-ncovoia şi cu mâinile libere îl apucă să-l oprească, să n-o ia la galop pe sub pătură; se ţinea de gâtul lui cum l-ar fi ţinut pe Arhip când era năbădăios, dar el începuse deja să împroaşte cu cremă de *salamat*[1], cu spumă de *kiorceh*[2], să râncheze răsfăţat, să se zbată-n mâinile ei mici, iar Aleksei se zvârcolea în tot patul şi-ar fi omorât-o, însă nu putea decât să se ţină cu braţele de umerii ei, ca şi cum, altfel, s-ar fi prăbuşit într-o prăpastie.

„Omoară-mă, prinţule! Omoară-mă!“, îi vorbea ea mută.

1. Fel de mâncare iakut, cremos, făcut din smântână, grâu, unt şi sare.

2. Desert iakut.

Capitolul 15

Mazulin, cu ochii cârpiţi de somn şi-o lanternă chioară, dădu ocol vespasienei din fundul curţii.

— Tolia… Tolia… te-ai dat în căcat? Zi, bă, vorbeşte!… Te-ai dat în căcat?

Începuse dezgheţul de sfârşit de april.

În ianuarie, la minus şaizeci de grade, totul miroase la fel în Oimiakon, şi Indighirka, şi stâlpii de curent, şi brazii, şi fumul de la fabrica de lapte, şi fornăitul renilor resemnaţi, şi gura căluţilor eroici, chiar şi privata din curte: a gheaţă. Criogenia aceea de morgă purifica instantaneu tot ce-i septic, contagios, pestilenţial sau mortificat.

Asta era şi gluma favorită a locuitorilor cu turiştii curioşi, că în Oimiakon nu au morgă. Morţii erau scoşi în curte, puşi într-o husă, după care-şi aşteptau cuminţi rândul la îngropăciune, până li se scobea un loc de veci în cimitir, cu foc şi izbituri icnite de târnăcop, iar asta dura, într-adevăr, trei zile, dar ar fi putut dura şi zece zile sau chiar o lună, că nu era nicio grabă, totul era să fie până-n luna mai. De aici şi bancul – câte zile se priveghează mortul în Oimiakon? Răspuns: oricâte zile, până-n mai.

Acum, Mazulin simţea cum vine primăvara cea scurtă numai şi din miasmele latrinei, unde se temuse că Tolia al lui

ar fi putut, din nebăgare de seamă, să cadă, şi-aşa au început lungile căutări ale odraslei dispărute din pat în crucea nopţii.

Ziua s-a mobilizat tot satul să-i dea de urmă şi asta pentru că tartorul, Artiom Sergheevici, începu a împrăştia flăcări pe nas şi-l repezea pe fiecare în parte, indiferent dacă erau parteneri apropiaţi, subordonaţi sau amărâţi care-i datorau ceva.

— Du-te pe malul fluviului! Ia legătura cu crescătorii de reni! Încearcă şi vezi colo! Scotoceşte dincolo!...

Şi tot aşa, nervos, agitat, veşnic nemulţumit, i se părea că toţi se mişcă în reluare şi n-au niciun chef să dea de urma unicului moştenitor al Stăpânului din Oimiakon.

Întreba prin vecini, îi lua la puricat pe prietenii lui Tolia mai apropiaţi, e drept, puţini la număr, ba suna şi prin Tomtor câteva cunoştinţe să întrebe dacă n-a fost văzut pe-acolo.

— Că, de-o fi s-aduc buldozere şi excavatoare de la Verhoiansk şi să sap tot satul până-n temelii, nici că-mi pasă! urla umflându-se în pene la Iliuşin, care se tot străduia să-l calmeze.

Alteori cădea în depresie, când îl treceau cele mai negre gânduri, de exemplu, că l-ar fi luat apa cea mare cu sloiurile moinei la vale.

— Măcar de s-a înecat, bietul de el, trebuie să ştiu asta. Chit că aducem toate pompele din Rusia şi secăm Indighirka, şi tot trebui să ştiu că-i dus şi dus! Gata! zicea el, ştergându-şi genele umezite.

Pe urmă începeau dătătorii de speranţă, cum se întâmpla adesea la asemenea căutări, ba c-a fost văzut colo, ba că i s-a părut lui cutărel că-l zăreşte prin pădure, ba c-ar fi trecut pe drumul spre Tomtor. S-o fi dus la o beţie cu băieţii, păi, cum

altfel să dispară din pat în toiul nopţii? Unii ar fi zis, stereotip, desigur, că-i la vreo mândră, numai că nimeni n-avea motive să presupună aşa ceva. Cu atât mai puţin taică-său.

— Nu mă interesează, mi-l găseşti! Lasă-mă dracului cu hârtiile tale! ţipa Mazulin la şeful de post, Manciaari Antonovici, un băiat calm şi tânăr, care încerca şi el să mai domolească furia căutărilor cu puţină rigoare funcţionărească şi hârţogărie specifică unor asemenea nefericite întâmplări.

În cea de-a treia zi de zadarnice răscoliri după bietul Anatoli, Tolia, cum îi spuneau ei, Mazulin intră în faza disperării şi a căderilor nervoase, conform tiparului.

În prima zi te gândeşti c-a fost vreo şotie, o rătăcire, că e el pe undeva.

În a doua zi îţi dai seama că oricine ar fi pus la cale asta, incluzându-l pe Tolia însuşi, s-a întrecut cu gluma, a depăşit măsura; măcar cât a văzut cum se perpeleşte lumea întreagă să-l găsească şi tot i s-ar fi făcut puţină jenă.

Dar a treia zi e cea mai grea, e ziua critică, ziua vodcii, când se instalează aşa, o langoare, deznădejdea, când rămâi singur pe baricade în căutările tale, că ceilalţi au obosit, şi-ncep să circule celelalte zvonuri, alea dezolante: parcă a fost văzut un cadavru mai jos de pădurice, la cotul fluviului, crescătorii de reni au găsit o căciulă de iepure cu urme de sânge, i s-a năzărit lui Ded Moroz o arătare atârnată într-un pom, dar nu era decât o haină de vânător uitată, pesemne… şi tot aşa, de parcă toată zvonistica asta vine ca o scuză la oboseala generalizată şi lipsa de chef.

Din a patra şi a cincea zi încolo nu mai ai decât s-aştepţi. După ce-ai răscolit tot, ai dragat malurile, ai băgat câinii şi hăitaşii să măture pădurea de la un cap la altul, ce-ţi mai

rămâne de făcut decât să şezi în curtea ta, cu ochii la Dumnezeu şi să-l rogi să nu-ţi ia băiatul aşa tânăr?

Ziua a şasea e ziua şoaptelor şi a compasiunii. Bietul om, ce tragedie! Ziua bună, Artiom Sergheevici, toate bune? Bună, Artiom Sergheevici, îmi pare rău, ce să zic… Ce băiat era, cam sărac cu duhul, aşa, dar măcar nu rău, ca tat-su…

Ziua a şaptea e ziua lui Sokolov. El vine, cumva încurcat, la Mazulin (deja pe post de pâlnie la sticla de Russkii Dozor) şi-ncearcă să-l consoleze, dar nu foarte tare.

— Ce-i drept, zice Aleksei, la noi, la Moscova, dacă nu-l găsesc după cinci zile, se intră pe scenariile de avarie…

Asta nu mai auzise Mazulin – că n-avea nimeni curajul să-i spună, nici măcar Manciaari Antonovici, care avea ştiinţa dispariţiilor subite –, dar pricepea că „scenariu de avarie“ n-anunţă nimic bun. Un adevăr brutal, scuipat drept în faţă, dar, de fapt, nimic altceva decât expresia celor mai sincere îngrijorări.

În a şaptea zi, Mazulin nu mai avea nervi nici pentru speranţe deşarte, nici pentru compasiuni gratuite şi cu atât mai puţin pentru oferte de ajutor interesate (să închiriem nişte scafandri, de pildă, mă ocup eu, vorbesc eu cu nişte amici).

Aşa că un prieten sincer, la fel de sincer ca vodca din pahar, e tot ce-ţi trebuie.

— Uite ce-i, Mazulin, nu vreau să-ţi faci niciun fel de visuri. Situaţia e grea, chiar tragică, nu zic vorbe mari… N-aş vrea să fiu în locul tău şi nici cei mai mari duşmani ai tăi n-ar vrea, îţi garantez. Trebuie să-ţi spun totuşi o poveste. Ştiu că tu nu crezi în lucruri de-astea şi nici eu nu credeam pe vremuri, până m-am lovit de ele.

Acum Mazulin lăsă un pic paharul deoparte, pentru că noul prieten de nădejde părea că începe o naraţiune ce se-anunţa mai promiţătoare decât şoaptele amăgitoare ale tăriei din sticlă.

— Spune, spune, Aleksei Feodorovici… Nu te opri…

— Aveam un prieten şi locuia undeva în Beloreţk, în munţi. Şi i-a dispărut fata, Dumnezeu ştie unde, cum şi de ce, că, sigur, te puteai gândi la orice, mai ales că era fată. Şi-au căutat-o, şi-au căutat-o, şi-au răsturnat totul cu fundul în sus, n-au dat de ea şi pace! Un călugăr i-a spus: „Uite, Voloşin (c-aşa-l chema), fă asta, asta şi cu asta şi fata ta o să se întoarcă singură, o s-o găseşti, pentru că ea a fost luată de un înger şi îngerul o va aduce înapoi…“.

Lui Mazulin îi sclipiră ochii. Apoi se încruntă brusc.

— Da' ce drac de înger o fi fost ăla?

— E, vezi? Tu ai zis…

Apoi Sokolov reveni la poveste:

— Eu nu ştiu, Artiom Sergheevici, dac-a luat-o un înger, un împieliţat sau vreun golan d-ăsta care să-şi bată joc de ea. Dar ştiu un lucru. Omul a făcut ce i-a zis călugărul şi fata a venit înapoi.

— Ura! scăpă Mazulin din gura lui beată şi parcă îi mai veni inima la loc. Ura, Aleksei Feodorovici! Şi Doamne ajută!… Dar spune-mi, unde găsesc eu un călugăr d-ăsta, să mă povăţuiască şi pe mine…

— Asta nu ştiu să-ţi zic, Mazulin… Ce pot să-ţi zic e că eu însumi, amintindu-mi de povestea lui Voloşin, am aplicat reţeta într-un caz personal, dispăruse o verişoară a soţiei mele…

— Şi?!

— Şi? Cum şi?

— Păi, şi?

— Păi, uite cum funcţionează asta, prietenul meu: ori crezi, ori nu crezi…

— Cred… cred, Doamne, în tine, Unul, cred cu toată fiinţa mea, cu tot sufletul meu, se încovoie disperat Mazulin, bătând mii de cruci.

— Păi, dacă crezi, de ce mă mai întrebi „şi?"…? Întrebări de astea tu nu trebuie să mai pui.

— Aleksei Feodorovici, pentru mine nu-i nicio încercare prea grea şi, chiar de-ar fi să mor, şi nu zic vorbă mare, martor mi-e Dumnezeu, deasupra noastră, nu mă voi reţine de la nimic, dacă asta îl aduce pe Tolia înapoi.

— Nu fi aşa sigur, îi zise sceptic Sokolov.

— O, Doamne! spuse Mazulin într-o criză de exaltare, apoi luă sticla de vodcă, o sparse de marginea mesei şi, cu ciobul în mână, îi arătă lui Aleksei că nu-i arde de glume. Vezi ciobul ăsta? Zi-mi că asta trebuie să fac ca să-l aduc pe Tolia înapoi şi-o să vezi sângele meu aici pe podea într-o clipită.

— Stai, stai, nu te zori aşa, îl potoli Sokolov. În primul rând, acum ai băut un pic mai mult şi nu-i bine să stai cu ciobul ăla aşa în mână. În al doilea rând, eu nu-ţi zic nimic, adică poţi să uiţi de mine, Sokolov, că eu nu mă pricep şi nu ştiu să te învăţ cum să faci. Eu îţi zic doar ce-a făcut Voloşin, tu decizi dacă vrei să-i calci pe urme…

— Nu-ncape nicio îndoială, Sokolov, mai e vorbă?

— Stai, că n-am terminat. Şi-n al treilea rând, chiar pe drumul ăsta pe care-a luat-o, Voloşin a fost supus la încercări…

— Adică?

— Adică el a făcut şi tot a făcut, dar mai veneau lucruri grele sau chiar unele uşoare şi-i zicea călugărului: „Asta nu pot să fac, sfinţia ta, asta nu şi nu…“.

— Ei, cum aşa? Dac-a tot s-a apucat…

— S-a apucat, da, dar dracu' de înger, cum bine-ai zis, crezi că dormea?…

— Încearcă-mă, Sokolov! Dacă tu crezi c-o să meargă, încearcă-mă…

— Greşit, eu nu cred nimic, Mazulin. Ţi-am mai zis cine trebuie să creadă…

Şi-atunci Mazulin se-aruncă la pământ şi-ncepu să bată mătănii, să-şi facă cruci, să-şi dea ochii peste cap, să-l asigure pe Dumnezeu, dar şi pe prietenul lui adevărat că toată credinţa lui e nesmintită.

După care Sokolov, cu toată bunăvoinţa lui, convins că nu va strica orzul pe gâşte, începu să-i destăinuie „calea lui Voloşin“. Primul pas – postul, înfometarea şi abstinenţa.

— Doar pâine şi apă, atât. Nu vodcă. Nu femei. Nu spurcăciuni la gură. Era Voloşin al meu ca un ghiocel abia răsărit din muşchiul pădurii.

— Ghiocel o să fiu, Aleksei Feodorovici… Şi mai alb de-atât…

— Nu ştiu. Eu îţi zic cum era el.

Şi se puse Mazulin pe înfometare şi pe schimnicie. O zi, două, nu era uşor, căci el era obişnuit să se dedulcească la carne, să bea ţoiul de vodculiţă la şapte dimineaţa, ca să nu mai vorbim de limba lui spurcată la blesteme şi drăcuială. Primele trei-patru zile a fost mai greu, pe urmă parcă-şi simţea şi sufletul imponderabil, iar de dormit, nu mai putea să doarmă nopţile, că stătea numai într-o rugăciune.

Numai că Sokolov îl lăsă aşa, fără să-i mai zică nimic, şi el se chinuia, se perpelea şi-aştepta un semn de la îngerul ăla al lui Voloşin sau măcar pasul următor. Şi, văzând că nu vine, îşi pierdu răbdarea şi-l căută el pe geolog.

— Bună să-ţi fie inima, Aleksei Feodorovici… Dar n-ai mai trecut pe la noi, zise el mieros, aşteptându-şi omul providenţial în faţa casei.

Sokolov tocmai ieşea, iar în curte se afla Aita, care trebăluia cu ale ei şi nici nu-l băgă în seamă pe Mazulin, dar nici el pe ea.

— Păi, cu ce ocazie? se prefăcu nedumerit Aleksei.

— Păi, cum cu ce? Că ştii prea bine…

E drept, Mazulin arăta mai luminos, parcă şi ochii ăia ai lui vicleni şi lacomi aveau acum o sclipire de bunătate şi parcă nici burta aceea cu buricul ei pofticios nu-i mai atârna peste curea ca înainte. Numai că, văzând că Sokolov o face pe niznaiul, izbucni cu toată furia care-o ţinuse-n el atâtea zile.

— Ei, la dracu', omule, ce tot te faci că nu ştii? Voloşin, blestematul… ai uitat?

Nu, Sokolov nu uitase, dar voia numai să-l încerce.

— Ei, vezi, Artiom Sergheevici, vezi cum „l“-ai pomenit, că „el“ îţi stătea pe buze şi înainte, doar tu credeai c-ai scăpat de „el“.

Şi sărmanul se puse iar pe bătut cruci şi temenele, că-şi dăduse seama c-a scăpat boii pe arătură, că s-a străduit degeaba cu toată călugăria lui, că furia încă nu şi-o stăpânea, că tot avea gânduri rele despre oameni şi era prea nerăbdător.

Şi-atunci lui Sokolov i se făcu milă de el (sau aşa crezuse Mazulin) şi-i depănă în continuare despre „calea lui Voloşin“. Acesta avea un prieten, Aslanov, şi cu nevasta prietenului

ăstuia, dar fără ştirea încornoratului făcea tot felul de blestemăţii. S-a dus deci să-i spună lui adevărul şi să-i ceară iertare pentru tot ce şopârlise pe la spate cu desfrânata.

— Hm! murmură el precaut, ştiind că-i vorba şi de Sokolov aici, atunci… zici să mă duc la cimitir, la răposatul Sudlenkov?…

— Nu ştiu, făcu indiferent Aleksei. De unde să ştiu? Vezi şi tu cine-o mai fi fost… îi bătu el un apropo străveziu la Ohlobkov.

Mazulin îşi luă inima-n dinţi şi merse la centrală şi-l găsi pe fochist plin de funingine, cu mâneci suflecate şi mâini unsuroase, dar bucuros că nu mai are mult de hămălit, de vreme ce vara tocmai ce se-apropia.

Ohlobkov îl compătimi şi el, cum făceau toţi, îl întrebă dacă are vreun semn bun, încercă să-l încurajeze, îl strânse-n braţe când îl văzu aşa, ditamai omul, cum se lasă cutremurat de plâns şi, la final, îl întrebă dacă n-a venit oare şi salariul ăla al lui.

Mazulin îi promise bucuros că-i va da toţi banii restanţi şi tot se frichinea, tot se unduia, cum naiba să-i zică bărbatului ăstuia, pe care l-a dispreţuit din tot sufletul lui şi l-a umilit de câte ori a avut ocazia, că o plătea pe nevastă-sa să-l lingă-n buric (şi de-ar fi fost doar atât), că înadins întârziase cu salariul, ca să-i facă dependenţi de poftele lui destrăbălate şi câte şi mai câte ar mai fi putut să-i mărturisească.

Îşi şterse ochii şi-l luă pe departe. De fapt, îi spuse pe şleau că el crede că fii-su plăteşte acum – unde o fi el, mort, răpit, bolnav – pentru păcatele lui, ale lui Mazulin, că el n-a fost niciodată uşă de biserică, că se căieşte acum amarnic pentru

tot ce-a făcut, cu voie sau fără voie, şi-a venit să-şi descarce sufletul…

Ohlobkov îl cercetă din cap până-n picioare ca pe un biet smintit, îşi aprinse o ţigară şi se-aşeză pe un butoi din faţa hardughiei pe care o păstorea.

— Doar n-ai venit să-mi spui că ţi-ai făcut de cap cu Nastia mea… îl chestionă el cu voce egală.

— Adică ştiai?

— Ştiam, bănuiam, ce contează? Trebuia să trăim, Mazulin, trebuia să trăim şi noi…

— Adică tu ştiai sau bănuiai în tot timpul ăsta şi n-ai venit la mine să-mi dai cu ceva în cap?

— Şi, dacă-ţi dădeam, noi ce mâncam? Fă-te şi cu *babki*[1] ăia ai mei şi o să mă gândesc să-mi croiesc un ciomag bun pentru tine…

Te-ai fi aşteptat poate ca Mazulin să izbucnească în lacrimi, să-şi ia în braţe camaradul sau să-i cadă la picioare, să fie uimit de încâlceala cărărilor vieţii, să se minuneze de ce pot face sărăcia şi nevoia din om, să-i ceară iertare, să-i strângă mâna sau, dacă nu toate astea la un loc, măcar o parte dintre ele. Dar nu, Mazulin l-a măsurat cu privirea ca pe un gândac de gunoi, i-a aruncat un „Ciudat mai eşti, Ohlobkov!“ şi s-a răsucit pe călcâie. Era pregătit să meargă acum la Sokolov, cam cu aceeaşi treabă cu care fusese la Ohlobkov, numai că nu era vorba de văduva Sudlenkova, ci de cu totul altcineva…

Adevărul-adevărat e că, înainte cu o săptămână să dispară fii-su, ceva îngrozitor se întâmplase. Aleksei fusese plecat câteva ore bune cu măsurătorile lui şi, când se întoarse acasă, auzi un scâncet uşor şi gemete din camera Aitei. Gândindu-se că i s-a făcu rău, n-a mai bătut la uşă, care, de altfel, era

încuiată, şi-a împins cu umărul, iar când a intrat, l-a întâmpinat o privelişte deplorabilă. Vedea trupul acela neîmplinit, alb şi gol, care stătea cam des dimineţile chiar în patul lui (şi nu chiar nevinovat), plin de răni mici, fine, mai ales pe picioare, iar faţa aceea de zeiţă, căreia nu i-a putut rezista niciodată, era desfigurată de durere şi neputinţă şi, când a intrat el, s-a adăugat şi-o umbră mare de ruşine şi furie.

Aita sări în picioare, se acoperi cu ce găsi la îndemână şi îl împinse brutal afară, cu sughiţuri de tristeţe.

El o luă atunci în braţe, o puse în pat şi-o mângâie, şi-o alină, aşa cum nu mai făcuse vreodată până atunci, şi-abia îşi putu opri milioanele de întrebări pe care avea să i le pună, deşi, undeva în sinea lui, un demon rânjit parcă deja începuse a-i înşira toată tragica poveste.

„Aiuşka, Aiuşka, cine-i ticălosul care ţi-a făcut asta?“, se gândea el neîncetat, încercând să-şi păstreze calmul.

I se rupea inima de mila acestei nefericite, care oricum a trăit aşa cum a trăit, fără părinţi, aruncată-n cine ştie ce orfelinat, ş-apoi trecând din mână-n mână ca un nimeni în veşminte de argat, nici măcar femeie, până a ajuns la acel satrap, Mazulin, din ghearele căruia a avut norocul, într-o noapte de orgie, s-o smulgă chiar el, Aleksei.

O ţinu aşa în braţe până adormi, dar ea dormea cu spasme, tresărind periodic, şi poate ar fi şi strigat ceva, se vedea că-i venea să urle, în mijlocul acelui coşmar care nu mai făcea deosebire între somn şi trezie.

Mult a durat până când a deschis iar ochii şi nu putea deloc să-l privească pe Sokolov în faţă. Iar acesta îi găti ceva de mâncare, îi făcu ceai, îi îngriji rănile acelea, pe care i le pipăia

cu duioşie, dar şi cu o mare pornire, căci nu-şi putea lua mintea de la autorul acestei netrebnicii fără limite. Când o văzu cât de cât liniştită, fără să pară că o interoghează sau că îi cere socoteală, începu a-i vorbi:

— În lumea asta sunt tot felul de oameni…

Apoi se opri.

— Mă fac vinovat că poate nu ţi-am vorbit mai mult despre ei, deşi tu ar trebui să ştii, că n-ai avut o viaţă simplă…

Apoi iar se poticni, nevrând să pară părintele ei.

— Tu eşti tot frumoasă şi sufletul tău e la fel de pur…

Ea începu iar să lăcrimeze.

— O să te întreb doar o dată şi, dacă nu-mi spui, nu mai vorbim niciodată despre asta…

Aita suspină.

— A fost Mazulin?

Clătină din cap.

— A fost doar el?

Clătină iar.

— Atunci cine a mai fost? Anatoli?

Ea îşi mişcă scurt bărbia-n jos.

— Cine te-a tăiat? Anatoli?

Ea aprobă.

Atunci lui Aleksei i se urcă tot sângele la cap şi-odată cu el suiră toţi demonii oribilei scene, ca şi cum s-ar fi petrecut chiar acum, dinaintea lui, cu Aita smulsă de pe spinarea lui Arhip, trântită la pământ, cu mistreţul de Mazulin deasupra ei, smulgându-i hainele, şi fără a lipsi nici odrasla hadâmbă chibiţând cu vreo lamă de cuţit în mână.

Scaunul îl aruncă ca un arc şi începu a-şi scotoci prin bagaje. Scoase pistolul şi şi-l băgă la spate, pregătit să iasă

chiar atunci din casă. Aita, îngrozită, sări la picioarele lui şi i le îmbrăţişă şi nu-l lăsa să se mişte, plângând amarnic în mintea ei: „Alieşka, Alieşka al meu, nu face asta! Nu face asta! Orice, dar nu face asta!“.

Iar el parcă-i putea auzi ţipătul acela de deznădejde, se opri în loc, se aşeză iar în pat, cu capul în mâini, şi, cum stătea aşa, rece, îi încolţi tot planul în minte.

Nefericirea ei îi deschidea şi lui o pistă ca să-l adoarmă pe Znaiuşki.

1. Bani (arg. rus.).

Capitolul 16

Artiom Sergheevici se întoarse în aceeaşi zi în faţa casei lui Sokolov, cu coada între picioare. Şi-acolo o văzu iar prin curte pe Aita, dar se prefăcu că nici n-ar cunoaşte-o şi-l chemă pe Aleksei să-i spună o vorbă.

— Ei, ce mai e? zise Sokolov. Ţi-ai isprăvit excursia pe la ibovnice?

— Aproape…

— Şi?

— Tot în excursie.

— Vrei să zici că şi la mine tot de-asta ai venit? Dar ce păcatele mele… o făcu pe prostul Sokolov, numai că el aştepta să se întâmple aşa.

— Păi, uite cum a fost, Sokolov, dar să nu-ţi sară muştarul, că te ştiu iute…

— Aoleu, zise el rânjind. Să nu-mi spui c-ai trecut pe la Moscova de când sunt eu pe-aici… îl batjocori Aleksei, iar asta îl făcu pe Mazulin să răsufle uşurat.

— Nu, Doamne fereşte! Numai că… îi vorba de cea mică, de Aita, aia de-ţi încălzeşte ţie aşternutul acum. M-am gândit că… Ţi-am cam purtat pică aşa, că mi-ai luat-o de sub nas, chiar dacă ai plătit pentru ea cum se cuvine, că eu nici n-am

remarcat-o până să te văd de mână cu ea, scoţând-o din casa mea, în straiele ei băieţeşti…

— Înţeleg, zise Sokolov, păstrându-se indiferent. Şi-ai luat-o şi pe ea niţel, când mă uitam în altă parte, aşa-i?

— Am luat-o, ne-am distrat puţin, ca oamenii, că mă făcuseşi curios…

„Adică din pricina mea“, se gândi Aleksei ironic. „Şi nici nu suflă o vorbă c-a forţat-o şi-a mutilat-o, nemernicul.“

— Ei, şi cu asta ce-i? continuă Aleksei cu aceeaşi jucată nepăsare, numai că el fierbea pe dinăuntru şi i-ar fi zdrobit capul şarpelui, dacă n-ar fi avut un plan mai mare.

— Păi, nu-i, da-i bine să le spunem pe toate, nu? Că am fost şi pe la Ohlobkov şi, uite, deja am sufletul mai uşor…

— Ei, vezi, ăsta-i primul semn că drumul lui Voloşin e cel drept, îl lăudă Aleksei şi-aştepta, în sinea lui, măcar ca ticălosul să-şi ceară iertare, însă nu întrezărea nici cea mai mică umbră de părere de rău pe chipul lui.

— Dar să ştii că n-ai prea avut dreptate…

— Cu ce?

Şi-atunci Mazulin zâmbi ca un ţap şi se uită aluziv în curte, acolo unde mai devreme era Aita.

— Nu-i cine ştie ce… pricepi tu ce vreau să zic…

„Of, Doamne! De ce mă încerci?“, oftă Sokolov în sinea lui, strângând pumnii în buzunarele largi.

— *Na vkus i ţvet, tavarişii net*[1], răspunse Aleksei cu aceeaşi mască de om distrat. N-o să ne luăm din atâta, nu?

— Păzească Sfântu'!… Şi-acum?

— Acum ce?

— Ce-a făcut Voloşin?

— S-a dus acasă şi-a aşteptat cuminţel, zise Sokolov şi-l lăsă pe Mazulin cu ochii în soare.

Iar Mazulin nu mai ştia ce să creadă. Că n-a fost niciodată cu superstiţiile şi nici cu biserica mai mult decât orice creştin de rând, un botez, o nuntă, o înmormântare, o Înviere, un Crăciun… Dar acum era încredinţat cumva, poate şi sugestionat de Sokolov, într-un moment de slăbiciune şi cădere, poate şi într-o stare de graţie a trupului – că lăsase şi vodca, şi cărnăraia, şi-l mai rodeau uneori regrete, chiar dacă-i mai aluneca câte-un „drac“ din gură –, era încredinţat deci că ceva, ceva bun, se va întâmpla şi pentru el şi pentru lumina ochilor lui, Tolia.

Ba chiar i se părea că asta se întâmplă deja, că parcă oamenii nu-l mai priveau ca înainte, ca pe un zbir şi-un dezmăţat, dar asta poate să fi fost şi de la starea jalnică pe care-o afişa sau de la compasiunea pe care unii o simţeau pentru nenorocirea lui.

Sigur e că sorbise povestea lui Voloşin ca pe sfânta grijanie şi-şi amintea fiecare mic detaliu pe care Sokolov i l-a dat, oricât de zgârcit fusese în relatarea lui, cum era că, la un moment dat, Voloşin, pe drumul crucii lui, văzuse chipul fetei dragi într-o mulţime şi alergase după ea, crezând că s-a împlinit, dar nu se împlinise (aşa-i explica Aleksei), era doar un semn ce-i fusese trimis să-l întărească-n credinţa lui.

Poate că nu era Mazulin aşa convins că există un „drac de înger“ responsabil de dispariţia lui Tolia, că draci şi îngeri el nu văzuse decât în picturile acelea afumate de pe pereţii bisericilor, numai că, atunci când nu mai ai nimic, te-agăţi şi de-un smoc de iarbă, ca înecatul, şi, de bună seamă, acel smoc fusese întins de Sokolov. Nu fără a avea un interes al lui şi-o

ticluială, într-o perspectivă mai amplă. Căci Tolia, Anatoli Mazulin, se aflase mai devreme la doi metri sub pământ, aproape de picioarele lui tată-său, atunci când ei doi vorbiseră.

Da, acolo, în pivniţa casei în care locuia Sokolov, bine încuiată, pe care bătrâna gazdă n-o mai folosea la nimic, afară poate de nişte boarfe mai vechi aruncate, dar, oricum, Uruidaana, la cât de şubredă se ţinea, n-ar fi coborât vreodată-n acea văgăună.

L-a băgat jos, după ce l-a extras ca pe terorişti din patul lui, de-acasă de la Mazulin, şi i-a dat pături multe să nu înţepenească de frig, i-a pus un căluş în gură, pe care i-l scotea doar atunci când venea el să-i aducă crăpelniţa şi-un hârdău unde să-şi facă nevoile.

Băiatul era sperios nevoie mare, că de-aia nici nu i-a legat mâinile şi picioarele, doar încuia uşa după el şi-i arăta pistolul acela făţos, cu ţeavă scurtă, şi i-l băga de două-trei ori între dinţi, cât să nu creadă c-o fi de ciocolată.

— Dacă-ţi vine vreun gând să faci scandal sau să te-mpingi în uşi, îndată cobor la tine… Doar dă-mi de ştire când ţi se face dor de Don Costello (aşa-şi poreclea el arma acum, căci, pentru fiecare ticălos din viaţa lui, tot îl boteza altfel) şi ţi-l aduc să-ţi mângâie niţel tâmplele, să te răcoreşti.

Iar băiatul n-a avut nevoie să-i spună de două ori, că a rămas acolo cuminte cu mâncarea şi nevoile lui.

„Halal!“, se gândea Aleksei. „Şi ăsta *ar fi trebuit* să fie Znaiuşki!“

Dar, că veni vorba, pentru Sokolov era şi-o bună ocazie să-l facă pe adevăratul Znaiuşki, cel din Tomtor, să se relaxeze, căci atâta tămbălău s-a iscat în Oimiakon cu dispariţia

băiatului lui Mazulin, c-ar fi fost imposibil să nu se fi dus vestea până în celălalt cătun.

Bun, şi-acum Znaiuşki ce s-o fi gândit? Gata, a muşcat prostanul ăla blond şi ’nalt şi l-au luat pe famen, l-au găbjit în toiul nopţii, cum fac ei, şi cine ştie prin ce beci o sta el acum şi la ce întrebări răspunde, până s-or prinde că nu-i el cel căutat. Dar asta-i cumpăra lui timp să se mai joace.

Era într-un beci Tolia, dar nu era nici pe departe în situaţia imaginată de Znaiuşki. Deşi ceva-ceva l-ar fi interesat pe Sokolov să afle de la prizonierul lui.

— Ia zi-mi, îl ştii pe Mişa Sudlenkov din Tomtor… începu Aleksei să-l ia la bani mărunţi pe amărât, într-una din vizitele nocturne.

Iar acesta tremura ca varga şi-avea gura aşa uscată, dar nu de la sete, c-avea apă din belşug, ci de la emoţia groaznică pe care o încerca în preajma fiorosului răpitor, c-abia putea lega două silabe pline.

— …Ş-ş-tiu, domne…

Între timp, Sokolov făcuse un desen, un fel de portret-robot, atât cât se pricepu, din năzărirea aceea a lui din oglindă şi i-l arătă lui Tolia.

— Ai zice c-arată cam aşa?…

— Nu ştiu, domne, că nu l-am mai văzut de mult, se bâlbâi nenorocitul.

— Bine, nu l-ai mai văzut… dar măcar de-atunci, de când aveai paişpe-cinşpe ani şi ţi-ai băgat puţa-n menghină, nu-l mai ştii?…

— Ba oleacă…

— Eh, „oleacă“ ăla… ai zice că seamănă cu ce-i aici?

— Şi că da… şi că nu… o mermeli Tolia, cu groaza-n măduvă să nu răspundă ceva greşit.

Şi-atunci îi lăsă lui bucata de hârtie, s-o mai studieze, când îi mai pătrundea câte-o raza de soare în hruba aceea.

Ca să nu-i înţepenească oasele tot stând acolo, dar şi pentru a-i da câte o speranţă lui tată-său – „semnul lui Voloşin“, cum îi zicea el –, Sokolov se gândi să-l scoată uneori cât să fie văzut de unul sau de altul. Îl făcea balot, îl lua în spate şi mergea cu Arhip în afara satului, pe-acolo pe unde ştia el că umblă păstorii cu turmele lor de reni. Şi-apoi îl descăleca şi-l lăsa să umble liber, s-alerge, dar el, Sokolov, stătea ascuns şi-avea grijă să ţină băiatul cât mai la distanţă de ochii crescătorilor, cât doar să-i întrezărească silueta şi să se mire, cum făceau ei, să se întrebe – o fi ăla băiatul lui Mazulin, n-o fi? După care-l punea iar în pachet şi-l trimitea în închisoarea lui.

Efectul nu se lăsa aşteptat. Păstorii începeau a cleveti şi-ajungea îndată vorbă la Mazulin c-au zărit băietanul pe colo, pe lângă lăstărişul ăla palustru, sau pe dincolo, pe lângă o verde crivină, iar Artiom Sergheevici venea el însuşi să vadă cu ochii lui locul cu pricina şi-l chema uneori şi pe şeful de post şi-l îndemna să caute cu oamenii lui, că poate Tolia o fi răpus de vreo zăluzie şi nu mai nimereşte drumul spre casă, s-o ascunde pe undeva, mort de foame sau de sete.

Iar Sokolov îi zicea când îl întâlnea:

— Ei, vezi… Voloşin ăsta n-o fi fost el vreun prost…

Şi Mazulin aproape se ruga în genunchi să-i mai zică următoarea poruncă, adică din acelea pe care călugărul i le dăduse lui Voloşin. Iar Aleksei nu ducea lipsă de porunci, c-a făcut şi el armata şi-a mai fost prin misiuni şi ştia ce-i aia îndurare, nemaizicând c-avea o imaginaţie foarte bogată când

era vorba să-i facă pe ticăloşi să spună şi ce-au supt de la muma lor, numai că de data asta, paradoxal, el era cel cu mâinile curate, nu trebuia să facă nimic – îl avea pe mistreţ în laţul lui şi doar trebuia să-i zică cum să danseze, iar el tropăia fericit că „îngerul drac“ îi va aduce odorul acasă.

Aşa, de pildă, îi zisese că acel călugăr l-a pus pe Voloşin să-şi cresteze cu cuţitul pe picioare imaginea măicuţei lui, aşa cum o mai ţinea el minte, cât mai fidel cu putinţă. Şi-o tot confrunta cu o poză pe care o avea cu maică-sa, să fie sigur că erau respectate cele mai mici detalii şi că artistul era atât de îndrăgostit de chipul *mamuşkăi*, încât nu mai e nicio îndoială că şi-o încrustase drept în suflet. Şi chiar în suflet şi-o încrusta Mazulin, că-l înţepa inima de câte ori cresta pe piele liniile acelea fine, din sângele şi carnea lui, şi urla de durere când pe rănile vechi mai făcea retuşuri (căci Sokolov îi tot zicea: „Seamănă mai degrabă cu maică-mea decât cu maică-ta, Artiom Sergheevici, uite, vezi, şuviţa ceea colo, baza nasului, pleoapa stângă… nu ştiu ce să zic, dar parcă n-o iubeşti aşa tare acum, că s-a prăpădit, sărăcuţa“).

Mazulin îndura şi îndura, iar foamea – că tot pe pâine cu apă stătea – şi lipsa băuturii parcă-i luaseră minţile de tot, că-i tot povestea lui Sokolov:

— Mă simt mai bun, Aleksei, Dumnezeu să te binecuvânteze cu Voloşin al tău. Îmi pare aşa, că plutesc uneori, nu-mi mai simt paşii pe pământ, că nu mai sunt printre oamenii mei, că-s deasupra lor şi-i privesc cu milă şi înţelegere.

Pe urmă câte douăzeci de lovituri de bici pe spate.

— Să fiu în locul tău, n-aş face-o, Mazulin, dar îţi zic să ştii. Voloşin avea spinarea carne vie. Doamne, doar când îmi

povestea şi mi se făcea rău…

Iar la început Mazulin mai cârtea, că „nu şi nu“, că asta întrece orice măsură, c-o s-ajungă un sângerete ambulant. Şi Sokolov îl asculta tăcut cum se zbate şi cum se luptă şi cum vrea să dea îndărăt şi-i zicea înţelept:

— Deh, eu te-am prevenit. Parcă nici nu vorbeşti tu prin gura ta acum, parcă-l aud pe michiduţă ăla… Dar să nu te ruşinezi, Mazulin, c-astea-s încercări, iar cei mai tari le duc, uite aşa, ca Voloşin, alţii, mai slabi, se-ndoaie de genunchi şi se pun jos. Odihneşte-te, Artiom, odihneşte-ţi sufletul…

Şi, după o zi, dacă-l mai vizita pe Mazulin, îl şi vedea cărându-şi pe spinare nu douăzeci de frânghii din acelea grosuţe cu care se prind renii, ci treizeci, şi-asta, zicea el, ca să grăbească procesul de „iluminare“.

Între timp, singura care mirosise că-i ceva putred în pivniţă era Aita, care-l vedea cum se tot preumblă ba jos, ba sus, parcă n-avea stare, şi-l mai şi pândea uneori cum scoate câte un balot mare şi-l urcă pe Arhip, mai să-l deşele, nu alta.

„Ehei, Alieşka, Alieşka, ce-mi faci tu acolo, că nu-mi miroase a bine…“, se gândea ea îngrijorată.

Dar el o liniştea şi-i zicea că şi-a adus acolo unele din secretele lui, cu cazul Znaiuşki, că le mai mută şi le mai permută, că se-apropie momentul când îl va prinde.

La Moscova era linişte şi pace. Murea încă de dorul familiei lui, dar îşi impusese în modul cel mai drastic să reziste, mai ales acum, când situaţia era pe muchie de cuţit, când trebuia să stea pitit, pitit, ca o pisică ţintită de ochiul acela rău al hulubului prevăzător, căci, negreşit, Znaiuşki îl adulmecase pe iscoditor.

Îşi propusese s-o rărească chiar şi cu vizitele pe la staţia meteo, iar când se ducea acolo, cu speranţa că poate Mişa s-a gândit să strecoare nişte microfoane, încerca să se poarte precum cel mai mare mocofan de pe pământ.

Şi-i turna poveşti vânătoreşti Rufei, cu tot felul de momente inventate – cum era să se înece la malul mării, că nu ştia să înoate, cum l-a păcălit odată o fetiţă de cinci ani şi i-a sustras cinci ruble din palmă, cum, pe când era student, a nimerit la o femeie măritată acasă şi bărba-su a băgat rottweilerul direct în şifonierul în care se ascundea şi-a încuiat uşa. Prostioare din astea, care-l făceau s-arate ca un om ca toţi oamenii, nicidecum vreunul cu îndemânări speciale, ba chiar, uneori, ca un bleg fără nicio speranţă de reabilitare.

Femeilor le plac poveştile astea la bărbaţii cu care îşi petrec timpul în dormitor, că le mai îndulcesc masculinitatea, îi fac s-arate mai vulnerabili, mai uşor de dominat, dacă nu depăşesc o anumită măsură, aşa că poate nu doar Znaiuşki era mulţumit, ci şi maică-sa.

Se aflase şi la el la birou de dispariţia lui Anatoli Mazulin, de la informatorul lor local şi, cu prima ocazie când vorbi cu Vadia, îi îngheţă sângele-n vine.

— L-ai pierdut… îi zicea el.

— Pe cine?

— Pe Znaiuşki…

— De unde şi până unde?

— Păi, a dispărut Mazulin ăla…

— A dispărut, dar e pe-aici, stai liniştit, că totu-i sub control.

Şi, foarte curios, pe cât era Vadim de prăpăstios şi de atent cu alocarea resurselor, iar în mod normal ar fi zis „Hai acasă!“, de data asta nu părea deloc impacientat, ba chiar bucuros că Sokolov mai stă pe-acolo.

— Merg pe mâna ta, Alieşka. Să te întorci cu bine. În rest, toate bune, salutări şi sărutări de la Katia.

„Ei, drace“, se gândi Sokolov, „a ajuns nevastă-mea să mă sărute prin tine“.

— Mai treci pe-acolo? îl întrebă cu inima strânsă.

— Cum să nu? Să fim siguri că nu le lipseşte nimic fetelor.

„Mă-ta-n cur!“

— Bine, bine, transmite-le cele bune.

Nu putea spune cu mâna pe inimă c-avea încredere totală în Vadia. Da, îi era prieten vechi, trecuseră prin multe împreună, îi mai ţinuse spatele şi pe la birou, dar, de la un moment dat, drumurile lor s-au despărţit. Sokolov era eroul, omul de teren, mereu la pândă, mereu în cele mai dificile misiuni, pe când Vadim părea că-şi acceptă definitiv soarta de şobolan de hârţogărie. Mă rog, un fel de a spune, că avea şi el roluri importante la comandă. Dar nu de puţine ori simţise invidia prietenului său.

— Tu o ai pe Katia cea frumoasă, eşti bine văzut pe-aici, te descurci în cele mai neverosimile situaţii din lumea reală, iar eu, eu cine sunt? Un cranţa-cranţa de calculator, care, chipurile, vă coordonează vouă treaba… dar treaba voi o faceţi, nu eu.

Aşa îi mai zicea uneori, cu frustrare şi gelozie, când se lăsa dus de prea multe pahare cu coniac. E drept, făcuse ceva strădanii, în special la început – Sokolov însuşi s-a oferit să-i fie profesor, chiar dacă-i era inferior în grad –, numai că nu se

prindea nimic de el. Fusese un copil răsfăţat toată viaţa lui, nu prea rezista la presiune mare – dar din aceea din lumea reală, nu migrenele de birou, unde nu te-ating nici frigul, nici foamea, nici dorul de casă – şi-n plus mai suferea şi de-un soi de misecuvenism.

Da, el era şef de promoţie, trecuse toate testele de inteligenţă cu brio, jongla uşor cu cifre şi concepte, stăpânea elementele mari de strategie, coroniţa era pe capul lui, dar asta nu-l făcea mai potrivit pentru munca de teren, ba dimpotrivă. Iar în relaţia cu Katenka, ei, da, asta era ştiut chiar şi la ei la birou, c-o plăcuseră amândoi, că s-au luptat pentru ea, nu aşa, cu pumni şi cu picioare, că erau prieteni, dar cu sufletul şi cu mintea, cu vorbele şi cu faptele lor, iar Alieşka se dovedise (a câta oară?) mai autentic.

De ce se temuse, în ce-o priveşte pe Aita, n-a scăpat. Îngrijorată că-şi pune el în pericol viaţa, muta lui iubită i-a sustras cheile de la beci într-o noapte şi-a coborât acolo, în infern, unde stătea carneficele ei scopit, lângă hârdăul lui cu excremente şi blidul cu puţină mâncare, suferind după lumina zilei.

Grea privelişte a avut ea de suportat, cu atât mai mult cu cât îl văzuse şi-n situaţii mai fericite, pe când stătea în casa lor. Iar acolo îl domina. Ea ştia că nu-i vreun mascul agresiv, doar că-i călca apăsat pe urme lui ta-su. Chiar şi atunci când o mai prindea de mijloc sau o pândea când îşi făcea baie, ea îşi bătea joc de el, ştiindu-l neputincios să pricinuiască vreun rău cuiva.

Uneori chiar îl mai aţâţa, ca să se simtă şi ea femeie, că se săturase de straiele acelea de băiat în casă, dar n-o făcea niciodată cu prea multă cruzime şi chiar putea spune c-au

ajuns să se îndrăgească ei doi, ca fraţii, mai mult decât ea cu tătâne-su.

Dar acum şocul şi amintirea traumatică au fost atât de puternice, încât nu-l mai recunoştea pe băieţaşul ăla tembel care voia să-i vadă păsărica la baie, ci pe monstrul care, în timp ce tutorele lui o silea pe ea, îşi scosese briceagul din buzunar şi o cresta pe pulpe, cu nările aţâţate şi globii ochilor duşi în orbite.

Aşa că prinse un băţ găsit pe jos şi-n timp ce-i lumina ochii cu lanterna şi el nu putea vedea nimic în faţă îl altoi cu furie şi izbucni în plânsete isterice.

Noroc că Aleksei dormea iepureşte şi, de cum s-a trezit o secundă, şi-a dat seama că lipseşte ceva şi urmează să se întâmple vreo nenorocire. Aşa încât coborî în beci, unde-i găsi pe cei doi încleştaţi, îi despărţi, îi dădu lui un pumn în falcă să-l adoarmă de tot, iar pe ea o luă în braţe şi-o aduse înapoi în casă.

Plânse, plânse iar mult, căci era încă sub acea scuturătură a nedoritei revederi. El o mângâia ca atunci când a găsit-o, vai de ea, în camera ei, şi-ncerca s-o consoleze, s-o îmbuneze, deşi ştia că are de dat şi nişte explicaţii cu prizonierul din pivniţă.

Şi, când şi-a mai venit în fire, l-a privit cu ochii aceia frumoşi şi întrebători, iar el ştia ce vrea ea s-audă, chiar dacă nu putea vorbi.

— O să se termine şi asta. Taică-său are nevoie de o lecţie de viaţă. Una grea. Şi nici lui Tolia nu-i voi pricinui vreun rău, dar poate învăţa acum ce-a pierdut în primii şapte ani.

Ea nu părea deloc de acord cu el.

„Alieşka, Alieşka, asta n-o să se termine bine. Deloc n-o să se termine bine, pentru tine şi pentru niciunul din noi.“

Aşa vorbeau ochii ei şi-l luă în braţe şi-l mângâie, ca şi cum el ar fi avut nevoie de toate astea.

Nici ea nu mai era copilăroasă ca înainte. Acea teribilă experienţă (despre care, vai, ce dureros! nici măcar nu putea vorbi), ţinută acolo, închisă în cuşca minţii – precum Tolia de Aleksei în pivniţă –, o transformase teribil.

Îşi amintea acum altfel toate momentele alea în care îl tot provoca pe Aleksei, când se gândea la el nu ca la un binefăcător, ci ca la un amant, cu care ea să se joace, şi chiar a făcut-o, da, s-a jucat cu „căluţul“ lui, l-a surprins în dimineaţa aia când el era toropit şi somnoros, dar acum jocurile ei, în special acela, îi făceau pur şi simplu scârbă şi se gândea că poate nu va mai avea vreodată de-a face cu vreun bărbat şi că, cine ştie, poate că ăsta era şi destinul ei, de vreme ce Dumnezeu a lăsat-o aşa, fără vorbe şi fără auz, să se retragă pe la vreo mănăstire, în legea tăcerii, sau la vreo fermă, cu dobitoacele, că nici ele nu puteau cuvânta.

Aleksei vedea şi el asta: că nu mai e un copil, că se poartă altfel, mai atentă, însă îi vedea şi pe faţă instalată, parcă pentru totdeauna, o perdea de melancolie. Şi-l durea sufletul.

1. Fiecare cu gustul lui (rus.). Literal – „Nu există prieteni de gust şi de culoare“.

Capitolul 17

Pe cât i se părea că se îndepărtează mai mult Aita de el, pe-atât de apropiată o simţea pe Rufeşka.

„Ciudat, nu?“, se gândi. „Parcă-i în răspăr cu toate valurile şi vibraţiile mele.“

Pe Aita a considerat-o un copil şi-a ţinut-o, atât cât a putut, la distanţă, după care ea i s-a împlântat în carne şi-n suflet, ca un tăiş de care te loveşti zilnic şi-i inevitabil ca odată şi-odată să te rănească. L-a copleşit cu tot ce are ea inexprimabil, cu muţenia, cu felul de a comunica din ochii cei vii, cu mlădiţa ei de carne nealcătuită, germinând un nou ciclu de viaţă. Dar, după ce-a trecut prin cumpăna aceea, Aita n-a mai fost la fel. Firesc, l-a văzut asemenea celor ca Mazulin, sălbatic, cotropitor, neruşinat, sau ca fiul lui, slab, înecat de neputinţă.

N-a mai fost loc de alt bărbat, nu mai putea fi Alieşka decât aşa sau aşa, iar dacă nu era încă e pentru că nu se-arătase, pentru c-avea şi el chipul ascuns al celorlalţi şi ea n-avusese priceperea să-l bănuiască. Dar el tocmai acum o accepta şi mai mult ca pe-o femeie, una care-a pătimit şi mai pătimeşte, care nu-şi mai poate permite luxul să se joace de-a v-aţi ascunselea, care tocmai de-aici înainte ar fi trebuit să-i înfrunte bărbăţia şi să-i ocrotească slăbiciunile, asta dacă ea nu şi-ar fi ascuns ochii telescopici în cochilie.

De Rufeşka a fost atât de atras la început (un veritabil *coup de foudre*), încât s-a şi speriat de forţa aceea primordială, gata să-l rupă-n bucăţi, să-i sfărâme trupul, a făcut totul să-i reziste, şi chiar i-a rezistat, iar ea aproape se resemnase, dar acum, de când ştia că-i rudă cu ţinta lui, şi nu orice rudă, ci zămislitoarea însăşi, începuse să se îndepărteze la fel ca orice catarg pribeag de dezolantele ţărmuri.

Numai că ea abia ce venea şi-abia de-acum el n-o mai percepea ca pe un contrariu, de care trebuie să fugi nebuneşte unde-ai vedea cu ochii, ci ca pe o celulă binefăcătoare, care se lipise de el şi-l hrănea cu viaţă, cu iubire.

Şi-n acest context venise întrebarea aceea, pe care unii ar crede că el o aştepta, dacă nu cumva a şi provocat-o atunci când ei doi tot flecăreau despre drumurile lui în Tomtor.

— Dar de ce nu treci odată pe la noi, Aleksei? Să luăm masa împreună…

Când a zis „noi“, ea credea că zice „eu şi fiul meu“, „căminul meu“, voia să-l bage şi mai mult în intimitatea ei, numai că, pentru el, asta nu avea decât o singură semnificaţie – accesul în templul lui Znaiuşki, bârlogul acela în care probabil lighioana se simţea încă atât de ocrotită.

Grea decizie, greu moment.

Primo: nu-i exclus ca fiul, aflând poate că-i vreun bărbat în viaţa maică-sii (dar el ştia că nu-i orice bărbat, ci-i chiar bărbatul care-l caută pe el), a sfătuit-o să-l cheme la masă. Ea s-o fi bucurat că odrasla dă dovadă de aşa deschidere după moartea lui taică-său şi, chiar dacă nu se întrezărea vreun viitor în relaţia lor, nu era rău să-l obişnuiască pe Mişa cu ideea că nu va rămâne singură pe vecie.

Secundo: dacă Sokolov mergea acolo, nu mergea doar ca să-l vadă, să-l recunoască şi pe urmă să-i tot adulmece urmele, chipurile, în calitate de „ciocănar“ la curul maică-sii. Asta era exclus şi se putea dovedi a fi o greşeală fatală. Dacă mergea acolo şi-l vedea faţă-n faţă şi poate schimba două vorbe cu el, trebuia să-l şi umfle în acelaşi moment. Era gata împachetat.

Terţio: dacă Mişa ştia cine e şi ce căuta, nu voia să vină la masă decât fie pentru că se liniştise şi-l considera un pămpălău care-a fugit după fentă, cum se zice, şi acum doar voia să vadă cu ochii lui cum arată un aşa mare *glupîi*[1] (poate să-şi facă şi-o poză împreună, ca s-o pună acolo, la colecţia lui de rataţi), fie nu era sigur că-i un aşa mare castravete şi voia să-l miroasă de-aproape, să se convingă dacă încă-l mai adulmecă sau a intrat deja în adormire.

Cum va fi, cum nu va fi, acolo-n casă se vor întâlni ca doi câini de luptă încercând să se presimtă unul pe altul, după care doar unul va pleca în picioare.

Aşa cugeta Sokolov pe când cutreiera împrejurimile Oimiakonului, după dezgheţ, ba pe malul Indighirkăi, unde admira coturile zăporâte, ba pe culmile înălţate de-o parte şi de alta a văii puţin împădurite, de unde se vedeau în zare, pe tot cuprinsul, drumline cu margini arcuite, morene grohotoase scăzute în sandre fără capăt sau custuri sfâşiind velariumul albastru al înaltului.

Urca şi cobora, gâfâia şi simţea venind o vară călduroasă, deşi era încă început de mai, iar zăpada abia se scuturase şi sloiurile începură să-şi picure încremenirea în ape sau pe pământ. Ca-ntr-un perpetuu galop, turmele de reni se desenau şi se redesenau, asemenea unui pâlc conspirativ de ocnaşi evadaţi din cuşca grea a frigului spre porţile uşoare ale

primăverii. Acum, în mai, tot firnul acela nesfârşit de gheaţă, ce părea c-a încleştat un întreg vapor şi-au rămas vizibile doar cabinele de sus (de bună seamă, aşa arătau locuinţele din Oimiakon), se moştea în lumină, împingând la suprafaţă, printre crăpăturile sale, butaforia pârguitoare.

Nimic nu mai semăna cu ce fusese odinioară, cum ar fi ieşit dintr-o gogoaşă de cristal unicolor un fluture purtând pe aripi lichide curcubeie boreale. Turbăriile îmbrăţişau şi ele dezmorţirea în smârcuri stufoase, marginile ascuţite de stânci se împânzeau cu rozete de saxifragi şi-n pietrişul de lângă o baltă putea răsări câte un geum glaciar galben-pal.

Oamenii buni şi oamenii răi, animalele din curţi şi bestiile din păduri, betula pufoasă şi coniferele ceroase, cu toatele îşi lepădau stura ca pe-o blană împovărătoare. Tuşeau căluţii din plămânii aprinşi toate caznele iernii, iar elanii se împodobeau din nou cu oasele lor itifalice, celebrând fertilitatea.

Se pregătea să plece în Tomtor în vizita cea mare, dar nu era Sokolov bărbatul care să se sclivisească în faţa oglinzii când mergea să se întâlnească cu vreo femeie. Nici măcar nu era vorba de vreo întâlnire romantică, aşa că-şi lăsă toate laţele acelea de sălbatic să-i atârne şi-n cap, şi pe faţă.

Aita se oferise să-l tundă la un moment dat, dar el i-a zis în glumă: „Pe naiba! Lasă-mi puterea, femeie!“.

Şi dac-ar fi fost o întâlnire de felul ăla, cu vreo drăguţă, cum se întâmpla când era student, n-ar fi fost mai emoţionat decât acum, când ştia că are să dea ochi-n ochi cu monstrul lui, cu acel necinstit Ciuciuna al manutanţei sufletelor sinucigaşe către străfundurile orcului.

Şi, cum ajunsese mai devreme decât plănuise – sau poate că, tocmai, plănuise s-ajungă mai devreme, ca să-şi dea un

răgaz, un respiro –, mai zăbovi prin barul din Tomtor cu un pahar în faţă. Şi-acolo, surpriză!, se întâlni cu Vasili, şoferul, bucuros şi el să-l reîntâlnească.

— Ei, cum merge cu permafrostul, Aleksei Feodorovici?

— Se dezgheaţă, se dezgheaţă…

— Bravo! zise şi ceru şi el un pahar.

Apoi, tot pălăvrăgind despre ce-a mai făcut fiecare, Vasili îi spuse că se pregătea să plece cu un grup de tovarăşi la săpat după colţi de mamut. Nu prea auzise până atunci Sokolov despre asta, dar ştia că în Iakutia arheologii încă găsesc, bine conservate în răceala molisolului, vestigii de mastodont.

Vasili îi spuse, ca pe un secret, că se află la mare căutare în special în China, de unde sculptorii în fildeş îşi pot vinde arta mai departe, în Hong Kong, cu milioane de dolari.

— Vara se umple de „colţunari“ pe-aici. Şi, dacă nu găseşti mamutul, poţi da de vreun craniu de rinocer…

— I-auzi! se minună Sokolov. Şi cu ăla ce să faci?

— Ăla merge-n Vietnam, pe *babki* frumoşi…

— Şi-ăia ce fac cu el?

— Habar n-am… Medicamente, de sculătoare, nu ştiu, dar a luat cineva paişpe mii pe două kile de os.

— Şi fildeşul la cât?

— La juma' de sută poţi lua şi patruj de mii…

Sokolov îşi imagină că-i cam la limita legii tot traficul ăsta de sezon cu ciolane, mai ales că Vasili îi vorbea şoptit, ţinându-şi şi palma pavăză la buze, sau poate erau mai mulţi căutători din ăştia, „colţunari“, cum le zicea el, şi se fereau unii de alţii. Se uită atunci la ceas şi văzu că e gata să întârzie, aşa că-şi luă în grabă rămas-bun şi se îndreptă spre Znaiuşki.

Era un apartament modest, dar mobilat cu bun-gust. Rufeşka îl aştepta radioasă, parcă era iar altă femeie. De fapt, observase la ea cât de multe nuanţe ale stărilor de spirit îi populează fizionomia şi ce uşor se desprind ele, din forma gurii, din strălucirea ochilor, din freamătul nărilor sau chiar dintr-o simplă arcuire a sprâncenelor. „Ar fi fost o actriţă pe cinste!“, se gândea Sokolov.

E de mirare totuşi c-a remarcat-o în vreun fel când l-a întâmpinat, căci ochii lui fugeau în stânga şi-n dreapta, anxioşi să-şi localizeze prada. De aceea şi rămăsese cu sticla aceea de coniac în mână, ca şi cum n-ar fi ştiut ce să facă cu ea.

Deja mintea lui scana planul casei. Acolo-i bucătăria. Colo-n holişorul acela întunecat trebuie să fie baia. Camera de zi se vede că-i cea din faţă, mai luminoasă, iar acolo trebuie să fie dormitoarele şi unul din ele o fi chiar al marelui belzebut.

— Ei, hai, pofteşte şi nu te mai ţine de sticla aia să n-o pierzi...

Îl sărută pe obraji aşa, ca pe un musafir, şi-l luă de mână să-l ducă în sufragerie.

Şi-atunci apăru el.

Multă stăpânire de sine învăţase Sokolov în peregrinările lui de tot felul şi mai ales cum să-şi fardeze surpriza, uimirea, neîncrederea şi-orice alte emoţii ce l-ar fi putut da de gol, sub culorile şterse ale apatiei, placidităţii şi-alte dominante limfatice.

Acum însă crezu că n-a reuşit să-şi mascheze stupoarea amestecată cu o nemărginită bucurie când i s-a arătat chipul acela adolescentin, blond spălăcit, cu rozacee umilitoare pe obraji şi pe frunte, cu ochelari rotunzi de tocilarul clasei, cu

ochii uşor bulbucaţi, trădând o perpetuă mefienţă şi cu vârful nasului uşor ridicat, afişând indecent găurile largi pe unde trăgea aer şi scăpa muci.

„Urât, urât cum mi-ai apărut în oglindă!“, se gândi vesel Aleksei, şocat însă de fidelitatea reprezentării reflectate faţă de trăsăturile acestui băiat pe nume Mihail.

— El e Mişa, băiatul meu, cel de care ţi-am vorbit…

— Aha, bine te-am găsit, Mişa, eu sunt Aleksei Sokolov…

— Salut, Sokolov! îi întinse el mâna, privindu-l circumspect peste pince-nez-ul amfibian.

„Hm! Atitudinea lui nu-i nici mai rea, nici mai bună decât a oricărui băiat căruia-i intră un alt mascul în cuib după moartea tatălui“, se gândi Sokolov. „Joacă impecabil, ca şi cum între noi trei nu mai există niciun alt secret, nimic nespus. Sunt doar ăla care vrea să ia locul lui ta-su.“

— Băiat mare, Rufa, băiat mare… Noroc că m-ai prevenit, că ziceam că-i fratele tău…

— Ei, da, ce linguşitor eşti tu… Las-o baltă, c-am să-ţi dau oricum să bei… Da-i mare, da, face douăşunu’, anul ăsta…

„Aşaaa. Şi-acum… Cum face bărbatul ăla care vrea s-o ia de nevastă pe maică-sa? Încearcă să-i intre-n voie fiului, se bagă-n sufleţelul lui, îl întreabă ce-i place şi ce nu-i place, se dă peste cap să-l impresioneze cu muşchii de goriloi, îi arată scula de telefon şmecher, îl descoase cum stă cu gagicile, totul aşa… foarte familiar“, îşi calculă repede Sokolov paşii următori.

„Ei bine, Mişa, eu nu vreau s-o iau pe mă-ta…“

Şi-atunci Aleksei îi întoarse spatele tânărului şi-o prinse de mijloc drăgăstos pe Rufa, iar ea se trase din mâinile lui, căci i se părea că-i prea repede cu intimităţile lor de faţă cu odrasla.

Numai că Sokolov aşa îşi şi propusese să facă totul. Nepotrivit.

Să facă invers decât se-aşteaptă de la el, ca un om nedus în lume.

Poate o să se şi îmbete ca un porc, o să şi scape o înjurătură mică sau poate un cântecel deocheat, o să vorbească tare şi mult şi, cine ştie, dacă prinde un moment, să intre chiar peste Rufeşka în baie şi s-o îngrămădească pe chiuvetă cu „una scurtă“. Ei, nu, poate asta ar fi prea mult, dar măcar să se ducă peste ea în bucătărie, când spală vasele, şi s-o ciupească prin surprindere de fund, iar ea să ţipe scurt şi sonor, s-audă şi Znaiuşki de dincolo cum se joacă ei când sunt singurei şi să se îngrozească de bădăranul peste care a dat *mamuşka*. Şi, of, of, l-a mai invitat şi la cină…

Aşa plănuia Sokolov să-şi joace toată vizita. Iar pe el, pe fiul unic şi nepreţuit, nici să nu-l bage-n seamă, ca şi când n-ar fi. S-aştepte mult şi bine să-i intre-n voie!

— Rufina, să ştii că nu mai e pâine. Am vrut să-ţi zic. Aşa c-ai să te duci la magazin, ce să-ţi fac… Sper să mai fie deschis, îi spuse dezinvolt Mişa maică-sii.

— Ei, da… Aleksei, să nu fii surprins, c-aşa-i în casa asta… Rufina-n sus, Rufina-n jos, Rufina du-te şi Rufina fă! recită ea zglobie, îmbrăcându-se în grabă.

— Vrei să vin cu tine? o întrebă el încurcat de-a binelea de noua situaţie ce i se pregătea.

— E fată mare, Sokolov, cred că ştie drumul, surâse pocitania mică şi-atunci Aleksei se gândi la cele mai neobişnuite variante.

„Hop-şa-şa! Dar ce curajos eşti tu, frăţioare, că-ţi doreşti să rămâi singur cu mine chiar şi pentru o scurtă perioadă. Poate

să povestim de fetele alea cărora le spuneai tu cum fac balenele albastre când una din surate e bolândă, cum se duc toate grămadă pe ţărm ca nişte sinucigaşe. Sau poate vrei să-mi mai zici mie o dată povestea lui Rofinus, vânătorul de balene, şi cum a renăscut el murind... Poate mă convingi şi pe mine...“

Iar după ce văduva ieşi pe uşă, Mihail se apropie de el, îi întinse mâna şi-i zise scurt.

— Eu sunt Znaiuşki. Cel pe care-l cauţi.

Şi de-aici încolo tot planul lui Sokolov se duse pe apa sâmbetei. Dacă l-ar fi lovit din spate cu un ciocan mare în ceafă sau dacă i-ar fi zis simplu „*Celovek*, ia-ţi gândul de la sfânta de maică-mea, că nu va fi niciodată a ta“ sau şi dacă i-ar fi căzut în genunchi la picioare şi l-ar fi implorat cu lacrimi în ochi: „Fii tatăl meu! Fii tatăl meu! Înfiază-mă, Sokolov, înfiază-mă...“, nu l-ar fi uluit mai tare decât cuvintele acelea aruncate direct, ca un pahar de şpriţ într-o faţă mahmură.

Şocul a fost atât de mare, încât lunganul se clătină uşor pe călcâie, parcă scuturat de suflul unei explozii din bucătăria vecinilor, iar primul lui gând a fost o dezolantă negare: „La naiba, ăsta nu-i Znaiuşki!“.

Îi luă aproape un minut să-şi revină, apoi spuse simplu:

— Dacă-i aşa, va trebuie să mergi cu mine...

— Negreşit, de-aici vom pleca împreună, spuse Mişa sigur pe el.

Şi, când Sokolov încercă să mai spună ceva, îl auzi iar...

— Dar...

„Dar?! Dar?! Dar ce, pocitanie? Dar ce?“

— Vreau un singur lucru de la tine. Cruţ-o pe biata maică-mea, c-o vezi cum e...

— De exemplu, să plecăm noi doi să ducem gunoiul şi să nu ne mai întoarcem… îl ironiză Sokolov.

— Nu fi sarcastic, Sokolov. Eu te-am adus aici şi ştiam cine eşti. Dacă voiam să dispar, acum tu erai iarăşi la Moscova şi-ai fi dat socoteală pentru prostiile tale…

— Ce vrei de la mine? Până una-alta, tu eşti cel care are de dat socoteală…

— Ţi-am spus: cruţ-o pe maică-mea…

— Şi ce vrei să-i spun?

— Mâine eu plec la Moscova, ea ştie asta. Plecăm dimineaţă împreună de-aici şi-acolo ajungem…

„Hm! Asta-i peste orice m-aş fi gândit. Adică se lasă prins…“

— Tot nu-nţeleg. De ce te-ai dat aşa uşor?

— Pentru că m-am săturat să m-ascund. Şi pentru c-a venit momentul să-mi iau gloria…

— Adică tu crezi c-aşa o se întâmple? Noi o să defilăm cu tine şi tu o să faci bezele demoazelelor şi publicului?

— Voi faceţi ce credeţi cu mine. Dar ştiu bine un lucru. Că n-o să mai puteţi de bucurie să scrie ziarele: „L-au prins pe Znaiuşki!“. Gloria voastră-i gloria mea.

„Ăsta-i dracul gol. Dar ce mă mir, că ştiam asta…“

— Eşti la mâna mea, cred că-ţi dai seama. Pot s-accept sau nu cererea ta…

— E-o rugăminte, atâta tot. Un favor la schimb. Eu am făcut ceva pentru tine, tu faci ceva pentru mine. Invitaţia la cină de la mine a venit, nu de la maică-mea…

— Noi nu prea facem favoruri fugarilor şi criminalilor…

— Eu n-am ucis pe nimeni, Sokolov…

— Da, eşti un suflet bun. D-aia vrei s-o menajezi şi pe maică-ta… Care oricum o să afle, nu? Dacă tot îţi place gloria,

n-o s-o poţi ţine pe maică-ta departe de gloria ta...

— Asta-i altceva. Plecăm împreună, ca doi călători în aceeaşi direcţie, mâine-dimineaţă. Dar să mă iei de aici, pe sus, fiind nevoit să-i spui toată tărăşenia... crezi c-o s-o ţină inima? La cum o cunoşti?

Sokolov ezita. Ştia că nu se poate încrede în aşa ceva. N-o făcuse niciodată. Singurul favor îngăduit vreodată unei „ţinte“ a fost să-i dea o ţigară şi chiar şi de-ăla i-a părut rău până la urmă, când a rămas fără, în mijlocul pustietăţii, cu deştele tremurând înţărcate.

— Nu trebuie să dai un răspuns pe loc. Gândeşte-te... Stăm la masă, ca nişte oameni civilizaţi... Tu cumpăneşti... Eu nu fug nicăieri, o să stau tot timpul lângă tine, dacă te hotărăşti într-un fel sau altul, faci cum îţi vine...

Şi-atunci intră vijelios pe uşă Rufina cu pâinea şi-i prinse pe cei doi faţă în faţă, încremeniţi ca nişte figurine de carton sau ca nişte hoţi care tocmai se pregăteau să fugă cu bijuteriile Coroanei.

— Ei, totul bine? Mişa poate să fie foarte nesuferit când vrea... Dar lasă, că de mâine se-ntoarce la Moscova şi scap de el... zise ea glumeţ şi-l strânse-n braţe şi-l pupă pe tâmple ca pe-un pui de câţiva anişori.

Sokolov decise în următoarea secundă să joace amânarea şi să stea cu ochii pe el.

Da, se gândise de multe ori la momentul ăla în care, venind la cină, l-ar fi ridicat pe Znaiuşki de sub nasul maică-sii, explicându-i... explicându-i ce? C-aceşti doi bărbaţi din viaţa ei nu sunt niciunul ceea ce par?

Da, o cunoştea destul de bine pe Rufa acum şi nu ştia cât de rău ar fi reacţionat.

Se-aşezară la masă şi-ncepură să depene verzi şi uscate, dar, în mod evident, Sokolov nu mai era el, oricât s-ar fi străduit. Pe faţă-i treceau umbre, umbre, răspundea în doi peri sau răspundea la întrebări care nu-i fuseseră puse, se juca cu şerveţelul, prefăcându-l într-un plastron franjurat pentru şoricei, învârtea furculiţa de parc-ar fi vrut să vadă dacă vârful se opreşte-n dreptul lui Znaiuşki.

În plus, paranoia îi dădea târcoale, urcând viclean pe şira spinării şi fixându-l din toate direcţiile în care nu se uita, aşa încât nu se putu atinge de nimic.

„Dac-a pus ceva în mâncare sau în băutură, dacă, dacă, dacă…“

Şi-apoi se mustra. „De ce naiba am acceptat amânarea asta? Umflă-l şi pleacă, Sokolov! Umflă-l şi pleacă!“

— Acum, c-ai venit, pot să-ţi mărturisesc c-a fost ideea lui Mişa să te chemăm la masă. Eu îi vorbisem aşa, mai de departe, despre tine… şi el a fost cu ideea…

Mişa ridică paharul şi-l înclină tăcut către Sokolov.

„Ăsta n-a minţit cu nimic“, se gândi atunci Aleksei.

— Dar de ce nu iei, Alieşka? Uite, nişte păstrăv… Nu fi ruşinos. Am zis să mâncăm ruseşte în seara asta, că te-oi fi săturat de mâncarea iakută…

— Ăăă… adevărul e că nu sunt prea bine cu stomacul… de ieri… Mai lasă-mă un pic, Rufina. Să-mi revin…

Avea o încordare în tot trupul, iar mintea nu şi-o mai putea stăpâni ca altădată. Mişa stătea exact în faţa lui, la mai puţin de două braţe, şi, cu toate astea, i se părea că, dacă pleoapa i-ar fi clipit o singură dată mai mult de trei secunde, ticălosul ar fi dispărut, puff!, ca un iluzionist într-un nor de calcar.

Încerca să mai zâmbească politicos, însă îi era imposibil să se angajeze în vreo conversaţie din acelea de doi bani cu Znaiuşki.

Ei, cum ar fi sunat?

Acum, după ce s-a lămurit că-i el şi el aproape i-a zis „Gata, leagă-mă!“, să vorbească despre vreme, despre cât de tare a prăjit maică-sa peştele sau de cât de iute-i sosul.

Pe urmă, când Rufa mai ieşea la bucătărie, îl vedea pe Mişa gâdilându-i rădăcina nasului cu ochi întrebători: „Te-ai decis?“.

Şi el întorcea privirea indiferent, ca şi cum n-ar fi vrut să-i dea vreun răspuns sau el să citească vreun răspuns în codul mişcării pupilelor.

— Rufina, o să se facă târziu şi poate n-ar fi rău ca Aleksei să rămână peste noapte, dacă nici el n-are nimic împotrivă…

— Dar tu ce zici? îl întrebă maică-sa.

— Eu sunt OK.

— Mdaaa… ăăăă… o să vedem. Să vedem cum mă simt, zicea Sokolov, nemulţumit că pramatia încearcă să împingă lucrurile pe făgaşul lui.

— Vai, dar tu chiar nu te-ai atins de nimic şi n-ai băut nimic! Aşa tare ţi-e rău? îl chestionă Rufa.

Şi-atunci privirea i se încrucişă scurt cu a lui Znaiuşki, ca şi cum acesta ar fi ghicit de unde i se trăgea tot răul, şi-l auzi:

— Aleksei, o să-ţi aduc din coniacul pe care l-ai cumpărat tu…

— Îhî, bâigui roboţelul Sokolov şi, când îl văzu că pleacă după sticlă, se luă după el imediat.

„La naiba, o să pună ceva şi-n aia“, dar Rufa îl prinse de mână în ultimul moment şi-l întrebă şoptit:

— Hei, eşti bine? Sigur e doar stomacul? Nu-ţi place ceva pe-aici?

Până s-apuce el să se bâlbâie că totu-i în regulă, Mişa se întoarse deja cu sticla de coniac, o deschise în faţa lui („Dar asta nu înseamnă nimic, fir-ar al dracu', că şi eu am deschis sticle şi-am pus somnifere-n ele şi pe urmă arătau ca noi“) şi turnă în pahare.

— În sănătatea ta, Aleksei! ridică paharul Znaiuşki şi luă câteva sorbituri delicate.

Sokolov ridică şi el paharul, dar nu-l duse la buze, deşi avea nevoie disperată de alcool, ca să se repună pe picioare. Lăsă pe masă recipientul mincinos, plin cu toate soiurile de mătrăgună, sfios şi neatins.

După cinci-zece minute, când Rufeşka ieşi iar să-şi facă de lucru la bucătărie, Mişa roti paharele, al lui şi-al lui Sokolov. Ca semn de încredere.

Abia atunci Sokolov bău, în sfârşit, dar nu-i plăcu deloc asta, că i se părea că-i la mâna acelui puşti, care face ce vrea cu el. O tărăgănează până dimineaţă, îl pofteşte să înnopteze la ei, îl pune să bea din paharul lui... Ce mai! Ţine telecomanda cu amândouă mâinile!

„La naiba, umflă-l, Sokolov! Umflă-l acum, pe loc! Şi s-o ia dracu' şi pe Rufeşka, că, dacă n-a ştiut douăzeci de ani cu ce puşlama a stat în casă, asta e... poate-a sosit timpul să-nfrunte grozăvia!“

Aşa-şi spunea Aleksei, dar, când îşi făcea curaj şi hotăra că „Gata! E momentul!“, se uita în stânga lui şi-o vedea pe femeia aia ce-i tulburase atât de tare şederea în Oimiakon, la verdele acela evanescent al ochilor ei, îşi amintea de nopţile lor împreună, în special de aceea în care au descoperit şoptitul

stelelor şi ea-i recita din Esenin, ş-atunci îi pierea orice cutezanţă să se mai joace de-a hoţii şi vardiştii.

„Nu, nu-s slab, fir-ar să fie. Măcar el e aici, nu pleacă nicăieri, e-n mâna mea. Tot ce sper e să nu facă vreun truc de-al lui şi să se evapore. Dar până acum a părut că-şi ţine cuvântul şi că n-are de gând să mă tragă pe sfoară. Şi, vorba lui, dacă el m-a invitat la masă, ştiind că-l iau, ce rost mai are acum? Dacă voia să plece, fugea de mult… Deh, la dracu', uite că mă făcu şi dator!"

Şi, tocmai când îi treceau toţi pescăruşii ăştia haotici printre urechi, zdrăngănindu-i capul cu larma lor, îl văzu pe Znaiuşki ieşind din cameră, ca un strigoi cataleptic din sicriu. „Scuzaţi-mă!…", sugerând c-o ia către baie.

Privirea lui Sokolov vărsă o aşa cascadă de disperare, încât Rufa crezu că omul acela a dat cu ochii de-o fantomă în aerul din care se dislocase Mişa.

— Eşti bine, dragule? Că pare că te deşiri…

— Am nevoie la baie! zise el, ridicându-se şi trântind şervetul de pânză pe masă.

Atunci Rufa crezu că-i vreo urgenţă şi strigă după băiat.

— Mişa, musafirul nostru are nevoie la baie… repede! Lasă-l pe el, te rog!

Iar Mişa se întoarse cuminte, în vreme ce Aleksei o luă spre baie, cu inima ca o minge şutată între crengi de copii răzgâiaţi, îngrozit la ideea că, odată ce va hotărî să stea aici până dimineaţă, va trebui să participe la extenuantul balet al locurilor şi-al paharelor.

„Păi, nici aşa nu-i bine", se gândi el şi rămase în baie cu urechile ciulite să nu cumva să-i scape tropăitul bocancilor fugareţi ai lui Znaiuşki.

Iar ticălosul, ca şi cum ar fi ştiut la ce se gândeşte Sokolov, începu să vorbească tare cu maică-sa, ca să-l audă el, să ştie că n-a plecat nicăieri. Vorbeau despre taică-său, despre Sudlenkov, auzea uneori desluşit totul şi probabil şi vecinii, căci Znaiuşki voia cu tot dinadinsul să-i arate lui Aleksei că-i acolo şi-i om de cuvânt.

— Stătea aici, pe jos. Şi i-am zis: „Ia puţin curent, c-o să-ţi facă bine. Uite, o să-ţi aduc eu firele…“.

— Şşşt, zicea maică-sa. Cum naiba poţi vorbi aşa?

Şi deodată nu se mai auzi nimic. Nici Znaiuşki, nici Rufa, iar Sokolov se panică. Cuşca pieptului său abia mai făcea faţă ocnaşei agresive ce se izbea cu toată puterea în coaste. Mai aşteptă zece secunde şi tot nimic, în afară de liniştea orajoasă, prevestind eşecul. Un uragan dădu de perete uşa de la baie şi, din câţiva paşi, purtat de ciclonul urgiei, Sokolov reveni fioros în tocul uşii de la sufragerie.

Priveliştea care-l aştepta era bulversantă.

1. Prostănac (rus.).

Capitolul 18

Rufa, cu lacrimi în ochi, îşi pusese mâinile la gura lui Mişa, iar acestuia îi căzuseră ochelarii, căci se lupta să iasă din strânsoare şi ochii batracieni ameninţau să divorţeze ferm de orbite, într-o criză de asfixiere.

Dar nu asta era disperarea lui, că aerul intră-n porţii tot mai zgârcite-n plămâni. Grozăvia ar fi fost dacă Sokolov nu-l mai auzea vorbind şi-atunci va fi ieşit din baie vijelios (cum s-a întâmplat, de altfel) şi-şi va fi pierdut încrederea-n el sau, în orice caz, jocul acesta întins până spre dimineaţă i se va fi părut prea obositor.

Şi chiar aşa a fost.

Când apăru el în uşa sufrageriei, Rufa îi eliberă gura odraslei şi alergă la baie, să nu-i vadă şiroaiele pe faţă.

— Asta ce-a mai fost? şopti Sokolov.

— Am încercat să-i spun lucruri pe care nu vrea să le audă…

— Cred că-ţi dai seama că n-o s-o putem ţine aşa, ţurca, până-n zori… îi spuse sceptic Aleksei.

— Trebuie să ai încredere…

— Ca năpăstuiţii ăia de la *Sinii Kit*?

— Ăia n-aveau nici în ei…

— Şi-atunci eu pe ce să-mi bazez încrederea?

— Pe faptul că eu te-am adus aici să mă iei, nu tu m-ai prins…

— Să te ia dracu'!… conchise învins Sokolov, auzind papucii târşâiţi ai Rufei.

Ea se aşeză pe scaun, cu umerii mai lăsaţi, cu faţa congestionată (se vedea că iarăşi bocise, o recunoştea imediat) şi-şi turnă vodcă în pahar, ceea ce nu prea-i era în obicei. Îl dădu peste cap. Asta era ceva şi mai nou.

— Ei, ce-i? rupse tăcerea Aleksei.

— Începusem să-i spun iubitei mele mame, Rufina…

— Să taci! Auzi? Să taci! se înfurie atunci Rufa. Că-mi mănânci zilele cu fabulaţiile tale…

— Dar astea nu-s fabulaţii, Rufina! E purul adevăr. Şi-a venit momentul să ştii.

„A venit momentul, hm…“ Sokolov îşi aminti frânturile prinse din baie şi realiză abia acum că discuţia lor, de când au rămas singuri, era despre răposatul părinte al lui Znaiuşki, dar nu se înţelegea foarte bine cu ce fel de armă o canonea fiisu.

— Aşadar, vorbeam despre Sudlenkov şi-i spuneam…

— Tu n-auzi să taci?! ţipă ea din nou şi puse mâna pe-o farfurie care dădea semne că-şi va lua zborul vijelios spre capul îngerului Mihail. Aleksei, Alieşka, te rog, te implor, să nu crezi nimic din ce spune!…

— Nici nu cred… surâse cu subînţeles Sokolov, fixându-l pe Znaiuşki, totuşi curios să afle ce Dumnezeu îi spunea maică-sii despre Sudlenkov de-o amărâse în halul ăla.

Acum Mişa nu i se mai adresa decât lui.

— Spuneam că era aici pe jos. Băuse, ca de obicei…

— Nu-l asculta, Alieşka! Fabulează…

— Băuse, ca de obicei, era în lumea lui, zicea că aude vocea aceea care-l tortura. Stătea uite aici, aici, pe jos. Eu aveam doar paişpe ani, dragă Sokolov („Ce revărsare de efuziune!“), dar îl înţelegeam foarte bine, îi simţeam parcă propria durere…

— Minte, Alieşka… Minte, o face pe grozavul…

— Şi-atunci i-am zis… *Papocika*, uite, omoar-o, bagă-i curent. Şi i-am adus alea două fire din debara, că ştiam că ţine acolo tot felul de prostii de-ale lui inginereşti (scuze, Sokolov) …

— Tu n-auzi să taci?!!! urlă atunci leoaica şi sări la gâtul lui Znaiuşki, iar Aleksei se temu de-a binelea că-l va sugruma sau, oricum ar fi fost, că-i va altera „marfa“ pe care era atât de nerăbdător s-o ridice de la ghişeul strălucitorului său destin de spion.

Totuşi, nu se simţea deloc stânjenit de scena asta, ca şi cum ar fi fost de-al casei, ca şi cum îi ştia de-o viaţă pe scandalagiii ăştia doi şi era obişnuit ca aşa să se întâmple lucrurile între ei, doar că nu înţelegea ce-i veni lui să facă asemenea mărturisiri („O fi seara răzmeriţei în conştiinţa lui Znaiuşki“, se gândi scurt, „sau sticla aia de coniac era plină cu scopolamină“).

Numai că nu se întâmplă nimic din ce prevăzuse, ba dimpotrivă, cea vătămată se dovedi a fi Rufa, care, în plutirea spre gâtul odraslei, se frânse ca un zmeu de hârtie găurit şi se prăbuşi în rotocoale moi peste masă.

Scaunul îi dădu indignat brânci lui Aleksei în faţă.

— Rufa, eşti bine? Rufa!

O luă în braţe, dar Rufa-cea-ca-pluşul avea acum şi nasturii-ochi smulşi de zgâtia aceea de copil.

— Adu-mi apă! porunci Sokolov în timp ce-o pălmuia uşor peste obraji.

— Să chemăm ambulanţa! zise Znaiuşki.

— Asta s-o crezi tu! Adu apă!

„Ce-ar mai vrea să vină pe-aici nişte medici şi asistente, să se facă aşa, o învălmăşeală, şi el să-şi ia tălpăşiţa ca un iepuraş inocent!"

Mişa sosi cu apa şi Sokolov nu pierdu ocazia să-l apostrofeze.

— Deci aşa-ţi pasă ţie de maică-ta…

— Îi spuneam un lucru pe care trebuia să-l ştie, dacă plec de tot…

— Asta voiam să fac şi eu în ce te priveşte.

— Acela-i mult mai grav. Şi te implică şi pe tine. Te iubeşte, prostule…

— Nu, e la fel de grav… Culmea-i că eu chiar te cred că l-ai omorât pe bietul Sudlenkov.

— Nu l-am omorât. Şi-a băgat singur curentul…

— Da, asta era clar şi-n legătură cu celelalte victime ale tale. Ai sufletul curat.

— N-am zis asta…

Pe urmă, stropită cu apă pe toată faţa, Rufeşka începu a-şi reveni, deşi se uita împrejur ameţită, la început, şi făcea anevoie priză cu realitatea. Apoi încercă să se aşeze demn în scaun, cu morga aceea a ei de regină egipteană, dar tronul preţios se hâi iarăşi şi-o răsturnă pe-o parte.

— Cheamă ambulanţa, Sokolov, zise iar calm Znaiuşki.

— La naiba, nici în visele tale! îi zise el şi-i turnă toată cana aia mare cu apă-n cap Rufei şi-nainte să-i cârpească o palmă

straşnică se întoarse spre Mişa. Norocul tău că-i femeia asta între noi, dihanie!

Iar Mişa surâse mulţumit şi invizibil.

În fine, maică-sa îşi reveni cu totul, putea vorbi, pipăia în stânga şi-n dreapta şi simţea lucrurile, tacâmurile, faţa de masă, farfuriile aşa cum le lăsase înainte. Îşi ţinea mâna-n mâna mare a lui Aleksei şi se gândea ce norocoasă a fost ea că l-a întâlnit pe-acest bărbat, dar totodată-şi imagina cu groază că ea chiar a început să-l iubească cu toată fiinţa şi el o să plece cândva, mai spre vară, nu-l va mai vedea, se va întoarce la soţia şi copilul lui şi gândul ăsta o înnebunea mai mult decât orice.

„Nu trebuie să-l las! Nu trebuie! Noi suntem scrişi unul celuilalt!“

— Iartă-mă, îi zise Mişa spăşit, când o văzu că stă iar pe picioarele ei.

— Tu să nu mai vorbeşti cu mine! îl repezi ea, jenată de toată situaţia aceea.

„Of, Doamne! A trebuit să vadă şi omul ăsta cum mă chinuie pe mine aşchia asta din Sudlenkov! Ca tată-său mă chinuie!“

Îl iubea însă pe Mişa, îl iubea şi ştia că-i place să fantazeze, s-o facă pe victima, apoi pe călăul şi uneori pe victima şi pe călăul în acelaşi timp. Ştia că nimic din toate răutăţile alea nu le spune decât pentru că se simţea vinovat de moartea lui taică-său, c-a fost acolo, în aceeaşi casă cu el – un copil, e adevărat –, şi n-a putut să-l împiedice să-şi dea drumul pe toboganul către nicăieri. Dar cine-ar mai fi putut?

Sokolov luase decizia.

Poate şi impresionat peste măsură de crizele pe care tocmai le făcuse Rufeşka, poate şi pentru că tot scenariul acela al predării de bunăvoie începu să aibă sens în mintea lui („La urma urmei, da, maică-sa a confirmat c-a fost ideea lui să mă invite, a confirmat că mâine pleacă la Moscova, se vede clar că el a ştiut de la început cine sunt şi că-s pe urmele lui, de vreme ce n-a încercat niciun joc şi a trimis-o pe Rufa după pâine ca să-şi creeze ocazia să zică direct, bărbăteşte – eu mi-s ăla!“), dar fără ca asta să însemne că n-o să şadă pe pioneze până dimineaţă, Sokolov decisese să plece a doua zi împreună cu Znaiuşki din această casă, ca doi călători paşnici.

A luat în considerare şi cealaltă variantă. S-a gândit toată seara inclusiv la momentul ăla greu, în care i-ar fi spus Rufei cine-i el şi cine era fii-su, şi, de câte ori îşi derula filmul în cap, nu era nicio secvenţă finală în care să nu fi apărut ea pur şi simplu distrusă sau luând-o razna, începând să cânte sau să recite ceva ori, poate mai rău, să-şi bage cuţitul în gât de-aşa şoc şi dezolare.

Ba s-a gândit chiar şi că Znaiuşki asta-şi dorea, într-un fel de psihologie inversă – că era un manipulator de mamă-mamă… –, să-l determine pe el să facă mărturisirea fatală ca s-o vadă pe maică-sa cum îşi pune capăt zilelor în faţa lor, neputând duce aşa povară – odrasla, un instigator la sinucidere, iar iubitul, copoi de la Moscova vârât din interes sub plăpumioara ei.

Dar de ce nu? Iată, lui taică-său îi venise de hac, nemernicul. Cum-necum, l-a momit să-şi bage tâmplele la priză. Şi ce l-ar fi oprit pe paricid, cu gura lui Sokolov, s-o trimită şi pe maică-sa după Sudlenkov?

— O să rămân, deşi nu mi-e prea bine, mormăi el, iar pe faţa lui Znaiuşki nu se citi nimic, dar absolut nimic, nici bucurie, nici dezamăgire (dac-ar fi aplicat cu adevărat psihologia inversă), căci Aleksei zisese asta studiindu-i toate trăsăturile acelea slute, să surprindă măcar un muşchi delator palpitând, un infidel por al pielii deschizându-se sau măcar un fir de păr rebel din sprâncene rupând rândurile.

„Dacă-i un cacealmist“, îşi zise el atunci, „înseamnă că-i unul de mare clasă şi-o s-ajungă bogat de tot. Şi, dacă-mi scapă, poate că merită să scape, numai de s-ar apuca de cazinouri şi pocher, în loc să continue să călăuzească oameni nevinovaţi pe drumul fără întoarcere“.

Rufa se bucură mult că rămâne, căci se simţea atât de singură acum în casă, cu Mişa al său, ba poate chiar se şi temea să rămână doar ei doi, că el o să continue s-o terorizeze cu poveştile lui şi, dacă ceva l-ar putea împiedica în cele din urmă s-o facă, doar prezenţa acestui bărbat străin era aceea.

Aranjamentele de culcare nu-l lăsau indiferent pe Sokolov. Avusese oricum grijă până atunci să studieze rapid, din ochi, planul apartamentului. Din vestibul se intra într-un hol mare, circular: pe-acolo era ieşirea din casă. Pe dreapta era bucătăria, în faţă sufrageria, iar în stânga dormitorul lui Znaiuşki. Lângă acesta, perete-n perete, era dormitorul maică-sii şi tot acolo, perpendicular, baia.

Cât Rufina se dusese să spele vase, Znaiuşki i-a arătat camera lui. Cum stăteau la parter, în afara geamului erau sudate gratii de metal, pe care Mişa avu grijă să i le indice cu degetul în tăcere.

„Asta-i bine“, îşi zise Sokolov. „Doar dacă n-o fi vreun Houdini sau Nicholas Kin.“

Aşadar, se gândi el, va trebui să doarmă în sufragerie, cu uşa deschisă şi cu ochii pe ieşirea din apartament.

Să doarmă, vorba vine… „N-ai vreun pat de cuie, Rufeşka, şi pentru mine?“, îşi întrebă gazda în mintea lui.

N-ar fi închis un ochi, asta-i clar, chiar de-ar fi fost să stea în fund cu ţepuşe-n bărbie, să-şi coasă pleoapele de arcade, să stea lungit deasupra unui jgheab cu jăratic. N-avea griji, era antrenat să facă şi pânde de două zile, fără somn şi fără să-şi clintească o fibră a corpului.

Înainte de culcare crezu că-i bine să-i mai transmită un mesaj lui Znaiuşki, pe când se foiau cu toţii prin casă cu pături, perne şi celelalte organizări.

— Dacă o să-mi scapi, azi-mâine, o să-mi scapi şi-asta a fost… Să-i mulţumeşti maică-tii. Dar, cum am fost acum cu mâna pe gulerul tău, o să mai fiu într-o zi, fii sigur, şi-atunci să ştii c-o să te împuşc în ceafă fără somaţie, îi şopti Sokolov, îi apucă degetele şi le duse la spatele curelei, unde recele şi amuţitul Don Costello băuse lacom căldura şalelor sale.

— N-ai griji, dormi liniştit… îi zise Znaiuşki cu voce tristă.

„Ba s-o crezi tu c-o să închid eu ochii noaptea asta!“

Şi-aşa se lungi Sokolov în patul lui, cu uşa deschisă la sufragerie, cu vedere direct în hol, dar şi cu urechile pâlnie la cel mai mic scrâşnet.

Rufa îi mulţumi c-a venit pe la ei, îşi ceru iertare c-a trebuit s-asiste la scena aceea şi că ea şi-a pierdut cumpătul aşa de rău, îi spuse că Mişa al ei nu-i băiat rău, dar, evident, încă e marcat de groaznica sinucidere la care a asistat şi că-i place să şocheze şi să născocească („Ba poate că-i place să vadă morţi“, îşi zise Sokolov), îi era recunoscătoare, cu atât mai mult, că a acceptat să rămână peste noapte, că, din partea ei, poate veni

şi-n celălalt dormitor, să stea cu ea, numai că Sokolov refuză politicos această din urmă invitaţie.

Ei, şi-acum? Ce-o să fie? Mâine plecăm amândoi spre Moscova, după ce ieşim din casă. S-o gândi să fugă pe drumul până-n Iakutsk? C-odată ajunşi acolo… ţup! – direct în avion şi la Moscova. Doar nu şi-o imagina că-l las nelegat în maşină. Asta-i pentru băieţii buni, nu pentru fugari ca el.

Până la urmă, dac-aşa îşi dorea, să ia gloria numărului impresionant de victime pe capul lui, să-l aplaude lumea (deşi vor fi mulţi care să-l linşeze), atunci poate că era bine ca identitatea lui să nu fie niciodată aflată de publicul larg. O să le propună asta la Centru.

Sigur că presa, când o auzi că Znaiuşki, ăla cu Balena Albastră, a fost prins, o să ceară un nume, un chip, ca să nu fie vreo păcăleală, dar, la urma urmei, de ce să-i faci pe plac unui asemenea ticălos? De ce să-i dai satisfacţie? Că alţii ca el poate-şi vor dori şi ei aceeaşi publicitate, cu căpăţânile seci înrămate-n manualele de istorie, chiar dacă la capitolul „Mari infamii“.

Stătea Sokolov şi cugeta, că altceva oricum nu mai avea de făcut, şi spera că-n felul ăsta nici nu-l va răzbi somnul şi va sta de veghe până la capăt, când, la un moment dat, auzi mişcare în hol, un foşnet aproape imperceptibil. Se ridică în capul oaselor şi-şi mişcă urechile.

„Asta ce-a mai fost?“

Văzu apoi în cadrul uşii silueta goală a Rufeşkăi, aşa atrăgătoare când n-avea nimic pe ea, dar, în loc să-i tresalte inima de bucurie, ca pe vremuri, îl muşcară fiori de groază.

„Nu. Asta nu!“

Ea veni spre patul lui, mergând tiptil, pe vârfuri, ca un copil neastâmpărat (ca Aita a lui când tot voia să-i zgândărească simţurile), şi închise şi uşa în urma ei.

— Nu, şopti el, nu închide uşa…

Era deja panicat că şi-n cele câteva secunde cât uşa rămase închisă către hol şi ieşirea din apartament, Znaiuşki şi-ar fi putut lua zborul. Sări ca un arc din pat şi-o deschise larg, ca înainte. Apoi îi trecu prin cap: „Doamne, în halul ăsta… Aşa ceva!…“.

Se gândi, da, că maică-sa-i mână-n mână cu monstrul şi acum a venit să-l distragă pe copoi cât fii-su spală putina. Dar pe urmă realiză că tot scenariul e absurd. Că-n fond ei doi l-au chemat aici. De ce să-l fi chemat, dacă tot ştiau cine e şi voiau să-şi scape pielea?

Stătea Rufa acum în pat, goală, şi-l aştepta aşa, doritoare, dar şi nedumerită că el voise să ţină uşa deschisă, şi altceva nu-i veni atunci în cap decât o amintire de când erau tineri, ea şi Sudlenkov, nici măcar luaţi cu acte, în casa părinţilor, el o dusese-n camera lui şi-acolo se-nfipsese-n ea, deşi casa era plină de oameni, tot felul de rude, şi el i-a zis că nu vrea să închidă uşa… vină cine-o veni, să-i surprindă şi basta, iar ea avusese parcă o plăcere şi mai mare atunci când se gândea că, stând ei aşa, călare unul peste altul, şi năduşind ca nişte animale, ar fi putut s-apară acel cineva, oricine, şi să-i surprindă. Frica aceea şi ruşinea parcă îi ascuţeau şi mai tare poftele.

— Vino, Aleksei, vino lângă mine…

Iar el veni, ascultător, dar nu ca altă dată. O, *mamuşka*…

Era rigid ca un buştean, căci toată fibra corpului său era acum concentrată în ochi şi-n urechi; toate celelalte simţuri

amorţiseră. Şi Rufa îl mângâia cum ştia ea şi-i căuta toate părţile acelea ale corpului şi aluneca peste el şi pe sub el, ca o măriuţă, ca o câră din alea mici şi iuţi din apele râului.

Şi-apoi începu a-i şopti cântând la ureche:

— *Nu-ş' ce mi-ai făcut, nu-ş' ce mi-este dat/ c-am orbit şi surdă-s la tot ce nu eşti/ de-aş şti că eşti focul cel adevărat/ mi-aş lăsa să ardă sufletu-n năpăşti.*

Dar el era tot ţeapăn şi speriat şi se gândea cum să facă să scape, să nu-l înmoaie dracul ăsta de femeie, de care, uite, i-a păsat aşa de tare, că i-a mai dat o şansă blestematului de Znaiuşki, i-a mai dat un pas în faţa lui. Şi era greu să-i rezişti ei, era tare greu, mai greu decât atunci, în prima noapte, când a intrat peste ea în cămăruţă şi ea, flămândă, a încercat să şi-l facă rob.

— Te iubesc, Aleksei al meu, te iubesc de nu mai pot, murmura ea, sărutându-l peste tot. Nu ştiu cum o să fiu fără tine, o să mă duc la balamuc sau într-o mănăstire, o să m-arunc în Indighirka să mă poarte până-n oceanul cel îngheţat.

El se înmuie un pic, dar nu prea tare şi se gândi c-ar trebui să fie ca atunci când era tânăr şi mergea la curve, cu sufletul şi mintea la el şi doar cu scheletul împieliţat pus la muncă, să se mişte ca o păpuşă mecanică, de parcă s-ar fi dat într-un leagăn din acela scârţâitor, huţa-huţa.

Era greu cu Rufa, era greu, că uite-o deja în el, uite-o deja cum se unduieşte ca o nimfă despuiată de ultima foiţă a ruşinii… acoperind uneori cadrul acela al uşii, ţinut de el sub supraveghere, stârnind forfotă de umbre din acel întuneric cu mişcările ei lascive, iar lui fiecare din umbrele acelea i se părea că-i chiar Znaiuşki, cel pus pe fugă, multiplicat în sute de exemplare, toate rânjite şi pornite să-l tragă pe sfoară.

Aşa-l prinseră zorii, cu ea dormind în braţele lui, iar el cu ochii larg deschişi şi cu uşa aceea deschisă, că, de-ar fi venit atunci Mişa, i-ar fi văzut aşa pe amândoi, încârligaţi ca doi depravaţi, numai că Mişa nu putea să vină.

El ieşise de mult pe fereastra lui şi dus a fost, căci gratiile acelea din afară se ţineau numai în două puncte, cele de sus, c-avusese grijă să le taie jos, înainte să le intre Aleksei în casă.

Şi degeaba n-a pus Sokolov geană pe geană toată noaptea, doar ochi şi urechi la Znaiuşki, degeaba a stat ca o buturugă în braţele fierbinţi ale Rufei, fără să simtă nimic, ca la o *devuşka* de-o sută de ruble, să-l sleiască de puţină vlagă... în zadar au fost toate astea.

L-a păcălit ca pe ultimul debutant.

Şi, când descoperi că nu mai e acolo, se transformă la faţă, se făcu un monstru din acela urâcios, ar fi dat în cap cuiva, chiar şi acelei femei care-l ţinuse prins în mrejele ei, deşi fără vreo intenţie ascunsă.

Apoi îşi dădu seama că ea n-avea nicio vină, că era doar slăbiciunea lui că se încrezuse în acel diavol, care a pregătit totul minuţios, începând de la venirea lui acolo, la scena cu maică-sa pe care a băgat-o în toate boalele, să-l facă pe el să se cioşmolească, să-l oblige să-i acorde acel favor, în fapt, să-l lase câţiva paşi în faţa lui. Pentru că n-avea nicio îndoială că nu s-a terminat şi că-l va prinde, iar data viitoare, cum i-a promis, arţăgosul Don Costello îi va fura toată frişca gloriei.

Znaiuşki? Cine-a fost Znaiuşki? Eh, o părere, o iluzie... Dar Mişa Sudlenkov? Un băiat care s-a împuşcat în cap. Nătângul!

— Fii-tu s-a şi cărat la Moscova... îi zise el cătrănit Rufei, iar aceasta nu înţelegea de unde îşi căpătase Sokolov vocea aceea gravă şi batjocoritoare.

— Pe naiba la Moscova…

— Dar unde-i?

— De parcă l-aş fi crezut… Aşa-mi zice mereu vara şi pleacă cu tovarăşii lui „colţunari“…

Capitolul 19

Stătea ciucit Mazulin peste hăul în care se ducea eliberator scârna, cu uşa de lemn deschisă, bălăngănită de uşoare adieri, scâncind molcom din balamale, de parcă-i vorbea lui, cu un alint sau descântec.

Ded Moroz, întins pe iarbă în faţa cabinei, nu-i vedea faţa roşie şi scremută de ziarul mare pe care-l ţinea invers, numai că şamanul n-avea de unde şti, căci literele alea puteau fi şi-aşa, şi pe dos, acelaşi nonsens. Totuşi, el nu le slăbea din priviri; se uita ca la nişte furnici înşirate ordonat, pe batalioane şi grupe, gata să plece la asalt. Le studia de sus în jos, cu luare aminte, şi vedea că unele-s trupeţi, infanterişti, carne de tun şi altele mai înăltuţe (ori poate doar stăteau pe cai) şi mai bine hrănite, un fel de regine sau generali, cu câte-o sabie din aceea în mână, şi de la ei aşteptau tot restul ghiorlanilor doar un semn ca să se năpustească încotro li se va porunci.

Şi ziarul acela, vedea bine Mikil, se continua mai jos pe genunchii păroşi ai lui Mazulin, înscrişi şi ei cu soiuri de semne vrăjite, tot ca nişte litere, numai că din carne şi sânge, aşa cum erau odinioară hainele din piele ale şamanilor serioşi, imprimate cu semne şi motive, ale cerului, ale

pământului, ale lumii de dedesubt şi ale celei de deasupra, cu lunule, treimi, cuneie şi-alte forme.

Alături de ei păştea un mânz pufos şi crăcănat, îndepărtat de maică-sa şi tot curios, curios să priceapă vietăţile acelea mari. Mai mult ţopăia decât mergea, ca un ied sperios care voia să pară brav, scuturându-şi capul semeţ, dar ţinând urechile drepte, să nu-l ia prin surprindere vreo pală a vântului.

Artiom Sergheevici prinse a mormăi sau a cânta, nici Ded Moroz nu-şi putu da seama, că nu se auzea prea bine. Şi nici mânzul nu ştia de unde vine sunetul acela şi ce vrea să însemne şi se tot uita spre mumă-sa, o căuta cu ochi spăimoşi, iar şamanul, când îl văzu aşa, începu să facă şi el din limbă – clop-clop-clop, cum se face la cai – sau să ţâţâie amăgitor din buze.

Mazulin lăsă ziarul să se îndoaie şi-l privi scrutător pe Ded Moroz peste muchia aceea, că el crezu că lui îi face din gură.

— Tu faci aşa, Mikil?

Numai că şamanul nu-l auzi, că era acum ocupat cu mânzul, se ridicase în patru labe şi se târa încet pe genunchi către el, ca un alt cârlan, şi tot cloncănea din limbă liniştitor, să-l ţină pe loc. Iar maică-sa prinse a fornăi tulburată, că-i simţea frica ăluia mic. Numai că mânzul stătea acum fascinat şi paralizat de Moş Gerilă, doctor în hipnoze.

Atunci, Mazulin aruncă ziarul deoparte şi ieşi ca un roib împiedicat din căcăstoare, căci uitase să-şi ridice nădragii, iar mânzul se tulbură din visul lui, la vederea acelui uriaş neruşinat, şi ţopăi fricos către maică-sa.

Ded Moroz râse de el, dar, când ridică ochii către namila ieşită din cabină cu pantalonii în vine, cu măciuca pendulând,

râsul i se dizolvă în stupoare.

— Ce-i? Te uiţi la măicuţa?

— Hă?

— La măicuţa te uiţi, de bună seamă… zise Mazulin iar şi-şi privi şi el cu încântare picioarele butucănoase pline de răni fine.

Slăbise mult de când cu „calea lui Voloşin“. În loc de burtă avea o boţitură lăsată, chiar şi pulpele se mai scofâlciseră o idee, faţa-i era suptă şi cuprinsă de barba deasă, crescută acum în toate punctele cardinale.

Ochii îşi mai pierduseră din putere, din scânteile acelea uneori dominatoare, alteori doar făţarnice. Şi-acum avea o întunecime de rătăcire-n ei, căci şi de la nesomn, pesemne, se duseseră mai mult în găvane.

— Of! Of! Măicuţa mea! gângurea el ca un copil, acum aşezat în fund pe iarbă şi-aplecat în faţă peste picioarele întinse, mângâindu-şi rănile de sub perii cei aspri şi negri sau încercând chiar să le sărute, dar încă nu se subţiase într-atât încât s-ajungă cu buzele la genunchi.

Iar Ded Moroz se uita lung la el, c-acum nu mai ştia de unde să-l ia. Parcă nu era chiar Mazulin, parcă intrase-n el un spirit, dar nici el nu putea să-şi dea seama dacă din Lumea de Jos sau din Lumea de Sus, de-aceea îl şi cerceta aşa, pe îndelete.

— Voloşin a poruncit… începu Mazulin cu voce gravă, dar se opri, căci atunci se dezmetici şi, văzându-se pe jumătate dezbrăcat în iarbă, se minună ca şi când o navă extraterestră l-a aruncat acolo şi-şi legă repede şi straşnic nădragii sub burtă.

— Să mă scuzi, Mikil Arsenovici. Aşadar, mă gândeam c-ai putea să-mi dai o mână de ajutor.

— Cum să nu...

— Voloşin mi-a poruncit să scot tot căcatul ăla de colo şi pe urmă să-l împrăştiem pe-aici, prin iarbă.

Şi-atunci degetele lui Ded Moroz începură a-i ţupăi ezitant pe ceafă.

— D-apoi...

— D-apoi ce, Mikil?

— Tăt-tăt?

— Tot, da. Uite, cu găleata aia de colo...

Şi-i arătă lui Ded Moroz o căldare de metal unsuroasă şi nu prea nouă, legată de toartă c-o frânghie de câţiva metri.

— Şi cum să facem? întrebă şamanul lungind vorba, deloc dornic să se-apuce de-aşa treabă murdară.

Numai că Mazulin sări sprinten direct la fapte, puse mâna pe găleată, îşi înfăşură frânghia în jurul mâinii şi-o luă direct spre cabina din care abia ieşise.

— Stai că-ţi arăt. Vino de vezi...

Iar Ded Moroz se sculă leneş din iarbă, îşi scutură turul pantalonilor cu palmele şi se-apropie fără niciun chef. Mazulin îl îndemnă să se dea şi mai aproape şi-i arătă cu degetul deschizătura neagră din care ieşeau ca zmeii miasmele putrede.

Şamanul clătină din cap că da, adică vede gaura şi-şi închipuie ce-i mai jos acolo, iar Mazulin zâmbi mulţumit că ucenicul său prinde repede. Apoi coborî găleata în gaură, ţinând strâns de frânghie, până când se auzi un pleoscăit, dar, când să tragă-n sus, vocea înceată a lui Mikil îl opri.

— Dar cine-i şi Voloşin ăsta?

Mazulin îl privi ca pe-o arătare coborâtă din altă lume – adică Voloşin era chiar idolul prea-umililor săteni din Oimiakon, iar el, Mikil, un blestemat eretic, îi pune la îndoială însăşi existenţa-i îndumnezeită.

Vru deci să-l certe pe şaman şi să-i bată obrazul, dar se abţinu şi se mulţumi să latre repezit:

— Ei… cine e, cine nu e… căcatul, vezi, căcatu-i important şi ăla tre' să-l dăm afară.

Dar pe Ded Moroz deja îl treceau toate năduşelile numai când se gândea cum se va ridica găleata aceea, trasă de braţele lui Mazulin, şi cum li se va arăta lor la suprafaţă plină de ce poate fi mai rău.

— Dar tu ştii cine-i acolo? încercă şamanul să mai tergiverseze, arătând cu bărbia spre scâlba dintre scânduri.

— Ei, cin' să fie? Baba Iaga… îl repezi Mazulin şi-ncepu a trage de frânghie.

Ded Moroz se dădu atunci doi paşi înapoi, aşteptând pesemne o explozie uriaşă, chiar în cazemata aia croită din scânduri, care să pulverizeze totul în jur.

N-a fost nicio explozie totuşi, numai că Mazulin, când aduse hârdăul cu resturi deasupra, deşi încă-l privea pe ucenic mândru de meşteşugul său, odată fu izbit de acea duhoare drept în plex şi-ncepu a se încovoia, fiindcă un cal nărăvaş ascuns în burtă era gata să-l zvârle îndată din şa, şi-aşa prinse a scuipa „maestrul“ tot din el… bleah, bleah, bleah…

Lăsă găleata jos şi ieşi din privată în aerul rece, trăgând nesăţios pe nări ultimele porţii de oxigen rămase pe planetă, numai că amintirea aceea pestilenţială îi rămase în creier, nu-n nas, şi-i tot scutura vintrele şi el tot mai împroşca pe gură

apă şi fiere, căci era îndopat doar cu pâine şi lichide de zile bune.

Lui Ded Moroz i se făcu milă şi-l ţinu de frunte, temător totuşi să nu se prindă şi de el ceva, parc-ar fi stat în preajma pustulelor unui ciumat. Iar acum Mazulin se prăbuşise în genunchi şi-ar fi blestemat de toţi dumnezeii, şi pe Voloşin, şi pe Sokolov, şi pe tot satul care n-a fost în stare să dea de fii-su şi uite-n ce situaţie l-a adus, numai că se gândea c-a devenit un om mai bun şi toate încercările astea n-au cum să nu-i prindă bine.

Iapa şi mânzul se uitau şi ei descumpăniţi la caznele omului aceluia mai bun, dar asta doar pentru câteva clipe, după care se întoarseră indiferenţi la puţinul lor de licheni.

— Eu ţi-am zis… bâigui Ded Moroz când îl văzu că s-a mai liniştit.

— Ce mi-ai zis? se răţoi la el Mazulin, luându-şi cu policele firicele răşinoase spânzurate pe la gură şi-n barbă.

— Că ce-i acolo…

— Că-cat… zise Mazulin, scuipând cu obidă. Aia-i acolo…

Dar, când îl văzu pe Ded Moroz aşa şovăitor şi ştiind că nu-i va fi cu putinţă să ducă până la capăt încercarea asta a lui Voloşin, se strădui să-l ia mai cu blândeţe.

— Puţini prieteni de nădejde am avut, Mikil Arsenovici. Puţini şi doar unul bun, poate trimis de Dumnezeu sau hărăzit de măicuţa mea…

— Ăhă…

— Ţii tu minte cum mămuca Vasilisei Prekrasnaia[1], pe patul morţii fiind, i-a dăruit fetiţei acea *kukla*[2] de lemn vorbitoare?

— I-a dăruit, încuviinţă Ded Moroz, deşi habar n-avea despre ce vorbea Mazulin.

— Tu eşti aia, tu eşti *kukla* mea, Mikil! îi zise bolândul, prinzându-l de reverele hainei şi scuturându-l cu toată nădejdea, ca o soţie disperată.

Şi Mikil râse ca prostul, dar Mazulin continuă cu povestea.

— Şi mumă-sa i-a zis s-o îmbrace, s-aibă grijă de ea, să-i dea să mănânce şi să bea… ca să vezi, la păpuşa aia din mesteacăn… c-o s-o ajute când va avea nevoie.

— Da, spuse îngândurat Ded Moroz, drept îi că te-ai grijit de mine, ca de *kukla* ta.

— Aşa, vezi… Şi, când Baba Iaga, cotoroanţa, a început să-i dea cazne prin casă şi erau deja până peste capul bietei Vasilisa, cine a sărit s-o ajute să îndeplinească poruncile babei?

— Cine? o făcu pe prostul Ded Moroz.

— Ei, cine? îl încurajă din ochi Mazulin.

— *Kukla*, izbucni şamanul.

— Şi pe mine cine-o să m-ajute acum să scot căcatul ăla? îl îndemnă Mazulin să-şi ducă mai departe raţionamentul.

— *Kukla*, repetă şamanul.

— *Kukla*, fir-ar al dracului, hai, pune mâna pe găleată şi trage jalea aia din puţ! îi zise Mazulin obosit de-atâtea vorbe.

Şi Ded Moroz se duse cu paşi împleticiţi, îşi trase gulerul peste nas şi gură şi-ncepu a bascula găleţi de murdărie în afara latrinei, de-ai fi zis că a băgat cumva şi-n el spaima Baba Iaga. Iar „Vasilisa“ cea mare, cu barbă, stătea tolănită-n iarbă, cu-n firicel de pai între dinţi, şi cânta încetişor, uitându-se cum creşte grămăjoara aceea gălbuie-maronie, şi se dădu şi mai în spate, că-ncepu deja s-ajungă mirosul până la el. Şi

parcă şi mânzul şi maică-sa simţiră că se întâmplă ceva necurat pe-acolo şi se îndepărtară în joacă, tropotind.

Când soarele se mai ridică pe cer, Mazulin îl chemă pe Ded Moroz şi-i dădu să bea dintr-o sticlă de vodcă, îi turnă nişte apă pe mâini şi-apoi îl lăsă cu un pacheţel de mâncare să se odihnească. Dar nu stătu prea aproape de el, că începuse să trăsnească, înălţat parcă mamonic din străfundurile unei vidanje.

— Dar cine-i Voloşin ăsta, Artiom Sergheevici? îl iscodi Ded Moroz, să ştie cui datorează ziua aceea de muncă puturoasă.

— Un călugăr, răspunse într-o doară Mazulin, cu gândurile plecate-n altă parte, fără a se istovi să mai înşire alte explicaţii.

— Şi ce cazne-ţi dă el matale?

— Uite, de-astea, făcu Mazulin arătând spre grămada de spurcăciune.

Şi-apoi îşi ridică haina şi-i arătă lui Ded Moroz spatele, plin de ştraifuri vineţii învârstate pe piele de biciuirile izbăvitoare.

— Şi de-astea…

Iar Ded Moroz rămase cu îmbucătura-n gură, fără să-şi mai poată mişca fălcile mari.

— Aşa amarnic te bate? se minună el.

— D-apoi, Mikil Arsenovici, asta-i nimic, frate. Mai tare decât te bate Dumnezeu, nu te poate bate niciun om…

— Da’ ce soi rău de călugăr o mai fi şi-ăsta? mormăi Ded Moroz.

— Nu-i rău… Noi suntem răi, cu patimile noastre şi cu dorinţe prea aprinse-n carne, că nu ştim să iubim ce-avem pe lumea asta şi nici de ce iubim nu ştim să nu ne mai ţinem cu ghearele şi cu dinţii şi dacă ne trezim vreodată… dacă ne

trezim… cât mai suntem în putere, atunci tot îi ceva, dar mulţi nu se trezesc niciodată şi rătăcesc prin pustia minţilor ca nişte bezmetici şi, când ajung la capăt… când marginea li-i aproape, ce sunt ei mai mult decât grămăjoara ceea de colo?

Şi-atunci Mikil se uită către maldărul moale şi zoios, ce-ncepuse a se îndesa în el însuşi, bâzâit de muşte care nu mai pridideau să-şi lase larvele în calda ocrotire a straturilor împuţiciunii.

— Dar cum faci? îl întrebă din senin Mazulin.

— Cum fac ce?

— Să nu-ţi verşi maţele afară…

— Aaa… Păi, mă uit aşa la grămăjoara aia şi ce crezi că-mi zic că e?

— Ei, ce?

— Aiîîsît[3]…

— Ce-i aia?

— Mama noastră a tuturor, mama leagănelor şi ţiitoarea Cărţii de Aur a Sorţilor noastre.

Şi Ded Moroz începu să-i spună povestea unui tânăr care s-a întâlnit cu un lac de lapte lângă copacul cosmic şi apoi i-a ieşit în cale Aiîîsît, care l-a alăptat de la sânul ei, şi tânărul şi-a mărit puterile de câteva ori. Iar Mazulin se îngândură dintr-odată şi muţi, fără a-şi mai putea lua ochii de la grămada moţată a lui Mikil, pe care acesta tot o mai înălţa şi-o mai înălţa, cu mare trudă, că isprăvise de mâncat.

Poate că şi de la foamea lui, cu care încă nu se obişnuise, şi de la paharul de vodcă pe stomacul gol, pe care nu se putu abţine să-l bea – dacă-l văzu pe celălalt cum soarbe cu poftă –, Mazulin se porni a aiura, cu voce înceată la început, că nu-l

auzea nici Ded Moroz. „Măicuţa noastră! Măicuţa… Sfânta Născătoare!“.

Apoi se-apropie mai mult de grămadă – îl văzu şi Mikil venind şi nu înţelese în ruptul capului ce l-a apucat. Iar Mazulin, deşi te-ai fi aşteptat să înceapă iar a-şi chinui stomacul şi esofagul, odată învecinat cu bruna căpiţă, nu mai simţea nimic din toate astea şi-avea şi ochii-n lacrimi, faţa scăldată-n şiroaie, încât Ded Moroz înmărmuri cu găleata-n mână, mai cu seamă când îl văzu pe omul acela în toată firea scuturat de sughiţuri, bătând cu fruntea de pământ, prosternat, în faţa mormanului nesuferit. Oricât s-a muncit şamanul să-l ajute să se ridice, Mazulin nu doar că nu se lăsa dus, dar îi îmbrăţişă şi lui picioarele, bocancii aceia puturoşi, mâzgăliţi cu scârbe.

Pesemne că Stăpânul avusese una din viziunile acelea marianice, căci târziu în noapte se hotărî să se ducă peste Sokolov şi să-i dea vestea, să-i spună „Ce“ i se întruchipase în faţa ochilor şi ce semn vedea el în asta, anume că mult nu mai e până la întoarcerea lui Tolia din pribegia cu îngerul răpitor. Şi-ncepu a striga în faţa casei, nu tare însă, că nu voia să-i trezească şi pe alţii, dar nimeni nu-i răspunse, deşi era lumină-n geamuri.

Şi-atunci îşi făcu mai mult curaj şi bătu la uşa lui Sokolov, strigându-l şoptit: „Aleksei, Aleksei, deschide, rogu-te, că-i ceva măreţ ce trebuie să afli!“, numai că nimeni nu veni şi, prin urmare, încercă clanţa, împinse în uşă, împinse şi mai tare şi, cum broasca se dovedise destul de şubredă, Mazulin se prăvăli neaşteptat în holişor. Şi cercetă în jurul lui prin semiîntuneric, dar nu văzu nimic şi, tot şoptit, să nu trezească pe careva, strigă:

— Sokolov, dormi? Trezeşte-te un pic, că am să-ţi zic ceva însemnat!

Dar Sokolov nu era acasă, era plecat în Tomtor, în vizită la Rufa şi Znaiuşki, aşa că Mazulin intră în camera acestuia şi se aşeză în patul gol, cercetând în jur şi-aşteptând parcă să se pogoare Aleksei cel Sfânt înduhovnicitul, prin gaura văzduhului, drept în mijlocul camerei.

Brusc se deschise uşa la cealaltă cameră şi, de-acolo, doar într-o cămaşă albă de noapte, un arhanghel răsări sfios, iar când dădu cu ochii de-acel străin, şi nu orice străin, ci însuşi agresorul, se sperie atât de tare, că sări pe loc şi lovi cu capul de pragul de sus.

Ameţită de cucuiul pe care şi-l făcuse, Aita nu se retrase imediat, să încuie uşa după ea, aşa încât Mazulin, când îi apăru aşa, cu aripile acelea albe, o privi cu gura căscată şi se făcu grămadă la picioarele ei, ţipând şi plângând:

— Marie! Marie! Sfânta noastră!

Fata dădea să se tragă înapoi, numai că bietul rătăcit continua să-i ţină strâns gleznele, să-i sărute cuvios halucele şi să-i ude tălpile în lacrimile lui, iar ea se prăvăli pe-o parte. O vreme nu mai ştiu ce să facă, deşi instinctul îi spunea să fugă cât o ţineau picioarele.

Văzând totuşi arătania în aşa stare jalnică, nu mai recunoscu nimic nici din stăpânul ei clonţos şi iute la mânie, nici din bruta aceea care-a smucit-o pofticios de pe cal şi-a pângărit-o animalic. Era slab, vineţiu, parcă mai şi albise puţin în păr şi-n barbă, iar ochii, ochii aceia, nu mai aveau ceva viu, ceva care să mai fie dedicat acestei lumi. Şi-asta, într-un fel, îi mai înmuie frica pe care o simţise la început, când l-a văzut acolo, pe patul lui Aleksei.

Părea acum un biet zărghit pe care ea îl ura cu patimă, fără îndoială, dar nu mai era zmeul din nocturnele coşmaruri, jupuit la centimetru de ea, scopit cu-n cleşte de foc şi opărit cu smoală clocotită, cum se cuvenea oricărui asemenea păcătos. Nu mai avea nimic omenesc în el; era o jiganie hăituită, o creatură a lui Dumnezeu trecută cu ambele picioare în pajiştea umbrelor, deşi mai hălăduia pe pământ printre foştii semeni. Dacă nu i-ar fi simţit mâinile acelea reci şi lipicioase pe picioarele ei, ceea ce o umplea de toată scârba amintirii atingerilor lui terfelitoare, poate ar fi putut să-i arate şi-un strop de compasiune.

— Marie! Marie! tot mai îngăima el trântit acolo, pe jos, în uşa camerei ei, ţinându-se cu mâinile de picioarele acelea albe şi tinere, ca înecatul de salcie, convins probabil că i s-a arătat însăşi Sfânta Născătoare şi n-ar fi trebuit să-i scape.

Căci, atunci când Ded Moroz i-a spus despre Aiîîsît, ceva ca un mecanism neştiut, cu rotiţe mici cât nişte pieliţe de fungi şi arcuri capilare ca nervurile nălbarului, s-a declanşat în interiorul lui, ticăind ceremonios, şi-a pornit o avalanşă de extaz mistic.

Cum Aita n-auzea ce zice şi nici nu putea să-i citească pe buze, fiindcă el stătea acolo ghemuit, cu capul în picioarele ei, îşi imagină că acest chinuit al sorţii a fost pălit de vreun trăsnet al conştiinţei şi-a venit până aici să-şi ceară ispăşirea. Şi ăsta nu-i puţin lucru – că oamenii realizează grozăviile lor şi găsesc puterea să se căiască şi chiar să li se înfăţişeze celor cărora le-au greşit şi să le spele cu lacrimi picioarele. Ei, nu, nu-i de colo.

„Numai de nu m-ar mai atinge cu ghearele alea mizerabile ale lui!“, îşi zicea ea sufocată de silă.

Şi-apoi, încet, se obişnui cu Mazulin, cerşetorul iertăciunii, dar îl voia plecat cât mai repede.

El nu mai vorbea acum, doar gemea, mugea uşor ca un viţeluş lovit de dalac şi gata să-şi dea ultima suflare.

I se făcuse un pic milă de el şi – se gândea Aita – ce-ar fi dacă i-ar da acum drumul lui Tolia din pivniţă, să-l poată revedea pe tată-său şi tată-său ăsta căznitul, de la picioarele ei, să învie şi el, că se vede treaba că asta îl răpusese, asta l-a adus atât de prăpădit cum se arăta… Şi, cine ştie, poate în mintea lui îi căşunase că nu mai are mult de trăit şi-atunci a venit să implore mântuirea de la victimele sale.

Pentru că Aleksei, neştiind dacă se mai întoarce din Tomtor, i-a lăsat ei cheia de la pivniţă, cu instrucţiuni precise ca, doar dacă el nu mai vine înapoi în următoarea zi, să-l elibereze pe Tolia şi-apoi să-l ia pe Arhip şi să se ducă la unul din crescătorii aceia de reni, cu care el deja vorbise să-i ofere refugiu. După care, în cel mult o lună, s-ar fi întors după ea s-o scoată din sătucul afurisit.

„Aşadar, ce-i?… Că-i azi sau mâine, că-i dacă se întoarce sau nu se întoarce… tot aia“, se tot frământa ea, mai ales că se gândea ce blestem pe capul unui tată să stea – uite, cum stă el acum – nenorocit, la picioarele ei, şi doi metri mai jos, sub pământ, să sufere chiar fiul, pe care-l plânge cu atâta jale, poate crezându-l mort.

Se temea totuşi să facă aşa ceva şi se gândea că, dacă Aleksei i-a dat instrucţiunile, trebuie să fi avut vreo socoteală şi n-ar fi vrut să-i ştirbească în vreun fel încrederea pe care şi-o pusese în ea, încredinţându-i cheia de la temniţa călăului celui mic.

Şi-acum Mazulin se mai liniştise, măcar că nu mai lăcrima, doar că înţepenise beton şi nu se mai ridica de jos – stătea mulat peste tălpile ei şi ea, căzută în fund, pe-o parte, nu mai ştia cum să facă.

Mai întâi avusese gândul acesta – că poate s-a prăpădit sărmanul şi, cu toate că s-ar fi împlinit fantezia din zilele de groaznice torturi sufleteşti, parcă tot nu i-ar fi plăcut să-l vadă mort în casa ei. Nici nu-i mai simţea răsuflarea pe piele, drept pentru care se ridică mai mult şi-şi duse mâinile la tâmplele lui, să încerce dacă mai zvâcneşte ceva în vinele sărmanului.

Mazulin, când simţi mângâierea caldă şi fină a Maicii Domnului pe creştetul său oropsit, fu curentat de un fior lung prin tot scârbavnicul trup, îşi reveni şi-o trase de umeri cu putere spre el, îi smulse cămaşa de pe umăr şi-i prinse cu buze pofticioase unul din sfârcuri, din care începu să sugă – fleoşc, fleoşc, fleoşc –, scâncind ca un bebeluş. Iar asta o îngrozi atât de tare pe Aita, luată prin surprindere, tot luptându-se să scape din strânsoare, dar şi mai abitir o îngreţoşă, încât se oticni de câteva ori deasupra lui Mazulin, umplându-l pe faţă, pe piept şi năclăindu-i părul de resturi şi sucuri gastrice.

Speriat atunci, el îi dădu drumul din laţ şi ea, văzându-se liberă, începu să-l împingă cu picioarele ca pe un bolovan greoi blocat în pragul uşii, iar când simţi că l-a trecut cu totul de partea cealaltă, se ridică şi izbuti să se încuie înăuntru.

Nu putea s-audă ce făcea el în camera cealaltă, dar se tot uita pe gaura cheii şi-l vedea cum stă lungit în patul lui Aleksei, cum se şterge de pături şi cearşaf de duhorile şi lipitorile de pe el, iar apoi, spre dimineaţă, nu-l mai văzu deloc acolo şi nădăjdui că bestia nesătulă a plecat definitiv.

1. Fetiţă dintr-un celebru basm rus – *Vasilisa cea Frumoasă*.

2. Păpuşă (rus.).
3. Zeitate feminină de mare importanţă la iakuti, Zămislitoare şi Alăptătoare.

Capitolul 20

Drumul de la Tomtor la Oimiakon îl făcuse Sokolov prima oară acum aproape cinci luni, cu Vasili, şi era totul bocnă şi ţurţuri, iar brazii ăştia, care în dimineaţa asta aleargă de-o parte şi de alta, în josul taluzurilor, ca nişte uriaşi atleţi cu poalele lăsate-n umbra soarelui, nu erau decât un zid inform de cristale aburinde.

Dar parcă azi îi vedea mai trişti ca atunci, chiar dacă poţi să-i deosebeşti acum pe unul de celălalt în contururile desenate pe cortina zorilor, oricât de asemănători ar părea, fiindcă unii trag mai multă lumină, alţii s-au aşezat mai cu faţa spre apus, unii-s mai scunzi, alţii mai jumuliţi.

Altfel spus, par mai în dezordine şi mai rebeli şi dornic fiştecare să facă un pas mai în faţă, pe când atunci, în ianuarie, erau totuna, acoperiţi de-acelaşi alb cenuşiu, însă, pentru un oarecare motiv, Sokolov îi vedea azi mai pleoştiţi.

Poate şi pentru că iarna şi îngheţul şi acoperământul acela arctic le mai ascundeau imperfecţiunile, scorburile, înclinarea, îi făceau s-arate mai tineri şi mai viguroşi ori poate mai solidari.

Pe când acum, în mai, de n-ar fi fost alinierea şoselei, ai fi putut zice că-i o oaste în derivă, un batalion de indisciplinaţi – care mai aşa, care mai altfel –, retrăgându-se cu coada între

picioare din calea inamicului. Sau o trupă de *kabuki*, în care artiştii acum cântă, mai încolo dansează şi-abia mai apoi se sfădesc între ei, de nu mai înţelegi cine ce face şi unde te afli.

Şi radioul din maşină, cu vocea melancolică a lui Aleksei Pokrovskii… poate şi versurile acelea îl făceau să simtă tot acest peisaj primăvăratic mai dureros decât cel din ianuarie:

Nu regret, nu mă jelesc, nu strig,
Toate trec ca floarea spulberată.
Veştejit de-al toamnei mele frig,
Nu voi mai fi tânăr niciodată.

N-ai să mai zvâcneşti ca pân-acum,
Inimă răcită prea devreme,
Stamba luncii n-o să mă mai cheme
S-o pornesc din nou desculţ la drum.

Şi-un nor răzleţ, unul singur, pe cerul acela senin, părea că se pogoară către şosea în faţă, ca o perucă grizonantă de magician, cu magicianul nevăzut sub ea, de te-ai fi aşteptat dintr-o clipă în alta s-apară bombeurile lui uriaşe, cât nişte deluşoare negre şi lustruite, de-a curmezişul celor două benzi ale drumului. Iar brazii s-o rupă la fugă, maşinile să frâneze una-n alta şi şoferii s-o ia cu toţii la sănătoasă după copacii alergători.

Toate aceste fotograme siberiene apăreau şi dispăreau în geamurile laterale, manevrate dintr-un uriaş diascop, poate chiar de acel scamator de sub peruca norului.

Un pâlc de căluţi gonind sălbatic de-a lungul unei coline chele, suind un praf roşiatic de scorţişoară în urma copitelor tari.

Alt pâlc de reni, ridicând speriaţi gâturile către drum, făcând să pară coarnele lor o pădurice zgândărită de curentul automobilelor.

O casă pătrăţoasă, însingurată în mijlocul pustietăţii, abia ieşită din mormanele de gheaţă şi zăpadă, să-şi dezmierde zidurile reci şi igrasioase.

Un pârâiaş rostogolindu-şi limbile lichide prin grohotişuri şi uscături până-n marginea drumului.

O baltă albăstruie crâmpoţită de adieri, cu marginile pierdute în smârcuri şi noroaie joase, înşelătoare.

O pată plutitoare abia întrezărită acolo-n tăriile senine sau alta aici, pe pământ, scoborâtă vijelios sub mantia regală a aripilor să înhaţe între gheare ce ochiul de sus o fi ţintit.

Stâncoase colţuri înmuiate de carpetele lichenilor mărunţi, vernil, denşi, ca nişte bureţi ce-şi storc amărui umezeala.

Aşa intră Sokolov cu maşina în Oimiakon, ca prima oară.

Doar că acum vedea desluşit, pe dreapta, gaterul de lemn, cu buşteni stivuiţi drăgăstos unu-ntr-altul, trăgând cu urechea înspăimântaţi la zumzetul înfulecătorului de rumeguş, şi pe stânga un anturaj conspirativ de case stinghere.

Vedea acum clar, nu ca prima oară, toate clădirile, porţile, copacii, oamenii mişunând ici şi colo, ca nişte vampiri surprinşi de bătaia soarelui.

Auzea tropote şi fornăituri de animale, glasuri de copii, cântece, de-ai fi zis că primăvara-i o mare săpăligă de dezgropat lumea vie din morminte de gheaţă.

Intră în casă şi toate obiectele acelea de metal, cazane, oale, lighene, i se prăbuşeau pe umeri.

Era ceva apăsător şi bătrânesc în corpul acela de clădire. Poate c-acolo murise cineva neîmpăcat, cu suflet greu, şi şi-a lăsat ceva din greutatea aceea în pereţi şi podele.

Aita stătea în faţa lui şi nu-l auzea, cum nu l-a auzit niciodată, nici el n-o auzea, că ea nu vorbea, cum nici n-a

vorbit vreodată.

Toate astea erau aşa cum fuseseră lăsate şi, din timp în timp, se întâmplau la fel, nesmintit.

Îşi cercetă palmele mari şi se uită şi-n ochii Aitei şi-i citi umbrele de pe faţă şi ezitările şi luminile coborâte pe şleau din pupile.

Şi umbra lui mare, stârnită de razele înfipte delicat prin fereastră, parcă o bandaja pe ea.

Îşi pipăi pistolul la spate. Era acolo, apatic şi neatins, deşi ştia ce furie poate avea în el, în trăgaciul acela şi-n percuţia nervoasă.

Şi-i trecu o secundă prin faţa ochilor chipul rânjit al lui Mazulin, ca un aheron cap-de-mort plutitor, de nici nu ştiu pe cine bântuia el pe-acolo.

Apoi ieşi, iar bocancii lui apăsau atât tare pământul, că-i auzi şi Arhip şi fornăi neliniştit. Se pregătea. Îşi scutură de două ori coama albă-trandafirie, ca o invitaţie la plimbare.

Atunci Sokolov îl încălecă şi tuşi şi el de două ori, de parcă voia să-i răspundă căluţului şi-l împunse cu călcâiele blând, ţinând strâns oblâncul cu mâinile furioase.

Se mai uită o dată în urmă şi-n geam văzu un abţibild cu chipul Aitei – gură rotunjită, nas turtit şi ventuze în loc de podurile palmelor.

I se păru că geamul acela, pe care era desenată faţa de tânără iakută, tremură, se zguduie.

Dar nu era aşa. Era doar de la trapul sforzando al lui Arhip, mândru să-l poarte săltat în spinare, să vadă toată lumea că nimeni nu mai avea aşa stăpân în toată Siberia.

Se opri în faţa casei lui Mazulin şi-şi pipăi iarăşi pistolul la spate, căci îi păru că, din cauza legănatului în şa, a alunecat

din curea şi s-a dus într-o parte.

Dar nu descălecase încă, pentru că în curte văzu un fel pocitanie în haine de femeie. De fapt, un bust gol, păros şi bărbătesc şi-o fustă largă, înflorată, unduită de la mijloc în jos.

Şi Arhip se uita şi el nedumerit la arătare printre uluci.

Soarele cădea languros, într-un unghi ascuţit, pe capetele lor.

Nălucirea cânta şi dansa, se răsucea pe loc, apoi sărea o dată, de două ori şi-şi izbea dezordonat cu degetele neastâmpărul gleznelor.

De ce, mamă, nu m-ai vrut?
Şi de ce nu m-ai bătut?
De ce, mamă, nu m-ai dat?
C-am ajuns aşa bărbat…

Nu se vedea aşa bine, că era gardul înalt şi zbârlit la toţi gură-cască din uliţă.

Şi capul acela bărbos… când apărea, când dispărea.

Când sărea, se vedeau picioarele lânoase de sub lărgimea fustei, când se lăsa în jos, se vedea o floare mare de pânză, turtită la pământ.

Şi Arhip ciuli iar urechile, că parcă tot nu-i venea să creadă ce-aud ele.

Păi, mai bine mă dădeai
La sultanul din serai.
Şi ce dacă mă „sucea“,
Că mai bine-n fustă era…

Şi căluţul îşi scutură iar coama roşiatică, iar Sokolov se plesni după ceafă, simţind acolo urcuşul unui miriapod linguşitor.

Pe urmă se uită-n palmă şi văzu între linia capului şi cea a iubirii o negreală întinsă, storcită, care le unea murdar.

Se oprise şi nu se mai uita în curte acum. Se uita undeva în lungul drumului, unde se vedea capătul vieţii lui, şi tot încerca să ghicească ce-i acolo.

Apoi se mai gândi, în timp ce Arhip îşi clătina torentul laţelor, aşteptând să-l lege stăpânul de gard.

Dar nu-l legă. Ţâţâi din buze şi trase de hăţuri, iar Arhip făcu elegant stânga împrejur, ca un cal nobil de manej.

— Mda, mârâi Sokolov.

Calul nu se mai grăbea acum, mergea domol, că şi el avea câte ceva la care să se gândească, nu numai Sokolov, şi nu voia să fie tulburat.

Cine-i vedea nici nu înţelegea ce aveau ăştia doi de rumegat de se mişcau aşa, în ralanti, ca într-o secvenţă însemnată.

Şi-n cele din urmă ajunseră de unde au plecat, la abţibildul din geam, tot în geam, doar că geamul nu se mai scutura deloc şi asta pentru că Arhip stătea acum nemişcat ca un ghips, aşteptând să fie descălecat.

Intră în casă şi-şi simţi pistolul încă răcindu-i şalele.

Şi Aita îl strânse în braţe, dar tot ca să-l pipăie acolo, în spate, să simtă şi ea răceala binecuvântată a armei. Şi rămase aşa o vreme, cu capul crescut din pieptul lui.

Tot nu vorbea, tot nu auzea şi nici el nu scotea vreun cuvânt, dar era aşa o hărmălaie în capetele şi inimile lor, că tăcerea începu a cânta vesel.

Apoi ieşi iar Sokolov şi coborî în pivniţă c-un sufertaş şi-o cană mare de apă. Se ducea în jos, cu paşi calculaţi, să nu i se răstoarne toate din mâini.

Trase uşile după el şi-odată cu ele şi dopul întunericului, dungat doar de luminile hoţomănind prin mici ferestruici, să zvânte chipul acela tânăr şi bolnav.

Se-apropie şi-i vorbi blând, indiferent, poate şi cu milă, un pic de compasiune, dar încă nu-i scoase găluşca de câlţi din gură. Pentru că n-avea ce s-audă.

I-o scoase doar când îi lăsă jos mâncarea şi apa şi apoi se aşeză pe vine şi-l privi cum înfulecă cu degete ascuţite şi cum toarnă apa pe el, pe piept, pe bărbie, setos.

Zâmbi stins.

La plecare nu-i mai zise nimic. Îi astupă gura şi ieşi.

Când ajunse în casă, Aita i se cuibări iar în braţe. Părul acela negru, scurt i se mai lungise din scalp şi, crescând, trăgea cu el la suprafaţă o femeie.

Se uită apoi la buzele lui cum se mişcă şi-i vedea şi dinţii albi şi limba rozie lovind ritmic palatinul sau ieşind uneori, sperios guşter, cu vârful prin dantura întredeschisă.

Şi Aita dădea din cap.

Pe urmă, el se ridică şi-ncepu a scotoci prin bagaje. Scoase de-acolo o gentuţă mijlocie şi-o desfăcu în centrul mesei, precum un lustragiu destoinic, dimineaţa, lada cu perii şi alifii de scâlciere.

Apoi aduse oglinda aceea în care îşi arătase prima oară Znaiuşki splendida poceală.

Aita se-apropie şi i se uită cu ochi de melc hipnotizat în lucruşoarele acelea întinse pe toată masa.

O aşeză pe un scaun lângă el şi-i fixă privirea curgătoare, cât mai dreaptă, cu palmele ca nişte vâsle proptind cursul apei.

Îi gâdilă pistruii cu pămătuful de pudră pe nas, în derâdere. Şi ea râdea.

Apoi îi trasă nişte linii subţiri sub ochi, să sprijine căutătura de domniţă, şi ea se uită înrămată în oglindă şi-şi duse mâinile la obraji ca să-i stingă.

Pe urmă se-apucă de el. Îşi scoase vopseaua neagră şi-o morfoli ca să dea umbră oxidantului.

Puse deoparte nişte mănuşi ca pe nişte falange amorţite, desprinse moale de marginea criptei.

Şi-o periuţă zburlită.

Se frecă în cap cu tuciul acela mâlos, fără s-o privească pe Aita, că, dacă s-ar fi uitat, ar fi văzut cum ea leşină de râs.

Pe urmă sprâncenele şi tuleiele, crescute bine de tot pe faţă, pilituri magnetice arborescente. Cu periuţa.

Apoi pe obrazul drept îşi desenă o cicatrice fină, atât de fină, dar vizibilă, încât ai fi zis că-i acolo de când lumea.

Îşi trase o pungă-n cap şi se puse s-aştepte. Aita tot dansa în jurul lui şi-i mai retuşa blondele fire rebele scăpate din porii obrajilor.

Când se uscă cu totul, începu a-şi spăla şi a-şi săpuni strălucirea oacheşă. Aita luase oalele de pe foc şi acum turna apa peste el cu o cană de metal şi-i mai pipăia, uneori, pe ascuns, umerii şi bustul gol.

Sokolov se-aşeză la masă demn şi se privi iar în oglindă şi-aproape că-i venea să strige la străinul de-acolo, aşa departe îi părea.

Pe urmă îşi potrivi gingaş lentilele de contact negre-căprui peste pupilele albastre şi spălăcite.

Dar unde-o fi Sokolov? – s-ar fi gândit cineva care-l vedea atunci ieşind din casă.

Dar el nu ieşi deloc. Aştepta cu nerăbdare noaptea.

Întinsă lângă el în pat, Aita cerceta atentă mişcarea buzelor, a limbii, clipirile ochilor acestui pungaş care a dat buzna acolo după ce Aleksei şi-a luat de tot tălpăşiţa.

În afara timbrului, niciodată auzit de ea, nu mai rămăsese mare lucru din Sokolov pe care-l ştia.

Când se uită la cadranul ceasului, parcă timpul îi fixase chiar atunci limbile să-i facă lui pe plac.

Scoase din bagaj un costum de pânză, negru şi simplu, cu cămaşă, tunică şi pantaloni largi jos. Intră în el.

Ascunse bine pistolul în cotloanele genţii.

Îşi luă tubul cu hexafluorură de sulf în buzunar.

Înainte să iasă, se mai studie o dată melancolic în oglindă. Ar fi putut fi un cioclu, un neguţător, un miner, un crescător de cai, moartea.

Un bărbat neîngrijit, cu tuş negru tamponat în priviri, mai trist acum.

Ieşi din casă aşa, altul, dar pentru Arhip era tot mirosul lui Sokolov.

Încălecă şi-o luă uşor pe drum în jos. În centru văzu nişte tineri în jurul unui foc scoţând maţele unor elegii din burta unei chitare.

Îl lăsă acolo pe Arhip, legat de un stâlp, şi el o luă mai departe pe jos, cu mâinile-n buzunar, mergând legănat ca un marinar slobod.

În dreptul casei lui Mazulin văzu poarta deschisă, intră cu jumătate de pas şi-auzi vocea pişăcioasă a lui Iliuşin.

Ieşi încet pe poartă şi făcu cale întoarsă.

Se duse spre centrul satului şi se-aşeză lângă tinerii aceia ciripind melodii triste, dar nu-l băgară deloc în seamă, căci li

se păru mai abătut ca ei.

Nu i-au dat nici măcar un gât de vodcă.

A început a suge dintr-o ţigară fără s-o aprindă.

Moartea cântă cu paşi mici şi-are limba tare,
Din sărut în sărut, ne poartă prin ziar, în chenare.

Aşa le zicea o fată şi el se uita la chipul ei lunguieţ ca să se convingă că ştie ce cântă şi că-i tristă.

Băiatul de la chitară zdrăngănea şi el, suicidal, şi Sokolov îi studia mâinile şi degetele, izbitura-n corzi, parcă i-ar fi citit destinul.

Limbile focului le ardea pe feţe. Tot trist.

Sokolov strivi ţigara neaprinsă cu vârful tălpii pornite încet spre casa lui Mazulin.

Era singur. Şedea în bucătărie pe un scaun. Şi încă cum şedea…

Avea o fustă înflorată peste picioare, dar uşor ridicată, cochet, să nu se şifoneze.

Şi-n cap îşi legase cu nişte panglici roşii un trofeu de coarne de elan.

Nimic altceva pe el, afară poate de vânătăile pasiunii.

Coarnele îi atârnau grele, că-şi ţinea bărbia aproape-n piept. Dar şi băuse.

Era Mazulin îmbătrânit, cu cap de elan.

Intona şoptit din gâtlejul gros un imn bisericesc.

Sokolov şezu pe un alt scaun, în pace, dar Mazulin nu-l văzuse pe omul acela negru.

Pe jos erau stropi mici de sânge şi-o frânghie grea, umedă.

Sokolov trase din butelia mică de hexafluorură şi-ncepu a vorbi. Ecoul de demon autoritar zgudui pereţii bucătăriei.

Oalele zăngăneau înfiorate.

Mazulin ridică abia atunci capul şi… i se arătă. Ochii îşi tot crăpau obloanele să primească mai multă şi mai multă lumină şi-n ei se citea izbăvirea.

Căzu în genunchi şi-şi lipi fruntea de podeaua rece. Coarnele ticăiau gresia la cea mai imperceptibilă scuturare a capului.

Apoi începu să vorbească şi nu se mai oprea din găvărit, ca o carte mare cu paginile legate-n jurul unui fus.

Călugărul îl binecuvântă cu mâna între coarne.

Mazulin rămase acolo îngenuncheat şi uneori mai ridica spre el bărbia să-l vadă, precum elanul care noaptea caută speriat Ursa Mare.

Sokolov mai trase pe furiş o gură de hexafluorură şi începu iar a dudui de se cutremură carnea pe Mazulin.

Când se apleca în mătănii, dungile însângerate se iţeau şi zeul negrelii i le pipăia cu degete vindecătoare.

Apoi Sokolov ridică de jos frânghia umedă şi-o ţinu aşa, lejer, între mâini, de parc-ar fi domesticit o cobră rea. Uneori şi-o punea şi după gât. Se juca cu ea şi frânghia părea jucăuşă.

Mazulin tot descărca vorbele cu lopata cea mare, iar Sokolov mai trăgea aerul greu din butelie, să fie în stare să-i răspundă bubuitor şi ferm.

Pe urmă, Mazulin nu se mai aplecă deloc. Stătea tot în genunchi, în faţa lui, ca la judecata cea mare, dar cu umerii drepţi şi coarnele-n sus.

Atunci, Sokolov, cu mâinile lui mari, luă frânghia şi făcu un laţ sub ochii lui Mazulin, cum fac crescătorii de reni când îşi instruiesc calfele să dreagă lasoul.

Elanul înclină din cap cuviincios, semn că a înţeles.

Călugărul îi întinse frânghia cu laţ.

O luă cu amândouă mâinile, cu onoare, ca pe-o diagonală de mareşal, cu ciucurei la capăt.

Încercă să-şi tragă laţul peste cap, dar funia se încurcă în coarne, iar Sokolov îl ajută, grijuliu şi îndemânatic, s-o treacă de oasele acelea de lopătar sperios, să-i cadă pe umeri.

Apoi, Mazulin se ridică anevoie din genunchi, purtând stoic plumbul din frânghie, şi plecă, cu mers crăcănat, de om foarte obosit, stors, spre o altă cameră.

Sokolov nu-l urmă. Rămase pe scaun şi-şi turnă un pahar de vodcă. Murea de sete şi copiilor cu chitara nici nu le păsase.

Cum zicea?

Moartea cântă cu paşi mici şi-are limba tare,
Din sărut în sărut, ne poartă prin ziar, în chenare.

Văzu de-acolo, din bucătărie, o mică parte din sufragerie şi şi-o aminti pe nevasta lui Ohlobkov întinsă cu bustul pe masă şi fundu-n sus, cu sutienul pe jumătate scos, cu mamelonul negricios ieşit din platoul cu *stroganina* sau poate stors deasupra paharului cu *kumis*, nu era foarte clar…

Şi-atunci Sokolov auzi hurducătura şi-un scaun răsturnat, de parcă s-a şi rupt. Turnă puţină vodcă pe jos. Amin!

Mai bău un pahar şi se duse după Mazulin, cel plecat fără să-i spună unde, şi de aceea îl şi căuta.

Nu-l găsi.

Văzu într-o cameră doar un cap de elan atârnat de tavan cu o frânghie.

Plecă din casă şi, la poartă, întrezări un stâlp cu vârful crescut în trei capete.

Când apăru, Ded Moroz se dădu doi paşi în spate, să facă loc Babei Iaga.

— O noapte frumoasă, Voloşin! îi ură copleşit Mikil.

Sokolov nu răspunse nimic şi-şi trecu mai departe paşii taciturni.

Capitolul 21

Vadia îşi studia vârfurile pantofilor impecabil lustruiţi, căţăraţi pe birou, când începu a suna telefonul. Se uită şi nu recunoscu numărul, aşa că-l mai lăsă să sune de două-trei ori.

— Orloooov… Cine-i acolo?

— Gherşuni..

— Aşa, Gherşuni…

— Ai auzit că s-a prăpădit Sokolov?

— Care Sokolov?

— Aleksei…

Trase aer în piept şi, după o pauză, reveni.

— Să-l ia dracu', şi-o merita, ticălosul… Unde-a apărut?

— În toate ziarele din Saha[1]…

— Şi unde i-au găsit „caroseria"?

— În câmp…

— Mutilat?

— I-a trecut tractorul pe faţă… dormea-n porumb…

— Norocos! Acu-i chipeş, slutul pământului…

— Da, să-i ţineţi copârşeul deschis, să moară *devuşki* după el.

Aşa glume macabre nu erau neobişnuite la agenţii nevoiţi să-şi schimbe identitatea în timpul unei misiuni, mai ales

atunci când ţinta îi dibuise. Iar şefii le ţineau şi ei isonul, cu diverse tonuri şi variaţiuni, aşa că nu mai era mare lucru de improvizat în privinţa asta, mai ales de când Makalev şi-a făcut la telefon necrologul după ce a inhalat hexafluorură.

Semka, şeful lui, le povestise că la început i-a părut că-l sună însuşi Scaraoţchi, de pe canapelele în flăcări ale tartarului. „Parcă era cu taxă inversă din fundul iadului… Am zis… Săracu' Makalev, la cât de cucernic şi-a trăit el viaţa prin porturi, m-aşteptam să sune Sfântu' Petru sau vreun heruvim…"

Dar acum iată-l pe Sokolov cel nou, de fapt, Gherşuni, Aleksei Feodorovici Gherşuni, un hirsut brunet, cu un cărbune aproape albăstrui în floacele atârnându-i ca lui Arhip, lungan, slăbănog, cu ochi profunzi şi posomorâţi, pesemne de la noua culoare. Şi-şi mai pusese şi nişte ochelari de gâgă, din aceia pătrăţoşi cu rame negre, să pară mai vulnerabil, şi-şi mai vopsise-n negru şi doi dinţi din faţă, ca să întărească imaginea asta de neglijent.

„Mi-aş trage pe mine fuste creţe, ca rătăcitul de Mazulin, aş renunţa chiar şi la podoabele mele şi-aş mânca hormoni la micul dejun, numai să pun mâna pe blestematul ăla", îşi zicea el furios şi ruşinat de cum i-a scăpat Znaiuşki printre degete.

Se îngrozise la gândul c-ar trebui să-i povestească lui Vadia toată peripeţia aceea, cât despre slăbiciunea lui pentru mama lui Znaiuşki, n-ar fi suflat o vorbă nimănui.

Se temuse atât de tare că Vadia îl va considera compromis şi-l va pune-n primul avion spre Moscova, încât a brodit povestea să pară doar că ţinta l-a mirosit, dar că se comporta în continuare imprudent, iar el, Aleksei Gherşuni, ştia exact unde se ascunde şi era o chestiune de zile până o va captura.

Nimic despre cum a stat cu el câteva ore bune în aceeaşi casă, nimic despre „somnul“ de lângă camera lui, cu Rufa-nfiptă-n el, nimic despre cum a căzut la tratative ca ultimul dezertor. Şi l-a mai şi pus în faţa faptului împlinit cu schimbarea identităţii, că se gândea că Orlov o să ia foc, dar, surprinzător, ca şi la dispariţia lui Anatoli Mazulin, cândva şi el un suspect, nu-l mustră cu nimic şi acceptă senin schimbarea planurilor, chiar fără o aprobare prealabilă.

Ar mai fi vrut să afle despre Katia şi Alisa, dar se pare că s-a întrerupt legătura şi-a lăsat-o moartă.

Acum mai zăbovea câteva zile prin Tomtor, să-şi mai adune informaţii despre colţunari, căutătorii de ciolane holocene, fiindcă avea convingerea că Znaiuşki a luat calea munţilor. Ce ascunzătoare mai bună decât criptele preistorice ar fi putut avea vara, dacă iarna se pitise în teroarea gerului?

Îşi luase o cameră la hotel şi se preumbla prin bar, în aşteptarea lui Vasili sau dacă pica altă păsăruică vorbitoare nu i-ar fi păsat oricum.

Numai că de ce se temuse n-a scăpat. Era să dea nas în nas cu Rufeşka şi, din reflex, a trecut pe partea cealaltă a drumului, deşi ar fi fost cu neputinţă să-l vadă pe „Alieşka al ei“ în arătarea aia întunecată de Gherşuni.

Era lividă, plânsă, distrusă. S-a uitat fulgerător la el şi parcă o zări tresărind, ca şi cum ceva în alura aceea a lui i-ar fi scotocit prin cele mai sensibile cablaje ale memoriei.

Da, femeile pot recunoaşte un bărbat pe care l-au iubit şi dintr-o sută de mumii înşirate în faţa unei piramide. Nu-n păr, nu-n ochi sau dinţi stau acele inefabile semnalizatoare ale coprezenţei, ci-n acea aură a corpului, pe care cândva au

împărţit-o, o introiecţie subtilă înmagazinată în mnemele celulelor epidermice, poate un miros, o adiere, o năduşeală…

„Poate c-aşa ai vrut s-o pedepseşti“, îşi zise Aleksei după ce ea trecu gârbovită pe partea cealaltă a drumului. „Că n-ai avut curajul atunci să-i spui verde-n faţă cine eşti şi cine-i prea iubita odraslă, ai vrut s-o menajezi, şi-n sinea ta ai considerat-o pe ea responsabilă de propria ta slăbiciune, iar acum ai lăsat-o să citească despre moartea ta în ziar… Ai avut o mare satisfacţie să ştii că te plânge, nu-i aşa? Şi poate i-ar fi fost mai uşor să treacă peste faptul c-o minţiseşi despre cine erai decât peste ireparabilul fapt că acum, iată, *tu nu mai eşti*.“

Încă-i era greu să admită c-a fost atât de naiv în relaţia cu spălăcitul ăla de douăzeci de ani, deşi, în momentele lui de sinceritate, recunoştea că omul era cu adevărat un maestru al manipulării.

Dar el? El, Sokolov, Gherşuni, Voloşin, călugărul sau cum îşi mai zicea de la o zi la alta, cu ce era mai bun decât Znaiuşki? Cu ce-a fost el mai bun când i-a dat frânghia cu laţul lui Mazulin, fără nicio vorbă, după ce l-a trecut prin furci şi săbii, după ce i-a răpit copilul şi l-a adus în starea aia de rătăcire?

A meritat-o, se apăra tot el. Şi-a meritat fiecare clipă de chin încă de când a distrus toate acele vieţi. Pe Ohlobkov, chiar pe Sudlenkov, pe care l-ar fi putut salva (dacă i-ar fi dat o slujbă şi n-ar fi batjocorit-o pe femeia aia), pe Ded Moroz, cu care nu pierdea nicio ocazie să-l calce-n picioare, pe Iliuşin, piticul frustrat, pe crescătorul acela de reni, şi cine ştie ce cortegiu întreg de robi ai lui Dumnezeu o fi avut pe conştiinţă. Ca să n-o mai punem la socoteală pe Aita, inocenta pe care a îmbrăcat-o în argat, ca după aceea să-şi facă poftele cu ea, cu forţa, de faţă cu măcelarul de fii-su.

Dar ce, tu eşti Dumnezeu, Sokolov? îi zicea înţeleptul acela evreu, Gherşuni. Cine ţi-a pus ţie în mână cartea şi biciul judecăţii? De când plănuieşti tu, cu de la tine putere, să iei viaţa unor oameni, vinovaţi sau nevinovaţi?

Şi-atunci Aleksei tresărea, căci fu tentat să răspundă exact aşa cum i-a răspuns Znaiuşki lui: „Eu n-am ucis pe nimeni, Sokolov". Iar Gherşuni i-ar fi dat aceeaşi replică ironică: „Da, eşti un suflet bun...".

„Dar", se gândi Sokolov, „doctorul acela care tocmai i-a pus capăt zilelor lui Fomin?...". O, da, ce tragedie, Fomin, şeful lor, îşi descoperise o boală incurabilă, cu evoluţie galopantă, şi obţinuse o aprobare specială, absolut specială, pentru eutanasiere (tocmai aflase de moartea asta reală de la Vadia, după ce-au vorbit despre moartea lui închipuită). Nu voia să se chinuie, să se umilească, să piardă tot ce mai era omenesc în el şi-atunci a decis să plece singur.

Şi Gherşuni: „Aha, şi-a cerut pentru asta un asistent, că n-a fost în stare s-o împlinească cu propria mână? Oare de ce? El nu era tot un Znaiuşki? Că nici Znaiuşki nu voia să se mânjească pe mâini. Nici tu n-ai vrut să strângi nodul la cravata elanului Mazulin. Ai stat în bucătărie şi te-ai clătit cu vodcă, după care ţi-ai pus palma-n fund şi-ai plecat. Da, aşa ai făcut, Sokolov, cum fac tot mai mulţi oameni în ultima vreme. Nu, semenii noştri nici măcar nu-şi mai spală palmele, ca Pilat, într-un gest cât de cât igienic, şi le pun în cur şi pleacă...".

Şi-apoi Sokolov: „Nu mă judeca tu pentru Mazulin şi Aita. S-a dus de două ori peste ea, era un diavol fără îndreptare. Poate, dac-aş fi acţionat şi în ce-o priveşte pe Anna, Annuşka, nu s-ar fi ajuns acolo, oricine ar fi fost nemernicul din cauza căruia sau pentru care s-a sinucis, dar cel mai probabil era

Belîi-Zadniţa… Eh, Gherşuni, el putea să-şi pună palma-n cur şi să plece, nu? Cur-Alb, palme albe…“.

„Da“, zicea Gherşuni, „tu, Sokolov, ai vrea să omorâm criminalii înainte să comită crima. Ai vrea, de fapt, ca moartea să vină un pic mai devreme la cineva care ar putea-o invoca mai târziu“.

„Şi nu-i aşa, Gherşuni?“, zicea Sokolov. „N-ar trebui să-i chem eu moartea lui Znaiuşki acum, chiar acum, înainte ca el s-o mai semene şi-n alte cârduri de inocenţi? Că vorbim de inocenţi, nu de Mazulin.“

„Sokolov, ce uşor vorbeşti tu de moarte, când singura moarte pe care-ai cunoscut-o e cea din ferparul de azi din *Eho Stoliţî*[2]*…*“

Şi cu asta era uşor să-i închidă gura lui Sokolov, căci acesta văzu pe pielea lui ce înseamnă să fii mort atunci când se întâlni, „din întâmplare“, în cele din urmă, cu Vasili, la barul din Tomtor. Îşi bea vodca lângă el şi-l auzi tresărind…

— O, pe toţi sfinţii, pe tipul ăsta l-am cunoscut…

Şi-atunci Aleksei Gherşuni se întoarse spre el şi-l văzu citind chiar *Eho Stoliţî*. Mai mult, îşi văzu poza aceea a lui, pe când era blondul Sokolov, poza mistificată din portofoliul fiecărui agent, cu vânătăi şi tăieturi pe faţă (morţile violente sunt preferate, ca să le pună şi chipul la fapt divers). Şi-i veni să spună aşa cum auzise că fac stafiile ieşite din corpul celor intraţi în moarte clinică, când încearcă să bată pe umăr doctorii şi rubedeniile: „Vasili, om bun, sunt aici, sunt eu, Sokolov. Ăla-i un trucaj. Nu mai plânge, *celovek*. Sunt eu, ăla care hăuia ca lupul, să te bage-n boale“. Dar totul, totul îl împiedica să facă asta.

„Ei, vezi“, îi spunea răutăciosul Gherşuni. „Ce te face să crezi că Mazulin nu-i acum lângă tine şi-ţi şopteşte: «Dragă Sokolov, de ce m-ai chinuit ca pe hoţii de cai, să mă lihnesc, să mă crestez pe picioare, să-mi flagelez şalele, să deversez căcatul din budă, ca pân’ la urmă s-ajung dincoace de prag… iar tu, deghizat cum ai fost, c-acum văd bine asta, te-ai uitat la mine, ba mi-ai dat şi funia şi săpunul şi n-ai mişcat un deget. Şi tu, tot tu, mi-ai răpit unicul fiu ca să-mi pierd eu minţile…»? Dar totul, totul îl împiedică să ia legătura cu tine. Că el e acolo şi tu aici.“

Iar Sokolov îşi flutură braţul, ca şi cum trebuia s-alunge o muscă, şi se uită interesat spre Vasili.

— Oameni buni… oftă Aleksei. Azi le strângi mâna, mâine le-o pupi în coşciug…

— Eh, nu era chiar om bun, bâigui Vasili fără să-l privească, încă încercând să-şi potolească uluiala, numai c-atunci îşi făcu interlocutorul curios.

— Zău? O fi omorât pe cineva sau de ce? (Iar Gherşuni: „Ba bine că nu!“.)

— Nu ştiu să fi omorât… da’ ştiu că la un moment dat era cu ţeava puştii în ceafa mea…

— Nu mai spune!… Şi cum ai scăpat?

— Eh, glume de-ale lui… Era cam dus cu capul. Voia să ne jucăm de-a lupii-n pădure…

Şi-atunci interveni iar maliţiosul Gherşuni. „Vezi tu, Sokolov, cum gândeşte despre tine, după ce-ai «murit», un om căruia până la urmă nu i-ai făcut niciun rău, ba chiar l-ai învăţat cum să facă piruete pe gheaţă cu cauciucurile şi frâna de mână. Oare ce-ar zice Mazulin dacă o copie din *Eho Stoliţî* ar poposi zilele astea şi prin iad?…“

Şi-apoi Aleksei se puse pe băut cot la cot cu Vasili, că ştia că trebuie să se „reîmprietenească“ cu el, să-i câştige încrederea, să poată vorbi deschis despre „colţunari“ şi planul pe care el îl avea în cap.

Şi-l iubi, aşa cum se iubeşte ruseşte, la beţie: îl pupă pe creştet, îl strânse-n braţe, îi spuse glume deocheate, îi făcu şi nişte confidenţe din patul lui. C-aşa ajungi la inima omului şi-aşa îl faci să îndruge tot ce ştie şi ţi-ar putea fi ţie de folos.

— Şi cum ziceai că-ţi spune? Gherşuni? îl întrebă Vasili cu pleoape căzute, după două-trei ore de troscăială.

— Gherşuni, da. G-H-E-R-Ş-U-N-I…

— Şi de unde?

— EAO[3], Birobidjan…

— Aaaa, eşti… „jugănit“…

— Numai la vârful cornetului, râse de el Gherşuni.

— Şi ce cauţi pe aici, aşa departe de casa ta?

— *Babki*, ca şi tine, *babki*… iar *babki* ai mei sunt ca ai tăi, au puţa-ntreagă… rânji Gherşuni.

— Apăi, Gherşuni, să-ţi spun drept, din banii mei n-a mai rămas decât puţa, zise Vasili şi-şi maimuţări obscen policele printre arătător şi mijlociu.

— Banii-s la mandea, dar mă uit după nişte aur, diamante, ceva… ştii tu, ceva, fie şi uraniu, c-aveţi pe aici nişte mine…

— Ei, dar au fost, nu prea mai sunt…

— Şi-atunci ce? îl provocă Gherşuni, ducându-i dorul lui Sokolov, cel care deja aflase câte ceva de la Vasili despre traficanţii de ciolane.

Vasili îl privi cu suspiciune. Ştia că se mai infiltrează poliţişti prin zonă, dându-se drept cumpărători de bună-

credinţă, chiar şi din China, India sau Hong Kong, după care s-a şi întâmplat ca unii camarazi de-ai săi să sfârşească la zdup.

— Peşte, zise el victorios, dar în batjocură, ca să evite răspunsul aşteptat.

— Ei, peşte, peşte… spuse „evreul“ glumeţ. Am auzit că sunt nişte păstrăvi de-ăia mari cu colţi, dar nu dibui prin ce lac or trăi ei…

Iar Vasili deveni şi mai suspicios, deşi se amuză de-aşa glumă.

— Dar tu trebuie să ai ceva-n cap. Ce-ai venit să neguţătoreşti?

Gherşuni ştia că nimic n-apropie mai mult oamenii decât familiaritatea locurilor şi glumele haioase.

— Aaa, păi, eu pentru ţânţari am venit. Să umplu vreo două vedre de ţânţărime, c-am auzit că nu duceţi vara lipsă. Şi le vând în Beijing, c-acolo gălbejiţii îi mănâncă garnitură la broaşte.

Iar Vasili îl privi mirat la început ş-apoi, observându-i surâsul şmecher în colţul buzelor, se puse pe un râs năvalnic.

— Hai, că asta fuse tare, Gherşuni. Trebuie să mi-o notez pe undeva! Îmi placi… Dar nu, pe bune, trebuie să fi venit tu pentru ceva anume…

— Să-l înhaţ pe Ciuciuna, c-am auzit că are dinţi de fildeş… continuă Gherşuni pe note de caterincă.

Când auzi de Ciuciuna, Vasili se zbârli un pic pe ceafă, dar pe urmă prinse iar gluma din zbor şi i-o întoarse ofensiv.

— Dar de ce? Pare c-ai avea şi tu nevoie… zise băiatul aluziv la găuroiul din dantura interlocutorului. Dar de unde ştii tu de Ciuciuna?

— Păi, cum să nu ştiu… Crezi că-s prima oară pe-aici?

— Zi, vrei să-ţi faci dinţi din fildeş? îl întrebă Vasili şi-i arătă unul din caninii lui. Uite. Ăsta-i chiar din fildeş…

Iar Aleksei îl puse să mai deschidă o dată gură şi-i studie cu atenţie, ca un expert, bucata aia ascuţită.

— Fildeş-fildeş, Vasili-Mamutu', îi zise el încântat de ce pipăise.

— Dar văd că te pricepi…

— Când eram mic, ţineam un mamut în curte. În Birobidjan nu trăiesc nici pisici, nici câini…

Iar Vasili se prăpădi iar de râs. „Dac-o fi ăsta vreun poliţist, atunci e unul cu mare haz", îşi zise el, „deşi arată mai repede a evreu din Birobidjan, băiat de comitet. Mai lăţos el, dar parcă nu aşa suntem toţi ăştia de rând? Dar poate chiar vrea să cumpere şi facem vreun gheşeft. Mai ales că era greu să găseşti pe cineva cu banii jos înainte să te-apuci de scormonit".

— D-apăi nu ştiu când o fi trăit mamutul ăla al tău, că anul trecut am găsit eu un colţ de-al lui pe-aici, prin zonă, îi întoarse poanta Vasili.

— Al meu s-o dus de mult. Dar cum l-ai găsit? În spatele casei?

— Da, stăteam pe troacă afară şi ce crezi că mi-a intrat între buci ca un spin? îi făcu jocul Vasili.

— Şi-l mai ai sau l-ai lepădat prin altă căcăstoare?

— Eu zic că mai e…

— Bine, atunci îţi dau numai o miuţă pe kil, că-i de căcat…

Iar Vasili căzu de pe scaun de râs, numai că acea „miuţă pe kil" îi dilată aşa tare nările, încât sfârşi într-un râs mânzesc.

— Miuţă de ce? întrebă el serios, sperând să surzească decât s-audă cuvântul *ruble*.

— Ce-i verde ca frunza şi-are un ochi în piramidă?

— Ce-i? se prefăcu Vasili că nu pricepe.

— Pizda lăcustei…

Şi iar se prăbuşi cu scaunul Vasili, că nici nu băuse puţin, dar dracul ăsta de Gherşuni era mai amuzant decât cel mai mare comediant.

— Dar parcă a văzut-o careva… zise el încă hohotind.

— N-a văzut-o decât lăcustoiul, dar pe-asta sigur ai văzut-o şi tu…

Şi scoase o bancnotă de un dolar şi i-o foşni pe la nas.

— Cu aia? Cu aia cumperi doar vârful dinţosului ăstuia al meu, îi zise el bătând cu degetul în falnicul clonţ cu irizaţii fin colorate.

— Ştergem şi facem alta atunci, îi zise Aleksei şi frecă repede între degetele de la mâini bancnota de un dolar, după care i-o arătă iar şi-acum scria pe ea o sută (numerele astea de iluzionism le învăţase de la Igor cât stătuseră ca sălbaticii în pădurile de lângă Iakutsk).

„Ăsta, la cât de plin de şmecherii e, nu poate fi poliţist, că ar câştiga de zece ori salariul numai cu giumbuşlucurile astea ale lui“, se gândi Vasili atunci încrezător şi-ncepu să-i depene toată povestea „colţunarilor“.

Numai că Gherşuni nu se mulţumi doar cu atât şi începu a-l descoase pe ocolite şi despre Znaiuşki. I-a zis că nu era chiar nefamiliarizat cu traficul de fildeş din zonă, că, înaintea lui, a mai vorbit cu unul, Mişa Sudlenkov, şi ăla părea cunoscător. Iar când auzi de Sudlenkov, Vasili aproape că luă foc.

— Panarama aia? Păi, dă-l dracu’, că n-au ei treabă cu locurile noastre. Ştiu eu pe unde scarmănă ei, dar vara trecută s-au întors cu deştu-n cur.

Şi-aşa află Aleksei că Sudlenkov şi Vasili sunt din trupe diferite de colţunari şi cam ştia fiecare locul celuilalt.

— Dar lui de ce nu i-au plăcut banii tăi?

— A zis că-s copoi…

— Şi eşti? făcu Vasili ochii mari.

— Am fost, dar am zis că-i mai rentabil cu vreun milion de dolari să vând fildeş la chinezi decât să-l dau gratis statului.

Oricât ar fi fost de surprins Vasili de destăinuirea tovarăşului său, auzind atâtea zerouri în gura lui şi dându-şi seama că a mers prea departe cu mărturisirile ca să mai dea înapoi, fu nevoit să-i dea dreptate lui Gherşuni-berşuni ăsta. Da, cine naiba ar vrea să-i prindă pe ei în loc să bage şi el la buzunar aşa morman de *babki*?

Şi-atunci mai închină un pahar de vodcă şi socoti că-i chiar bine să se întovărăşească cu dracul ăsta de măscărici, cu atât mai mult cu cât e şi fost poliţist şi ştie să-i protejeze, dar, mai presus de orice, o mie de dolari pe kilogram i se păru mai mult decât visaseră să ia în orice vară.

Numai că, vezi tu, se codi el la început să-i spună, dar apoi îşi făcu mai mult curaj, ca să începi aşa treabă, e nevoie de bărci, pompă de apă să spele pământul de gheaţă şi alte cheltuieli neprevăzute… Iar Aleksei înţelese că vor să obţină un *acconto* de la el şi, cum n-avea de gând să plătească pentru ce nici nu-i trebuia, îi zise că până la urmă Sudlenkov nu vorbise de niciun ban înainte şi n-ar fi aşa greu să-l convingă în cele din urmă pe acela că, poliţist-nepoliţist, el e unul care plăteşte, şi încă bine. Şi-atunci Vasili renunţă să-l mai bată la cap şi începu să-i povestească de locuri şi cum se-ajunge pe acolo.

— Eu o să stau atunci pe-aproape de voi. O să-mi fac tabără-n pădure, ca să nu vă pierd când oţi scoate cotoloiul ăla de fildeş la suprafaţă şi să mi-l sufle alţii de sub nas cât îl plimbaţi voi de colo colo. Şi-aşa e şi-o garanţie pentru voi că scoateţi marfa şi-o deşertaţi la mine-n căruţă şi nu mai umblaţi prin iarmaroc, unde chiar aţi putea să daţi de vreun copoi şmecher.

Lui Vasili i se păru un târg cumsecade şi-atunci nu mai rămânea decât să-i facă rost lui Gherşuni de un cort, un binoclu şi alte nimicuri din acestea, ca să poată campa şi el pe-acolo, prin zonă, fără a-i stânjeni totuşi pe ei. Cel mai bine ar fi fost în locul numit „Cotul Râului“, mai sus de Oimiakon, în zona de defileu.

N-a fost deloc o seară rea asta, se gândi Gherşuni-Sokolov, cu mâinile sub cap, în patul lui, la hotel.

Numai că-n următoarele zile avu să afle, de la alţi gură-spartă din Tomtor, că afacerea cu oase nu-i chiar floare la ureche. Că sunt destui impostori care vor doar să te uşureze de gologani şi-ţi arată nişte poze-n bărci cu oareşce coarne de ren sau de elan şi pe urmă îţi fac vânt în apele Indighirkăi. Că, unde-s aur şi fildeş, acolo-s şi mulţi aventurieri, pe lângă sărmanii care chiar speră să dea lovitura şi s-aibă ce pune pe masa copiilor toată viaţa. Că nu-s puţini nici copoii sub acoperire, care, dacă nu te leagă şi nu te duc direct la judecată, s-ar putea să-ţi tragă şi-un glonte-n cap, să-ţi ia marfa şi s-o vândă ei mai departe.

Iar samsarii? Samsarii, aşa cum era Gherşuni, amuşinând de vreo învârteală cinstită, sunt cei mai expuşi în toată tărăşenia asta. Că ei, cred cei de-acolo, sunt ăia cu banii la teşcherea, la pândă după marfă bună, şi-apoi orişicine, că

sapă sau că nu sapă după mamuţi, fie şi-un tâlhar de duzină, e interesat să ştie care-i mustaţa de misit şi, tot aşa, să-i dea cu ceva în cap şi să plece cu banii ăia mulţi.

Aşa că nu era treabă uşoară deloc ce voia Gherşuni. Să intre-n viespar, carevasăzică, şi-apoi acolo să prindă viespea cea mai a dracului, adică pe Znaiuşki. Dar, până s-ajungă la ea, mai era un regiment de bondari care-ar fi putut să-i vină de hac.

1. În 1991, Iakutia a devenit Republica Saha.
2. Ziar local, *Vocea Capitalei*.
3. Regiunea Autonomă Evreiască (Evreiskaia avtonomnaia oblast), creată încă de pe vremea lui Stalin, ca o alternativă la teritoriul Palestinei, viitorul stat Israel. Se află la graniţa cu China, dar nu prea mai locuiesc evrei acolo.

Capitolul 22

Ca o cobră mare se unduia Indighirka în drumul ei spre vărsare, în golful Kolîma, acolo unde-şi lepăda toate topiturile, toate rădăcinile şi putreziciunile, mâlurile cafenii şi lacrimile gheţarilor, unde-şi purta şi bancurile de guaruşka, câri, kedos, nelma, omuli, scăpaţi vii de cârligele şi năvoadele pescarilor.

Un şarpe aşa nehotărât era, că uneori cursul ei se întorcea în meandre ac de păr, de parcă s-ar fi răzgândit şi-ar fi vrut s-o ia îndărăt, curbând limbi de maluri ovale, săpând adânc în permafrost şi doborând coline întregi împădurite sub hachiţele lui cotitoare.

Curgea vara şi parcă mai tare curgea, mai umflată de dezgheţuri, mai sălbăticită de noroaiele muşcate din povârnişuri, adăstând, doar un pic ostenită parcă, în câteva porturi, în Honu, Drujina sau Tabor, cât să-i vadă pe omuleţii aceia harnici cum îşi descarcă agărlâcurile caraghioase, buştenii şi nisipurile din şlepuri sau peştimea furată în bărci şi plase mari. Iar de-a lungul ei vedea copaci şi iar copaci, precum şi rădăcinile lor uneori sumeţite ca nişte poale, verde şi tot verde. Păduri infinite siberiene, câte-un sătuc risipit ici şi colo, o bisericuţă de lemn cu turla înclinată, o turmă de reni încumetaţi pe malurile joase să-şi afunde boturile ţâfnoase în

albie. Asta vara, că iarna nici fluviul nu vedea nimic de sub platoşa aceea criogenă.

Unele din acestea le văzuse şi Gherşuni din barca lui, alunecând chiar prin valea Oimiakonului până la furca cu Kiuente[1]. Iar de-acolo căută altă barcă şi-o luă în amonte pe braţul acela de apă mai firav şi mai potolit, dar împrejmuit de aceleaşi şiruri nesfârşite, verzi, cu maluri uneori mai lăsate, alteori mai râpoase, bolovănite sau glodoase de scurgerea zăpezilor.

Acum, în iunie, ce mai era de topit se topise, iar apa băltea la suprafaţă în unele locuri pe straturile îngheţate de dedesubt, formând ochiuri mocirloase în care se coceau larve şi viermuieli, dospeau aripi în ouă şi mormoloci, ca un uriaş cuptor ce urma să-şi arunce lava sub cele mai felurite forme de viaţă.

Prin toate aceste locuri neprietenoase au mucegăit ciolanele omeneşti ale exilaţilor dintr-o vreme sau alta, cei supuşi caznelor naturii sau îndemnului biciului, cei uitaţi sau proscrişi, însetaţi sau rupţi de foame. Iar cine-a mai rămas întreg să-şi ducă mai departe spiţa se întruchipa acum în feţele acelea umbrite de mohoreală, în braţele acelea îndărătnice din care ieşea câte-o casă bine aşezată, un grajd sau un ţarc plin cu animale.

Oamenii aceia taciturni din barca lui, cu câte-o sticlă de vodcă sau o navetă de bere, navigau încolo şi-ncoace, în susul şi-n josul apelor, căutând parcă bezmetici ceva ce ştiau că nu vor găsi toată viaţa.

Se gândea Gherşuni că toată pribegia asta a lor, cu puţin folos, trebuie să fi fost mai degrabă un instinct, o genă, un

febril du-te-vino să-i ţină ocupaţi, să le dea confortul că nu-i trece viaţa pe ei, ci ei trec prin viaţă.

Era ca şi cum umblau în fiecare zi după dovezi că iarna aceea cruntă nu i-a doborât încă, un fel de marş al celebrării supravieţuirii în cele mai grele condiţii. Lunecau glorios în bărcile lor în iunie, iulie, august, doar ca să-i vadă ceilalţi, ca ei, că sunt vii, c-au mai răzbit o dată gerul, c-au triumfat.

Dar el, Sokolov *alias* Gherşuni, ce-o fi fost? Nu tot un veşnic călător? Nu acelaşi rătăcitor, azi aici, mâine dincolo, într-o perpetuă adulmecare? Şi el oare de ce-o făcea? Numai pentru că aşa îi cerea datoria, spre folosul său sau al altora? Căci ştia foarte bine că putea să stea într-un birou călduţ şi să fie doişpe luni pe an lângă Katia şi Alisa, ştia că putea fi la fel ca Vadia şi să se dovedească la fel de util. Şi-atunci? Pe el ce demon îl împingea în susul şi-n josul râurilor, prin păduri, stepe şi case străine?

Nu era oare tot dorul de ducă, nevoia de a fi pretutindeni, o probă că-i viu şi trăieşte intens fiecare clipă a vieţii sale? Znaiuşki, Ubiiţa, traficanţi de droguri sau de uraniu? Ce erau ei altceva decât pretexte pentru impulsul lui de a trăi?

— Cotul Râului… Cu „colţunarii“ eşti? îl trezi din visare Kolea, unul din barcagii, cu fruntea lui atât de plecată, c-ai fi zis că l-a scos maică-sa aşa, cu ceafa-n sus.

— Turist. Iubitor de natură, vorbi Gherşuni ca din altă lume.

Iar altul, de lângă Kolea, c-o jachetă portocalie plină de noroi şi cizme mari, plutitoare, îl privi ironic şi neîncrezător.

— D-apoi se umple de turişti la vremea asta. De-ăştia cu pompe de apă şi lopeţi.

Iar ceilalţi din barcă surâseră trist.

Plecase pe cont propriu Aleksei şi se înţelesese cu Vasili să se vadă în ultima zi din lună într-un loc anume. De fapt, şi-a propus să campeze acolo în pădure şi să cerceteze zona. Şi-a pus cortul într-un luminiş mic, înconjurat de zade jumulite, să fie şi ferit de privirile curioase ale celor care treceau în bărcile cu motor, dar şi mai aproape de apă, să se poată deplasa uşor pe mal, să se spele şi să tragă el cu ochiul la mişcarea de trupe de pe cursul apei.

Pământul era moale şi îmbrăcat în licheni de toate soiurile, dar pe alocuri şi cu pietroaie mari, din care mai răsăreau câte o roză zburlită, din acelea sălbatice, care cresc pe te miri unde în zonele arctice, sau tufe ciufulite de caprifoi cu buburuze indigo.

Avea la el conserve, dar mai întindea şi capcane pentru vietăţi sperioase cu urechi lungi sau coadă stufoasă. Mai şi pescuia în râu şi, la talentul lui, se agăţau peştii singuri în cârlig, de parcă le-ar fi cântat. Vatra focului era mai tot timpul caldă, căci în timpul zilei mai perpelea câte ceva sau încălzea apă, iar nopţile (prelungiri polare ale soarelui niciodată asfinţit) îl ţinea aprins fiindcă era rece şi se-nfrigura pielea pe el.

Ziua se aşeza în punctul lui de observaţie şi urmărea cu binoclul feţele celor care treceau în viteză pe râu sau chiar şi pe celălalt mal, unde uneori mai vedea mişcare. Alteori o lua la pas de-a lungul povârnişurilor, în sus, şi-ncerca să dibuie vreo altă tabără. Aflase locurile probabile în care trupa lui Znaiuşki putea să se aşeze şi să sape după clonţii atât de râvniţi. De altfel, nici nu era greu să dai de urma unor colţunari, căci, de mergeai pe râu în sus, le vedeai bărcile trase la mal (şi nu una-două) şi tulumbele ca nişte anaconda

umflaţi cu aer şi apă, pescuindu-şi capetele-n râu, iar acolo ştiai că şi-au tras sculele şi şi-au făcut un rost de tabără.

Planul lui era să dea veste, cât mai discret, că-i unul din acei cumpărători de bună-credinţă care vara mişunau prin zonă, să nu piardă vreo afacere bună. Totodată, ştia că asta îl transformă şi-n ţintă pentru nelegiuţii care abia aşteptau să pună mâna pe banii comisionarilor de teapa lui şi chiar pentru poliţiştii sub acoperire care-i foloseau pe intermediari s-ajungă la vânzători.

Totuşi, zonele în care puteau lucra scotocitorii aceia de mamuţi erau multe şi se întindeau pe cel puţin cincizeci de kilometri, iar altele nici nu erau la vedere, pe malul râului, adică. Erau şi destui pescari cu bărcile trase şi, dacă n-auzeai vreun huruit de pompă, erau şanse mici să fie vorba de colţunari.

Ziua însă se mai şi odihnea. Erau ore în şir când nu făcea nimic, ascultând doar cântările corului de *kukuşka* sau pândind câte un corcodel de iarnă, cu pieptul roşu şi moţuri gălbui în jurul ochilor, ocupat cu pescuitul. Sau trăgea cu urechea seara la trilurile ciocârliei-de-pădure, care-şi turuie notele ascuţite chiar şi-n zborul ei unduit. Sau urmărea atent becaţele cu picioare scurte şi suliţe în loc de cioc cum îşi păzesc grijulii cuiburile. Sau sfrânciocul galben-cenuşiu – lupul-vrăbiilor, cum îi mai zice –, pigulind insectele din zbor.

Însă chiar şi-n nopţile acelea gri-luminoase de vară polară putea să vadă câte-o pereche de şoimi mustăcioşi cu spate albăstrui – călători le zice lor – cum planau împreună şi-apoi cădeau în picaj, la fel, împerecheaţi, ca la o paradă de avioane de luptă.

Viaţa aceea liniştită de pândac s-a dat însă destul de repede peste cap atunci când a început invazia gângăniilor, care-i peste orice şi-ar putea imagina turistul, vara, în zonele arctice.

Ţânţari-tigri, ţânţari-scoţieni, streche, musca-neagră, dar mai cu seamă ţânţarii aceia mari, mai mari decât în zonele temperate sau tropicale, care umblă roiuri-roiuri, că uneori îţi pot întuneca vederea (şi nu-i vreo exagerare în asta), toate acestea tulbură nu doar viaţa turmelor de blânzi elani şi karibu, alungaţi de insuportabilul val zburător în zone mai înalte şi reci, ci chiar şi oamenii trăiesc sub teroarea lor acele singure luni pe an când s-ar putea bucura de căldură.

„Prefer gerul din Oimiakon şi chiar să locuiesc într-o copcă din aceea sloioasă decât să stau carne de tun în faţa obuzului cu anofeli", se gândea disperat Aleksei, pe când se lupta cu toate mijloacele la îndemână să stăpânească obraznicii şi numeroşii cotropitori. Substanţele repelente îi îndepărtau doar pentru o scurtă perioadă, până se obişnuiau cu mirosul, şi-apoi atacul se relua mai virulent. Era nevoit să poarte mâneci şi craci lungi, chiar dacă ziua era cald, dar şi pălărie cu plasă deasă. Iar asta vedea deja peste tot la oamenii care treceau în bărci pe râu sau care campaseră pentru pescuit, de-ai fi spus că acolo mişună o oaste întreagă de apicultori sau lucrători la centrala nucleară.

Asta îi punea o problemă suplimentară la care nu se gândise. Căci Znaiuşki putea să fi trecut de zece ori cu barca, înainte şi înapoi, dacă avea faţa acoperită de mreje din acelea ca perdeluţele, că Aleksei tot nu l-ar fi putut recunoaşte prin binoclul său.

Se zicea că, aşa cum vodca sare din cap dimineaţa cu puţină vodcă, aşa şi de pacostele înţepătoare puteai să scapi

dacă te obişnuiai cu ele, dacă le hrăneai deci. Dar cum să te obişnuieşti cu aşa lăcomie a sângelui? Căci auzise de cei mai sălbatici dintre sălbatici care măcelăreau cu armele sate întregi în Africa şi tot se mai odihneau câteva zile. Numai că aceste mici zburătoare erau aşa de neobosite în avântul lor sângeros, încât puteai să le pui un hârdău de carne vie în faţă şi tot mai veneau peste un sfert de oră să ceară altul plin.

„Pesemne şi pentru că viaţa lor e atât de scurtă şi vor să trăiască la maximum“, se gândea Sokolov, iar mucalitul Gherşuni îl mai „înţepa“ şi el. „Păi, nu aşa ca ei eşti şi tu, omule, când tot te preumbli de colo colo, iluzionându-te că-i aperi de rău pe cei mulţi? Nu tot aşa de intens ţi-ai propus să trăieşti şi tu în loc să stai într-un birou călduţ, de teamă că-ţi trece viaţa şi n-ai apucat să vezi nimic din ea?“

Încercase şi el terapia lui „cui pe cui se scoate“, dezbrăcându-se gol şi aşteptând să-l acopere ca un covoraş de lipitori, după care-i alunga şi-şi vedea toată pielea strânsă şi vineţie, zbătându-se frisonant să iasă din şoc, dar nu se scărpina deloc, deşi aşa îi venea – îi venea să ia o ţesală cu dinţi de oţel şi să tragă de pe el două rânduri de piele. În schimb, se arunca în apele râului Kiuente ca să-şi mai domolească arsura. Şi-apoi ieşea iar şi lăsa sugativele libere să-i străpungă epiderma cu miile lor de ace. Dar, oricât s-a străduit să se obişnuiască, oricât şi-a bătucit pielea cu poftele nesăţioase ale vampirilor, tot nu simţea că-s mai suportabili ca înainte.

Într-o noapte, pe când deja îşi pierduse răbdarea, fiindcă i se părea că va îmbătrâni tot aşteptând să-i treacă vreun Znaiuşki prin faţa binoclului, dintre toate prinţesele acelea cu

voaluri pe ochi, luă hotărârea să se mişte pe râu în sus şi să ia loc cu loc unde ar fi putut vedea colţunari la muncă.

Primii pe care îi văzu erau nişte amărâţi, uzi din cap până-n picioare şi-acoperiţi cu nămol, chinuindu-se să repare o pompă de apă. Căci ei nu săpau cu târnăcoape sau lopeţi, ci foloseau nişte tulumbe mari cuplate la o drăcovenie din aceea pe motorină şi cu jetul puternic spălau noroiul de pe gheţarul murdar din merzlotă, lăsând în urmă găuri mari la intrarea în nişte cavităţi adânci, ca nişte adăposturi, sub pământ. Pe-acolo ar fi trebuit să găsească ei clonţii ăia, dacă erau vreun pic norocoşi.

Îi luă la întrebări, iar ei se zgârceau cu răspunsurile, că nu prea ştiau ce hram poartă străinul acela.

— O mie pe kil, zise el la un moment dat şi unul, Kiril, scoase nasul murdar de noroi şi vaselină din măgăoaie şi-l cercetă lung cu privirea aceea ascuţită.

— Kil de ce?

— Kil de ce scoateţi voi…

— Bine, zise Kiril şi-şi văzu de treabă-n tăcere, şurubărind la pozna aceea sugătoare.

— Ai banii cu tine? îl întrebă tovarăşul lui, Lev.

Dar celălalt se întoarse către el şi-i zise aspru:

— Dar de ce nu te duci până-n tabără s-aduci nişte bere?

Iar Lev îşi luă tălpăşiţa, lăsându-l pe Gherşuni cu răspunsul în gură.

— Nişte bani oi fi având cu mine, continuă el către Kiril acum, deşi acela nu dădea vreun semn c-ar auzi ceva.

Şi-atunci Aleksei făcu stânga împrejur şi-şi văzu de drum, făcându-le cu mâna resemnat.

— Deh, oameni buni, eu v-am zis ca să ştiţi… S-aveţi o zi norocoasă! Dacă vă pică ceva, sunt colo jos, la „Cotul Râului“.

Apoi găsi nişte pescari şi intră şi cu ei în vorbă şi tot aşa, pe departe, îi lăsă să înţeleagă c-ar fi interesat să târguiască pentru nişte oase.

— Dar ce borş vrei să faci cu ele? îl ironiză unul, iar altul îi arătă, râzând oblu, şira spinării unui păstrăv mare pe care tocmai îl mâncaseră.

Dar lui Gherşuni nu-i păsa aşa mult de răutăţile lor sau de reţinerea de a intra în tratative cu el. Că tot ce voia era să dea sfară-n ţară că-i pus pe cumpărături.

Trei zile mai târziu, tot în crucea nopţii, auzi un motor de barcă apropiindu-se şi înşfăcă mânerul cuţitului mare de vânătoare. Văzu la lumina focului domolit faţa întrebătoare a lui Lev.

— Ei, ce-i? făcu Gherşuni, ridicat în capul oaselor în faţa cortului.

— Avem treabă…

— Cu mine?

— Cu tine, da. Cum te cheamă?

— Ce-ţi pasă? Eu te-am întrebat cum te cheamă?

— Lev… Şi ăsta de-i cu mine jos în barcă e Kiril.

— Să vă fie de bine.

— Mai rămâne c-o mie?

— Dar ce-aveţi acolo?

Şi-atunci Lev fluieră scurt şi Gherşuni îl văzu pe Kiril spetindu-se cu un clonţ mare şi lustruit să urce malul. Îl puse jos, uşor, în faţa focului, iar Gherşuni se aplecă asupra lui şi-l mângâie cu mâinile lui mari ca pe-o vietate bolnavă.

— Deh… mârâi Aleksei cunoscător.

— Dai o mie?

— Cât are?

— Treizeci de kile. Pe cântărite.

Atunci se scărpină în cap, să-i mai ducă un pic cu vorba, că nici n-a avut banii ăştia toţi vreodată cu el şi nici fildeş nu voia să cumpere.

— Dar băieţii ăia de la *Arctic Antiques* cât voiau să vă dea?

— Care băieţi?

— Las că ştiţi voi care…

— N-a fost niciun băiat…

— Erau unii mai jos, spre gurile râului… Unora le-a cumpărat c-o mie două sute şi mai aveau bani la ei.

— Zău? făcu atunci Lev cu umbră de regret pe faţă.

Apoi Gherşuni mai pipăi un pic clonţul şi strâmbă din nas.

— Nu prea-i ce vreau eu. Opt sute şi mergem toţi acasă acum…

Kiril se uită lung la Lev şi-şi şterse fruntea de broboane şi ţânţari. Îşi încărcă fildeşul în spinare ca pe-o cruce şi-l luă înapoi spre barcă.

— N-o să-ţi dea nimeni cu opt sute, *celovek*, zise Lev.

— Ba unul, Sudlenkov, mi-a promis că-mi dă.

— Să-l ia furtuna de prost… Că stă de două săptămâni mai sus de aici şi-a spălat doar căcaţi de mamuţi…

— Stai un pic, cum mai sus de aici? Că mie mi-a zis că stă mai jos, spre vărsare.

— O fi stat şi la vărsare, dar acu-i mai sus, la vreo treij de kilometri. Am fost noi acolo anul trecut şi-am scos… sula.

Gherşuni se întoarse mulţumit în cort.

Dimineaţa îl prinse adunându-şi lucrurile. Împăturea tacticos cortul, ghemuit, asculta ciocârlia şi se gândea cum o s-

o ia cu barca pe râu în sus să pună mâna pe Znaiuşki, numai că un bocanc îl lovi atât de rău din spate, drept în şale, încât îl culcă pe burtă la pământ.

Până să se dezmeticească, un bărbos cu nişte pantaloni de camuflaj şi-o haină militărească cât o husă de şifonier îl încălecă şi-ncepu a-i lega smâncit mâinile cu o sfoară groasă. În spatele lui stătea unul tot bine făcut, dar care părea sfrijit faţă de cestălalt, militarul, cu o puşcă de vânătoare ţintită drept spre capul lui.

Nu erau deloc vorbăreţi. Îl făcură pachet, îl împinseră către trunchiul unui copac şi-l admirară ca pe o operă de artă. Meşteriseră nişte noduri speciale, de unde Gherşuni deduse că-s veterani de război sau ceva în genul ăla, că prea se pricepeau la legături.

Bărbosul luă puşca din mâinile sfrijitului şi îndreptă ţeava către prizonier. Atunci Gherşuni începu să plângă în hohote, cu umerii scuturaţi, că de-abia reuşi să se liniştească. Pe urmă îl apucă o tuse atât de straşnică, încât bărbosul se gândi c-o să-i adune plămânii de pe jos.

Când se mai linişti, se uită la malac şi-i văzu un rânjet întins pe pomeţi, de parc-ar fi primit o tartină zâmbăreaţă între ochi, ş-apoi auzi un bubuit îngrozitor de tun din gâtlejul lui.

— *Babki!*

1. Afluent al fluviului Indighirka.

Capitolul 23

Şi Dumnezeu a dat poruncă unui peşte mare să înghită pe Iona. Şi a stat Iona în pântecele peştelui trei zile şi trei nopţi. (Iona 2:1)

Crengile brazilor erau deasupra lui ca nişte coaste descărnate de luminile cerului şi muşchiul pământului de dedesubt, jilav ca un gogoloi de rădăcini digerat şi scuipat de foalele planetei.

Se trezi şi bezna coborî deasupra creştetului şi-şi lăsă stelele sus, în afară, şi-şi lăsă şi aurora deasupra spinării nopţii.

Şi negru-i era aşa de negru, ca părul lui Gherşuni, că-i scotea ochii din orbite.

Şi simţurile-i erau aşa de goale, că nimic împrejur nu se mai lăsa simţit.

Şi se legăna pământul, permafrostul, ca auzul surdului, surd se legăna, că azi era mâine şi poimâine tot azi şi dinainte era tot dinainte şi după tot dinainte.

Iar ecoul trecuse cu mult după ce el plecase deja şi nu-l mai găsea nici ecoul.

Şi mirosea a sărătură, c-aşa venise marea în susul fluviului, acoperind delta dinţoasă cu val mare şi-mpingând curenţii de

pe Kiuente în sus, spre izvor, şi peştii înapoi cu el.

Şi era întunericul vânăt şi niciun foc, niciun foc.

Şi se făcuse frig şi sângele-i ieşea prin cei mai mici pori în trompe şi din trompe se ducea niciunde, până când vara avea să se sfârşească, odată şi-odată, să vină iar îngheţul astrelor.

„O noapte frumoasă, Voloşin!“, auzi el atunci vocea lui Ded Moroz şi se înspăimântă, căci el credea că-i singur acolo şi deci socoti că Ded Moroz era tot el.

Şi-atunci Arhip, cu copitele pe piepţii lui, lovi şi lovi şi lovi, deloc blând, ca un nărăvaş ce era.

Şi-auzi:

— Cu *babki* ăştia cumperi o balegă de rinocer…

„Din Pleistocen“, întări profesorul Kamenski.

— P-ăilalţi unde i-ai îngropat?

„Să-ţi spun drept, din *babki* ai mei n-a mai rămas decât puţa“, cotcodăci Vasili.

Şi întunericul se făcu şi mai vânăt, şi sângele şi mai sânge, şi împuţiciunea maţelor mari umflate ca nişte zepeline îi plesni în nări.

Şi venea marea peste el, n-o vedea, n-o auzea şi nici n-o simţea, dar ştia că-i un talaz de spumă purtând pe crestele lui peşti şi peşti şi peşti. Că râul o luase înapoi.

Atunci s-a rugat Iona din pântecele peştelui către Domnul Dumnezeul lui, zicând:

„Strigat-am către Domnul în strâmtorarea mea, şi El m-a auzit; din pântecele locuinţei morţilor către El am strigat, şi el a luat aminte la glasul meu!“. (Iona 2:2-3)

Îl înghesuia întunericul, îl strivea noaptea, căci îl scosese în afara aerului şi-n afara pământului şi-n afara apelor şi niciuna din toate acestea nu-l mai atingea.

Şi nici peştii aceia aduşi de mare în susul râului nu-l puteau vătăma cu nimic, deşi unul era urât şi-i zicea peştele cu pinteni şi era colţos şi avea urechi de câine.

Şi el îl lingea pe faţă, dar nu cu limba lui – că nu putea ajunge până la el, că era apărat de un ecran, o peliculă, de acele grozăvii –, cu limba nopţii şi-a întunericului îl lingea pe faţă. Şi-apoi cobora mai jos şi-auzi:

— Şo! Muşcă-l de coaie, Purga, muşcă-l de coaie!

— *Babki*, tată, *babki*!

Şi-atunci văzu din culisele întunecate chipul mic şi frumos al Aitei, legat din părţi nocturne şi-o geană de lumină venită de la ocean.

Şi-avea un foarfece în mână şi-i făcea semne ameninţătoare, forfecând în aer, c-ar trebui să-l tundă, numai că el se zbătea, se tot zbătea şi ea îi zicea din ochi: „Ptrruuu! Hoooo, turbatule! Un’ te duci?“.

Dar el nimic, nu şi nu…

Şi veni alături şi Anna, Annuşka, tot din noaptea aceea smulsă; ca o curbă din cerc se croise şi ea. Şi-l ţineau una de-o mână, una de cealaltă, să-l tundă, că el era urcat pe Arhip.

Şi-alături se vărsă o găleată de spermanţet, fiindcă Arhip aruncă furios picioarele din spate, şi din grăsimea aceea se făcu o lumânare mare, ţinută în palmă de o fetiţă mică. Era Lisa, Lisa, Alisa.

Şi-i zise: „*Papocika*, *papocika*, vino…“.

Şi el veni şi ea i-l arătă pe Gagarin cum dă laba cu ea.

Şi-atunci apăru o fantă îngustă în noapte, dar nu se vedea lumină prin fantă, ci o pată soioasă de sunet, ridicat în aer de un *homus*, ca un zmeu.

Şi-aşa se născură cuvintele, unul câte unul, şi-apoi îngheţară. Ca el s-audă o voce cunoscută: „Zirrring! Zdriiing! Ding! Ding!“.

Tu m-ai aruncat în adânc, în sânul mării, şi undele m-au înconjurat; toate talazurile şi valurile Tale au trecut peste mine. (Iona 2:4)

Se-apropie cu umărul de el Ded Moroz şi-i zise, c-acum erau tot mai multe cuvinte, că nici nu mai putea respira de ele: „Aşa vine ce-i supt pământ, cel rău, dacă-l aştepţi, cu dragoste“.

Şi-n poarta aceea a sunetelor ce se scobise în desimea întunericului apăru Rufa, cu părul despletit, şi frumoasă era, frumoasă ca un cântec, căci ea tot îi cânta şi-i cânta şi-l lua în braţe şi-l drăgostea.

Şi, cum stăteau încălecaţi, îl văzu atunci pe-acela, cu bubele lui pe obraji, postat în uşă şi contemplându-i. Dar Rufei nu-i păsa şi nici lui.

El chiar cânta: „Uneori moartea şi iubirea se încaaalecăăăă, da, da…“.

Dar valul mării veni precum Znaiuşki, c-o pernă mare de spumă şi zloată, şi-l sufocă, îi astupă nasul şi gura şi-atunci realiză că, de când se adunaseră cuvintele, nu mai era pojghiţa aceea ocrotitoare, care să nu lase nimic să-l atingă.

Şi făcea bolboroci ca înecatul.

Bolboroci.

Noroc că se auzi motorul unei nave uriaşe aduse de mare pe râu îndărăt, către izvoare.

— Dar ce-i faceţi voi omului ăluia?…

— Ehei, cam multă vodcă… să-l mai dezmeticim, dar vezi-ţi de drum, mătăluţă!

— *Babki, babki*, fir-ar al naibii!

Şi mirosea a rechin putred, acum îi putea vedea doar un dinte al rechinului, ascuţit, de fildeş, cu irizaţiile acelea, şi el îl pipăi şi se-auzea zicând: „Vasili-Mamutu".

Dar rechinul era cu el în întuneric şi cu ceilalţi peşti laolaltă, în Arcă, şi toţi tânjeau către lumină, ca o procesiune de mujici la eclipsă, rugându-l pe Cel Îndurător să împuşte vârcolacii lacomi care ronţăiau marginile Soarelui, şi auzea vocea lui Vasili cu vorbele acelea limpezi: „Lupii, Aleksei Feodorovici, lupii!".

Şi tot se clătina uterul acela şi se clătina, dar asta pentru că Mazulin împingea de la spate şi grohăia ca un porc şi tot implora cerul şi pământul şi pe Iliuşin să nu-i frângă catargul.

Şi gândeam: Aruncat sunt dinaintea ochilor Tăi! Dar voi vedea din nou templul cel sfânt al Tău. (Iona 2:5)

Şi din întuneric a răsărit atunci prima floare de lumină.

O corolă albă, spălată şi din ea, ghiduş, apăruse Katia lui, cu triunghiul acela de jos al ei, ca o jumătate de clepsidră, şi-acolo, lângă el, ghemuită-n umbra puţin conturată, Annuşka îi luă mâna şi-o puse pe triunghi.

Şi Katia îi zicea: „Simţi cum mişcă, simţi?", dar el îşi trase degetele de parc-ar fi fost curentate şi-auzi atunci vocea

Annuşkăi, copilăroasă, copilăroasă: „Die cieee? Die cieee, *dorogoi*?“.

Iar valurile acelea aduseră şi-un ţipar electric şi ţiparul îl privea parcă prin ochii lui Sudlenkov, ghemuit la pământ, cu izmene umede şi murdare. Şi Sudlenkov nu vorbea, doar lumina puţin, ca un fulger într-o noapte distantă de vară.

Doar Znaiuşki vorbea: *„Papocika,* uite, omoar-o, bagă-i puţin curent!“ şi-atunci el se cutremură din toate articulaţiile ca un epileptic.

— Fă bine şi spune, tu-ţi Dumnezeii tăi!

— *Babki* sau volţi, *babki* sau volţi, *babki* sau volţi…

Şi-l trase atunci Rufa la piept, cu foamea aceea-n priviri, să-l supună dorinţelor ei, să-i zdrobească voinţa. Şi cu voce grea, trecută prin hexafluorură, îl întrebă: „Tu vrei să arzi până la capăt, Alieşka? Vrei?“.

Apele m-au învăluit pe de-a întregul, adâncul m-a împresurat, iarba mării s-a încolăcit în jurul capului meu. (Iona 2:6)

Într-o grotă din aceea de sub aisbergul zăbălos, unde se-ascundeau colţarii unui mamut ponosit, picura sânge. Sau poate era burta mamutului plină de ierburi roşietice.

Picături cu picături se adunau în balta stacojie spălată cu pompele de apă. Şi din baltă se-aprindea un rug, îl vedea, ca un disc solar se-aprindea.

Şi, când văzu flacăra, îşi dădu drumul prin gura copcii, cu trupul acela alungit, pe de-a-ntregul, şi-şi ţinu aerul în plămâni, ca pe ceva nepreţuit, şi se lăsă la fund cu tălpile, până atinse ceva rece cu ele. Era Aita, cu o mască de gheaţă, şi

plângea, ţinându-l de glezne, iar lacrimile ei, nu ea, cuvântau: „Alieşka, Alieşka al meu, nu face asta! Nu face asta! Orice, dar nu face asta!“.

Şi el rămase acolo-n adânc, aninat de apele reci ale dedesubturilor, şi ştia că dacă o să iasă n-o să fie bine.

Dar îşi făcu elan şi curaj şi se ridică împins de toată apa dislocată, iar deasupra copcii era o coroniţă de ierburi împletită cu irişi negricioşi, primule galben-pai şi viperine bleu (lăsată poate de Annuşka), pe care el o luă asupra urechilor ţâşnite din gaură şi ele atunci auziră:

— Dă-i pe la tălpi, la tălpi dă-i…

— *Un tăciune şi-un cărbune,/ Arză-l focul de nu spune.*

— *Babki,* lepră, *babki.*

Şi tălpile i se făcură tari ca nişte bocanci căliţi prin gheaţă şi foc, ca potcoavele lui Arhip, din fier, şi călca prin întunecimea mamutului lânos ca printr-o peşteră cu băltoace, care îi picurau chiar lui din tălpile turgescente, şi-ncerca să vadă iar lumina, lumina, dar nu se mai arăta acum mai mult decât o lună mizerabilă prin sternul scofâlcit al ramurilor de zade.

Şi Ohlobkov apăru din noapte c-o lopată-n mână şi muncea la un morman de cărbuni, pe care-i arunca într-o parte, acolo unde el nu vedea, pesemne unde era focul veşnic.

Sau poate se săpa vreo groapă, că-i auzea pe unii vorbind: „Da’ Doamne feri! Poi, cum să sapi fără foc în gheaţa asta…“.

Şi-atunci el le porunci: „Da, să-i ţineţi copârşeul deschis, să moară *devuşki* după el“.

Şi-i spunea Rufa, îi cânta, cu vocea aceea zglobie, ieşită din alaiul bocitoarelor: *„Pe cine-a ars de tot nu-l mai aprinzi*“.

Mă coborâsem până la temeliile munţilor, zăvoarele pământului erau trase asupra mea pentru totdeauna, dar Tu ai scos din stricăciune viaţa mea, Doamne Dumnezeul meu! (Iona 2:7)

Mânjit era acum din cap până-n picioare, de sânge, pepsine, mucus şi forme prefigurate de excremente.

Şi mirosea ca-n camera hotelului din Iakutsk, a vomă şi-a carne tânără, pentru că-n Arcă pluteau şi Annuşka, şi Aita, şi Lisa printre scândurile rupte din chilele sparte.

Dar el era numai camuflat aşa, în împuţiciuni, pândindu-l pe Znaiuşki. Îl vedea în apa aceea murdară ca-n ciobul de oglindă.

Şi-n clipa ceea apăru un grom, Iliuşin cântând porcos, c-un ciot de lumânare-n mâini să-şi lumineze cărarea.

„Văduva ta aici a mai fost şi-uite colo a stat să-şi cate un rost…“

Şi, când se uită într-acolo, văzu un peşte mare cu coarne de elan şi chipul lui Mazulin, răscrăcărat cu bifurcaţiile cozii, şi-ntre ele Nastia lui Ohlobkov cu-n castron de icre-n mâni, frecându-le repede, repede, repede.

Sau era Vadia acela? Şi-aia era Katia a lui? Ei să fi fost?

Şi peştoiul îi spunea femeii: „Uite, şezi aici, în ţepii rozei, chiar aici…“.

Şi-l auzi şi pe Goşa cu vocea lui baritonală, ca-ntr-un preludiu melodic: „*Za liubov!* Lumea nu mai e cum o ştiam eu, Aleksei Feodorovici!“.

Şi femeia plângea şi-l striga pe el, şi pe Sudlenkov îl striga, şi pe fii-su, îi striga pe toţi, c-o dureau ţepii ăia.

Şi era mare mizerie peste tot, farfurii cu resturi de mâncare, borâtură, sticle de vodcă sparte, ca după un mare festin cu bonvivanţi delăsători, iar Aleksei stătea într-un colţ şi doar îi privea, dar n-avea de gând să intre printre ei, să-i atingă în vreun fel sau să le vorbească.

Şi-atunci iar:

— Adu banda aia de cuie, m-auzi? Adu-o!

— *Dacă tot nu vrei să zici,/ Stai cu curul pe arici…*

— Să te caci *babki*…

Şi din spate veni atunci elanul Mazulin şi-l împunse cu coarnele acelea late ca nişte palme de fildeş drept în părţile moi, pe care era imprimat un chip hâd şi livid, al lui Belîi-Zadniţa.

O dată şi-ncă o dată şi-ncă o dată.

Şi auzi vocea Olgăi: „Ei, vezi, ăsta-i *pathos*-ul…“.

Şi el îşi făcu atunci dintr-o frânghie cu care-şi legase pantalonii un lasou, cum aveau crescătorii aceia, şi-l roti de câteva ori şi-i prinse coarnele lui Mazulin, dar îl lăsă liber să zburde ca un ied, căci dăduse drumul la funie din mâini.

Şi-avu un sentiment de uşurare că-l vede liber, alergând pe câmp, chiar dacă el trebuia să-şi ţină acum nădragii cu mâinile, să n-o ia la vale pe şoldurile înguste.

Când se sfârşea în mine duhul meu, de Domnul mi-am adus aminte, şi la Tine a ajuns rugăciunea mea, în templul Tău cel sfânt! (Iona 2:8)

Chelia cu pete stacojii a lui Kamenski, ca un fund bolnav de maimuţă, se iţi atunci urâtă din bezna aceea.

Şi Kamenski începu a turui, că nu l-ar fi putut opri nici un uragan, dacă i-ar fi vâjâit printre măsele. Şi-ncheie aşa, din *Golubinaia Kniga*: *„De ce-i balena mamă a peştilor din lume?*“.

Şi el o luă ca pe-o cimilitură. De ce? De ce? Fir-ar să fie, de ce e ea mama peştilor din lume?

Şi Kamenski îl privea profesoral, dar nu sever, nu, ci ca pe un elev care promite şi trebuie încurajat, chiar şi dacă i-ar sufla o literă sau două. „Că… că… că…“

Dar era încă prea întuneric ca să vadă litera aia pe care profesorul i-o desena în aer.

„Per-ma-…“, zicea el, dar era prea mult zgomot în Arcă pentru a putea auzi acum silabele acelea. Îl auzea însă pe Vasili, care stătea lângă el, sugând din tetina unei sticle de vodcă: „Permafrostu-i rău…“.

Şi din nou se clătină submarinul acela, iar când se scufunda, el şi toţi ceilalţi intrau ca într-o imponderabilitate, nişte cosmonauţi în ocean, ca-ntr-un carusel lăsat în voia gravitaţiei, se lipeau cu spinările de tavanul acela desenat din crengile zadelor.

Şi, când se mai domolea zbânţuitul, auzea:

— Gherşuni, ai?… Ovreiaş…

— Lăsaţi-mă, domnule, că-s bolnav şi zile multe nu mai am oricum…

— Da’ ce ai?

— Cancer la plămâni…

— N-ai decât să crăpi, du-te dracu’, dar lasă-ne *babki*…

Parcă mai scăzuse şi fiorul acela de frig, poate că intraseră în apele calde ale Indighirkăi, şi era şi mai multă linişte, c-acum putea auzi ciocârliile, corcodeii, sfrânciocii şi şoimii

mustăcioşi ba triluind, ba bătând din aripi, ba înfoindu-se în frunziş.

Cei ce slujesc idolilor deşerţi dispreţuiesc harul Tău. (Iona 2:9)

Mazulin veni şi bătu plecăciuni cu coarnele în podeaua mocirloasă.

„Sfinţia ta, am făcut tot ce mi-ai cerut şi pe deasupra. De-ar fi să mor acum, nu-mi mai pasă, numai să se împlinească.“

Şi el stătea fără nicio vorbă cu elanul acela îngenuncheat la picioarele lui.

Larisa B., doar un nume înscris în întunecime, răspundea ca un ecou: „Da, sunt nimic, sunt nimic…“.

Atunci apăru băiatul cu acnee, ca dintr-o fereastră în pâcla de beznă, şi-i făcu cu ochiul: „Dă-i ce vrea… E nimic, nimic, tu n-auzi bine?“.

Şi el se gândi: „Cum aşa?“. Larisei B. să-i dea, că ea nu făcuse ceva rău, nici măcar n-o cunoştea.

Dar ea tot stătea pe o pubelă de gunoi cu picioarele frânte, se vedea bine asta, după cum i se bălăngăneau în articulaţii, ca unei păpuşi stroflocite, şi-i mai zicea din când în când: „Vreau să zbor, să zbor…“.

Şi-atunci elanul mugi lung şi trist, cu ochii săi blânzi căutând după frânghie. Şi el îi întinse frânghia, iar Arca se aplecă într-o rână, dezechilibrată, că toţi peştii şi toate vieţuitoarele se îngrămădiseră într-o singură parte, cea în care nu era el.

Dar eu îţi voi aduce Ţie jertfe cu glas de laudă şi toate făgăduinţele mele le voi împlini, căci mântuirea vine de la Domnul! (Iona 2:10)

Bărbosul mânca cu plescăituri dintr-o conservă şi se uita la trupul ars ca vai de el al lui Gherşuni şi-atunci îi porunci celui mai sfrijit:

— Leagă-i mâinile-n faţă şi dă-i şi lui să-mbuce ceva…

Iar Gherşuni tuşi gros şi ştia deja cum va scăpa din mâinile torţionarilor săi.

— Am nevoie de doctorie, zise el cu voce umilă.

— Ei, na?! se miră bărbosul, ştergând cu degetele marginile de metal ale conservei, şi-apoi îl puse iar la treabă pe cel mai mic.

— Vezi ce vrea ovreiaşul.

Gherşuni îi explică că-i vorba de o capsulă, un fel de butelie, cu alb şi cu negru, iar sfrijitul se-apucă să caute prin toată dezordinea aia, că ei răscoliseră peste tot după bani şi-aruncaseră la nimereală lucruri, haine, pungi, cutii şi cutiuţe în faţa cortului pe care îl instalară la loc din prima zi, ca să aibă unde înnopta.

Lupoaica aceea, căreia ei îi ziceau Purga, se-apucă şi ea să bage nasul prin toate boarfele alea aruncate în toate părţile, de-ai fi zis că e singura care a înţeles ce vrea Gherşuni şi-i gata să citească chiar şi numele medicamentului pe recipient.

Până la urmă găsiră ce căutau şi-i dădură omului leacul de care avea aşa mare nevoie. Dar Gherşuni doar îl luă în mâini şi se făcu că trage din el, numai că nu trase de-adevăratelea.

— Dar cum ai trăit fără ea trei zile? întrebă bărbosul, ştergându-şi firimiturile de pe barbă. Înseamnă că nu eşti aşa

bolând cum zici, panaramă…

— Dar tu nu vezi cum arăt, domnule?

— Văd, văd, dar nu ştiu dacă-i de la plămâni, râse el, privindu-l din cap până-n picioare, cu bustul acela gol şiroit de cheaguri maronii şi faţa plină de răni în care ţânţărimea îşi făcuse deja colibe de vacanţă.

Şi Domnul a dat poruncă peştelui şi peştele a aruncat pe Iona la ţărm! (Iona 2:11)

Gherşuni se-apucă iar să behăie greu, în vreme ce tovarăşii aceia doi se tot sfătuiau în şoaptă la câţiva paşi de el.

— Dar mai abţine-te, *celovek*, că nu ne mai auzim om cu persoană! îl repezi bărbosul. Că nici n-am dormit noaptea de răul tău…

— Vă fut muma-n cur de vagabonzi, prinse curaj atunci Gherşuni, rânjind răutăcios. Poate c-o să-mi dau duhul în clipa asta şi pe lumea ailaltă o să vă pomenesc la diavolul ăl mare…

Şi tuşi iar, mai zgomotos, cu răutate, iar cei doi se priveau uluiţi, pentru că până acum nenea ăsta fusese prea plecat şi slugarnic, implorându-i să-i dea drumul, că n-are alţi bani decât ce găsiseră deja asupra lui.

Dar voiau să fie îngăduitori, fiindcă se gândeau că poate şi-a pierdut minţile de la atâtea suferinţe.

— Ce te uiţi aşa, grasule? Împuşcă-mă dacă asta te fericeşte! O să plec un pic mai devreme decât mi-am propus. Sau ai văzut deja prea mult sânge?

Atunci bărbosul, mai iute la fire, puse puşca la ochi şi-l ţinti direct în umăr. Buuum!

Sângele începu a-i şiroi îndată pe piept, în timp ce bărbosul îl privea satisfăcut.

— Dar de asta ce zici? Unde vrei să-ţi mai bag unul?

După ce îi văzu că se întorc la vorbele lor, Gherşuni trase pe gât din butelia lui mică şi-apoi se aplecă să mulgă cu buzele sânge din rană, cât să-şi umple gura cu el. Pe urmă prinse a tuşi din toţi rărunchii, iar corzile vocale, îmbrăţişând gazul ăla greu, făceau să pară groaznica tuse slobozită din bojocii unui demon uriaş.

În orice caz, bărbosul şi sfrijitul se cutremurară, căci au mai văzut la viaţa lor tebecişti şi tabagişti cu plămânii ciur, dar asemenea tuse, pe cea mai joasă frecvenţă, urechile lor auzeau pentru prima oară.

Şi-apoi Gherşuni dădu drumul şi la sângele pe care-l ţinea în gură şi-l lăsă să-i curgă aşa, în valuri mici, pe bărbie, până pe piept, încât cei doi socotiră că ăsta-i chiar sfârşitul de care vorbea nenorocitul. Iar prizonierul îşi lăsă şi capul într-o parte, unduindu-se moale spre pământ, încât să nu mai fie niciun dubiu că şi-a luat definitiv rămas-bun de la ei.

Bărbosul, cu arma în mână, începu a păşi mărunţel, să verifice dacă omul acela a dat colţul sau era doar o criză obişnuită, deşi numai obişnuită nu fusese şuroiala aia dogită din tabla cazanului gheenei.

Şi-l tot pipăia pe la nări, şi-l tot scutura de umăr, numai că Gherşuni nici nu respira, nici nu opunea vreo rezistenţa cu muşchii, lăsându-şi carnea piftie în mâinile bărbosului.

Şi-atunci torţionarul se relaxă pentru o secundă – îl simţi imediat – şi-n acea secundă numai ce sări cu mâinile în beregata lui, ştiind exact unde s-apese, cu toate puterile care-i rămăseseră, iar zdrahonul se rostogoli bolovănos în iarbă.

Sfrijitul n-avusese timp să reacţioneze, aşa că acum între ochi îl privea lung şi neprietenos gaura din ţeava puşcociului.

Gherşuni îi porunci să-i desfacă legăturile, iar amărâtul, muiat până la oase de toată acea fulgerătoare întâmplare, din care-i rămăsese un camarad fără suflare, îşi mişcă membrele ca un titirez.

Sfârşitul

Anatoli Bugorski era un cercetător rus, de care auzise toată lumea pentru anumite împrejurări speciale.

Când l-a cunoscut Sokolov, jumătate din chipul aceluia avea treizeci şi şapte de ani, iar cealaltă jumătate şaptezeci. Uneori îl mai apucau năbădăile de boală-rea şi-şi pierdea cunoştinţa, dar revenea iar la viaţă, parcă mai îndărătnic, s-o ducă mai departe.

Era un miracol doar şi că Sokolov stătea pe scaunul ăla şi vorbea cu el.

Bugorski – singurul om de pe planetă lovit drept în faţă de un fascicul de protoni, copt într-un accelerator de particule, cu viteză aproape de viteza luminii.

Un accident de muncă.

El le povestise tuturor cum că n-a simţit nimic, nicio durere sau înţepătură, doar c-a văzut o mie de sori aprinşi instantaneu şi… asta a fost. Partea stângă, cea izbită de furia nucleară, îngheţase ca o grimă, aşa cum era ea atunci, în 1978. Doctorii i-au zis să se pregătească de veşnica pomenire. Aleluia! Dar mai fusese ceva ce Bugorski îi povestise numai lui, şi niciunuia din reporterii aceia curioşi.

„Adevărul e că simţisem cum mă descompun, fulgerător, cu toată fiinţa, şi-apoi lent, ca într-un timp dilatat de o mână

blândă, mă recompuneam, atom cu atom, moleculă cu moleculă, asemenea unei marionete de cârpe ruptă în bucăţi şi reconstituită apoi, aţă cu aţă, fir cu fir, încheietură cu încheietură. Mai eram oare tot eu acela? Era altul? Nu ştiu să-ţi zic, Sokolov. Scuturăturile mele de epilepsie îmi revin de fapt cu forţa aceleiaşi întrebări, rămasă fără răspuns: sunt tot eu, acesta, sau sunt altul, nou? Şi, cum nu nădăjduiesc să găsesc răspunsul până la moarte, presupun că n-o să scap de ele. *Am trăit ca să aflu…*"

Toată acea mărturisire îi inunda lui Gherşuni găurile memoriei ca o apă mizeră refulată dintr-o chiuvetă, pe când stătea pe malul râului şi-ncerca să-şi vină-n fire, să ştie cine e el şi încotro se îndreaptă. Se uita în susul râului şi ştia exact ce-i acolo, se uita şi-n jos şi ştia unde duce cursul acela.

Arăta destul de rău, socoti el, ca să oprească vreo barcă şi să-l ia, de aceea nici nu făcea nimic, nu-şi flutura mâinile, nu striga, doar se uita, ştiind că-n cele din urmă cineva va trage la mal. Şi asta s-a şi întâmplat. A împins iakutul acela morocănos botul bărcii spre limanul pe care el era cocoţat şi i-a făcut semn cu mâna să urce. Şi el urcă fără nicio vorbă şi barca se porni, la început fără motor, mută şi ea, alunecând pe unda râului.

Uitându-se în stânga şi-n dreapta, Gherşuni văzu bine că nu doar trupul lui era în acel proces lent de recompunere, ci şi tot peisajul cu păduri pe ape, înghiţit parcă la venire de ochiul lui şi-acum scuipat înapoi în cuante de lumină, într-o altă ordine şi-n altă succesiune a naturii.

„Nu-i aşa că toate astea erau aici când am sosit? Şi râul acesta tulbure era aici, cu speranţele toate adunate în

pornirea lui tumultuoasă? Şi răcoarea asta ce-mi adie pe faţă?“

S-ar fi aşteptat poate la un răspuns de la iakutul acela monoton în liniştea lui, precum motorul bărcii torcând „v“-urile lichide de spumă. Dar nu venea nimic de nicăieri, în afara unor zgâlţâiri periodice ale curentului, la fel ca-n cazul epilepticului Bugorski.

Când se apropie de Indighirka, îi ieşi în faţă un alt tablou. Un câmp mare plin de ierburi mici şi stânci, de parcă urmau a fi aruncaţi printr-o pâlnie într-o uriaşă deschidere a libertăţii naturii. Şi-acolo coborî, cu raniţa în spate, cu puşca în mâini, şi-o luă la fugă îndată ce călcă malul tare, fiindcă aşa-i trăgea picioarele tot câmpul acela gol, s-alerge şi să tot alerge, spre libertate.

Tot gâfâind, începu a obosi şi muşchii i se mai domoliră din încordarea lor înverşunată şi văzu atunci o pată neagră pe largul albastru şi senin. O văzu venind şi crezu că-i un vultur, dar nu era, că începuse a-şi face auzite palele şi rotoarele acelea mari şi, pe măsură ce se-apropia, era tot mai mare, peste orice vultur ar exista pe planetă.

În sala aceea albă şi rece, cu tăişuri aseptice şi degerături metalice, intră Katia, înfiorată, cu Vadia alături.

Aburul criogenic de morgă se ridica din câte un sertar deschis, ca un suflet evadat din cadavrul pus la congelat.

Păşeau amândoi aliniat, mărunt şi timid, ca o pereche de militari într-un cortegiu funebru.

Faţa ei pierduse expresia, de-ai fi zis că răceala camerei fură orice-i viu chiar şi de pe trupurile vizitatorilor.

Un om înalt, alb, un fel de maestru de ceremonial al gheţurilor, îi conduse spre unul din sertarele mari şi-aştepta acum doar un semnal de la Orlov, să facă ce-i era dat prin natura ritualului.

Vadim nu se grăbi. Tuşi scurt, parcă l-ar fi luat şi pe el un frison de frig, şi se uită la chipul Katiei, cu muşchii anesteziaţi. Era frumoasă. Era ca orice frumoasă molipsită de moarte în preajma morţii.

Atunci sertarul se deschise cu un zgomot lugubru de criptă şi în faţa lor apăru un cearşaf alb şi mare. Şi te-ai fi aşteptat ca toată lumea să respire uşurată. „Aaa, asta era… era doar un cearşaf…“ Dar ei rămaseră în aceleaşi poziţii, încordaţi, căci maestrul zăpezilor amorţite mai avea de făcut ceva şi tot un ordin, un gest, chiar şi-o clipire de la Orlov aştepta.

Vadia o privi iar pe Katia şi se dădu acum mai aproape de ea, umăr în umăr. Şi-abia apoi… ordinul.

Iar maestrul, poate un veritabil iluzionist, făcu s-apară de sub un colţ al cearşafului un chip blond spălăcit, un fel de mască funerară, din care nu se putea recunoaşte niciun fel de trăsătură, ochi, nas, gură, obraji, nimic. Ca şi cum frigul acela le-a înghiţit hulpav pe toate, asta dacă nu cumva cadavrul venise fără ele în conserva aceea.

Şi Katia întoarse smucit capul într-o parte. Nu se putuse uita decât preţ de două-trei secunde. „Nici n-are ce vedea“, socoti Vadim. „Nici n-are ce…“ Era acelaşi chip din ziarul ăla din Saha, pe care el i-l arătase.

Când elicopterul încă plutea uriaş la un metru sau doi de sol, câţiva militari cu cagule şi semiautomate săriseră deja în iarbă şi se-apropiară de Gherşuni.

— Aruncă arma! strigă unul din ei.

Dar, pentru că Gherşuni era încă nedumerit şi încerca dintr-un reflex să se dea câţiva paşi în spate, auzi pe altul icnind:

— Dă-te prins, Znaiuşki!

Şi-abia atunci începu să gândească şi tot nu înţelegea ce se întâmplă.

Zvârli arma la pământ în faţa lui, dar aproape de el, se puse în genunchi cu mâinile la ceafă şi începu să recite:

— Sunt ofiţerul de informaţii Aleksei Feodorovici Sokolov, de la Unitatea Specială 01, sub identitate „Gherşuni“!

— Dă-te prins! Nu mai ai unde fugi! îi zise iar unul din aceia, ţintindu-i capul în permanenţă cu arma.

— Sunt ofiţerul de informaţii Aleksei Feodorovici Sokolov… începu iar poezia… sub identitate „Gherşuni“.

Numai că militarii veneau prudent spre el, dar hotărâţi să-l umfle, surzi la vorbele lui.

Şi-atunci începu Aleksei să gândească. Îi veni în minte faţa lui Vadim.

— Sunt în subordinea directă a lui Vadim Ivanovici Orlov!

Însă ei continuau să se-apropie ca de un urs care încă mişcă din braţe şi-ar fi putut să-i sfâşie cu labele lui mari.

Moara elicopterului se opri cu totul din vânturat.

— Las-o moartă, Znaiuşki! Stai departe de puşcociul ăla! îi mai spuse un militar.

Şi abia-atunci pricepu. Daaa, pricepuse…

Îi coborî iar în minte chipul lui Vadia, ca un înger cu aripi jumulite.

„Acum ai şi trofeul «Znaiuşki», ai scăpat şi de eroul Sokolov şi-o ai şi pe… da, o ai şi pe ea.“

Se uită la arma aruncată ispititor în iarbă şi socoti că, dacă mâna i-ar fi plecat din umăr tandru, s-o atingă, ar fi însemnat să se sinucidă. Iar puşcociul acela parcă prinsese glas, glasul cuiva cunoscut, şi-l implora lihnit să-l ia în braţe, să-l atingă… „Alieşka… Alieşka…“

Dar el îşi aminti de tot întunericul acela şi toate îndurările şi renaşterea lui. Şi surâse.

Da, minţise.

„Nu sunt nici Sokolov, nici Gherşuni, nici Znaiuşki…“

Bătrânelul acela îşi iţise căpăţâna lui jumate tânără, jumate boşorogită şi-i zâmbea trist.

„Am trăit ca să aflu…“

Notă

(* Paginile se referă la versiunea print sau PDF)

La p. 21, citatul este preluat din Lev Tolstoi, *Anna Karenina*, traducere şi note de Emil Iordache, Editura Polirom, Iaşi, 2012, p. 841. Versurile sunt preluate din M.I. Lermontov, „Te-apasă greu urâtul“, *Poezii alese*, traducere de Al. Philippide, Editura Cartea rusă, Bucureşti, 1951.

La p. 53, versurile sunt preluate din Leonid Heretz, *Russia on the Eve of Modernity: Popular Religion and Traditional Culture under the Lasts Tzars*, Cambridge University Press, Cambridge, 2008 (traducerea mea – S.L.).

La pp. 88-89, versurile sunt preluate din *Olonkho. Nurgun Botur The Swift*, traducere de Platon A. Oyunsky, cântecul I, p. 1083 (traducerea mea – S.L.).

La p. 106, versurile recitate de Aleksei sunt preluate din Serghei Esenin, „Nu regret“, *Poezii* • *Poeme*, traducere de George Lesnea, Editura Cartea rusă, Bucureşti, 1957. Versurile recitate de Rufina sunt preluate din Serghei Esenin, „Focul vânăt“, *Poezii* • *Poeme*, traducere de George Lesnea, Editura Cartea rusă, Bucureşti, 1957.

La p. 109, versurile sunt preluate din Serghei Esenin, „Focul vânăt“, *Poezii* • *Poeme*, traducere de George Lesnea, Editura Cartea rusă, Bucureşti, 1957.

La p. 126, versurile sunt preluate din Anna Ahmatova, „Am şi uitat cum se zâmbeşte…“, traducere de Madeleine Fortunescu.

La p. 137, versurile sunt preluate din Serghei Esenin, *Poezii şi poeme*, traducere de George Lesnea, Editura Minerva, Bucureşti, 1976.

La pp. 137-138, versurile sunt preluate din Serghei Esenin, „Mă întristez când mă uit la tine“, în Zaharia Stancu, *Tălmăciri din Serghei Esenin*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1934.

La p. 146, versurile sunt preluate din A.S. Puşkin, „Seară de iarnă“, *Opere alese*, traducere de George Lesnea, Editura Cartea rusă, Bucureşti, 1954.

La p. 150, versurile sunt preluate din *Olonkho. Nurgun Botur The Swift*, traducere de Platon A. Oyunsky, cântecul I, p. 1823 (traducerea mea – S.L.).

La pp. 151-152, versurile sunt preluate din „Sonetul VI“, *Sonetele neruşinării* de Pietro Aretino, poet italian renascentist (1492-1556), considerat întemeietorul modern al literaturii pornografice. Cele 16 sonete au fost publicate în ediţia a II-a (ediţia I a fost distrusă de Biserica Catolică), *I Modi*, în 1527, cu ilustraţii de Marcantonio Raimondi (traducerea mea – S.L.).

La p. 257, versurile sunt preluate din Serghei Esenin, „Nu regret“, *Poezii • Poeme*, traducere de George Lesnea, Editura Cartea rusă, Bucureşti, 1957.